

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Un adevăr esențial despre platforma electorală
a Frontului Democrației și Unității Socialiste

ÎN TRE VORBE ȘI FAPTE, O DEPLINĂ UNITATE

17 martie
UN VOT
PENTRU
PARA,
UN VOT
PENTRU
VIITOR

Manifestul marilor noastre adevăruri

Recent dat publicității, Manifestul Frontului Democrației și Unității Socialiste – manifestul-program cu care candidații F.D.U.S. se vor prezenta în fața poporului la alegerile de la 17 martie – reevocă memoria națională acel eveniment de istorică rezonanță sub semnul căruia ne așezăm demersul constructiv al prezentului și planurile de lungă bătaie ale viitorului comunist al patriei: Congresul al XIII-lea al partidului, desfășurat sub grandioasa lumină a Raportului prezentat de cirmaciul muncii și existenței noastre, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, președintele F.D.U.S. și cel dintâi candidat – candidatul întregului nostru popor – în marele sfat legislativ al patriei.

„Act constituțional fundamental și eveniment politic de mare însemnătate în viața întregii țări – se scrie în primele rânduri ale Manifestului – alegerile constituie o nouă și puternică manifestare a democrației noastre muncitorești-revoluționare, un prilej de reafirmare a voinței și hotărârii întregului nostru popor de a acționa într-o unitate indestructibilă în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, pentru continua întărire a statului nostru socialist, pentru progresul și înflorirea scumpei noastre patrii, pentru înaintarea ei neabătută pe calea socialismului și comunismului”.

Fundamentându-și platforma electorală pe hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului, pe programele de dezvoltare economico-socială până în 1990 și, în perspectivă, până în anul 2000, Frontul Democrației și Unității Socialiste își fundamentează, în fapt, vibrațul apel politic pe noi toți, pe toți fiii acestui pământ, indiferent de naționalitate, constituiți în marele bloc de granit al familiei noastre socialiste. Pentru că adevărurile cuprinse în acest manifest-program al propășirii patriei sunt adevărurile care constituie viața noastră, puterea noastră, mândria noastră. Pentru că vibrantele cuvinte ale Manifestului nu sînt (ca în documentele social-politice ale unei epoci nu prea îndepărtate, anterioară Epocii Ceaușescu) simple cuvinte-sloganuri, frumoase în ramele lor de aur, dar rămase acolo, fără atingere, ba adesea în contradicție cu fapta vieții; nu sînt cuvinte-sloganuri, ci cuvinte care, cu greutatea adevărurilor conținute în ele, ștampilează adînc, decisiv fapta vieții, revelînd dimensiunea reală a României acestui ceas și a drumului care i se deschide în față.

Sînt aceste cuvinte un elocvent și franc bilanț al evenimentelor care au marcat anii care s-au scurs de la ultimele alegeri. În contextul crizei economice mondiale, una din cele mai acute din istoria veacului, afectînd practic întreaga planetă, România socialistă și-a menținut în toți acești ani, cu uriașe eforturi dar cu nobila dăruire a tuturor fiilor ei, acel ritm statornic de înaintare pe toate planurile, de dezvoltare a economiei, a civilizației și culturii, de înveșmîntare cu nou a tuturor așezărilor, de continuă amplificare a unei democrații reale, de sensibilă sporire a calității vieții, de înalt aport creator la pacea lumii, care ne așază în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care te poți bizui. Ambițioasele noastre proiecte pentru ziua de mîine se întemeiază astfel de certitudine, pe certitudinea teafără a zilei de azi. Chemările lansate în Manifest către oamenii muncii din toate domeniile construcției naționale – chemări care înseamnă efortul edificării acelei noi calități a muncii și vieții, fixată de cirmaciul destinului nostru ca supremă emblema a gestului creator al românilor în istoricul

(continuare în pag. 3)

ILIE PURCARU ■

Exemplu TOPOLOVATU MARE

O semnificativă caracteristică a socialismului românesc din ultimele două decenii este și aceea că viața cea nouă, pașii făcuți spre mai binele rîndit sub cutezătoarea călăuză a partidului nostru comunist, se revolvă cu pregnanță nu doar în bilanțuri generale ci și în cuprinsul detaliului, acela care pune în cauză fața cea mai tulburătoare a lucrurilor, adică existența fiecărei așezări, a fiecărui cetățean. O dovadă, în ceea ce privește politica noii revoluții agrare, de creștere spectaculoasă a producțiilor și înfloririi localităților rurale, de ridicare a nivelului de civilizație materială și spirituală, relatările brigăzii noastre de reportaj care transmite dintr-o cunoscută comună bănățeană. Care putea fi oricare alta.

Pentru ca fluviul să trăiască liber

Opt pagini de reportaj despre o eroică înfruntare cu vitregiile naturii, opt pagini despre abnegație și solidaritate, despre pricepere și spirit de sacrificiu în apărarea vieții, a avuției țării și a oamenilor, pentru asigurarea condițiilor de desfășurare normală a activității economice și sociale.

Ceaușescu, ctitor de pace**Întilniri și primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu**

Preocuparea și eforturile permanente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, pentru înțelegere și colaborare între țări și popoare, pentru făurirea păcii pe Pământ, s-au vădit și cu prilejul întâlnirii cu Shimon Peres, președintele Partidului Muncii, primul ministru al statului Israel. În timpul convorbirii, care a decurs într-o atmosferă cordială, au fost analizate stadiul actual al relațiilor româno-israeliene și posibilitățile dezvoltării lor în viitor. S-a exprimat dorința comună de a se acționa pentru lărgirea cooperării economice în producție, a colaborării tehnico-științifice, pentru sporirea volumului și diversificarea schimburilor comerciale, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni.

Cu prilejul întâlnirii, a avut loc un schimb de păreri în probleme ale vieții internaționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că în actuala situație internațională deosebit de compli-

cată, este necesar să se acționeze pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rând la dezarmarea nucleară, pentru asigurarea păcii în Europa și în întreaga lume. De comun acord s-a subliniat importanța întâlnirii dintre miniștrii de externe ai Uniunii Sovietice și Statelor Unite privind organizarea de noi negocieri în legătură cu problemele importante ale armamentelor nucleare și Cosmosului, exprimându-se speranța că acestea vor duce la o influență pozitivă asupra întregii vieți internaționale. O atenție deosebită a fost acordată situației din Orientul Mijlociu. În acest cadru, a fost reafirmată poziția consecventă a României privind soluționarea pe cale politică a situației din Orientul Mijlociu, care să ducă la instaurarea unei păci juste și durabile în această parte a lumii. Președintele Nicolae Ceaușescu a evidențiat importanța intensificării în etapa actuală a eforturilor politico-diplomatice în direcția realizării unei păci trainice și drep-

te, care să corespundă intereselor tuturor popoarelor din regiune. În legătură cu aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat rolul deosebit ce revine Organizației Națiunilor Unite și a subliniat că România se pronunță pentru organizarea unei conferințe internaționale, în cadrul O.N.U., cu participarea tuturor țărilor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, precum și a Uniunii Sovietice și a Statelor Unite ale Americii, pentru retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, recunoașterea dreptului poporului palestinian la autodeterminare, inclusiv la crearea unui stat propriu, independent, precum și pentru asigurarea independenței, suveranității și securității tuturor statelor din zonă. Primul ministru Shimon Peres a reliefat aprecierea de care se bucură poziția constructivă a țării noastre, contribuția președintelui Nicolae Ceaușescu la soluționarea pe cale pașnică, prin negocieri, a conflictului din această zonă, inițiativele șefului statului român

în vederea edificării unui climat de pace, securitate și cooperare în lume. Premierul israelian a reafirmat poziția Israelului în legătură cu situația din Orientul Mijlociu. În timpul întrevăderii, s-a exprimat convingerea că vizita primului ministru Shimon Peres, convorbirile care au avut loc cu acest prilej contribuie la dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre România și Israel, la cauza destinderii și colaborării internaționale.

★
În timpul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui Nicholas Tasunungurwa Goche, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Zimbabwe în țara noastră, președintelui României i-au fost transmise, din partea președintelui Republicii Zimbabwe, Canaan Sodindo Banana, și a primului ministru zimbabwean Robert Gabriel Mugabe, calde salutări și cele mai bune urări de sănătate și fericire personală, de prosperitate pentru poporul român prieten. În cuvântarea sa, ambasadorul a subliniat bunele raporturi bilaterale existente, care datează din timpul luptei poporului zimbabwean pentru eliberare de sub dominația colonială și a exprimat dorința extinderii în continuare a acestor relații, îndeosebi în domeniul economic, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale. În cuvântare se dă o înaltă apreciere politicii externe promovate de România, relevându-se că Zimbabwe, ca și România, sprijină toate eforturile menite să ducă la slăbirea încordării internaționale, la instaurarea unei păci trainice și durabile în lume.

Transmițând, la rîndul său, conducătorilor zimbabweeni cele mai bune urări de sănătate și fericire, de progres și prosperitate pentru poporul zimbabwean prieten, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat satisfacția față de dezvoltarea raporturilor de prietenie și cooperare între România și Zimbabwe, care își au rădăcini adânci făurite încă în perioada luptei poporului zimbabwean pentru libertate și independență. S-a apreciat că există premise favorabile pentru amplificarea colaborării bilaterale, pentru intensificarea și lărgirea schimburilor comerciale și cooperării economice, pentru așezarea acestora pe bază de relații de lungă durată, care să le confere stabilitate și perspective. S-a subliniat că România și Zimbabwe pot dezvolta în continuare o strînsă colaborare în problemele majore ale vieții internaționale, în lupta pentru o politică de pace, de independență, de cooperare și destindere în întreaga lume.

P. NICOARA ■

Din gândirea economică a președintelui Nicolae Ceaușescu

Din gândirea economică a președintelui României

NICOLAE CEAUȘESCU

Gândirea economică a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, este prezentată în această lucrare. Este o analiză a gândirii economice a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, care este prezentată în această lucrare. Este o analiză a gândirii economice a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, care este prezentată în această lucrare.

EDITURA POLITICĂ

O PROBLEMĂ ESENȚIALĂ A MECANISMULUI ECONOMIC

Recent, la Editura Politică, sub genericul **Din gândirea economică a președintelui României, NICOLAE CEAUȘESCU**, a apărut un nou volum „Cointeresarea materială și morală în etapa edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate”, ce cuprinde tezele și ideile secretarului general al partidului în această problemă definitorie pentru mecanismul economic în România de azi.

Alcătuită ca un principiu de bază al mecanismului funcționării economiei românești, cointeresarea materială și morală, în viziunea președintelui României, găsește soluții științifice și realiste elaborate în temeiul unei concepții unitare, în raport de comandamentele pe care le impune făurirea societății noastre socialiste multilaterale dezvoltate.

În aplicarea acestui principiu, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază faptul că o societate, și deci și societatea noastră socialistă, nu poate consuma mai mult decît produce, și că, în general nu trebuie să consume tot ceea ce produce pentru a fi asigurate resursele necesare dezvoltării și modernizării puterice a bazei tehnico-materiale, a forțelor de producție. Cointeresarea materială, așa cum rezultă din acest volum, are rolul de a armoniza interesele personale cu cele ale colectivității, în cadrul autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare, deoarece, în condițiile în care producătorii bunurilor materiale și spirituale sînt și proprietarii acestor bunuri, deci beneficiarii a tot ceea ce se creează în societate, munca depusă pentru sine și pentru societate este unicul criteriu de apreciere a fiecărui membru al societății. Această concepție creează premisele afirmării a principiilor echității socialiste, a egalității depline între toți membrii societății. În acest context

însă, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă că nu trebuie să existe limite în ceea ce privește creșterea — în cadrul stimulării materiale — sau reducerea veniturilor — în ceea ce privește răspunderea materială — totul în funcție de dezvoltarea generală a societății, de contribuția adusă de fiecare membru al ei la progresul întregii țări.

Volumul oferă, de asemenea, și o fundamentare temeinică pentru modul în care stimularea și răspunderea materială trebuie să funcționeze în cadrul cointeresării, personale sau colective, alcătuiindu-se astfel bazele unui sistem de pirghă economică și financiară, juridică și organizatorice menite să conducă la sporirea responsabilității tuturor oamenilor muncii, a organelor autoconducerii muncitorești în gospodărirea eficientă a avuției naționale.

Demonstrînd necesitatea perfecționării sistemului de cointeresare materială, plecînd de la exigențele construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că o importanță crescîndă trebuie acordată cointeresării morale a oamenilor muncii, adică a celor forme proprii societății noastre, capabile să transforme conștiința socialistă, în sensul devenirii ei, transformare impusă de tripla calitate a oamenilor muncii, aceea de proprietari, producători, beneficiari. Această unitate dintre cointeresarea materială și morală constituie așadar, în viziunea președintelui României, esența autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare, ea oferînd un spațiu amplu inițiativei din partea tuturor oamenilor muncii în direcția ridicării, pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economico-sociale.

Un popor — o singură voință

La 17 martie
UN VOT
PENTRU TARA

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Avem ferma convingere că întreaga națiune, între gul nostru popor vor demonstra, prin votul lor, încrederea nestrămutată în mărețele realizări pe care le-am obținut, hotărîrea de a face totul pentru a asigura ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație, împlinirea programului partidului, întărirea continuă a independenței și suveranității României”.

Moment electoral

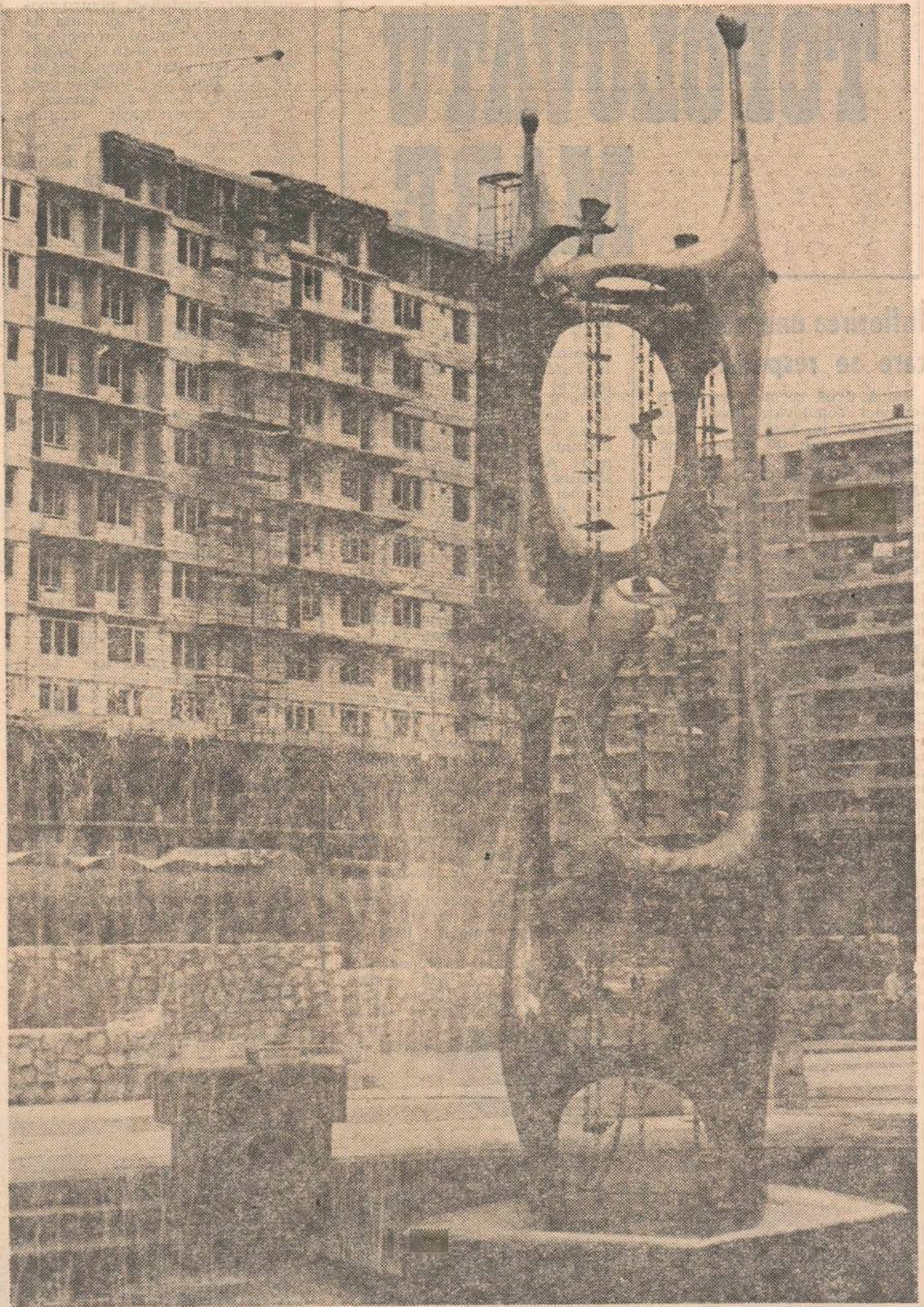
Congresul al XIII-lea al partidului a trasat jaloarele dezvoltării României pentru perioada următoare, etapă decisivă a împlinirii Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Sarcinile care stau în fața poporului român pentru anii următori, atestă și importanța deosebită a noii legislaturi, pentru care vor fi desemnați, la apropiatele alegeri, deputații în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, comunale, orașenești, municipale și județene. Referindu-se la acest important moment din viața națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Să facem astfel încît alegerile de la 17 martie să constituie o mărturie puternică a unității întregului nostru popor, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, în jurul Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni, care nu are și nu va avea nimic mai presus decît interesele poporului, cauza socialismului și comunismului, pacea, libertatea și suveranitatea României, bunăstarea și fericirea întregii națiuni!”

Stimulați de acest nflăcărat îndemn, oamenii muncii din România se pregătesc cu însufletire pentru alegerile de la 17 martie, eveniment important al vieții politice a țării. S-au desfășurat adunările cetățenești pentru desemnarea candidaților; vor avea loc intilniri între candidați și alegători. Toate acestea se înscriu într-un cuprinzător dialog civic, de analiză responsabilă a problemelor și obiectivelor construcției socialiste, de conlucrare rodnică și participare activă a cetățenilor la luarea hotărîrilor și de participare la împlinirea lor. Aceeași însufletire și responsabilitate civică se desprinde și din modul în care alegătorii verifică înscrierea lor pe listele electorale.

În anii construcției socialiste, și cu deosebire în ultimele două decenii, inaugurate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de cînd la cirna destinelor României se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul încercat și stimat al partidului și statului nostru, cel mai iubit fiu al poporului român, au fost obținute realizări epocale, care au creat o nouă și strălucitoare imagine a țării, dezvoltată armonios, cu o industrie puternică și modernă, cu o agricultură în plină dezvoltare spre o eficiență tot mai înaltă, cu celelalte sectoare în plin avînt. Toate acestea constituie temelia trainică a înfloririi națiunii noastre socialiste, a afirmării sale demne în lume, a propășirii sale în viitor. S-a schimbat radical, tocmai pe temelia împlinirilor menționate, și structura societății românești, în cadrul căreia clasa muncitoare, clasa conducătoare a societății, împreună cu țărâimea, cu intelectualitatea, în deplină unitate și coeziune în jurul Partidului Comunist Român, al conducătorului său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și în cadrul larg cuprinzător al Frontului Democrației și Unității Socialiste, își împlineste misiunea istorică de făurire a noului destin al poporului român, de înaintare continuă a acestuia pe calea progresului și civilizației.

Baza platformei electorale a F.D.U.S. pentru alegerile de la 17 martie, așa după cum rezultă și din Manifestul recent publicat, o constituie hotărîrile istorice ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, programele de dezvoltare economico-socială pînă în anul 1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000. Iată de ce momentele premergătoare alegerilor se caracterizează printr-o înaltă mobilizare a tuturor în împlinirea exemplară a obiectivelor și sarcinilor celui de-al XIII-lea Congres al partidului, ale celui de-al III-lea Congres al F.D.U.S., în spiritul unei angajări plene a întregii noastre națiuni.

ION CODRU ■

(urmăre din pag. 1)

ceas pe care-l străbătem — își găesc astfel, în toate conștiințele, un profund ecou. Manifestul se constituie, prin aceasta, ca o depozitie sinceră și lucidă, profund argumentată de toate datele vieții, deci profund mobilizatoare, în procesul cu timpul pe care l-am cucerit, făcîndu-ni-l aliat de nădejde în urcușul spre visele noastre ființe.

Chemările cuprinse în Manifest vor fi îndeplinite în mod exemplar. Fiindcă acum, în anul XX de la Congresul al IX-lea al partidului, în anul XX de cînd la cirna mult încercatului și frămîntatului nostru neam guvernează, pentru întia oară, înțelepciunea și libertatea, dreptatea și omnia, independența reală și progresul real, poporul nostru este mai puternic ca oricînd și mai încrezător ca oricînd în puterea lui. Vor fi realizate neabătut aceste chemări fiindcă acum, în anul XX al renașterii noastre, aici, la noi, la români, aportul demiurgic al maselor la actul de decizie națională este asigurat programatic și împlinit efectiv, partidul și conducerea sa stabilindu-i caracterul de forță motrice, de ineluctabilă lege a dezvoltării. „În România — se arată în Manifest — a fost creat un sistem democratic, unic în felul său — rod al concepției originale a partidului nostru, a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — care asigură efectiv conducerea țării prin popor și pentru popor. Consiliile oamenilor muncii din toate unitățile economico-sociale, adunările generale, consiliile de conducere ale ministerelor și ale altor organe centrale, congresele și consiliile naționale permit tuturor oamenilor muncii,

întregului popor să participe direct la elaborarea și transpunerea în viață a politicii interne și externe a statului. Sistemul autoconducerii muncitorești și auto-gestiunii asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea și buna gospodărire a unităților economice, la creșterea continuă a avuției naționale — baza ridicării nivelului general de viață și de civilizație ale întregului nostru popor”.

Manifestul marilor noastre adevăruri

E, practic, această epocă, pe care o numim cu numele celui mai scump fiu al neamului, epoca personalității — plener afirmate — a unui întreg popor, devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa. Este epoca înfloririi multilaterale a omului, și nu a omului „în general”, ci a celui cu nume și cu prenume, căci noua noastră civilizație e făurită de oameni cu nume și cu prenume. Este epoca în care umanismul — cîndva și la noi, ca azi în atîtea locuri din lume, un principiu abstract, bun de luat ochii multimilor cînd împrejurările politice o cereau — s-a instalat în însăși ființa țării, a devenit esența și scopul întregii noastre politici.

Prin Manifestul său, Frontul Democrației și Unității Socialiste ne cheamă să ne exercităm acel drept suveran al exercitării puterii care înseamnă prezentarea în fața urnelor și alegerea celor mai buni dintre noi în organismele de decizie ale destinului național. Vom răspunde acestui apel așa cum noi, românii, știm să răspundem. Cu seriozitate, cu gravitate, cu răspundere. Căci alegerile înseamnă opțiune, iar opțiune, în spațiul nostru istoric, a însemnat dintotdeauna un act de seriozitate, de gravitate, de răspundere. Așa, dintotdeauna, am optat noi, cei de pe țărmul Dunării și de sub umbra Carpaților, urmîndu-ne voievozii-ctitori de neam și țară în apărarea neamului și a țării. Așa am optat pentru libertate și demnitate, luînd în mîini armele revoluției la 23 August 1944. Așa — cu hotărîrea și bucuria întregii noastre ființe — am optat, cu două decenii în urmă, pentru alegerea, în fruntea partidului și a națiunii, a omului care, în chipul cel mai desăvîrșit, a reprezentat și reprezentă partidul și națiunea, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vom opta pentru candidații F.D.U.S. cu conștiința că investim cu deplină temei în viitorul de aur al României. Vom opta pentru candidații F.D.U.S. cu nefermîta încredere că România socialistă — operă a partidului, realizată de milioanele noastre de mîini — va fi tot mai aptă să răspundă nădejților care din veac scînteiază pe chipul ei. Vom opta pentru candidații F.D.U.S. pătrunși fiind de convingerea că optăm pentru dezvoltare și bunăstare, pentru împlinirea mărețelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea, pentru o tot mai vie și mai întemeiată strălucire a noastră pe planeta Pămînt.

La 17 martie
UN VOT
PENTRU ȚARA

PLATFORMA NOASTRĂ ELECTORALĂ,

Exemplu TOPOLOVĂTU MARE

Înflorirea unei comune care se respectă

După două secole locuitorii comunei Topolovățu Mare n-ar încapa nici în două garnituri de tren și e greu de crezut că, dacă s-ar oferi cineva să le pună la îndemână un loc fermecător, s-ar găsi vreo doi sau trei care să-și facă bagajele. Ce s-a petrecut în istoria acestei comune? Între cele două războaie când tatăl unui dascăl de azi din Topolovăț, pe atunci notar în Sînmihailu-Român, a fost trimis în comună, a găsit primăria în stare de faliment, datele și dărăpănată. Chiar urma să fie vindută la licitație. Topolovățu era un sat sărac, sărac nesemnând cu nimic celebrele sate bănățene, solide ca niște cetăți medievale. Trezirea lui la răscruce de drumuri a început cu puțin timp după anul 1960. De la case cu pământ pe jos oamenii au început să se ridice, să prindă curaj. Toată lumea știe că fără un C.A.P. și fără omul care a avut idei de ridicare și de ieșire în lume, n-ar fi izbutit mare lucru. Meritul este al lui dar și al oamenilor care l-au urmat. A mers ei pe o singură alternativă. Au mers și ei. A fost el marea lor șansă? Atunci au zis și ei, să fim pe măsură, să fim și noi marele lui noroc și să mergem înainte. Și în 1985, Topolovățu Mare este printre comunele de vîrf ale Banatului și ale Româ-

niei. Totul pe bază de voință, de idei și de spirit gospodăresc. Cînd în 1956 Dimitrie Olariu termina școala profesională de la Timișoara a pornit spre Topolovăț știa doar un lucru, că acolo îl așteaptă un frate de-al său, jăcătuș mecanic la S.M.A., și că împreună vor încerca să înfrunte greutățile acelor vremuri. A stat la căminul de nefamiliști al amintitei instituții și mai tirziu, peste ani, începînd din 1974 a fost chemat să lucreze la consiliul popular. Nu-l cunoștea multă lume, dar cei care lucraseră împreună cu el ziceau că e un om blînd, cumpănit, așezat, fără ieșiri. Din 1983 Dimitrie Olariu a devenit primarul comunei. Nefiind localnic, problema sa pare să fi fost una singură: îl vor crede oamenii? Îl vor socoti de-al lor? După ce ani la rînd a pus umărul sau a privit cum Topolovățul crește, cum își schimbă fața, cum își adaugă mereu școli, complexe comerciale, poștă, grădinițe, dispensare, primărie, i-a venit și lui rîndul să urce la tribună în fața oamenilor și să își asume, în numele lor și împreună cu ei, viitorul. Joi, 21 februarie 1985, primarul a fost prezentat celor 118 săteni care au încăput în vechea sală de ședințe a cooperativei agricole. Au vorbit despre el, fără figuri de stil și pe scurt, citiva oameni. Dionisie Giuchici, fostul primar, Ioan Boțoș și Simion Imbroane au spus și ei ce au știut despre omul din prezidiu, despre spiritul său gospodăresc. Și apoi a

venit rîndul primarului, chemat să prezinte argumentele pentru viitor. În ultimii patru ani în comuna Topolovățu Mare s-a construit un sediu impunător pentru celebra cooperativă agricolă, un sediu pentru ferma zootehnică Suștea, patru grajduri noi, s-a extins fabrica de nutrețuri combinate pentru zootehnie, s-a dat în folosință un siloz pentru baza de recepție și s-a construit o secție de prelucrare a lemnului, dependentă de I.F.E.T. Timișoara, unde se confecționează lădițe de amabalaj și lemn semifabricat pentru export. La secția de mecanizare s-a construit un sediu cu birouri, cantină și baie pentru mecanizatori, s-au ridicat șoproane metalice pentru adăpostirea utilajelor și o secție de mecanizare la Cralovăț. La intrarea firească a cuiva, dar pentru viața oamenilor din comună ce-ai făcut în anii care au trecut? Primarul ar fi putut răspunde: am încheiat asfaltarea pe raza comunei a unui drum județean care leagă Buziașul de Topolovăț și mai departe, spre Lipova și pregătim continuarea lucrărilor de construire a unui cămin cultural și alimentarea cu apă a comunei. Se vor construi zece vile duble pentru membrii cooperatori și un bloc cu 12 apartamente, dotat cu spații comerciale la parter. De asemenea, într-o clădire nouă, amenajată de C.A.P., în zona barajelor cu apă de pe Bega, se va pune la punct o casă de odihnă pentru membrii cooperatori. Puține lucruri mai sînt de făcut în această comună care în puțin timp a avut grijă să-și agonisească de toate. Despre cei cu care merge înainte, primarul spune: „Sînt oameni modeste, faloși dar inimoși”. Și asta se vede și la Topolovățu Mare, și la Ictar Budinți, și la Suștea, și la Iosifalău, și la Topolovățu Mic, la toți din cei peste 4.000 de locuitori. De ce-ar mai avea nevoie? Nu e o glumă. Oamenii aceștia ar avea nevoie de cit mai mult pămînt. Acum știu cum să-ntoarcă, cum să ciștige de pe urma recoltelor și, dincolo de ideile curajoase și eficiente ale președintelui Ioan Josu, comuna ar mai avea nevoie de cîteva sute de hectare spre a putea pune în practică toate planurile fascinante (se poate gîndi fascinant și pe seama agriculturii).

Cînd am fost pe cale să ne despărțim, primarul a început să-mi spună cîte ceva despre

datele vieții de primar într-o comună care se respectă. „Ca primar trebuie să fii fruntea satului. Nu poți merge la un om să-i spui să contracteze porc cînd tu nu ai, nu-i poți cere să își repare gardul dacă al tău se dărîmă, nu poți vorbi despre cum își crește copiii dacă ai tăi îi sparg ferestrele. De dimineața pînă seara trebuie să-i slujești pe ceilalți. Dar pe ale mele cine le face?”. Ne despărțeam și-mi venea să-i spun, dumneavoastră, dar primarul, la fel de calm îmi spune „am făcut și pe popa, că au fost unii care n-au vrut să fie înmormîntați în cimitir, sînt și agriculți, și gospodari, și tață, și organizator. Ca să fii conducătorul tuturor trebuie să fii sluga tuturor, cum se spune în Banat, să ai grijă de necazurile fiecărui chiar dacă pe ale tale le calci în picioare sau le lași pentru altă dată”. Ne-am despărțit cordial și primarul încă mai avea ceva de spus. Cred că era pentru prima dată cînd era dispus să facă o confesiune. De obicei bănățenii cer oamenilor să convingă cu fapta.

„Putem deveni un centru agro- industrial puternic”

— Tovarășe Ioan Josu sîntem din nou în Topolovățu Mare. Ce mai faceți?

— Ce să fac! Muncesc și muncim în continuare. Chiar și acum iarna. De altfel ați și asistat la o ședință de-a noastră, nocturnă care, fără nici un fel de exagerare, are loc de un sfert de veac indiferent de ce s-ar întimpla. Pentru noi, această operativă de lucru, a devenit un fapt cotidian.

— Deci nici acum iarna țărâni nu stau, cum se spune în bătrîni, la gura sobel...

— Avem o agendă foarte încărcată. În momentul de față fertilizăm peste 1.000 de hectare de grâu și orz. Am terminat de fertilizat încă 500 de hectare trifolime, 500 de hectare de pășuni și 600 de finețe. Am mai împrăștiat îngrășăminte organice, cam 25 de tone pe hectar, pe aproape 5.000 de hectare Desigur, toate acestea în cultura mare. Dar, desfășurăm o intensă activitate în zootehnie. Acum doi ani C.A.P.-ul nostru a preluat o îngrășătorie de la Racovița. Erau, o știe toată lu-

mea, peste 85 de milioane pierderi. Anul trecut s-a încheiat cu un beneficiu de 1.040 tone de carne față de 700 tone plan. Altfel spus am încheiat cu peste un milion și jumătate beneficiu numai la acest capitol. Sperăm, acum, să depășim 12 milioane lei. Și cu aceasta sperăm să punem la punct și zootehnia din zona noastră.

— Cunoașteți faptul că ați luat și conducerea S.M.A.-ului, o altă unitate care lucra în deficit.

— Am mai spus tot într-un interviu în revista „Flacăra”. De un an de zile sînt și directorul S.M.A.-ului. Pierderile erau de aproape 28 de milioane. În prezent am încheiat totul, cum se spune în termeni de specialitate, mie pe mie. Aici, personal, mai am multe de făcut. Sper că anul acesta să aducă și la S.M.A. beneficii.

— Din cîte am aflat astăzi ați depus candidatura.

— Da. În circumscripția județeană numărul 67 și circumscripția numărul 1 a comunei Topolovățu Mare. Miine depun candidatura ca deputat în M.A.N. în circumscripția Buziaș.

— Buziașul este o mai veche iubire de-a dumneavoastră.

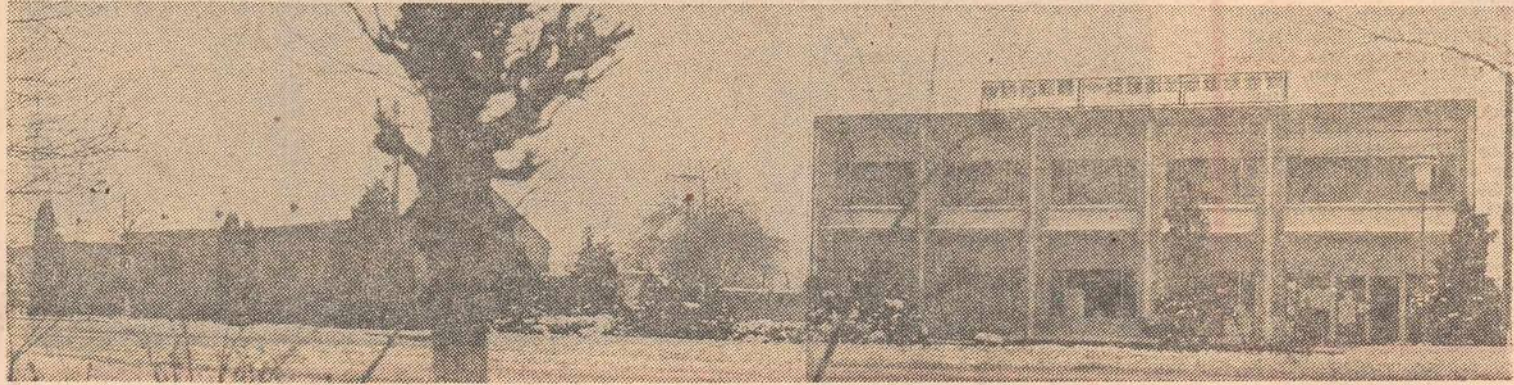
— Este un oraș frumos pe care mărturisesc, pentru prima dată public, îl iubesc. Ne despărțim doar 13 kilometri. Îl cunosc de cînd eram copil. O stațiune cu oameni frumoși și harnici. Sper să pot face multe lucruri pentru ei.

— Ce s-a făcut, aici, în aceste două legislaturi?

— S-au rezolvat, în ultimii ani, probleme majore ale Topolovățului Mare. S-a betonat drumul comunal de la Brestovăț și Cralovăț. Acest drum, pentru noi, de o foarte mare importanță, a legat oamenii de pămînturi C.A.P.-ul din Topolovățu Mare s-a unit cu cel din Cralovăț. Asta este foarte bine.

— Tovarășe Ioan Josu, să nu fim modeste. Anul 1984 a însemnat pentru C.A.P.-ul din comună, pentru dumneavoastră personal, un an record în producțiile agricole și o încununare a muncii dumneavoastră.

— Ne-au bucurat, se înțelege, toate aceste rezultate care au fost angajamentele făcute de noi în fața secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ne-am propus și am promis în timpul vizitei pe care secretarul general al partidului a făcut-o la noi în comună ca să depășim 20.000 de kilograme porumb la hectar, 8.000 la grâu, 50.000 la sfeclă, 3.000 la soia. Și, am reușit. Sîntem mîndri să raportăm că angajamentele noastre au fost depășite. Astfel la porumb s-a atins cifra de 21.550 de kilograme la hectar, — record unic pe pămîntul Banatului — 8.819 la grâu, 8.819 la orz, 3.312 la soia, și 75.000 de kilograme la sfeclă. Pentru toate aceste rezultate anul trecut C.A.P.-ul a fost de două ori decorat cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”. O dată chiar aici în Topolovățu Mare cu prilejul vizitei făcute de către tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru rezultate obținute la grâu și o dată la ziua recoltei. La toate ace-

Roadele hărniciei într-o așezare din Bărăgan

Urmînd firul șoselei București-Constanța zărim, la patru kilometri după ce ieșim din Andrășești (sediul unuia din cele 18 CUASC-uri ialomițene), o tablă indicatoare cu inscripția: Gheorghe Doja — 6 kilometri. Autobuzul o ia la stînga și, în scurt timp, sîntem în fața consiliului popular comunal. La sediu facem cunoștință cu tovarășul Nicolae Mihăilă. Aflăm că a fost ales în funcția de secretar al comitetului comunal de partid (și ulterior de primar) încă de la înființarea județului. De cîteva luni este vicepreședinte al consiliului popular. Un om, deci, care cunoaște perfect pulsul activității celor ce trăiesc și muncesc în această frumoasă localitate din Bărăgan. În mod firesc, discuția a pornit de la realizările cooperativei agricole de producție al cărei președinte este de mulți ani Eroul Muncii Socialiste Ion Spătărelu.

— A rămas vie în memoria noastră ziua de 26 iunie 1965 cînd, la ceas de amiază,

sosea la noi în comună tovarășul Nicolae Ceaușescu. Era, de fapt, prima vizită de lucru efectuată de cel ce avea să intre în conștiința neamului ca un adevărat ctitor al României moderne. Discutînd cu membrii cooperatori secretarul general al partidului a stabilit modalități concrete de lucru. Indicațiile primite au stat ulterior la baza sporurilor de recolte obținute: de la 1.400 kilograme grâu la hectar și aproximativ 2000 kilograme porumb am reușit să obținem, în 1984, în condiții de neirigat, 5.500 kilograme pe fiecare din cele 850 hectare cultivate cu grâu și 9.600 kilograme porumb de la fiecare din cele 900 hectare. La acest rodnic bilanț se adaugă și cele 3.150 kilograme floarea soarelui la hectar și 38 tone sfeclă de zahăr.

C.A.P. Gheorghe Doja a primit de două ori titlul de Erou al Muncii Socialiste și Ordinul Meritul agricol, de cinci ori Ordinul Muncii clasa I. În mod firesc au crescut și veniturile membrilor cooperatori, 700 dintre ei și-au construit în ultimii ani case noi, dotate cu instalațiile necesare pentru un trai asemănător celui de la oraș. Practic aici nu există navetiști. Cei 32 mecanizatori locuiesc în comună, soțiile lucrează în cadrul C.A.P. Și cele 28 cadre didactice de la școala generală s-au stabilit în această comună. Îngrijitorul Ion Mihalcea a ciștigat, nu demult, locul I pe județ la un concurs pe teme de

zootehnie. La rîndul lor Constantin Simoiu, Nicolae Prav, Gheorghe Tudose și alții se străduiesc să aibă cele mai bine întreținute animale angajîndu-se să depășească producția de 3.600 litri pe cap de vacă furajată realizată anul trecut.

O ilustrare elocventă a justeții politicii partidului nostru de dezvoltare intensivă, multilaterală a agriculturii este și faptul că o unitate cum este C.A.P. Gheorghe Doja avea în anul Congresului al XIII-lea o avere obștească de 100 milioane lei.

Membrii cooperatori împreună cu ceilalți locuitori au reușit prin hărnicia lor să obțină de cîteva ori Ordinul Muncii și în întrecerea pentru înfrumusețare și bună gospodărire a comunelor țării. Gheorghe Bordea, Traian Neagu, Ion Gulie, Gheorghe Călin, Gheorghe Văcaru, Constantin Călin, Gheorghe Pleșan și alții mobilizați de o serie de deputați ca Stelian Simoiu, Sterie Spătărelu, Elena Cîrstoitu, Marin Anton, Gheorghe Spătărelu au adus numai anul trecut comunei aproape 8 milioane lei prin munca efectuată la întreținerea a 36 kilometri drumuri și 20 kilometri acostamente, construirea bazei sportive din centrul localității, amenajarea a 42 poște, plantarea a 8 hectare de flori și arbuști ornamentali, pietruirea a 7 kilometri de la sediul C.A.P. la Miloșești, suprafața ce va fi asfaltată în cursul acestui an.

Cele mai de seamă realizări dintre cele două legislaturi sînt: încheierea lucrări-

lor la cei 17 kilometri de trotuar, extinderea alimentării cu apă în peste 50% din locuințele celor 1.200 familii, redarea unei suprafețe de 7 hectare pentru agricultură. La acestea se vor adăuga obiectivele acestui an: construirea noului local (cu etaj) al școlii generale de 10 ani, modernizarea văii Sinan pe 10 hectare, continuarea alimentării cu apă potabilă, înființarea a două noi secții de prestări servicii, reintegrarea în vatra satului a peste 100 de familii, realizarea și depășirea contractelor încheiate cu statul (printre fruntasii de pînă acum sînt Gheorghe Tănase, Vasile Stanciu, Gheorghe Văcaru, Gheorghe Iosif). Consemnăm și angajamentele cooperatoriilor care și-au propus să obțină de pe cele 3.200 de hectare culturi intensive — 8.000 kilograme grâu la hectar, 20 tone porumb, 50 tone sfeclă-de-zahăr, 3.500 kilograme floarea-soarelui, 5.000 kilograme orez, iar din sectorul zootehnic — 3.600 litri lapte de la fiecare vacă furajată, 6 kilograme lînă și 40 litri lapte oaie.

La ceas de seară, pornind prin viscol spre halta C.F.R., cale de cîteva kilometri, am fost prins din urmă de un autogreder trimis la deszăpezire. La coborîre am retinut numele celor doi conducători auto — Nedelcu Anganu și Ion Neagu — care n-au ezitat să facă o faptă de omenie într-o duminică din această teribilă iarnă.

PLATFORMA MUNCII PENTRU ȚARĂ

La 17 martie
UN VOT
PENTRU VIITOR

tea se mai adaugă și faptul că eu, Ioan Josu, am fost distins cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”. Pentru mine personal acestea reprezintă cele mai frumoase fapte, demonstrând încă o dată că se pot smulge pământului asemenea cantități.

— Dacă ar fi să amintim cîntitorilor noștri care au fost distincțiile pe care C.A.P.-ul din Topolovățu Mare le-a obținut în ani ?

— De cinci ori înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”, de cinci ori „Secera și ciocanul”, de cinci ori „Ordinul Muncii” clasa I-a, de patru ori „Meritul Agricol” clasa I-a, și o dată „Meritul Agricol” clasa II-a. Atita tot...

— Ce aveți de gând în anul 1985 ?

— În ciuda zăpezilor și a frigului, anul acesta se anunță a fi un an bun. Avem toate condițiile să depășim rezultatele pe care le-am obținut în anul care a trecut la toți indicatorii. Dispunem de o bază materială mult mai puternică, avem mașini și tractoare, putem aplica diferite tehnologii noi, C.A.P.-ul are cooperatori, mecanizatori și specialiști cu o înaltă calificare și care știu să muncească cu responsabilitate. Spus în cuvinte puține putem depăși producțiile anului trecut. Asta depinde numai de noi. Ne-am propus ca în anul acesta să trecem, așa cum a subliniat de nenumărate ori tovarășul Nicolae Ceaușescu, la industrializarea producțiilor agricole. De fapt aceasta este un vis de-al nostru mai vechi. Dar, aici, la acest capitol, mai avem încă foarte multe de făcut. Și cînd spun asta mă refer la mentalitățile unuia și altuia. Concret despre ce este vorba ?

Dorim, în primul rînd, să facem o linie de sucuri și conserve. O să mă întrebați cine nu le nasă ? Ei, bine sînt foarte mulți. Anul trecut, fiindcă recoltele de fructe au fost foarte mari, am vîndut și sub un leu kilogramul de mere. Asta înseamnă că nici culesul n-a fost plătit. Dacă am avea linia de care vorbeam asta ar fi însemnat o creștere a averii C.A.P.-ului nostru, fără nici un fel de exagerare, de peste cinci ori. Așa văd Topolovățu Mare în anul 2000. Ca un mare complex agro-industrial. Numai așa putem progresa. Producții mari avem. Mai trebuie să punem la punct aceste mici probleme, fiindcă, în esență, ele sînt mici și să înfrîngem acele prejudecăți și birocratismul unor funcționari care nu știu cum se trudește între cer și pămînt.

— Pînă-n anul 2000 mai este. Ce v-ați propus anul acesta ?

— În primul rînd să construim micro-ferme zootehnice în toate fermele de producție vegetală. Maxim 25 de vaci cu lapte. Astfel, după părerea noastră, se rentabilizează ferma și cei care lucrează acolo ar avea o preocupare în tot anul. Producția de lapte să fie de peste 4000 litri. De asemenea dorim să modernizăm în întregime complexul de creștere a taurinelor prin introducerea perneli de apă și așternut permanent și savulație liberă. Și, cum am mai spus la început, dorim ca Topolovățu Mare să rămînă pe harta țării ca o localitate cu mari posibilități și un punct forte al producțiilor record...

Dragostea de pămînt se învață la școală

Gheorghe Ionescu îmi declară de la bun început că, după părerea lui, cu străinii trebuie să fim circumspect, dar — mă rog — „Dacă-i musai, cu plăcere”, va sta puțin de vorbă cu mine.

La o asemenea primire trebuie să tragi serios aer în piept ca să poți merge mai departe. Îi zic și eu, cu năduf : „De, ce să vă fac dacă sînteți frunțași,

ați făcut o comună de milioane și vi s-a dus vestea. La cîdași nu vine nimeni”. Directorul Ionescu mă privește ca de la catedră și începe o lecție pe care, se pare, a predat-o de mai multe ori cînd în bănci stăteau copiii satului : „Ne aflăm la școala din centru, Școala generală de 10 ani — Topolovățu Mare. Mai este o școală de 8 ani în satul Iosifalău și cinci școli primare în celelalte sate aparținătoare de comună : Șuștra, Topolovățu Mic, Ictar-Budinți și Cralovăț — cea din urmă cu limba de predare sirba, pentru că e un sat cu populație sirbească. Avem și trei grădinițe, dintre care două cu orar prelungit. Sînt 29 de cadre didactice calificate pentru fiecare disciplină, inclusiv cele de profil : zootehnie, mecanizare, agrotehnie”.

Văzînd că notez îmi vorbește rar, ca la ora de dictare, așteaptă să scriu și iar mai adaugă cite o frază. Îmi dau seama că așa nu se poate, dacă vom continua, nu mai am mult și, pentru a-i pune o întrebare voi ridica două degete. Inchid hotărîtă carnetul și mă decid la o discuție fără notițe, chiar cu riscul de a nu reține totul. Nu crede că sînt multe de povestit despre perioada care a trecut între cele două legislații :

„Ce să vorbim, că doar se vede cu ochiul liber ce s-a făcut în ultimii patru ani”. Nicăieri în Banat nu se trăiește rău, dar, sigur, sînt oameni și oameni. Topolovățu nu excelează printr-un pămînt bun, numai locuitorii de aici au făcut tot ce s-a durat. Și chiar dacă ar fi fost terenul altul, oricît de mare ar fi harul dacă omul nu se implică, totu-i zadarnic. Nu pui suflet, nu iese nimic. Oamenii de aici și din jur știu să facă ceva !

Școala pare foarte nouă, dar n-a fost construită acum, ci în urmă cu opt ani. Nu în aspectul ei exterior stau modificările care au avut loc în ultimii patru ani. Acestea sînt de esență profesională și sînt foarte importante. Mijloacele didactice s-au dublat prin efortul statului și, în bună măsură, prin strădaniile lor. Copiii și-au cumpărat din banii câștigați la

practica productivă 15 micro-scoape, cite le lipseau ca, pe lingă cele cu care a fost înzestrată școala, să facă numărul necesar pentru ca fiecare elev să aibă la oră microscopul lui. Și-au mai luat trei aspectomete, un epirex și două retroproiectoare. Au și foarte multe diapozitive, de mare ajutor în procesul de învățămînt. Uite așa, au pus într-o zi în geantă 44000 lei, s-au urcat în tren, s-au oprit la Timișoara și le-au cumpărat de la magazinul Bogă. Au încă o rezervă bunicică de bani, pentru gînduri mai mari. Deocamdată nu le spun, pentru că nu e bine să te lauzi nici după ce ai făcut ceva, dar rămîie înainte !

Ceea ce în urmă cu nici 15 ani, pe cînd eram elev la unul dintre marile licee ale Capitalei, mi se părea, dacă nu o fanfanie, în orice caz o chestiune de viitor foarte îndepărtat, văd astăzi cu ochii mei într-o comună din Banat. Clasică tablă, fără de care nu ți-ai fi putut imagina o clasă, a fost înlocuită de retroproiectoare și ecran lat de 1,30 metri. Adio cretă, adio elev de serviciu care să ude buretele și să ștergă cu sîrg însemnele unei ore, pentru lecția care urmează ! „Dar, dacă ai cumpărat aparatură modernă, nu înseamnă că ai făcut totul. Depinde de noi, dascălii, cit de ușoară este cartea, s-o pătrunzi. Avem obligații de nedescris. Copiii trebuie învățați să păstreze și să cultive cu respect ceea ce au clădit părinții lor, pentru ca apoi, cînd le va veni rîndul, să adauge și ei ceva la ceea ce e frumos și înălțător. Ne străduim să implicăm elevii în procesul cunoașterii, să-i determinăm, să-i orientăm să rămînă locului. Un pas mare s-a făcut. Ei nu trebuie să mai plece în alte părți ca să învețe. Au școala aici și pînă termină cele 10 clase înțeleg de ce au fost legați părinții lor : de pămînt. Și pămîntul trebuie lucrat. Sigur, mai sînt cițiva care au plecat din comună și ne fac cinste acolo unde s-au așezat. Medici, ingineri, profesori. Dar cei mai mulți se întorc acasă. Muncesc și așa, bogăția vine”.

Încet, încet, tovarășul profesor de limba română uită că vorbește cu mine numai pentru că-i „musai”. Școala e viața lui, iar meseria nu o practică, o trăiește. Se îndeamnă la vorbă, nu-i nevoie decît cu mult mai mult decît un simplu reportaj. Școala în Topolovăț are tradiție, un istoric, în 1976 au sărbătorit 200 de ani de la înființare. El nu-i aici decît de 29 de ani, de loc e din Vilcea, dar îi e dragă cum îl este oricărui om născut pe aceste meleaguri. Cînd se decide să-mi arate cea mai prețioasă rekvă a lor, simt că m-a acceptat. E o fotografie. A fost făcută acum 82 de ani. Femei și bărbați în costume bănățene stau țepeni, „ca la fotograf” și privesc la mine peste timp. N-am sentimentul că directorul Ionescu îmi vorbește despre dascălii unei școli de aiurea, unde el a fost trimis în tinerețe să fie profesor, poveștile sînt ca despre bunicii lui care au făcut ațtea la viața lor. În primul rînd au ținut vie iubirea pen-

tru cultura românească și le sînt și celor de azi exemplu. Îi îndeamnă la mai mult. „Ce am făcut în aștia patru ani care au trecut ? Sigur, e important ! Dar mai important mi se pare ce vom face în următorii patru și în ceilalți care vor veni. În primul rînd, să-i așezăm la casele lor pe tinerii profesori care au venit la noi în comună din alte părți. Anul acesta încep să se construiască vilele. Da, vile. Știm, sînt idei îndrăznețe, dar noi numai din astea am avut în anii care au trecut, și pe toate le-am realizat. Tov. Josu ține cu dinții să le facă”. Argumentul nu mi s-a părut gratuit. Aflasem — și nu de acum — că de tot ce ținuse „cu dinții” președintele C.A.P.-ului să se facă, s-a făcut.

O amintire cu gust

Pare o casă mică. Și chiar este față de celelalte noi care o înconjoară. Cu 15 ani în urmă era între cele mai frumoase. Cînd bătrînul a zidit-o, chiar dacă știa că nu va fi a lui, a vrut să fie între casele mari ale satului. A și zis că lui nu-i place să lucreze într-o casută prăpădită, în care te lovești cu capul de grindă. Acum e pensionar. Toată lumea îl știe de moș Miroslav. Chiar și cei de prin satele vecine care vin și încearcă și ei să-și facă rost de o piine de Topolovăț. Piinea de Topolovăț este celebră în primul rînd datorită lui Moș Miroslav. Moș Miroslav Cojocariu are 62 de ani și nu este deloc moș. E un bărbat sănătos și puternic care n-are pace dacă nu vine cîteva ceasuri la brutărie. De ce te cheamă Miroslav ? Nici el nu știe, drept pentru care răspunde, iaca-sa. S-a născut la Teregova și-a lucrat pe post de calfă la Caransebeș, unde a învățat să facă piine. În războiul cel mare, ca sergent în Regimentul 12 Vinători, a ajuns pînă în Munții Tatra și de acolo s-a întors, rînit ușor la un picior și s-a angajat la C.F.R. pe înalta funcție de manipulant. Într-o bună zi, un bărbat din Topolovăț s-a dus la Teregova să cumpere o pereche de boi și l-a cunoscut pe Miroslav Cojocariu și l-a luat cu el ca să vadă o fată. Acel om era un uică (unchi) al Corneliei Soreanu și, din clipa cînd i-a prezentat-o, între cei doi a început o poveste de dragoste despre care e greu de spus dacă în 1985 mai arde sau nu. Au avut doi copii și-au construit o casă și, în 1965, Miroslav Cojocariu, brutar pînă în mîduva oaselor, a renunțat la C.F.R. și, împreună cu nevasta lui, au turnat fundație și au ridicat actuala clădire a brutăriei. În 2 ianuarie 1966 au copt întiiul cuptor de piine al brutăriei din Topolovățu Mare. Și de atunci, vreme de 17 ani au copt în fiecare zi 600 de piini, adică peste două milioane de piini. De ce piinea lui e atât de căutată și e mai bună decît a altora ? „În primul rînd depinde de griu. La noi e bîn, e bob mare și plin și bine crescut. La moara noastră cu valțuri iese o făină

(Continuare în pagina 6)

Preocupările unui erou al muncii și ale unui nou primar

— Ce vă nemulțumește tovarășe Ghiță ?
— Faptul că anul trecut n-am reușit să smulgem pămîntului decît 5180 kilograme griu la hectar și 6900 kilograme porumb, cifre care sînt departe de forța și experiența noastră. Am făcut o analiză critică asupra felului cum s-a muncit pe echipe, ferme sau sectoare și ne-am propus să facem din 1985 un an de virf în activitatea noastră.

Așa a debutat convorbirea cu Eroul Muncii Socialiste Gheorghe Ghiță, președintele C.A.P. Munteni Buzău din județul Ialomița, unitate distinsă în 1981 cu ordinul Meritul agricol clasa I. În aceste zile premergătoare alegerilor de deputați dar și din preajma declanșării campaniei agricole de primăvară, cei 900 de cooperatori au fertilizat întreaga suprafață de 4265 hectare cu aproape 10000 tone gunoi de grajd, au transportat 7 tone îngrășăminte naturale pe cele 110 hectare de legume și 5000 tone pe suprafața de 200

hectare destinată culturilor intensive. La rîndul lor, cei 54 mecanizatori au încheiat repararea și verificarea mașinilor și utilajelor ce vor fi folosite în apropiata campanie agricolă.

— Avem un descînteț la pămîntul ăsta, ne mărturiseste în continuare cel care conduce de aproape un sfert de veac destinele cooperativei agricole din această așezare ialomițeană. Punîndu-l în fapt, folosind la maximum puterea brațelor și a minții cooperatorilor și mecanizatorilor noștri putem să obținem peste 7500 kg griu la hectar, 20 tone ștuleți, 3500 kg floarea soarelui, 50 tone sfeclă de zahăr. Cunoșcînd bine capacitatea de muncă a oamenilor noștri sînt convins că ne vom respecta angajamentele. Vom urmări zilnic calitatea lucrărilor efectuate înocmind procese verbale de recepție a acestora, iar lunar vom afișa normele fizice efectuate de fiecare cooperator. Vor fi respectate atît programele stabilite pentru fiecare cultură, orientîndu-ne asupra unor soluri de hibridi cu calități deosebite, cit și cele din sectorul zootehnic de unde dorim să obținem beneficii care să depășească un milion lei, cifră realizată anul trecut. Vom angrena în campanie și un număr de 70 de bătrîni dotați cu cărațe, 15 perechi de boi și tot alțea de cai. Printr-o bună organizare a muncii sînt convins că vom obține și chiar depăși ce ne-am propus.

La școala generală din Munteni Buzău.

unde am ajuns cu sania lui Ion Moise trasă de doi cai albi, tocmai se încheiasă o manifestare din cadrul tradiționalei „Luni a cărții la sate”. Aici aveam să-l întîlnesc pe profesorul Gheorghe Anton. Deși este numai de cîteva luni primar, cunoaște bine comuna și pe cei aproape 5000 de oameni ai ei crescuți din tată-n fiu în cultul pentru muncă. Ne vorbește la început despre preocupările locuitorilor pentru realizarea integrală a contractelor față de stat (640 capete porcine, 70 bovine, 800 hectolitri lapte vacă etc.) oprindu-se și asupra unor cifre rezultate în urma recensămîntului animalelor : 1250 porci (cu 200 mai mult ca anul trecut), 25000 păsări (cu 5000 mai multe). Ne-a rugat să notăm și numele lui Vasile Mihalcea, Ion Drăgulin, Constantin Simion, Dan Popescu, Ion Dorobanțu — frunțași în acțiunea de contractare.

Dintre realizările edilitar-gospodărești ale comunei în anul 1984, la care au contribuit și cei 19 deputați, a ținut să consemnăm : plantarea a 1500 pomi fructiferi din care 200 duzi, executarea a doi kilometri trotuare spre magazinul alimentar, construirea a 30 podețe din beton, repararea a 70 de fîntini. Pe agenda de lucru a gospodarilor comunei stau și în acest an importante obiective : construirea a două blocuri cu spațiu pentru specialiști, amenajarea unui spațiu destinat centralei telefonice, noi secții de prestări servicii — tăbăcărie, cojocărie, fabricarea lemnului, realizarea unei săli

de festivități a comunei cu 800 de locuri, darea în folosință a unui complex sportiv pe o suprafață de circa 3 hectare, montarea dalelor pe doi kilometri pînă la magazinul Sat Nou, plantarea a 3000 pomi fructiferi, iar în perspectivă — înălțarea unui monument al eroilor comunci care s-au jertfit în cele două conflagrații mondiale. O atenție deosebită se va acorda în continuare folosirii terenurilor din curți și din fața lor, igienizării comunei.

Cele peste 800 case refăcute în ultimii ani alături de un mare număr de case noi, trei magazine universale bine aprovizionate, cooperativa de consum cu diverse secții de prestări servicii care i-au adus numai anul trecut 1,3 milioane lei beneficii, cele trei școli dotate cu laboratoare și cabinete moderne în care învață aproape 1000 elevi instruiți de 53 cadre didactice, o bibliotecă cu 15000 volume, căminul cultural cu formații apreciate dincolo de hotarele județului — iată numai cîtevatribute ale noului în comuna Munteni Buzău în anul 1985. Deputați ca Ion Badea, Dumitru Stan, Ion Soare, Aurelia Ristea, Ioana Bucur alături de gospodarii Agapie Moise, Nicolae Cristea, Gheorghe Dorobanțu, Ștefan Ioniță, Nicolae Bejcu, Ilie Agapie sînt hotărîți ca, împreună cu ceilalți locuitori, să contribuie la realizarea și depășirea mobilizatoarelor angajamente propuse pentru acest an și viitorul cîcinal.

RADU LEVARDĂ

La 17 martie
UN VOT
PENTRU ŢARA

LEGEA DEMOCRAŢIEI NOASTRE:

Exemplu TOPOLOVĂTU MARE

(Urmare din pag. 5)

moale și fină ca mătasea. Cum imi ajunge în mină făina de aiurea, cum știu că nu e din griu de Topolovăț. Eu și cu baba noastră, pe banii noștri, am ridicat brutăria ca să-mi fac meseria în sat, la casa mea, nu să bat drumurile de pomână. Noi dăm piine la sapte comune. I-am dat unui doctor care-a plecat în excursie și mi-a zis că piinea mea i-a ajuns până la Paris. Eu, cind fac o piine, e piine, nu e chiflă. Moș Miroslav vine în fiecare zi la brutărie. Nevasta lui lucrează la vinzare. Vine să vadă ce mai e nou, cum merge injectorul captorului și cum lucrează cei rămași în urma lui. La brutărie se muncește în familie. Într-un schimb e Victoria și Dionisie Gurban, în celălalt Svetozar Mihailov cu nevasta. Cind Svetozar mai leneveste, moș Miroslav i-o zice pe față. Piinea lor e zimbetul Topolovățului și nu se cade umbrită cu nimic. În fiecare dimineață 500 de pensionari vin la brutărie și abia reușesc să ducă în brațe o piine mare, mare, cit o pălărie galbenă din pai de griu și crescută ca un bostan. „Dacă n-o făceam cum mi-era mie drag s-o măninc nici nu cred că apucam să ies la pensie de la piine. Da' așa, mi-s mindru și mă știe lumea că eu am început și-am făcut cea mai bună piine de pe comunele din jur”.

Medic de familie... pe șapte sate

O siluetă fragilă, plină de eleganță, păr castaniu închis, ochi migdalați, un nas delicat conturat care nu mai are decit puțin spre a se numi „obraznic”, fardul ușor care încearcă zadarnic să ascundă un herpes pornit să strice armonia incintătoare a figurii. Ar mai fi de adăugat un glas ușor voalat care — doar el — trădează oboseala, câteva strănuturi care ne punctează convorbirea și un halat de o prospețime care îi se pare a fi ireală. Altfel spus, Livia Chiriță, medic principal al Dispensarului medical comunal Topolovățu Mare, la capătul unei zile cu 70 de consultații, cu puțină gripă, dar mai ales la capătul unei lupte istovitoare de a salva viața unui pui de om de numai 5 luni, care și-a pierdut așa, deodată suflarea. A câștigat în lupta asta dură cu moartea, dar e teribil de obosită deși nu vrea s-o recunoască. Acum a venit „de pe trei sate”. A intrat din casă-n casă, acolo unde sint nou-născuți, e prea frig pentru ei, nu dă voie mamei să-i scoată afară.

70 de consultații mi se pare foarte mult, doctoriței însă, nu. Are 3700 de pacienți stabili și cam 1000 flotanți. „Vin și din alte sate ce nu aparțin de noi

in cite un caz mai deosebit”. Dispensarul e mare, aproape un spital, mai sint patru medici cu diferite specializări și alte patru cadre medicale medii. Livia Chiriță e cea mai veche aici, a venit acum 18 ani. „Cunosc toți oamenii, pe șapte sate. Nu există casă în care să nu fi intrat. Îi știu pe toți și după nume și după poreclă. Cind copiii pe care i-am crescut sint astăzi părinți, e simplu. Stau liniștită sau alerg, pentru că știu cu cine am de-a face. În meseria noastră e de mare ajutor”. „Sintei deci medicul de familie”. „Da, pe șapte sate”. N-ar fi crezut atunci, la început, că va rămâne. Și a rămas. De ce? Pentru că obișnuința e a doua natură. „Cu răul, nu te poți obișnui”. Mă uit în jur și-i dau dreptate. Mulți medici ar avea serioase motive să-i invidieze cabinetul. Aflu că nu sint singura care a făcut remarcă asta, toți musafirii se mira de dotările dispensarului. Numai pacienții ei nu zic niciodată nimic. Li se pare normal pentru că sint obișnuiți cu luxul și bunăstarea. Cum era acum 18 ani? „O, nu se poate compara. Sint cu totul alte condiții și parcă, alți oameni. Au acum alt nivel — cultural și economic, alte pretenții. Astăzi toate mamele cunosc profilaxia rahitismului la sugar, pe dinafară. Sigur, nu s-a ajuns ușor aici, s-a muncit mult, iar oamenii sint harnici și chibzuiți”.

Telefonul zbirnie, ne intrerupe, doctorița Chiriță răspunde: „Nu, astăzi nu se poate”. Sint gata să mă retrag, crezind că e vorba de o nouă consultație dar femeia în halat alb mă reține. „Era vorba de o repetiție. S-a aminat”. Repetiție? Cuiuse urechile! „Da, la echipa de teatru. Avem o echipă mare, formată din tinerii comunei. Piesa lui Paul Everac „O poveste cu noi născuți” — am ales-o pe profilul meu, glumeste „regizoarea” — a ajuns la faza interjudețeană a Festivalului „Cintarea României” și cred că va trece și de această etapă. Medicul chibzuit, stăpin pe sine, cu răspunsuri clare date, cu voce puțin obosită dar sigură, a dispărut. Am parcă în fața mea, acum, o fetiscă gata să apară pentru prima dată pe scenă — înfrigurată, emoționată, de nestăpinit: „Avem și un grup vocal, dar e încă la început. Echipa de teatru a debutat anul trecut, în aprilie. Montăm acum un nou spectacol, o piesă scrisă de Viorel Boldureanu. Știi cine e?”. „Da, știu, cel plecat din comună ca să se facă profesor universitar”. „El este. A

scris „Nepoții lui Mos Costa”. E în dialect topolovicean — graiul bănățean dintre Lugoj și Timișoara — cu personaje care au trăit și mai trăiesc aici. La repetiții ridem în hohote. Cred că va avea mare succes”. „Spectatori, sint?” „Intrebarea pare nelalocul ei. „Cum să nu? Cam 150 la un spectacol. Vin de pe toate satele. Sint talente reale. Cîștigători cu premiul I la ediția de anul trecut a Festivalului „Cintarea României”. Elena Jucut, de pildă”. „Și unde au loc spectacolele?”. Ca o nouă Samantă, gazda mea se transformă din nou. Iat-o pe membra Comitetului comunal de femei, pornită să se războiască pentru a cîștiga ceva indispensabil pentru viața comunei. „Ați pus degetul pe rană. Punctul nevralgic al Topolovățului. S-au construit atitea, foarte multe în anii acestia din urmă, numai cămin cultural nu avem. Este inadmisibil! Ați văzut clădirile noi, știți cum arată, ca niște palate! Iar noi dăm spectacolele într-o sală de ședințe a vechiului C.A.P. Nu se mai poate! Toată lumea gîndeste la fel. Acum, cind se va trece la sistematizarea comunei, vom construi și un cămin cultural cum merită Topolovățul și dragostea oamenilor pentru artă”.

LIANA MOLNAR ■

Un om văzut de aproape

— Cum te cheamă?
— Adelin — mormăie, timid nevoie mare, interlocutorul meu, pe care l-am căutat special.
— Și mai cum?
— Jur Adelin Cristian — căpăt el curaj.
— Și cîți ani ai?
Se înviorază, după un scurt moment de derută, imi întoarce spatele și se repede la femeia tinăra care l-a tot împins spre mine.
— Cîți ani am?
— Patru — suflă aceasta.
— Am patru ani, zice viteaz.
— Esti la grădiniță?
Face doar un semn, ceca ce bunica nu poate răbda.
— Spune cu limba, nu cu capul.
Toată familia ride. Adelin se uită la ei pe sub sprincene și din momentul următor nu mai poate fi oprit. O avalanșă de cuvinte, mici povestioare, poezii, îndreptățesc titlul „cel mai dezghețat copil de patru ani” din comună. Imi spune că e în gru-

pa mică, tovarăsa l-a învățat poeziile, nu doarme acolo dar mănincă și într-o zi a mîncat tot, acolo sint jucării multe — mașini cu cabină, ca la oraș — sint și păpuși, — dar alea-s pentru fele, desenează cu culori, se dă cu săniuța sau în leagăn, pe sora lui o cheamă Adina Cristina și o să se facă doctoriță fiindcă-i plac sringile și „foalele” de doctor.

— Dar tu, ce o să te faci? reușesc eu, în fine, să intrerup șuvoiul zglobiu al prichindelului.

— Eu mă fac „nenea Josu”! Fantastic dar, hărăzit doar vârstei neștiutoare, de a exprima în citeva cuvinte, de multe ori nostime — ca acum — adevăruri și idei pe care noi, cei mari, ne tot chinăm să le îmbrăcăm în fraze lungi pe care le dorim cit mai frumoase, mai pătrunzătoare, mai pline de mînz.

Am tot auzit despre omul acesta care „sfințește locul”, am citit multe despre el, dar parcă nimeni nu m-a convins de valoarea lui, mai bine decit puștiul care are, de pe acum, un model al lui în viață. De văzut, nu-l văzusem la față pe președintele C.A.P.-ului. Trece de două ori pe lingă noi, cu mașina, ca un bolid, dar pînă să-mi atragă atenția însoțitorul meu, tovarășul Emil Sirbovan, vice-președintele Consiliului popular comunal, Ion Josu dispăruse.

Încă înainte de a porni la drum aflasem că e un personaj taciturn, mereu încrunțat, iar aici constataseam că e de negăsit deși, urmele lăstate de el, la tot pasul, erau mai mult decit vizibile. Dar, dincolo de casele care se clădiseră, de C.A.P.-ul pe care-l făcuse, dincolo de toate realizările lui,

Lacrima rubinului de Fărcașa

După media cu care a terminat facultatea (Institutul politehnic din București) Parasca Pop ar fi putut prinde un post chiar în capitală ori în alte mari orase ale țării, dar a venit în Fărcașa de Maramureș, aici unde în urmă cu zece ani renumita întreprindere FAIMAR Baia-Mare și-a deschis o secție de sticlărie.

Fărcașa este o comună frumoasă, așezată de o parte și de alta a curelei negre de asfalt care aleargă paralel cu Someșul. Casele, în majoritate cu etaj, respectă frecvent linia arhitecturală obișnuită. „Mai mult de 80 la sută sint construite în ultimii 10—15 ani imi spune primarul comunei, Vasile Nicoară, adăugînd că de cind s-a înființat fabrica de sticlă, cum o numesc localnicii, nivelul de trai al fărcașenilor a crescut simțitor. Nu există casă să nu aibă măcar 1—2 membri de familie muncitori la sticlărie”.

Dar să ne întoarcem aici unde de zece ani focul cuptoarelor de topire a siliciului nu s-a stins. Tinăra noastră interlo-

cutoare, ingenera Parasca Pop, ne zimbete de după lentilele ochelarilor, virînd parcă a spune „dați-vă jos cojoacele dacă vreți să intrați în secție, că altfel vă topiți de cald, vă topiți precum siliciul”.

Într-adevăr, în secția topitoare este foarte cald. Flăcările ca niște șerpi roșii tremură amenințătoare. Tineri în maiouri, transpirați, le imblinzesc din cind în cind pentru a le smulge lacrima de sticlă. Anghel Pop simte muzica incandescentă a materialului. Prin tunelul de tulinic al tubului sticlării aerul trece ca o herghelie de fluturi. Lacrima se umflă, teava se învîrte drăcește. Parcă o rază de soare își introduce degetul în lacrima de siliciu desenînd o scobitură ciudată, căzînd apoi metalic în coca de rubiniu. Ce vifor e afară, ce cald înăuntru! În forme de fag verde, lacrimile se preschimbă-n vase, pahare, sticle ori scrumiere. La secția șlefuire linia subțire a pietrei de polizor rămîne cioplită într-o dantelă de vis. Linii geometrice, „dar nu perfecte”, cum zice tinăra ingineră. „Perfectiunea, la fel ca în artă, nici la noi nu se poate atinge. Nu există obiect din sticlă perfect din punct de vedere geometric”. Deci s-ar putea deduce că și sticlăria este o artă. O artă care numai la secția din Fărcașa în anul 1984 a dus la realizarea a 5 milioane de lei peste plan. Autorii ei: maistrul topitor Vasile Decebal, sticlărul Gheorghe Pop, gra-

voarea Maria Bran, șlefuitoarea Eugenia Revnic și încă mulți, mulți alții care prin operele lor (cuvîntul mi se pare potrivit) sint demult cunoscuți peste hotare, în Franța, U.R.S.S., Japonia, Iugoslavia, etc. Sticla suprapusă cu rubin, ori sticla suprapusă în șase culori se bucură de o deosebită apreciere pe piața internă și externă. Chiar și renumita firmă elvețiană CIATI și-a trimis specialiști pentru a învăța meșteșugul artiștilor sticlari de sub poala codrului maramureșan.

Într-o ipostază mai prozaică maistrul gravor Vasile Pop ne înfățișează unele aspecte mai puțin lirice din travaliul sticlărilor. „E o muncă de categoria zero, la fel ca a minerilor sau a oțelarilor, deci foarte grea”. De multe ori siliciul topit nu ia forma dorită, fie că nu are puritatea necesară, fie că focul nu reușește întotdeauna să-l prefacă în lichid. Se dă atunci o bătălie crîncenă între vîrsta de milenii a nisipurilor și tineretea sticlărilor. Și-n covîrșitoarea majoritate a cazurilor cei din urmă ies învingători. Altfel cum ar fi reușit să obțină cele 5 milioane peste plan, cum ar fi reușit să-și îndeplinească în numai 20 de zile toți indicatorii prevăzuți în plan pentru luna ianuarie, cum ar fi reușit să economisească zilnic 350 kWh?

„Tinerii din unitatea noastră și precizez imi zice Parasca Pop că 80 la sută

sint sub 30 de ani, mobilizați de mărețele idei izvorite din istoricele hotăriri ale Forumului XIII al comunistilor vor face totul pentru ca în acest an să realizăm cu 30 la sută mai multe produse pentru export”.

O inițiativă colectivă pornită din sutele de inimi tinere, o inițiativă pe măsura hărniciei și abnegației sticlărilor-artiști din Fărcașa care aspiră ca și în 1985 să-și înscrie realizări de prestigiu în răbojul activității lor, pentru că și aici, destinele celor legați nemijlocit de procesul industrializării socialiste sint incluse într-un context istoric alimentat de romantismul revoluționar, de reconsiderarea ideii de muncă — poezie a realului, decantare a dimensiunii esențiale a existenței.

Caratele aurului verde

Privită din depărtare, platforma Sectorului forestier de exploatare și transporturi din Jibou pare un vast șantier; macarale portal, despicătoare hidraulice, cojitoare mecanice ferăstrăie electrice cîntă o muzică doar de țapinari știută, ducînd în imensele ghiare busteni cit nu-i pot cuprinde doi oameni, toaletîndu-i, pregătîndu-i cu migală pentru furnirurile mobilei noastre, pentru hirtia pe

TOTUL PENTRU POPOR

La 17 martie
UN VOT
PENTRU VIITOR

voiam să știu cîte ceva despre om, gîndind că, pînă la urmă îl voi vedea la ochi.

— Cine e „nenea Josu”? — Il întreb pe Adelin.

— Nenea Josu e nenea Josu! — îmi răspunde cu tonul celui care se miră că nu știi atîta lucru. Se grăbesc să intervină cei mari. Familia e numeroasă: copii, părinți, bunici și o străbunică. Ea nu-i de față, e bătrînă tare, are 88 de ani și „șede-n sobă, la căldură”.

— Eu lucrez pe combina C 14 U — spune tatăl, Iosif Jurj. Mi-e director la S.M.A. Acu, nu că-i șef, dar e băiat bun cu cine știe a munci. Astă vară am tras, dar s-a văzut. Am cîștigat numai de la stimulente 760 de kilograme de grîu. Depășind norma, am mai luat și cîte 100 de lei pe zi, peste cîștigul lunar.

Intervine și socrul său, bătrînul Gheorghe Mirză, în graiul său bănățean, pe care l-a păstrat, ca și străiele — credeam că n-am să mai văd vechiul port al oamenilor de pe aici decît în fotografii, dar îl descopăr, purtat ca acum 50 de ani, de bunicii lui Adelin.

— C.A.P.-ul a făcut cășile și bogăția la toți. Si Josu îl domn, dacă îi vorba. E la locul lui, cum trebuie să fie. Ar fi păcătos ăla care să spună rău de el. Chiar ne-o întreb de multe ori pe noi, bătrînii, cum să facă. Și dac-o fost, o făcut!

Pe profesoara Lia Isa o întreb același lucru: „Cine e tovarășul Josu?” „Tov. Josu... un om deosebit. Pentru noi este ca un părinte. Are atîta suflet și atîta căldură — nu vă uitați că stă el așa, mai încrunțat. Ai un necaz, te duci la el. Atîta zice: Bine, se face. Noi ne știm de mulți ani, am crescut împreună. Dar nu-mi vine să-i zic, ca pe vremea copilăriei „mă, Niță”. Pur și simplu nu mai pot. Nu că mi-ar fi frică, sau ne-ar fi cerut să-i zicem altfel. N-a impus nici o distanță, dar reușește tot ce vrea să facă și te determină prin felul cum se poartă să-l respecti. E un om teribil. Cînd a primit distincția de Erou al Muncii Socialiste, am lăcrimat. E un fiu al comunei, cum să nu te bucuri?”

„Pe unde o fi acum tovarășul Josu?” mă întreb cu voce tare.

Răspunsul mi-l oferă vicepreședintele Consiliului popular comunal, Emil Sirbovanu. „La ora asta — e trecut de 21 — trebuie să fie la ședința operativă cu șefii de ferme. O ține în ficcare seară”.

LIANA MOLNAR ■

Dascăl de țară

Mai mult într-o doară, cînd discuția lincezea fără nici o speranță, l-am întreb pe un profesor din Topolovăț ce-ar face dacă mine ar trebui să plece la Iași împreună cu încă un om din sat. Pe cine l-ar alege? N-a ezitat nici o clipă și a spus numele unui învățător Dușan Miatov. De ce? A plecat singur în viață. A copilărit la Saravale și viața l-a adus la Topolovăț. Nu avea mai nimic cînd a venit. Era tăcut, înalt, brunet, cu părul creț și oamenii din comună s-au obișnuit cu el destul de repede. Sărea în ajutorul oricui, era și blînd și aspru cu toți copiii și părinții au descoperit că de la venirea lui nu trebuie să-și mai bată prea mult capul cu odraslele lor. A început să crească animale, și-a cumpărat niște stupi și i-a înmulțit. Ba chiar i-a învățat albinăritul și pe cei care nu știau și erau amatori. Într-o bună zi, cînd un țaran n-a reușit să găsească un sobor, învățătorul Miatov s-a oferit să-i dea o mină de ajutor. În cele din urmă l-a ridicat soba și după ce-a atîtat focul a descoperit că arde de minune. A doua zi tot satul știa că învățătorul Miatov știe să zidească sobe de teracotă. Într-o altă zi școala a primit un inspector. Acesta a fost mulțumit de cele văzute dar s-a uitat urît la tenuciala clasei. Învățătorul Miatov n-a mai așteptat mult și s-a apucat să zugrăvească școala. L-au ajutat și copiii, mai degrabă distrați de inițiativa dascălului, în cele din urmă mîndri că se pot lăuda că și-au zugrăvit școala. Soția lui s-a angajat la magazinul sătesc. Deseori cînd părinții copiilor îl caută pe învățător și nu-l găsesc acasă se duc la magazin. Știu că face pe vinzătorul și pe gestionarul în locul soției care are alte treburi. Ca să nu țină magazinul închis, servește el. În fiecare an învățătorul Miatov crește un porc pe care îl contractează cu statul și încă unul pentru familia lui. Primăvara ia porumb în acord global și alte culturi de la cooperativă. Uneori ia și trei hectare de porumb. Și le lucrează nu cu alții, nu cu elevi, ci singur-singurel și foarte rar cu nevasta. Toamna, în fiecare după-amiază taie tulpile și scoate sfecla. Și-a cumpărat și mașină. Cît se pricepe o repară. Coboară singur în fîntină și-l curăță izvorul. Dacă îl cheamă cineva nu așteaptă rugămintă. Ce spune și face. De altfel, e un om tăcut, destul de zgircit la vorbă și

cine l-a auzit și se poate lăuda că a stat cu el de povești de bună seamă că a ținut minte o asemenea frază „Nu-mi place să trăiesc prost pe propriile mele forte”.

La Topolovăț există un învățător de care copiii și părinții lor sînt mîndri. Au de la cine învăța și lecții de aritmetică, și lecții de citire, și lecții de muzică, și lecții de agricultură. Poate că învățătorul este el însuși un admirabil elev instruit la școala vieții. Oricum, la 32 de ani, Dușan Miatov este unul dintre cei mai iubiți dascăli de țară.

BOGDAN NISIOIU ■

Trei femei sub același acoperiș

Bărbatul bătrînei a murit în război. Nici măcar nu se știe unde. A primit doar o carte poștală prin care era anunțată că a dispărut. Moartea nici măcar nu mai incheia tabele riguroase de evidență. Oricum, bătrîna a aflat că omul ei a căzut în niște munți mari, înalți și bătrîni. Atît! Și că va trăi singur. Că va trebui să crească trei fete. Pe una a născut-o cînd țaranul-soldat lupta prin alte țări. Ori poate murise înainte de a i se naște ultima fiică. Ea nu l-a văzut niciodată. Cea mijlocie era prea mică și nu-i mai ține minte înfățișarea. Cea mare l-a îmbrățișat la plecare. Dar mai tîrziu, s-a îmbolnăvit și, după 30 de ani, viața ei a fost un calvar. De atîta durere a început să-l uite. Incet, incet, figura tatălui care o îmbrățișa, a bărbatului cu ranița în spinare, depărtîndu-se pe drumul colbit, a prins să se îngâlbească, să-și topească toate contururile, să se voaleze din memorie. L-a uitat și ea. Și au rămas, într-o casă veche, dărăpănată, compătimită de toți. An de an au încercat să ajungă pînă la tărîmul luminos al zilei de miine și-au reușit de fiecare dată, mai ușor sau mai greu, dar întotdeauna muncind de la răsăritul pînă la apusul soarelui. Una din fete a plecat la Timișoara la școală. S-a căsătorit și acolo a rămas. Și cele trei femei, de fapt în 1962, două fete și o văduvă, au făcut primul pas în cea mai frumoasă aventură a vieții lor. Au dărimat casa bătrînească și au turnat fundația pentru cea nouă. În centrul comunei Topolovățu Mare, peste drum de primărie, la numerele 158 și 159, a început un șantier mic, liniștit, pe care

puteau fi văzute două fete și o femeie bătrînă. Cărau mortar cu gălețile, dădeau cărămizi zidarilor, îndoiiau fier, săpau cu cazmaua. În alte zile Livia Branț, mama fetelor, pleca dis de dimineață la cîmp. Muncea pe rupte. Și fiica ei, Doina Branț, a lucrat tot la cîmp. Intîii mai puțin, atît cit poate duce o adolescentă, apoi din ce în ce mai mult, ca o femeie întreagă, un timp chiar ca o nevastă adevărată (atît cit a durat scurta și nefericita ei căsătorie) și apoi ca o femeie singură și tăcută, care muncea cit doi bărbați. „Noi ne-am strîns una lingă alta și ne-am dus peste tot unde era de lucru și am adus acasă banii cu poala. Cînd aveam 95 de lei mai așteptam pînă mai cîștigam încă 5 ca să facem o sută și să plătim meșterilor sau să cumpărăm ceva pentru casa nouă”. După cîțiva ani Doina Branț s-a îmbolnăvit de o spondiloză dureroasă și de nevroză cardiacă. N-a mai putut merge la cîmp. S-a pensionat și a rămas acasă să vadă de curte și, mai tîrziu, de fetița surorii ei. La 52 de ani e o femeie slabă, tăcută, sfioasă, gata să zimbească numai o dată pe săptămînă. „Acum mă simt mai bine. Parcă aș mai încerca să merg la lucrul cîmpului. Dacă o fi bine, la vară, mă duc și eu la C.A.P. că se cîștigă bani buni”. Ea știe că șederea înseamnă lupta cu nevoile. Că munca îți dă putere și puțină liniște. De la 15 ani, sora ei, Ana Branț a lucrat la Consiliul popular al comunei. Cîțiva ani mai tîrziu s-a mutat la S.M.A. unde lucrează și acum ca secretară. Cele două case au fost ridicate din truda a două țărânci și-a unei secretare de stațiune de mașini agricole. În mod logic n-ar fi putut să le termine. Dar sentimentul lor de țărânci a fost că omul pînă nu face o casă și un copil trece degeaba prin vreme și face pămîntului o amărită de umbră. Cînd au început cu fundația le-a fost mai greu. Nu aveau bani să plătească bărbați. Au lucrat mai mult singure, și mai ales seara, după ce veneau de la cîmp și duminică. Din casa veche au mai scos ceva cărămidă. Restul l-au făcut în grădina. Au îndoit fier beton, au turnat ciment, au fost și bărbați și femei, au adus și lemnul de la Nădrag. L-au dus la gater și an de an au mai adăugat cîte ceva celor două case. Nimeni nu credea că vor reuși să le termine. Și astăzi, în centrul comunei la numerele 158 și 159 pot fi văzute două case noi, una cu etaj, avînd două porți de fier. În curtea

uneia au mai construit o bucatărie de vară, cuplată cu o magazie și cu un șopron. Arată ca un fel de a treia casă. În 1980 Ana Branț a cumpărat o mașină de cusut. Fetii ei avea nevoie de hăinuțe. Apoi a zidit cîte o teracotă în fiecare cameră. A cumpărat un frigider. Un cuier pom. Un radiou. Anul trecut a luat și niște candelabre mari, cu multe becuri. Anul acesta vor să schimbe mobila. Să-și introducă apă în curte. Au săpat o fîntină dar apa e calcaroasă și nu e bună de nimic. Nu spală, nu poate fi folosită la gătit și nu e bună de băut. Primarul le-a spus că în 1985 în centrul comunei se va introduce canalizare și asta va rezolva problema. De cînd celor trei femei li s-a adăugat și bărbatul Anei Branț parcă au prins mai multă putere. M-au invitat să-mi arate casa, cu o fîntină mîndrie dar și cu puțină jenă că nu au tot ce au ceilalți. Am trecut prin încăperi curate, aranjate cu grijă, fără nimic în plus. N-aveau nici un motiv să aibă un sentiment de rușine. Dimpotrivă. Puțini oameni se pot lăuda că în lunga sau în scurta lor viață au ridicat două asemenea case. Ceea ce părea la început o simplă aventură s-a dovedit a fi un adevăr pe măsura celor trei femei. Uneori Ana se teme că va ieși la pensie și nu va mai avea timp să cumpere tot ce-și dorește ca să ducă ambele case la imaginea pe care și-a conturat-o atunci cînd vorbeau de acest proiect. „Noi am fost sărace și ne-am ridicat numai din miine. De la lucru nu ne-a scos nimeni. Ierni la rînd am umblat cu aceeași fustă. Simbăta o spalăm, duminica o călcăm și luna, curată și mîndră, mă duceam la servici. Cîteodată mă mai întrebau muierile, tu Anuță, tot cu fusta aia vii? Nu-mi cădea prea bine dar nici n-aveam de ce mă rușina. Voiam să las fețișcă mele o casă în care să trăiască liniștită și în cealaltă să stăm noi, cînd om fi bătrîne”. Asta e tot. Și pare frumos. Puterea acestor femei și voința lor sînt copleșitoare. Poate că nu întîmplător în stînga caseilor lor, la numărul 160, Ion Gutina, muncitor la C.A.P., a cumpărat și el o casă veche și a renovat-o, ridicînd o casă la fel de frumoasă. În dreapta celor trei femei, la numărul 157, un văr de-al fetelor și-a făcut și el o casă. Mai repede și mai ușor. La numărul 156, Jiva și Anca Cheverean au cumpărat o casă veche și cu trei ani în urmă au turnat fundația. Acum casa lor cu etaj stă dreaptă și înfruntă privirea ca o ispravă care nu are nimic de ascuns.

În Topolovățu Mare sînt multe case noi. Și se vor construi multe. Dar oricîte sînt și oricîte se vor mai construi, chiar dacă vor fi mai mari și mai spațioase nu vor egala niciodată casele ridicate de cele trei femei care, în singurătatea lor demnă, au ridicat două superbe monumente ale speranței.

CORNEL NISTORESCU ■

care scriem, pentru construcții, ori pentru susținerea întunecoaselor bolți ale minelor.

Tînărul inginer Valer Nicoară, șeful sectorului precizează fără a-și ascunde mîndria, că „această platformă este unică în județul Sălaj și una dintre cele mai mari din nordul vestic al țării, că linia tehnologică de sortare a lemnului rotund de foioase este în întregime automatizată, ducînd în final la reducerea efortului fizic și creșterea productivității muncii, că oamenii, acești minunați forestieri, pe platformă sau în parchete, pe ploaie ori ger, pe arșiță ori ninsoare trag cu dintii și cu sufletul pentru ca aurul verde să ajungă la timp la beneficiar, pentru ca planul să fie depășit lună de lună”.

La parchetele din Valea Roșie ori Corminiș, la cel din Birsa ori Surduc se dă luptă aprigă între forestieri și uriașii copaci, luptă care durează zi-lumină. I-am văzut pe Vasile Marchiș, și Dionisie Lucai, pe Mihai Stejerean și Ioan Corniș, sacrificînd arborii, jertfind aurul verde pentru prețioasele lui carate, i-am văzut pregătînd locul cu mîgală, alegînd direcția de cădere și am auzit scrișînd trupul fagului, al stejarului, al carpenu-lui — un scrișnet ca un rămas bun de la viață, și o disperată agățare cu crengilebrațe de frații mai tineri, de coroanțele altor copaci, parcă pentru a mai întîrzia plecarea dintre ei. Tunete apocaliptice

învăluie codrul cînd falnicul arbore se prăbușește-n țărînă, apoi o liniște minerală de început de lume se așterne peste dealuri și văi, din cînd în cînd zdrăncuț de uruiul tractoarelor ori de nechezatul cailor. Da, al cailor, pentru că pe pantele abrupte, în locurile accidentate, acolo unde tractoarele nu pot pătrunde, de bază rămîne calul. „Încă mai sînt cai îmi spune oarecum bucuros Ioan Simon, proprietarul a doi roibi parcă frați cu cei din vechile icoane. N-au dispărut cu toții și mai îmi vine a zice că numărul lor e în creștere”. Il întreb cum cîștigă. „Nu vreau să mă laud dar sub 7 000 de lei n-am luat în nici o lună, plus dreptul de-a cumpăra porumb și ovăz la preț de stat. Caili trag din greu și trebuie hrăniți bine”.

Că trag din greu m-am convins. I-am văzut agățat de bușteni cit omul de groși, alunecînd, ingenunchind pe poșghița de gheață, cu crupele zgiriite, cu zăbalele în spumă, aducînd lemnul la rampa de încărcare. O muncă trudnică, răbdătoare împinsă pînă la sacrificiu. Nici tractoarele, cit sînt ele de tractoare, nu întotdeauna reușesc să răzbată povănișurile ori drumurile forestiere troienite, de zăpadă. Vasile Marchiș, tractorist de peste 20 de ani se plînge că n-a mai fost iarnă cu atîta omăt de cînd se știe cu volanul în mînă. Și șoferul Gheorghe Pop e de aceeași părere. Iarna asta le-a

dat mult de furcă. Se sculau și încă se mai scoală în miez de noapte, aprînd focul sub rezervoare (pentru că motorina e de vară și îngheață repede) și pînă înspre ziuă îl veghează, dau ture la motor, ca la mijitul zorilor să poată fi în parchete.

Viorel Lucaciu n-a terminat școala de maiștri decît de patru luni. E primul său parchet, cel de pe Valea Teștioarei, de unde trebuie să exploateze 2 070 metri cubi de masă lemnoasă de esență tare. El și cei 18 ortaci cu care lucrează și-au luat angajamentul de a preda cantitatea respectivă cu o lună mai devreme. Și angajamentul lor va lua ipostaza faptel, indiferent de vicisitudinile iernii, pentru că izvorul și-l are în epopea truzii, alimentată de romantismul revoluționar.

Dintre vitregiile naturii pe acești oameni ai pădurii nu-i sperie nici ploaia nici gerul, nici arșița nici troienele. Doar vîntul... Vîntul ca un balaur cu șapte capete, năpustindu-se în virtejuri deasupra codrilor bagă groază în sufletele forestierilor. O groază care n-are nimic fabulos, pămîntean, concret. Concretetea ei se refreă la producție, la sarcinile de plan, la realizări. „Cînd bat rafalele, îmi zice Ioan Corniș, pădurea se clatină. lemnul nu te ascultă, își alege direcția în funcție de vînt și prin cădere răneste ceilalți arbori din jur, plus de asta noi muncitorii sîntem expuși accidentelor. E grea

munca la pădure dar îți dă și satisfacții. Ți se umple inima de bucurie cînd vezi că acolo unde ai tăiat în iarnă, dacă știi să tai cu cap, vara învîlăstărește, se naște sub ochii tăi o nouă pădure, tînără și dirijată”.

Ne-am întors la sector tîrziu, după căderea întunericului. Pe rampă și peste platformă citeva lămpi cu neon își împrăștiu amăgitor lumina. Cînd cerințele de aur verde sînt acute se lucrează și în schimbul de noapte. Inginerul Cornel Sabău, directorul adjunct tehnic al Unității forestiere de exploatare și tăiere Cluj, unite de care aparține și sectorul din Jibou ține să precizeze că „moderna linie tehnologică și macaraua portal s-au realizat recent ca urmare a indicațiilor date de secretarul general al partidului nostru, privind căile de reducere a consumului de carburanți, eliminîndu-se astfel utilajele mari consumatoare de combustibil conventional”.

Într-adevăr o linie tehnologică modernă, poate una dintre cele mai moderne din țară care face cinste acestor oameni ai pădurilor din nord, acestor truditari ai aurului verde, pe care știu să-l mîngie, să-l binecuvînteze, cu palmele bătrînite, cu sufletul așa cum își mîngie și binecuvîntează propriile odrasle.

VIOREL VARGA ■

„Cred că sîntem o generație care pune preț pe rigoare” ● Nu vă fie teamă, tovarășa profesoară, elevii vă iubesc mai mult decît credeți

Voi, noi generații...

Atunci cînd mă vreau întors pentru câteva clipe pe tărîmul limped-turbure al adolescenței, n-am decît să dau la o parte draperia de la fereastra camerei în care scriu și să privesc, seara, șirul de lumini al liceului din apropiere. Iar cînd momentul de melancolie trece, împrăștiind aducerile aminte înspre toate punctele cardinale ale vîrstii mele de azi, rămîn cu tonicul sentiment al solidarității întru studiu, întru mereu înnoita încercare de pătrundere în largă rezervație a ideilor, cu toți tinerii aceia, pe care-i zăresc aplecați asupra cărților, pe care-i simt încordați, „plini de dorința de-a ști. Într-una din seriile trecute am pășit pragul aceluia liceu din Drumul Taberei. Liceul industrial nr. 28, și am strîns, la o discuție ce s-a vrut scurtă, dar a trecut de granițele unei ore, pe cițiva (mai exact zis: cîteva) dintre cei(cele) de care m-am simțit mereu aproape, prin zăbava comună în fața cărților.

Iată-mă, așadar, nițel intimidat, ușor — dar plăcut — incurcat în mijlocul a nu mai puțin de 14 tineri, eleve în clasele a XI-a și a XII-a ale liceului seral. Una singură dintre ele a depășit (cu numai un an) granița a două decenii de viață. Vorba se leagă mai repede decît as fi sperat, așa, ca între niște adevărați vecini de studiu, ca între niște colegi de bancă. Surprinzînd plăcut dezinvoltura, ușurința pur tinerească a privirii cu care interlocutoarele mele își cercetează viața de fiecare zi. Deși cele mai multe dintre ele lucrează în industria ușoară, munca din acest domeniu nu le scutește deloc de greutăți, iar urmarea cursurilor liceului seral le solicită noi eforturi. „Nu exagerez deloc spunînd că timpul liber ne lipsește aproape cu desăvîrsire” — zice, candidă, Mariana Popa, confecționeră la UCECOM. Acest adevăr, spus dintr-o suflare, acest adevăr ce poate părea la o primă vedere dur nu pare să copleșească pe nici una dintre cele cu care discut. Mai mult, mi se dă de înțeles că ele chiar iubesc acest efort, că și l-au asumat cu bună știință și că — unele dintre ele — vor să-l ducă mai departe, urmînd și cursurile unei facultăți, firește, tot la seral (Mariana Vladimir, primitordistribuitor la I.C.E. Arpimex se gîndește la A.S.E., Cristina Duca, desenatoare tehnică la Electromagnetica, la Politehnică). Desigur, nu e deloc simplu ca, la o vîrstă pe care, cel mai adesea, o considerăm a „trăirii vieții”, a ușurătății de fapt și a dorinței de divertisment, la 20 de ani să te trezești de dis-de-dimineată, să mergi la lucru și, fără să mai ai vreme să mai treci pe-acasă, să te duci la școală, să asști și să participi la ore, după care, în tirziul nopții, să mai găsești și puterea de a-ți pregăti lecțiile pentru a doua zi. Nu e simplu, dar se poate. Mai mult, Geta Stancu, muncitoare la I.C.T.B. și Florica Țîrnică de la Cooperativa „Îmbrăcămintea” sînt căsătorite, trebuind să vadă și de problemele (a se citi grijile) casei. De ce atîta efort? De ce acest veritabil sacrificiu? Firește, nu doar pentru un carton care să le certifice trecerea (cum-necum) prin liceu. Atunci? Pentru Ileana Bădulescu de la Întreprinderea textilă „Dacia” este cum nu se poate mai simplu: „Ne valorificăm șansa. Șansa pe care ne-o oferă tinerețea și care poate deveni șansa vieții. Nu poți porni oricum, chiar dacă acum ai douăzeci de ani. Vrem și avem nevoie să știm. Pentru noi, pentru munca noastră, pentru copiii pe care-i vom avea. Acum e momentul cînd putem face un efort mare, dar util; acum, cînd ne ajută vîrsta. Efortul acesta este, în fond, semnul adevăratei noastre maturități”. Nu pot să nu-i dau dreptate, gîndindu-mă și la spusa unui mare scriitor al acestui veac: „Cel ferit de oboseală nu devine mare. Stavila e cea mai adevărată prietenă a voinței”. Îți trebuie, cu adevărat, multă voință și multă putere de-a face pentru ca, pe lângă programul dens pe care-l aminteam să mai poți să-ți și îndeplinești — ca Elena Crăciunescu, la Cooperativa „Arta textilă”, sau ca Mariana Timofte, la Cooperativa „Avîntul îmbrăcămîntii”, ambele membre de partid — și funcția de secretar al unei organizații U.T.C.

Nu am năvălita să cred — și cu atît mai puțin să afirm — că aceste muncitoare și eleve la seral reprezintă niște ferice excepții, căutate cu osîrdie pentru a deveni eroine de reportaj. Nu, ele sînt niște ființe cum nu se poate mai obișnuite, deși un dram de eroism nu cred că li se poate contesta. O frumoasă înversunare în lupta cîștită cu viața există, iar sentimentul că lupta e cîștită și învingătoare sînt de pe-acum cunoscute e tonic. Cu atît mai mult cu cît rigorile la care tînerile de care spun acum s-au supus n-au reușit să le desensibilizeze. Sînt — așa cum stă bine unor fete de douăzeci de ani — îndrăgostite (cîteva se vor căsători, probabil, în acest an). Știu încă — ce este dorul de părinți și nu încearcă să uite (mergînd, atît cît le lasă multele treburi din Capitală), să-și vadă familiile de prin Dimbovița, Giurgiu, Teleorman, Vrancea sau Vilcea. Se duc la spectacole (simbăta și duminica), știind să opereze selecții severe („Amintirea unei mari iubiri” fiind filmul care a intrunit, la acea dată, majoritatea sufragiilor). Citesc destul de mult și de divers, ascultă muzică, merg la discotecă... Se vor — după expresia uneia dintre ele — oameni ai timpului oameni pe care să se poată conta.

Revenit în camera ce dă spre clădirea liceului, mi-am aruncat iar ochii spre șirul de lumini de-acolo. Și, ca de obi-

cei, m-am întors cîteva secunde în propria-mi adolescență. Să fie numai o părere, sau adolescenții de azi sînt mai puternici, mai maturi decît cei ai promotoriei mele? M-a cuprins atunci o vagă temere legată de realismul percepției mele sociale, am avut sentimentul că exagerez intrucitva meritele celor mai tineri. Deși știam — din spusa scriitorului pe care l-am invocat mai înainte (Th. Mann) — că „poți iubi, respecta, și te poți totodată îndoi, ba chiar acest soi de iubire și de respect sînt cele mi adînci”, am căutat să-mi spulber incertitudinile și să mai adaug cîteva linii acestei schițe a profilului unei generații continuîndu-mi investigațiile într-un alt liceu bucureștean, Liceul industrial nr. 2.

Cătălin Mateescu și Gabriel Mezei sînt doi elevi obișnuiți dintr-o clasă — a XII-a B — obișnuiți și ea. Mai au doar cîteva luni pînă cînd să așeze în serinul amintirilor uniforma de liceen și gîndul acesta îi umple de nostalgie, determinîndu-i să rememoreze o parte din marile și micile evenimente ale ultimilor lor patru ani de viață. Trăgînd linie și adîncind au ajuns la un rezultat ce li se pare — și mi s-a părut — multumitor: niște cunoștințe teoretice solide și o pregătire practică în stare să le dea posibilitatea încredării în fără probleme în orice întreprindere unde ar fi nevoie de buni electricieni. Analizînd cu exigență — și nu

o vîrstă fragedă. Tot ce putem spune pînă acum este că am învățat, ne-am pregătit pentru viață, căutînd să alcătuim din ceea ce am asimilat pînă acum temeiul unei tinereți, maturități și chiar bătrîneți așezate. Asta nu înseamnă că iubim liniștea perfectă sau inactivitatea, ci un drum limpede în viață, atingerea unor obiective precise, care ne sînt, din datele pe care vi le-am oferit, nu lesne, ci normal de atins. Sîntem destul de exigenți unui față de alții și mai ales față de noi înșine. Poate că sîntem chiar prea reflexivi. Excepțiile — căutate cu luminarea de cei care nu se impacă în nici un fel cu gîndul că am fi în stare să facem mai mult și mai bine decît cei de dinaintea noastră — sînt puține, nesignificative și, la o privire foarte atentă, îți poți da seama că e vorba mai mult de bravadă decît de un refuz hotărît de a se alătura efortului celor mulți.” (Gabriel Mezei). „Noi am mușcat din fructul deloc oprit al libertății reale și întreaga noastră personalitate — în formare — s-a impregnat de acest fel — liber — de a gîndi și acționa. Am să vă dau un exemplu care poate că vă va surprinde, dar care cred că e în stare să caracterizeze foarte bine felul nostru de a fi: dansul. Da, dansul! Cred că pînă și această formă de divertisment era menită, înainte vreme, să disciplineze. Tangoul, valsul și toate celelalte cereau mișcări precise, în

ce lucruri rele despre școală și cadrele didactice. Nu vă fie teamă, tovarășa profesoară, elevii vă iubesc și vă stimează mai mult decît credeți! Ei nu știu (și nici nu e bine s-o afle vreodată) ce e cenzura sau vorba făcută să înșele, să spună altceva decît știu și cred ei.

De aceeași natură au fost și constatările făcute cu prilejul întîlnirii cu cițiva dintre tinerii muncitori de la Întreprinderea de mașini electrice. Ion Stan, oltăean de origine, și Paul Popa, moldovean, s-au întîlnit pentru prima dată atunci cînd au făcut stagiul militar, chiar la Focșani, pe locul vechii granite dintre cele două țări române. Apoi s-au revăzut și s-au împrietenit de-a binelea, la I.M.E.B., unde lucrează în aceeași secție — Aparataj — și de unde s-au hotărît să se înscrie la concursul de admitere la Politehnică, la cursurile de ingineri ale T.C.M.-ului. Au candidat și au luat examenul. De curînd au fost în prima lor sesiune și au luat toate cele trei examene. Altfel spus — lucrurile par cum nu se poate mai simple. Dar cit efort se ascunde în spatele acestor reușite, e mult mai greu de zis. Ceea ce este cel mai important la vîrsta lor — consideră cei doi — este hotărîrea de a alege în viață drumul care li se potrivește, indiferent cîte greutăți ar fi de înfruntat. Nu e chiar la îndemina oricui să se gîndească (și apoi să întreprindă ce și-a propus) că pînă pe la 25 de ani n-o să preia știe ce e timpul liber, n-o să-și preia așteptările multe de răgaz și o să-și dedice concediile tot studiului. Aici, în acest colectiv muncitoresc de 5.000 de oameni, aici, la I.M.E.B., unde — în ciuda tuturor greutăților pricinuite de larna aceasta, care parcă nu mai vrea să se imblînzească — sarcinile la export au fost onorate în totalitate, unde munca nu e ușoară și unde trebuie să fii bun meserias pentru a rezista ritmului și cererii de calitate, o tînară — Florica Ștefania —, la nici un an de la terminarea liceului industrial, este unul dintre cei mai buni bobinatori din hala 150. Și ea se gîndește ca, în anul viitor, să dea la facultate, și ea — deși nu are ocupate decît cele opt ore de lucru — își pune problema prelungirii zilei pentru a putea face să încapă toate cîte le-ar dori realizate. Cîtește mult, are — la prima vedere — o viață cum nu se poate mai liniștită, deși, în fond, e frămîntată de gîndul succesului în viață, un succes la care să ajungă pe căi cinstite, drepte, un succes datorat trudei, propriilor forțe.

Se simte, în tonul cu care discută cei trei, o minunată discreție atunci cînd e vorba de eforturile lor. Nu sînt niște răsfațați, au avut greutăți și au știut să le depășească, dar greutățile acestea s-au ivit datorită dorinței lor de mai bine, competiției în care s-au antrenat — o competiție a valorilor autentice. Orice s-ar spune, acest mod de a înțelege viața conține o undă de eroism, gînd ce mă îndeamnă să amintesc alte vorbe ale scriitorului ce mi-a fost, fără vreo intenție anume, ci numai prin simplul capriciu al memoriei, călăuză morală în scrierea acestor rînduri: „eroismul înseamnă pentru mine un totuși, o slăbiciune învinsă, și nu merge fără gingășie”. Este, într-adevăr, multă gingășie în felul de-a gîndi și de-a privi viața al tinerilor despre care v-am vorbit. Tineri care s-au născut acum două decenii, tineri ai acestei epoci noi, avîntate din viața României.

Ei, acești tineri, vor vota în primăvara acestui an, pentru prima dată. Încercarea mea de a-i cunoaște, de a le afla rosturile intime ale faptelor și gîndului n-a fost altceva decît un drum al căutării maturității. Și, fără vreun fel de indoială, pot spune că ei sînt cu totul ațți să aleagă și să decidă. Că votul lor nu va fi tribut ar întîmplării. Că puterea lor de discernămint este dincolo de orice dubii. Cei mai tineri dintre alegătorii ce se vor afla în fața urnelor la 17 martie, alcătuiesc o generație viguroasă, plină de dorința de-a ști și de a dura, o generație a muncii și a sacrificiului pentru o idee înaltă. Oameni ce aparțin cu totul vremii — inteligenți, harnici și sensibili — tinerii aceștia de douăzeci de ani vor vota — așa cum frumos spunea Mariana Costache, muncitoare la I.C.T.B. — propriul lor vot, conștienți că adeziunea lor va însemna încă un pas înspre mai binele țării.

Tînară generație nu este adepta vorbelor mari, ci a spusei răspicute. Asta nu înseamnă lipsă de sensibilitate, ci decizie. Iar decizia, la rîndu-i, nu presupune absența indoielelor, ci din contră. Putem, așadar, avea încredere în votul liber, conștient, al acestor tineri. Ei știu că au de făptuit un înalt gest cetățenesc, știu că vor fi chemați să-și spună părerea într-una din marile probleme ale acestui timp și ale acestei țări. Că democrația nu este o joacă de-a libertatea, ci asumarea plină de responsabilități a acestei libertăți.

Prietenii mei cei tineri — elevi, muncitori și studenți — mi-au dat un plus de încredere în minele țării. Așa încît, de cînd l-am cunoscut, dau la o parte draperia de la fereastra camerei în care lucrez nu pentru a mă întoarce într-o dragă de adolescență, ci pentru a privi înspre adolescența copiilor mei, ce-si va afla reazemul în munca și dăruirea acestor oameni, acum așa de tineri. Și nu pot zice decît că înțeleaptă este țara și înțelept este poporul care-și sprijină încrederea în viitor pe umerii unor asemenea tineri.

DAN MUCENIC

În lumea viselor adevărate

Tinerii din fotografie, elevi ai clasei a XII-a a liceului I. L. Caragiale, la vîrsta primului vot

pot fi găsiți mai exigenți observatori și critici ai școlii decît elevii, mai ales cei din ultimii ani — s-au arătat pe deplin mulțumiți de modul în care au fost îndrumați, fiindu-le recunoscători profesorilor pentru strădaniile depuse. Acum traversează — din perspectiva examenelor care îi așteaptă — o perioadă grea, încărcată. Dacă mai punem la socoteală și emoțiile care au și început să-i cuprîndă la gîndul bacalaureatului și al concursului de admitere — pe care amîndoi vor să-l susțină la Politehnică —, lunile ce urmează le vor solicita eforturi foarte mari. Discreții în ceea ce-i privește, rostind cuvinte puține despre ceea ce au realizat și chiar despre proiecte, au devenit foarte volubili atunci cînd am început să discutăm despre generația lor, despre trăsăturile ei definitorii. Este cum nu se poate mai interesant și mai reconfortant să auzi, de la niște băieți de 18 ani, păreri serioase, avizate, dovedind un acut simț de observație și o judecată limpede, riguroasă a fenomenelor din jur. Iată, transcriere întocmai, cîteva dintre opiniile lor: „Cred că sîntem o generație care pune mare preț pe rigoare, atît în trăirea, cît și în judecarea vieții. Biografiile noastre nu sînt din cale afară de spectaculoase. Am copilărit în liniște, am fost îngrijiți cum se cuvine, n-am știut ce sînt lipsurile, n-am fost puși în situația de a ne cîștiga singuri existența de la

cadru cărora se putea improviză foarte puțin. Acum, fiecare își creează propriul său stil de a dansa, cît mai personal. Nu există stasuri în această privință. Sîntem, cred, ceva mai creativi decît înaintașii noștri. Disciplina minții și a sensibilității (cred că există și o astfel de disciplină) sînt atinse, în general, prin autoeducație. Părinții noștri nu mai au atîta vreme să se ocupe de noi, așa că ne alegem mai mult singuri lecturile, audițiile etc. Vreți să știți ceva? În rîndul colegilor mei și al prietenilor cu care stau de vorbă se remarcă o întoarcere către clasicism, către echilibrul dintre formă și conținut. Nu citim — așa cum se crede și se spune — numai, cărți de aventuri sau polițiste. Ba așa zice, dimpotrivă, că asemenea lecturi au fost demult (asta înseamnă la noi cițiva ani, doi-trei) depășite. Să nu credeți că încerc să par și să părem, cei de-o vîrstă cu mine, mai deștepti sau mai altfel decît sîntem. Nu facem decît să dăm viață unei devize — existența să ne treacă frumos și rodnic, așa cum a început.”

Cei doi au vorbit mult, fără să dea senzația că o fac pentru că le-ar plăcea să se asculte. Simt nevoia să comunic, să spună deschis ceea ce gîndesc. Cu atît mai mult m-a mirat, în aceste condiții, teama vădită a unei profesoare care, după încheierea discuției cu elevii, era îngrijorată că aceasta să nu fi spus cine știu

● Pe Valea Buzăului, gerul te face să te miști contra cronometru ●

Comuna Riureni, practic, nu mai există, chiar și noțiunea geografică a dispărut, vastul platou privegheat de turnul (astăzi muzeu) în care generalul Magheru și-a avut statul-major al pandurilor a fost integrat perimetrului urbanistic al Rîmnîcului. Teatrul străvechiului și faimosului „bilci la Riureni”, cel descris de Miron Radu Paraschivescu în cartea cu același nume, este astăzi o uriașă platformă industrială, un conglomerat de combinate, uzine, fabrici (Combinatul de produse sodice Govora, Combinatul chimic Rm. Vilcea, Intreprinderea de utilaj chimic și forjă, Hidrocentrala de pe Olt, Centrala termoelectrică etc.) ocupând zeci de hectare cu halele, turnurile, coloanele, giganticele sfere metalice, sugerind imaginea unui aeroport cosmic sau a unui turboreactor în plin montaj, halucinat printr-o lentilă astronomică, care acuză-acuși va decola, huruind, către stratosferă.

În tabloul marilor prefaceri ale Epocii Ceaușescu — tablou cu care poporul român se va prezenta mîndru și încrezător în viitor, la apropiatele alegeri — platforma industrială a vechiului Riureni strălucește ca o piatră scumpă într-o diademă vastă cit țara.

În fundal e dealul Troianului, neguros masiv de cenușă vulcanică, în jur sînt mîguri împădurite (ascunse acum sub zăpadă), pe care marile instalații industriale le reduc la proporții de pastel. Prin aceste locuri a pictat cîndva artistul vilcean C. Iliescu, un rafinat al culorilor și un maestru al liniei, din păcate uitat, unele din cele mai reușite pinze ale lui. Păstrăm în colecția noastră două din ele, cu paste dense, dar și vapoase, avînd în fundal dealul Troianului, îmbrăcat în verde vîrăcic, în față liniștea mingiietoare a arborilor și ierbilor, totul așezat într-un echilibru desăvîrșit, care constrînge tumultul interior al artistului ca într-o schemă de geometrie. Autorul pinzelor, în același timp profesor, riguros al lucrurilor exacte, lucrînd, s-ar zice, nu doar cu pensula, ci și cu microscopul, a adus la lumină, prin geometrismul operei, niște ipoteze de realitate plauzibile abia acum, cînd în replică la unduirea accidentată a dealurilor s-au construit geometriile metalice de la Riureni. Noile construcții, concepute și ele inițial în mod abstract, în dialog cu măgurile și pașiștile, au urmat, într-un fel, calea similară operei de artă. Ele au fost coborîte din schemă pe sol cu precizie de micron, dar plutesc parcă pe aceeași dealuri, cu misterul și inefabilul marii creații. Cînd arde soarele, munții metalici, izbiți radical în creștete de torentul de raze, par iluzorii; peisajul din jur, la fel de concret ca și ei, e în același timp

ireal. Insuși fumul ce iese din coșul termocentralei pare fix, pată înghețată de tuș pe firmamentul uzinelor, ca o rugină a lentilei prin care ai senzația că privești și care halucinează întreg tabloul.

Peste toate, chimia. Ea e pivotul marii platforme, e cea mai veche dintre industriile ei și cea mai mare. Combinatul de produse sodice Govora și Combinatul chimic Rm. Vilcea, coloși naționali ai branșei, își dispută nu numai un peisaj cu granițele pierdute în zări, transformat în propria lor ogradă, dar și o pondere a producției care, măsurată în cifre, îi înlătură oaspetelui orice pudoare față de exclamări. Combinatul chimic al Rîmnîcului, de exemplu, dă o producție anuală de aproape 5 miliarde de lei, din care peste 60 la sută se exportă (în peste 50 de țări) și include în halele lui peste opt mii de oameni. Numai în rîstimp de 3

ani s-au dat în funcțiune aici 17 mari instalații-fabrici. Accentul deosebit acordat chimiei în istoricul Raport la Congresul al XIII-lea prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, perspectiva pe care Directivele marelui forum o deschid acestei ramuri-cheie a înaintării noastre se răsfrîng aici cu ecouri care te duc din nou — mai mult ca oricînd — la matematica cifrelor mari. După ce transcrii în carnet astfel de cifre, nu mai poți face altceva decît să exclami și să taci. Taci, fiindcă irealitatea văzută de departe, de sus, prin rama operei de artă, e aici, pe sol, realitatea oțelurilor speciale, a greutăților de kilotone, a preciziei infinitezimale de relații între procesele tehnologice, calculabilă doar cu măsurile matematice. Nu te poți juca aici cu vorbele. Ești pe teritoriul exactității extreme, care merge pînă la moleculă și la atom.

Riureni, cum au fost, cum sînt, cum vor fi

La fel va fi făcut, cu răsuflarea pierită, țărănul sau mocanul vilcean care venise, cu ani în urmă, „să se angajeze la „sodă”, la Govora”. Își lepădase jocul și se decisese să se facă chimist, după ce, dînd o raită prin bilciul din Riureni, deschis la început de septembrie, se dumirise că aici, „la sodă”, e altceva, alșveriușul e mai ispititor și mai sigur. Trecerea de la bilci la chimie i-a provocat, în primele clipe, un șoc, echivalent cu un dezastru interior. Intrînd în fabrică, piciorul omului călcăse sigur pămîntul unor nume străvechi și știute, cel

lor și clanarețelor ce răzbat prin marca de oameni... Aici, în uriașă incintă a fabricii, de cîteva ori mai întinsă decît arena bilciului, urechea omului nu auzea decît liniștea fierberilor lente, măsurate de bizare ornice, ale facerii și defacerii materiei. Oare o să poată pricepe ceva din toate astea? Ca să le priceapă, trebuia, i s-a spus, să urce scările chimiei, ale matematicii, ale informaticii, ale fizicii, ale energeticii, ale automatizării, pe o spirală amețitoare, ducînd dîncolo de înălțimile imaginare vreedată de el.

Și inginerul Vasile Săvulescu, directorul Combinatului de produse sodice Govora, și inginerul Ionel Mihai, directorul Combinatului chimic Rm. Vilcea, au asistat nu o dată la astfel de scene. La deruta, uimirea, indecizia celui abia ieșit din baladă față în față cu miracolul noii tehnici, apoi la hotărîrea lui bruscă („ce-o fi, o fi!”) de a înfrunta acest miracol. După ce i s-a completat foaia de angajare, după ce a ieșit în curtea fabricii buimăcit, dar cu inima acum ușoară, cu darul acelei hirtii în palmă, omul s-a ciocnit nu o dată cu consătenii de-ai lui, îmbrăcați în combinezoane strălucitoare și așînd aere enigmatice și preocupate. „Cum e, mă, aici?” s-a pornit pe întrebări flămînde noul venit. La care ceilalți au răspuns invariabil și grăbiți, cu un singur cuvînt: „Bine”. Omul nostru a rămas pe gînduri. „Bine” era și dîncolo, la cîteva pași, la bilci. Unde era diferența?

(M.R. Paraschivescu : „...Cînd simte că atmosfera e-n toi, lăutarul își intrerupe iar cîntecul, strigînd către cei de la mese : «Cum e, mă, la Riureni?» Și aia, de colo : «E bine-e-e!»...”).

Întii învățăcel sperios în noile hale, apoi stăpin al lor, ca operator chimist, după o vreme meșter, uneori inginer, tînarul țărăn sau orășean vilcean și-a cucerit, prin noua industrie, nu doar o solidă profesie, ci și o recristalizare a personalității, înedită în peisajul uman al locului. Cine l-ar mai recunoaște acum, sub infățișarea matură, dăltuită, spiritualizată, sub ochelarii care ascund cearcane, griji, insomnii, răspunderi, pe flăcăul cu sapă ori cu toporișcă pe umăr de pe dealurile sau din pădurile Vilcii? E un om ocupat, teribil de ocupat acest chimist, claviatura pe care își plimbă degetele și mintea este extrem de largă, trecînd, de pildă, de la tehnologii „de tradiție”, cum e cea a fabricării sodei caustice prin procedeul amoniacal, la procese care, pentru zămislirea aceluiași produs, se află, spun experții, la distanță de un secol, adică la electroliza cu anodi de grafit, de titan sau cu diafragmă. Învățătura nu se oprește. cunoștințele se împropășează mereu, sub dictarea și sub porunca vieții. Înaltele răspunderi care stau în fața cercetării științifice și tehnologice, subliniate la tribuna Congresului al XIII-lea de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, de al cărei nume e strîns legată înflorirea chimiei românești în ultimul deceniu și jumătate, sînt privity și asumate de chimiștii vilcenii ca niște comandamente vitale, care implică și pasiune, dar și un plus mereu sporit de cunoștințe. Combinatul chimic are cea mai bogată bibliotecă tehnică din județ, cu multe titluri în limbi străine, și, pentru a înlesni accesul la noutate al celor ce nu stau grozav cu timpul, nu cunosc limbi străine și nu se pot descurca totdeauna în tratate științifice de nivel academic, la centrul de calcul electronic al colosului s-a introdus pe calculator sistemul informațional de documentare tehnică. Cercetarea citorva fișe, urmată de o apăsare pe buton, proiectează pe un ecran tot ce trebuie consultat în respectiva problemă, indicîndu-se nu numai titluri, ci și capitole, chiar și pagini.

Pe platforma industrială a Riurenilor muncesc peste 25.000 de oameni (dublul populației Rîmnîcului din '44!). Ei au devenit și devin, din muncitori, muncitori-creatori, fervenți ai noului, pasionați ai lucrului bine făcut, deci personalități complexe și polivalente, solid încheigate, dar și cu surprinzătoare valențe libere, deschise spre gîndire novatoare și temerară.

ILIE PURCARU

Sus, la Siriu, sînt așteptați ghiocerii

Mașina urcă la Siriu pe un drum ca-n palmă. Ce e drept — bine bătătorit. Între Jariștea și Cașoca, două masive zdrențuite de viscol, apa Buzăului și-a deviat firul de sus, de la înălțimea soselei, fundul văii pare o lume de sub pămînt scoasă la lumină zilei. O lume cu oameni ca furnicile și cu utilaje-cărăbuși. Straturile de argilă, ca niște covoare galbene asternute pe zăpada imaculată, dau consistență barajului. Și totuși ce fac oamenii-furnici? Munca lor e migăloasă, trebuind să înlătore zăpada, incorporarea ei în stratul de argilă, tehnologic vorbind, este nepermisă.

După o săptămînă de ger și viscol, fiecare zi normală de iarnă vine ca un dar căzut din cer, ne spune șeful de brigadă, inginerul Dimitrie Dorojneac. La -25° și pe un vînt ce te lua pe sus, orice activitate în exterior era exclusă. Vîntul a atins, la noi, viteze mai mari de 100 km pe oră. Eram la datorie, dar nu puteam lucra nimic. Înghețaseră toate izvoarele și acest fapt a determinat formarea dopurilor de gheață în conducte cu intreruperea alimentării stațiilor de compresoare. Grijele erau multiple: să nu ne înghețe instalațiile, să ne asigurăm cu sursă suplimentară de energie, să asigurăm căldură oamenilor în colonii, să întretinem în stare de circulație căile de acces. Apa era problema numărul unu, atît cea potabilă cit și cea tehnologică. Am improvisat cîteva devieri locale cu pușcări de gheață... Sîntem, prin rotație, constituiți într-un dispecerat permanent, căutăm și găsim remedii

ficărei situații neprevăzute ce se poate ivi. Toți sîntem oameni încercați, cu cîteva șantiere la activ, deci cu experiență în situații limită.

Afară e un soare cu dinti, nu viscolește, dar sînt 19-20 de grade minus. Apa Buzăului a înghețat. Zilele trecute stația de pompare era blocată. Toată valea, inclusiv Nehoiul cu unitățile economice, IFET, Textile, Fabrica de cașcaval așteaptă apă. O explozie în gheață și firicelul de apă care a țîșnit, deși nu are debit mare, doar 1 m.c./sec., a fost captat la stația de pompare. Acum, în șantier, se desfășoară o serie de acțiuni pentru menținerea fronturilor în stare de lucru. Nu știi care este mai importantă; toate sînt de primă urgență. Am amintit deja că, înghețînd izvoarele, pe conducte s-au format dopuri de gheață. Aburul tehnologic a fost blocat. Pe toată întinderea pe care sînt plasate conductele se fac perforări de sondaj și un foc viu e rostogolit de-a lungul coloanei. Le urmează alții care fac sudurile finale. conductele sînt, din nou, legate în manșoane călduroase.

În carieră șirul de mașini și-a reluat fluxul, în galerii se curăță zăpada din front și se pompează apa. În capătul galeriei se fac pregătiri pentru pușcări. Gerul te face să te miști contra cronometru. Uii de el și chiar te încalzești. Tot căldură este și însufletirea de pe chipul oamenilor mulțumiți de felul în care știu să facă față celor mai vitrege situații.

Fotoreportaj de ELENA CHERA

„Victoria epocală asupra fascismului în cel de-al doilea război mondial a demonstrat încă o dată, la scara celei mai ample înclătări din cîte a cunoscut istoria, forța cu care popoarele se ridică în apărarea unei cauze drepte, adevărul incontestabil că rolul hotărîtor în făurirea istoriei, în apărarea libertății și independenței naționale îl au masele populare, milioanele și milioanele de oameni ai muncii de pretutindeni. Războiul antifascist a relevat că oricît de mare ar fi potențialul aruncat în luptă de forțele reacțiunii, oricît de puternice ar fi armatele imperialiste, invadatoare, ele nu pot infringe voința de libertate a popoarelor, dorința acestora de a-și hotărî singure soarta.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Deschidem, în acest număr, seria unor articole pe care — în conformitate cu recenta Hotărîre a C.C. al P.C.R. privind aniversarea a 40 de ani de la victoria asupra fascismului și sărbătorirea „Zilei independenței României” — revista „Flacăra” le consacra acestor mari sărbători de la 9 Mai 1985. Ziua independenței de stat a patriei noastre coincide în 1985 cu sărbătorirea de către întreaga omenire progresistă a patru decenii de la victoria împotriva fascismului. Cercetarea istorică a luminat în ultima vreme noi aspecte ale contribuției României la această victorie, la scurtarea cu o jumătate de an a războiului în Europa și la scutirea lumii civilizate de distrugerile și tragediile suplimentare pe care este evident că le-ar fi înregistrat marea carte de istorie a omenirii fără revoluția românească de la 23 August 1944 și fără contribuția patriei noastre cu întregul ei potențial economic și militar alături de forțele aliate în lupta pentru zdrobirea hitlerismului. Istoricii români au continuat și continuă să consacre o muncă asiduă de cercetare acestei contribuții. Între ei se numără și col. dr. Gheorghe Romanescu, șef de sector la Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară din București, autor, între altele, al lucrării „Cronica participării armatei române la războiul antihitlerist”, apărută încă în 1971 la Editura militară. I-am adresat acestuia rugămintea de a răspunde la cîteva întrebări referitoare la uriașul efort uman și material făcut de poporul român, de ostirea română în lupta pentru libertatea țării, pentru libertatea popoarelor Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, pentru pacea Europei și a lumii, pentru înfrângerea hitlerismului.

Nu se poate tăgădui — documentele autentice ale vremii, faptele și cifrele o probează — că la obținerea măreței victorii de la 9 Mai 1945 o contribuție de seamă a adus poporul român și viteaza sa armată. Situată alături de statele coaliției antihitleriste încă din primele momente ale declanșării de către forțele patriotice, în frunte cu Partidul Comunist Român, și cu sprijinul unanim al poporului, a revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, la 23 August 1944, România și-a pus întregul potențial economic și uman în slujba războiului antihitlerist. La chemarea partidului comunist „Totul pentru front, totul pentru victorie!” națiunea română, ostirea ei au răspuns ca un singur om, unindu-și eforturile și încordându-și voința pentru eliberarea teritoriului național de sub dominația străină, pentru apropierea mult rîvnitei clipe a victoriei. Muncitori, țărani, intelectuali, ostași — tineri și vîrstnici — refăceau acum, la dimensiuni amplificate, epopeile Plevnei, Rahovei și Smîrdanului, ale Mărăștilor, Mărășeștilor și Oituzului, zdrobind pretutindeni dușmanul fascist, eliberînd pămîntul sacru al patriei și prin aceasta redîndu-i României atributele neatîmării și ale suveranității. În numai opt zile, de la 23 la 31 august 1944, unitățile militare și formațiunile de luptă patriotice, insufletește de chemările Partidului Comunist Român, avînd alături inima și brațul întregului popor, au eliberat, adesea prin lupte crîncene, părțile sud-estice, centrale și sud-vestice ale țării, spațiu care însuma aproximativ 150 000 de kilometri pătrați, performanță aproape fără precedent în istoria ultimelor mari conflagrații.

Deși nu voi insista asupra acestui lucru totuși amintesc impactul imediat și substanțial pe care victoria de la 23 August 1944 l-a avut asupra desfășurării ulterioare a războiului în Europa. Mai întîi, prin insurecția română s-a prăbușit întreaga aripă de sud a dispozitivului strategic hitlerist, deschizîndu-se calea pătrunderii rapide a armatei sovietice spre regiunile sud-estice și centrale ale continentului, unde se aflau importante efective ale Wehrmachtului; de asemenea, prin alungarea inamicului din zona petroliferă, prin lipsirea forțelor hitleriste de importante resurse agroalimentare, prin punerea unui asemenea potențial economic în slujba forțelor antihitleriste, acest „fapt mai mult decît eroic”, această „lovitură fatală dată Reichului german”, cum era caracterizat în epocă actul istoric săvîrșit de poporul român, într-un moment „cînd nu erau încă evidente perspectivele desfășurării viitoare a evenimentelor și cînd soarta Germaniei era departe de a fi clară” — am citat din cuvîntul reprezentantului Uniunii Sovietice la Conferința de pace de la Paris, din 1946 —, a aplicat mașinii de război germane una din cele mai grele lovituri, „se poate spune chiar

lovitura decisivă”, cum se arată într-o lucrare apărută după război în R.F. Germania.

— Este cunoscut că sub conducerea Partidului Comunist Român, după victoria insurecției, armata română, sprijinită de întregul popor, s-a avîntat în grelele bătălii cu dușmanul pentru desăvîrșirea eliberării teritoriului patriei, pentru alungarea cîmpitorilor și anularea consecințelor Dictatului fascist de la Viena. V-aș ruga să evocați epopea eliberării în acest fel a părții de nord a Transilvaniei de sub ocupația horthysto-hitleristă.

— După victoria insurecției naționale

continuat lupta împotriva Wehrmachtului, alături de trupele Națiunilor Unite, pînă la capitularea celui de-al treilea Reich. Subliniindu-se bucuria și entuziasmul cu care întregul nostru popor a primit marea veste a alungării definitive de trupelor horthyste și hitleriste de pe ultima brazdă de pămînt românesc ocupat de acestea în ziarul „Scînteia” din 27 octombrie 1944 se publica articolul cu titlul „Ardealul a fost dezrobît”. După ce se făcea un scurt istoric al luptelor duse de armata română, de toate forțele patriotice din România împotriva fascismului, pentru anularea consecințelor nefaste ale dictatului samavolnic de la Viena, în articol se mai arăta: „Dar războiul nu s-a terminat. Trebuie să luptăm mai departe, să nimicim în birlogul său fiara fascistă, să nimicim din rădăcini imperialismul german.” Articolul se încheia cu următorul îndemn mobilizator adresat armatei române: „Înainte, spre Budapesta, spre Berlin!” Ca urmare, fără să dea o clipă de răgaz inamicului, înfrînt la Carei și Satu Mare, trupele noastre, alături de cele sovietice și într-o strînsă cooperare cu ele, au continuat înaintarea, contribuind la eliberarea Ungariei, a Cehoslovaciei și a unei părți din teritoriul Austriei, pînă la victoria finală asupra Germaniei naziste.

— Se știe că tot drumul acesta a fost presărat cu morminte de eroi ai armatei române. Dintre ele, o mulțime impresionantă se află într-un cîmîr al Budapestei. Ce contribuție concretă a avut ostirea noastră la eliberarea acestui oraș?

— Bătălia pentru eliberarea capitalei

— Cum a fost privită în epocă, pe plan european, contribuția României la victoria coaliției antihitleriste?

— De-a lungul unui drum de luptă greu, de peste 1700 de kilometri străbătuți de la 23 August 1944 pînă la 12 mai 1945, armata română, din rîndurile căreia au făcut parte aproape 540 000 de combatanți, a străpuns numeroase poziții și fișii defensive, unele puternic întărite, a eliberat peste 3800 de localități și alte puncte populate — dintre care 53 de orașe — a străbătut numeroase masive muntoase, în cea mai mare parte a timpului pe o vreme rece de iarnă, cu zăpezi și geruri aspre — mai ales în Cehoslovacia — și a produs inamicului pierderi echivalînd cu efectivele a 14 divizii operative. Subliniind această contribuție românească la lupta pentru înfrîngerea nazismului, postul de radio Londra recunoștea, la 7 ianuarie 1945, că „Dintre națiunile care luptă împotriva Germaniei hitleriste, România se situează azi în al patrulea rînd în ceea ce privește numărul de ostași care participă la bătălia pentru distrugerea nazismului”. La rîndul său, postul de radio Paris, într-o emisiune din 13 ianuarie 1946, exprimînd poziția oficială a conducerii statului francez, considera că România a adus prin contribuția ei o scurtare a războiului cu cel puțin șase luni. Sint, de asemenea, cunoscute cuvintele ministrului de externe al U.R.S.S. care, înfățișînd aportul românesc la obținerea victoriei, spunea, la Conferința de pace de la Paris: „Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democratică a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă și noi toți recunoaștem serviciile aduse de poporul român acestei cauze”. În adevăr, în campania antihitleristă România a făcut mari sacrificii, rîndurile armatei sale rîndindu-se cu aproape 170 000 de soldați, gradați, subofițeri și ofițeri — morți, răniți și dispăruți. Jertfe grele, date din nou de poporul român, ca în altele rînduri în milenara sa istorie, pentru libertate și independență.

— Se știe că, în semn de înaltă prețuire pentru eroismul și abnegația cu care au luptat pe acest front, circa 300 000 de militari români au fost distinși cu ordine și medalii de război românești, sovietice, cehoslovace și ungare. Ce ecou are azi, la 40 de ani de la acele evenimente, eroismul înaintașilor patrioți în conștiința militarilor armatei române?

— Insufleteți de cauza dreaptă și nobilă a războiului antihitlerist, dornici să aducă mai repede zorile libertății în Transilvania de nord, unde de patru ani frații lor îndurau un crunt regim de ocupație străină, să participe la eliberarea altor popoare de sub jugul hitlerist, militarii români au săvîrșit pe front fapte de arme demne de tradițiile glorioase ale înaintașilor, etalînd alese virtuți ostășești, care izvorau din dragostea fierbîntă față de patrie, din hotărîrea nestrămutată de a alunga cîmpitorii horthyști și hitleristi de pe pămîntul pe care au luptat și s-au jertfit atîția martiri ai neamului românesc. Punînd patria mai presus decît viața — cum se consemna într-un document al vremii — ei au înfruntat cu bărbăție și neînfricare un dușman puternic, bine înarmat, pe care l-au învins, mîrcind, pas cu pas, itinerarul de luptă parcurs de la Marea Neagră pînă la podișul Boemiei cu însemnele dărîurii, strădanilor supraomenești, inițiativei, vitejiei și onoarei. Mulți dintre ei au căzut loviți de plumbi sau de schije, dar tovarășii lor, strivindu-și adesea lacrimile, au mers mai departe cu ordinul patriei în inimi și în suflet, pînă la victoria finală. Cu eroii săi, cu fiii săi credincioși care au singurat pentru ca România să fie liberă, independentă și suverană, pentru ca pacea să se instaurze din nou pe bîtrînul nostru continent, poporul nostru se mindrește și se va mindri totdeauna. Amintirea lor va rămîne vesnică și prin monumentele, obeliscurile, plăcile comemorative, adevărate borne ale istoriei contemporane românești, care jalonează un drum de luptă străbătut cu 40 de ani în urmă. Slăvind eroismul și jertfele de sine date de ostașii români în cele 260 de zile ale participării noastre la războiul antihitlerist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii, comandantul suprem al forțelor noastre armate, arăta: „Vor rămîne neșterse în istoria României memoria eroilor căzuți în lupta contra fascismului, nemuritorile fapte de arme ale ostașilor români și sovietici pe frontul antihitlerist, contribuția tuturor patrioților români care au luptat împotriva fascismului, pentru eliberarea patriei”. Păstrînd vii în inimi tradițiile făurite de contingentele înaintașe, mîndri de prezentul socialist și încrezători în viitorul comunist al patriei, militarii noștri de toate gradele își consacra întreaga energie îndeplinirii exemplare a sarcinilor ce le revin în vederea ridicării pe o treaptă superioară a nivelului pregătirii de luptă și politice al unităților și marilor unități, acționează cu hotărîre și elan patriotic, revoluționar pentru organizarea și desfășurarea întregului proces instructiv-educativ în conformitate cu cerințele doctrinei militare naționale al cărei strălucit fondator este tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a fi oricînd gata ca la ordinul patriei, partidului și poporului, al comandantului nostru suprem, să apere, împreună cu întregul popor, cuceririle noastre, revoluționare, independența, suveranitatea și integritatea României socialiste.

DORIN GHERGHINESCU

DREPTUL LA BUCURIA VICTORIEI

din august 1944, umăr la umăr cu armata sovietică — armată care a dus greul războiului și a dat cele mai grele jertfe în uriașa luptă pentru înfrîngerea fascismului german — armata română a desfășurat lupte eroice împotriva trupelor hitleristo-horthyste. La Păuliș, Sfîntu Gheorghe și pe dealul Singeorgiu, la Cluj, Beiuș, Oradea și Carei ostașii români au săvîrșit pilduitoare fapte de eroism individual și colectiv, sfărîmînd pas cu pas rezistența înverșunată a inamicului. Cînd trupele române eliberatoare au reușit, la 25 octombrie 1944, bornele de hotar pe locurile lor firești pe frontiera de vest a țării dincolo de Carei și Satu Mare, ele au îndeplinit nu numai un act de dreptate istorică ci și unul de adîncă semnificație care atestă profunde rădăcini și eternitatea României în spațiul geografic moștenit de la străbuni, în care s-a format, a existat și va exista poporul român. Prin eliberarea părții din nord a Transilvaniei, străvechi pămînt românesc, înstrăinat prin silnicie în baza odioșului „Dictat” de la Viena din 30 august 1940, se îndeplineau prevederile cuprinse în Declarația Partidului Comunist Român, ca și în proclamația către țară a șefului statului român de atunci, documente politice și de stat de mare importanță emise la puțină vreme după declanșarea insurecției. În cel de-al doilea document difuzat la radio în seara zilei de 23 August 1944, al cărui text fusese pregătit din timp împreună cu reprezentanții partidului comunist se spunea: „Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele naționale, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena, pentru eliberarea pămîntului Transilvaniei noastre de sub ocupația străină”. Pretutindeni în luptele de eliberare a țării, populația României a dat un sprijin multilateral trupelor luptătoare, demonstrînd și în felul acesta dorința vie, nestrămutată a poporului nostru de a se elibera de sub ocupația fascistă, de a fi liber și deplin stăpîn în vatra strămoșească, prîbind unitatea de nezdruccinat a fiilor săi pentru refacerea și păstrarea integrității teritoriale a patriei.

— Cum a fost după 25 octombrie 1944?

— Animată de dorința de a contribui și la eliberarea altor popoare, în consens cu interesele sale fundamentale, România a

„Muzica e în esența ei ordine“

Omul la tribuna socială

(G. Călinescu)

● Un punct de vedere asupra corului „Madrigal“ ●

„Dorim să ne întrecem în primul rînd cu noi înșine“

— Numele dumneavoastră este întotdeauna suprapus prestigiului celebrei formații corale pe care ați înființat-o și pe care o conduceți de peste 20 de ani: „Madrigalul“. Spuneți-ne, stimate maestru, Marin Constantin, care sînt primele satisfacții legate de activitatea acestui ansamblu?

— În primul rînd ecoul pe care l-a stîrnit prezența corului „Madrigal“ la cea de-a III-a ediție a Festivalului „George Enescu“ din 1964, atît în lumea iubitorilor de frumos și de muzică din țara noastră, cit și a muzicienilor de peste hotare. Nu pot să nu adaug la asta marea satisfacție pe care am avut-o cîntînd la Organizația Națiunilor Unite, apoi bucuriile pe care le-am trăit în turneele desfășurate în diferite centre din țară, în întîlnirile cu formațiile corale de amatori de la orașe și sate, din întreprinderi sau cîmine culturale. Fără a epuiza această problemă, aș vrea să subliniez că de la înființarea corului nostru în muzica de cameră românească corală au luat ființă sute de formații incit bucuria noastră, din acest punct de vedere, este fără margini. O asemenea declanșare a unei activități în care viața muzicală a țării noastre era rămasă în urmă — emulație provocată și de apariția corului „Madrigal“ ca primă formație camerală corală românească — ne creează un sentiment nu de autolinistire, ci de bucurie pentru realizările, pentru munca închinată artei românești, frumosului românesc.

— Ați obținut de-a lungul acestor ani numeroase premii naționale și internaționale. Pe care dintre ele le considerați mai aproape de inima dumneavoastră?

— Premiul I și titlul de laureat la toate edițiile, de pînă acum, ale prestigioasei emulații care este Festivalul național „Cîntarea României“ aduc o recunoaștere a muncii desfășurate de peste 20 de ani de corul „Madrigal“. În această recunoaștere sînt implicate, desigur, toate marile noastre succese la diferite festivaluri internaționale. Aș menționa în acest sens marea premiu internațional Saggiator d'Oro acordat de către filiala UNESCO din Italia, premiul Michelangelo de aur subintitulat „O viață închinată artei“, premiul criticii muzicale germane ș.a.

Mă întrebați care din premii m-a impresionat mai mult? Recunoașterea de către propriul nostru popor, din sufletul căruia ne-am desprins și din care facem parte. Această recunoaștere constituie cel mai mare premiu ce poate fi acordat unui artist sau unui colectiv artistic.

— Cine este, totuși, „Madrigalul“? Dezvăluți-ne, din interior, ce fel de oameni sînt madrigaliștii, cum se dăruiesc ei muzicii, cum reușesc să atingă performanțele artistice care ne cuceresc la fiecare concert?

— Cînd vorbesc de madrigaliști, vorbesc întotdeauna cu emoție, pentru că viața mea este legată de viața lor, realizările lor sînt și realizările mele, împlinirile mele sînt și împlinirile lor. Și la bucurie și la neaz am fost împreună, de aceea vorbesc cu inima tremurîndă, cuprins de emoție. În formația noastră cîntă foști absolvenți ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu“ și se împart în trei categorii: unii care fac parte din personalul muncitor al formației, deci membri care zi de zi repetă; o altă categorie o formează studenții care vin mereu și se schimbă periodic — ei fac un fel de ucenicie de 4-5 ani pe lângă formația noastră formîndu-se ca animatori acolo unde vor fi profesori, instructori sau dirijori — și o a treia categorie e formată din colaboratori, incit prin aceasta acele valori ale formației care au ajuns prin profesionalitatea lor cîntăreți la Operă, la Radioteleviziune sau Filarmonică și care mai păstrează același contact viu și cald cu formația din mijlocul căreia au promovat. Eforturile lor îngemănate duc la rezultatele pe care le-ați putut constata cu prilejul concertelor pe care le-am oferit. Din punct de vedere moral ansamblul este sudat, un colectiv care se cunoaște pe bază de reciprocitate extrem de exigentă și care reacționează unanim și omogen în fața fiecărei împrejurări fie ea mai dificilă legată de muncă, de îmbogățirea repertoriului, de ridicarea nivelului interpretativ, fie legate de satisfacțiile pe care le trăim după concertele ce le susținem.

— Cum arată radiografia unei zile din viața dirijorului Marin Constantin?

— Este greu de precizat ce fac într-o zi sau alta. Ce este sigur este că în fiecare zi se adună experiența zilelor de pînă atunci, ele fiind patrimoniul zilei respective, așa cum incerc să pregătesc astăzi ziua de mîine, muncind și gîndind la ceea ce va urma.

— Despre efortul creației ce ne puteți spune?

— Să nu vă închipuiți că munca noastră este întotdeauna roză, plină numai de satisfacții și bucurii. În spatele acestora se situează eforturi care uneori înseamnă indoiială, alteori o muncă extrem de susținută, nu vreau să vorbesc de un chin frumos, dar e undeva pe aproape. Primele audiții pe care le prezentăm cer din partea formației și a mea un efort creator extrem de susținut, un proces de meditație nu numai în timpul repetiției, ci trebuie o perioadă întreagă să fim cuprinși și obsedați de sensurile acesteia, pentru a ne apropia cu sinceritate și cit mai în profunzime de aceasta. Pe urmă, menținerea nivelului calitativ al formației este o muncă așa de grea incit pot să-mi explic ușor de ce mulți abandonează la un moment dat

asemenea activitate. Unii renunță la primul contact cu dificultățile inerente unei asemenea munci. Insistența, perseverența în asemenea împrejurări este salvatoare. Nimic nu poate ieși din nimic, ci numai din credința fermă în posibilitatea de realizare a formației. De aceea dictonul care circulă în lumea creatorilor, dar și în rîndul poporului nostru că e mai ușor să ajungi în fruntea piramidei decît să te menții ni se potrivește.

— Repertoriul corului cuprinde o paletă extrem de diversă de piese ca arie tematică dar și o întindere de secole...

— La început aș vrea să menționez liniile directoare ale constituirii lui. Una ar fi legată de promovarea în continuare a literaturii corale renascentiste specifice profilului formației noastre. Apoi este legat de madrigalul românesc. Prin aceasta incit cîntec de la clasici pînă la contemporani. În ceea ce privește muzica contemporană incit prin această categorie de lucrări cele prin care compozitorii utilizează mijloacele noi, moderne de expresie și evitînd, totuși, muzica experimentală. Mai incit muzica vocal-simfonică în colaborare cu diverse orchestre pe diferite lucrări românești sau clasice, sau unele prelucrări reușite de folclor. Nu aș vrea să credeti — de altfel ați ascultat și dumneavoastră concertele noastre — că sîntem în afara cîntecului patriotic, ci dimpotrivă cultivăm cîntecul care se referă la dragostea de partid, la dragostea de patrie, de oamenii muncii, de muncă, sigur, pe profilul genului cameral. Imi vine în gînd ceva ce am mai spus cîndva: nici un interpret nu poate fi interpret adevărat dacă nu este în același timp un bun prieten al compozitorilor în devenire. Deci chiar lucrările studenților, pentru a-i putea înaripa, constituie pentru noi o preocupare permanentă.

— În plan interpretativ „Madrigalul“ a stîrnit, cu ani în urmă, în presa internațională, o adevărată dispută.

— Această dispută, după părerea mea, s-a terminat în favoarea noastră. Era vorba despre restituirea patrimoniului renascentist sau patrimoniului spiritual muzical al vieții noastre de începuturi — mă gîndesc la veacurile XII—XIII pînă spre XVII—XVIII — să-l reconstituim cu mijloacele interpretative ale unui cor contemporan, ale unui cor modern, deci nu redări muzeistice, unele relieve prezentate tale-qualae pentru că nu pot fi dimensiuni pentru așa ceva, ci păstrînd esența de idei și de sentimente pe care aceste nestemate le cuprind, să comunicăm cu ascultătorul de astăzi pe baza capacității lui de înțelegere, să comunicăm cit mai sincer, cit mai direct pentru a le putea înțelege.

— Corul pe care cu atîta măiestrie îl conduceți este laureat, cum ați spus, la Festivalul național „Cîntarea României“. Ce părere aveți despre această mare emulație și cu ce gînduri participați la actuala ediție?

— Ideea președintelui țării noastre care a stat la baza acestei ample manifestări este aceea ca întreaga țară să fie cuprinsă în acest efort de spiritualitate prin creația tehnică, dar și prin muzică, prin arta dansului, prin featur, prin toate disciplinele ce sînt de fapt cuprinse în Festival. Știm cu toții că de la fiecare ediție a Festivalului „Cîntarea României“ se așteaptă mai mult din partea participanților, amatori și profesioniști. În ceea ce ne privește marea noastră satisfacție ar fi dacă prin această neodihnă și permanentă căutare de a răspunde acestui deosebit și grandios festival, vom putea prezenta realizări superioare celor de pînă acum. Evident, nu este ușor și dorim de fapt să ne întrecem în primul rînd cu noi înșine. Și dacă mă incercă un gînd este acela al autodepășirii atît în ceea ce privește numărul de spectacole prezentate în țară, cit și în ceea ce privește repertoriul care să reflecte viața pe care poporul nostru o desfășoară în incetșarea aceasta de realizare

a unei societăți mai bune, mai drepte, mai frumoase și mai umane.

— Despre activitatea dumneavoastră ca profesor la Conservatorul „Ciprian Porumbescu“ ce ne puteți spune?

— Activitatea mea ca profesor la Conservator, după ce mi-am făcut ucenicia ca asistent la Universitatea din București, fiind și absolvent al Facultății de filosofie, s-a desfășurat pe două planuri: pe de-o parte prin creșterea unor cadre care au aptitudini incontestabile de dirijori și în cadrul facultății de pedagogie pentru pregătirea celor care vor deveni profesori, dar obligați să-și formeze, acolo unde vor merge, nuclele corale care să cultive muzica noastră de gen. Paralel cu aceasta studenții care fac practică pe lângă corul „Madrigal“ constituie o grupă de care mă ocup atît în perioada lor de vacanță cînd participă zi de zi la activitatea formației cit și în timpul anului școlar cînd vin de trei ori pe săptămînă. La aceasta adaug și activitatea de profesor colaborator al Academiei filarmonice din Roma unde anual tin timp de o lună, o lună și jumătate, cursuri de perfecționare dirijoral-corale și de interpretare pentru studenții Academiei Santa Cecilia și pentru alții care vin din alte țări ale Europei, ba chiar din America sau din Japonia. Văd în această activitate de profesor la Roma un prilej de a contribui cu modestele mele puteri la afirmarea școlii românești interpretative...

— ...Iar pentru cei din țară sînteți un exemplu de ceea ce trebuie să fie omul de artă azi în România socialistă, nu numai un artist în sine, ci și un militant prin creație, prin activitatea socială de fiecare zi ce contribuie la infaptuirea politicii partidului și statului nostru. Un artist puternic implicat în sfera vieții sociale. Cum izbutiți să realizați toate acestea?

„Corul Madrigal m-a incitat. Interpretările sale m-au transportat în împărăția ideală a frumuseții și a fericii“.

(André Jolivet)

„Corul Madrigal, minunat condus și șlefuit de către Marin Constantin, e fără indoiială cel mai bun ansamblu european din cite cunosc“.

(André Marescotti)

„Corul Madrigal m-a impresionat extraordinar. E unul din cele mai minunate din cite am auzit“.

(Rolf Liebermann)

— Simt ca pe o datorie, în calitate de cetățean al patriei și ca membru al partidului, ca deputat în Marea Adunare Națională să-mi desfășor activitatea în așa fel incit munca formației „Madrigal“ să decurgă în mod firesc, în mod normal. Prin asta incit exigentă sporită, îmbogățirea repertoriului și calitățile formației să fie menținute ca să marcheze un progres. Pe de altă parte, vorbind de datorie simt nevoia să mă intîlnesc cu alegătorii mei și să vizitez toate comunele și satele respective, interesîndu-mă de bucuriile și necazurile oamenilor pentru a fi de folos cetățenilor, activității atît de harnice pe care o depun. Munca aceasta de activist o desfășor și în rîndul formației pe care o dirijez privind educația comunistă, sporierea dragostei de patrie, de frumosul ce trebuie să fie cultivat în sufletul ascultătorilor noștri. Ca membru al Uniunii Compozitorilor de asemenea am căutat să fiu alături de colegii mei prin creații modeste dar sincere atunci cînd partidul a cerut-o, cînd țara a simțit nevoia, sau atunci cînd eu am considerat că evenimentele pe care le sărbătorește poporul nostru trebuie onorate. Cum este posibil să realizez toate acestea? Ce să vă spun eu, cînd conducătorul suprem al țării noastre, președintele Nicolae Ceaușescu depune o asemenea efort și ne dă un exemplu de muncă titanică astfel incit eforturile noastre ni se par modeste și în orice caz posibile. Trebuie spus, fără nici un dubiu, că noi cei de la „Madrigal“ sîntem artiști angajați, sîntem soldați ai partidului și ai poporului și prin concertele noastre în țară și peste hotare nu facem decît să înțelegem toți cei cu care venim în contact că în țara noastră se fac eforturi extraordinare pentru construirea unei vieți mai bune pentru întregul popor și că noi sîntem o mică echipă care nu face decît să depună toate eforturile pentru a contribui după puterile noastre la această măreață și deosebită realizare a întregului nostru popor, așa cum am spus mai înainte și pentru azi și pentru mîine și pentru mai tîrziu.

TITUS CRIȘCIU

Pasărea fintinilor

Pasărea aceasta ce-mi filieie peste sinii bea apă din două fîntîni dintr-o fîntînă uscată și fierbinte și dintr-o fîntînă care susură cuvinte.

Pasărea aceasta cu două gheare se simte bine în fiecare pasărea aceasta fără de semn are-ntr-o aripă fier și-ntr-o aripă lemn.

Are-ntr-un ochi cerul frumos și-n celălalt pămîntul care se zvîrcolește jos pasărea aceasta coboară peste mine și-mi prevestește rău, și-mi prevestește bine

pasărea fintinilor, pasărea fintinilor își flutură răsîgnirea deasupra sinilor.

Vis de singurătate

Atîta am visat: grădină albă cu triumfal pierderi pentru ei la mijloc înălțat un fir de nalbă ducea prin vreme soyătelii de zei.

Mureau alături florile rebele nesomnul mă fura mai mult ca ieri, o afitare-a simțurilor mele se clătina infiorînd păreri.

Și gura obrîntită da-n văpăi, țărîna-nmugurea pe sub călcîie, de căutări și spaime în odăi înai fumegea o boabă de lămăie.

Ajunșă dimineața în grădină de ghîmpi și putregaiuri m-am lovit, trecusem noaptea prin pirjol de vină și rătăcisem dor de infinit.

Probă feminină

Fac un dramatic sport, schiez frumos eu merg în sus și schiurile-n jos, și drumul nici măcar nu e prea lung la depărtări de ore se ajung.

Și cit te voi urî și voi iubi o să mă tortureze acest schi, de tine fug și-ajung unde ești tu ce schiuri am! eu: da și ele: nu.

Și slalom fac, ce fel de jalnic sport tot împotriva a ce sînt mă port, o iau spre virf și mă trezesc în vîi crucificată între două căi ei și? continui viața mea, ei și? poftiți la dans, poftiți la schi.

IOANA PROCA

Molimă de lacrimi

Pe pleoape străvezii mirări plesnesc, frîgul incercenează-ngîndurarea, și-aș fi adus un dar nepămîntesc din Peștera Muierilor — cînd marea

fîrese și simplu, gîndului premeș crîsparea fecioriei sugrumase păcatul, ca un semn în ultim vers se așază pe suflet și rămase.

sub molimă de lacrimi dată-n zori candoarea răzvrătii imi ia frica mă-mpiedic; de ce oare mă-nfiori? ecou lîrziu, n-am să-ți mai spun nimica.

6 regizori în căutarea unui subiect

● „E de preferat, totuși, o investigație la sursă, la real” ●

Ce planuri așteți? La ce lucrați? Ce subiecte de film vă urmăresc? Revista noastră a încercat un scurt sondaj printre regizorii români de film, încercând să prindă din aceste discuții conturul bănuț al filmelor de mine, chipul ascuns al filmelor la care visează acești gânditori în imagini. Anticipăm o concluzie: regizorii așteaptă idei de filme și de la dumneavoastră spectatorii, adică de la noi, oameni de toată ziua, locuitori inteligenți ai acestei lumi, despre ale cărei adevăruri avem oricum cite ceva de spus, cu sau fără semnătură de gazetar.

Mircea Daneliuc:

Caut o poveste de iubire

— Sintem, stimate Mircea Daneliuc, în posesia unei știri conform căreia va aflați în căutarea unui subiect senzațional.

— Care regizor nu caută mereu și mereu un subiect senzațional?! Numai că, vedeți dumneavoastră, senzaționalul...

— Ce anume se află, la ora actuală, în chiar centrul preocupărilor cinematografice ale regizorului Mircea Daneliuc?

— Căutarea despre care tocmai spuneți că ați auzit. Dar, până să vorbim despre această căutare, situată într-o perspectivă mai mult sau mai puțin depărtată, pot spune că intenționez să fac un film de dragoste.

— Un film de dragoste?! Dar noi auzim că senzaționalul subiect pe care-l căutați ar fi chiar o poveste de dragoste. O astfel de poveste, pentru acest film?

— Nu, filmul la care mă gândesc are un subiect constituit, o structură elaborată. Povestea pe care o caut, sau poveștile pe care le aștept, m-ar interesa pentru alte câteva proiecte.

— Pot să spun că declarația dumneavoastră este oarecum ciudată?

— Dacă vă face plăcere, spuneți-o.

— E ciudată pentru că, iată, oricare reporter de la Flacăra și oricare reporter de la oricare altă publicație v-ar putea oferi nu o singură poveste de dragoste, ci zece, douăzeci... Vă interesează chiar orice poveste de dragoste?

— Vedeți, aici e aici. Senzaționalul despre care vorbeați este un lucru foarte complicat. În principiu, mă interesează orice fel de poveste de dragoste, dar una adevărată, trăită, nu inventată. Eu cred că nici o poveste de dragoste nu poate fi desprinsă dintr-un context social. Fiecare poveste de dragoste, trăită, spune ceva, ceva foarte greu de definit, dar extrem de important pentru viața noastră. Așa, pe de-o parte. Pe de altă parte, experiența mea în acest sens și-n acest atit de mare și de divers domeniu nu poate fi decit limitată. Se poate apela la această experiență, se poate imagina pe marginea ei, dar se poate apela și la experiența altora. E de preferat, totuși, o investigație la sursă, la real.

— Ce-ar fi să vă ajutăm în acest sens?

— Cum?

— Foarte simplu: îi vom invita pe toți cei ce vor să vă relateze o poveste de dragoste, a lor sau a altora, să vă scrie.

— Ar fi o idee.

— Noi credem că veți primi sute și sute de astfel de scrisori. Veți avea timp să le citiți pe toate? Veți opta pentru una din ele? Le veți combina? Cu alte cuvinte, ce veți face cu ele?

— Mă gândesc că ele ar putea constitui o idee de film ce-ar putea interesa o anume casă de filme.

Dan Pița:

Cred în această inițiativă

— Vom începe dialogul de față, stimate Dan Pița, cit mai brusc posibil. La ce lucrați acum?

— Nu e chiar așa de brusc pe cât m-așteptam. Am terminat un film, Ne-familistii, după un scenariu selecționat la un concurs, autor George Bușecan. La scenariu am colaborat și eu, am scris o bună parte din secvențe și dialoguri. E un film terminat în 1984, la Casa de filme nr. 4.

— Ce proiecte bat dinspre orizontul imediat al preocupărilor regizorului Dan Pița?

— Multe, foarte multe proiecte. Le gândesc de mulți ani. Aș începe cu Șeful de sală. E o poveste de dragoste ce se întâmplă prin anii '39-40, înainte de război, o poveste ce se vrea a fi o radiografie socială și politică a țării din acea perioadă. Va fi un film-parabolă, procedeu pe care l-am folosit și la Concurs.

— Deci, într-un anume fel, un film în care vă relați uneltele de analiză.

— Nu le-am părăsit niciodată.

— Să revenim la proiectele orizontului imediat. Ar mai fi ceva de spus despre „Șeful de sală”?

— Nu. Mai am un scenariu, tot în fază de decupaj, care se cheamă Modelul. Scenariul e scris de Eva Sirbu, o poveste care mă interesează foarte mult intrucit se încearcă o seamă de investigații în universul moral și spiritual al femeilor. Un film ce are ca personaje principale trei femei de vîrste diferite. Mai am un pro-

iect, o poveste de dragoste, scenariul e scris de mine, ca și la Șeful de sală, se numește Culise. Aștept tare mult ca să-l fac.

— Cum vă alegeți scenariile?

— Sint două drumuri: și se oferă un scenariu și sint în interiorul lui anumite zone cu care consoezi emoțional și-ți propui să aprofunzi acel scenariu. Dar mai e o cale, cea în care te obsedează anumite idei-imagini ce se vor constitui, încetul cu încetul, într-un posibil scenariu, într-un posibil film. Această a doua cale e teribil de complicată, dar, pentru că e plătită cu singele și viața ta, e și cea mai adevărată. Din această cauză Șeful de sală și Culise imi sint foarte dragi pentru că le port în mine de ani și ani de zile.

— Ce-ați zice despre un dialog cu cititorii revistei noastre? Un dialog în care cititorii să vă propună anumite subiecte? Ce le-ați cere?

— Să înțeleg că vreți să cereți de la cititorii subiecte pentru filme?

— Da.

— Le-aș cere celor ce vor să-mi scrie să fie extrem de sinceri și să relateze povestea lor fără prea multe zorzoane literare. Să aibă putere de-a relata povestea lor într-un stil cit mai apropiat de cel al unui proces-verbal. Știu, e greu, dar s-ar putea să iasă ceva foarte interesant din inițiativa asta. Sincer să fiu, aștept un astfel de proiect de la oameni de diferite vîrste, chiar și de la redactorii revistei Flacăra despre care știu că sint în mijlocul oamenilor, al durerilor și-al bucuriilor lor.

Andrei Blaier

Trebuie să știm mereu oriunde e o dramă

— Ce simte regizorul Andrei Blaier imediat după premieră?

— Imi vine să fac filmul din nou sau să nu-l fi făcut niciodată. Uneori mă bucur că nu l-am făcut, și mai rău, alteori mă intristez convins că așa cum era gata făcut putea să rămînă mai bun fără nici un sprijin binevoitor.

— Care temă vă preocupă în mod insistent și ar putea fi îmbogățită dacă ați primi scrisori de la cititori?

— Mă preocupă tot ce doare. Desigur, nu e vorba doar de suferința mea, deoarece trebuie să știm, mereu, oriunde e o dramă, ceva de vindecat. Oricine poate să mă ajute în această căutare și să-ncerce să pună diagnosticul împreună cu mine, eu considerînd comanda socială o întîlnire a durerii cu cronicitatea ei știută și mărturisită de mai mulți. E nevoie deci, resimt această necesitate, de un interes comun al celor care ne inspiră lucrările cu noi cei care le redăm viața, și în egală măsură al celor care ne îndrumă. Mă preocupă autoperfectiunarea morală.

Mircea Mureșan:

Aș dori să realizez o comedie

— La ce lucrați, Mircea Mureșan?

— Mi s-a încredințat spre realizare filmul „Cei mai frumoși 20 de ani” închinat celei de-a 20-a aniversări a Congresului al IX-lea al P.C.R. Va fi un film-monografie înfățișînd într-o amplă frescă realizările multilaterale, revoluționare, din domeniile existenței materiale și spirituale ale României acestei epoci, denumită pentru istorie „Epoca Ceaușescu”. Un bogat material documentar cinematografic va fi montat în antiteză elocvente pentru ideea saltului calitativ al vieții noastre cotidiene, așa cum arată această zi, în orașele și satele noastre, în căminele și locurile noastre de muncă.

— Aveți ceva în perspectivă?

— Sper să prindă contur o ambiție mai veche a mea și a scriitorului de cinema care este Titus Popovici, aceea de a da lumină pe ecran icoanei unuia dintre cei mai patetici eroi ai neamului nostru, acela care la 25 de ani, vîrstă la care cei mai mulți își caută un drum în viață, a condus un război greu și violent de apărare a demnității naționale românești în inima Transilvaniei, un film închinat măreției tragice a lui Avram Iancu.

— Alte proiecte?

— Televiziunea, așa cum o consider eu, rămîne un larg cîmp de afirmare a expresiei cinematografice. Vreau să spun că posibilitățile de difuzare de care va dispune televiziunea noastră fac necesar

mereu și mereu un cinema de tot mai înaltă calitate. De aceea mă gîndesc, de demult, la un frumos roman folioteon de televiziune, după cărtea unui mare și cam uitat prozator ardelean, Agirbi-ceanu: „Arhangheli”. Este denumirea unei mine de aur din care se extragea odată cu „ochiul diavolului” și cerneala pentru contractele de vânzare a sulfetelor.

— V-ar mai interesa și altele?

— Vreau să mai fac o mărturisire cititorilor acestei reviste serioase, la care în, că mă aflu de la o vreme într-o curioasă bună dispoziție generală și de imaginație, încît am reînceput să mă preocup de comedie. Poate să fie și o reacție firească, profesională, la manifestările spectatorilor din cinematografe, pe care stau și îi ascult de multe ori, înțelegîndu-le imensa nevoie de divertisment, de destindere, de ris. Așa că aș dori să realizez o comedie. Mă interesează, desigur subiecte din viața de toate zilele, cu aspectele acelea de care noi ridem cu toții, pe stradă, acasă. La lucru, cu personaje pe care le-am dori să nu existe dar mai există și de care de asemenea am dori să ne lipsim, rîzînd...

Savel Stiopul:

Mi-aș dori tot un film adevărat și poetic

— Ce amintiri vă evocă ultimul film pe care l-ați realizat? Pe cînd confruntarea cu publicul și critica?

— Ultimul film realizat de mine, Mușchetarii în vacanță, va avea premiera în aprilie. Am numai amintiri bune. E un film special care comunică ceva aparte copiilor și într-un fel anume, fiind făcut de altfel numai cu copii mici și pentru copii. Pot spune că m-am bucurat de scenariul adevărat și poetic, delicat și tandru scris de un specialist al literaturii pentru copii, Alecu Popovici. Filmul ce l-am realizat se adresează chiar și copilului care mai persistă în noi și pot spune că l-am dedicat și copilului care am fost. Am avut o echipă talentată care a crezut în film, iar colaborarea cu Casa de filme 3 (director Dumitru Matală, producător delegat Sorin Stancu) a demers în condiții benefice pentru film.

— Aveți vreo temă care vă preocupă și care ar putea fi, eventual, lărgită dacă ați primi scrisori de la cititori?

— Într-adevăr, cititorii își sugerează mereu teme interesante ce le doresc întruchipate pe ecran. Eu aș alege tot problema relațiilor, atît de delicate și complexe, ale unui film de dragoste. Desigur, ar fi aceeași preocupare din filmele mele Anotimpuri, Ultima noapte a copilăriei, Ultimele zile ale verii, și ar fi tot un film adevărat și poetic. Numai că eroii ar fi tinerii de azi și relațiile ar avea ceva nou, un ritm și o forță, o culoare și o tensiune nouă. Pentru acest film aș avea nevoie de colaborarea unui condei tînăr, un scriitor chiar, necunoscut încă, dar care are ceva de spus.

Constantin Vaeni:

Subiectele se află la îndemîna noastră

— Stimate Constantin Vaeni, care este filmul la care gîndiți acum la puțin timp după bucuriile pe care vi le-a adus „Imposibila iubire”?

— Cu următorul meu film cred că am depășit deja faza „gîndurilor”. La sfîrșitul acestei săptămîni sau, cel mai tîrziu, la începutul celei viitoare aștept forma aproape definitivă a scenariului literar intitulat Profesorul. Autori — Nicolae Dragoș și Mihai Stoian. Va fi un film despre personalitatea uriașă a profesorului Nicolae Iorga, mai precis nu o

biografie, ci o radiografie a ultimelor 48 de ore din viața lui, incluzînd împrejurările asasinării sale de către organizația teroristă Garda de Fier.

— Vă întoarceți deci la o perioadă „grea” să-i zicem, și care pare să vă intereseze în mod deosebit.

— Da. Mă întorc — și nu numai cu Profesorul, cum veți vedea — iar și iar la anii '30-44, pe care îi socotesc încă neelucidată complet în conștiința noastră și pe care eu personal i-am explorat și în filmul Zidul. Profesorul va fi, desigur, nu numai un film despre Iorga, ci și unul cu ample ramificații în acea epocă de fierbere maximă a lui noiembrie 1940. În aceeași linie de investigație a anilor '30-44 se înscrie și un alt proiect al meu, realizabil și el, pe cit socot, al cărui scenariu — Proba de încredere — aparține profesorului Nicolae Belu. Un film despre aderența conștientă, responsabilă, a unor foarte tineri eroi, abia ieșiți din adolescență, la activitatea — ilegală pe atunci — comunistă, în climatul de efervescență intelectuală și de avangardă al stîngii progresiste. Ceea ce mă interesează în mod deosebit este revelația demnității individuale a acestor tineri, prilejuită de o opțiune lucidă.

— Așadar, Constantin Vaeni rămîne fidel filmului istoric (cuvîntul nu e poate cel mai potrivit)?

— Tematic, da. Să nu uităm însă că filmul „istoric” — îl numim așa numai pentru că se referă totuși la o epocă încheiată — implică în modul cel mai profund viziunea contemporanului asupra acestui trecut. Filmele mele despre anii dinaintea primului război dialoghează, cred, cu istoria, de pe poziția unui contemporan lucid. Nimic din ce este al timpului și al locului nostru nu rămîne străin de ceea ce fac în asemenea filme.

— În ce măsură vă... ispitesc subiectele din imediata noastră vecinătate — cu alte cuvinte, scenariul de actualitate?

— Nu e vorba de a fi ispitit sau nu. Sint convins că subiectele se află la îndemîna noastră, precum statuia în orice piatră. Trebuie numai să se găsească omul potrivit să le dea forma cu adevărat artistică pe care se poate gîndi un film. Cel mai recent film al meu — a cărui premieră se apropie — este un film de actualitate. Se numește Acasă. Atunci cînd ceea ce am de spus se poate spune mai bine printr-un scenariu de actualitate, merg, firește, pe această formulă. Faptul că mă încred mai puțin într-un subiect cules din realitatea imediată are cu totul altă explicație: nu prea cred în scenariștii de ocazie. Calitatea scenariului mi se pare esențială pentru nivelul unui film. De aceea merg mai degrabă pe mina scriitorilor de marcă. Dacă ideile acestea de film, care plutesc pretutindeni în jurul nostru, ar putea stîrni interesul nu al meu, ca regizor, ci al unui scriitor de talent, mi s-ar părea firesc ca proiectele mele imediate să includă în primul rînd aceste filme-proiect.

— Vi s-a întîmplat ca un reportaj gazetăresc să vă inspire un film?

— Cred că da. Dar n-am mers niciodată mai departe pentru că nu mă tentează ipostaza de scenarist.

— Și totuși ecranizînd „Inirusul” ați fost într-un fel co-scenarist?

— Nicidecum. Se poate socoti cineva co-scenarist cu Preda? Am cele mai mari îndoieli. Ecranizînd, nu fac decît o lectură cit mai fidelă a textului literar. De aceea, gîndindu-mă, într-un viitor mai îndepărtat, să transform în film Aceștii tineri trîști de D.R. Popescu și Acceleratorul, nuvela lui Ion Băieșu, ba chiar și Păsările lui Ivasiuc (măcar înainte de pensie!), nu mă gîndesc nici o clipă să fac pe scenaristul, ci numai și numai pe regizorul. Asemenea cărți (opere literare) au captat la vremea lor, cu mijloacele talentului, subiectul „volant”, cum cred că n-ar putea-o face la fel de bine un scenarist oarecare.

Pagină realizată de
TANIA RADU
GEORGE ARION
DAN BIRLADEANU
VICTOR NIȚA

...Și mai multe subiecte care-și așteaptă regizorii

Desigur, sint deopotrivă de frumoase și poveștile de dragoste ca și cele cu subiect istoric, e palpitant să urmărești și întîmplările din cărți ca și pe cele desprinse din cotidian și spuse de un prieten. Chiar dacă își are specificul său, teritoriul artei e la fel de vast ca și al vieții din care se inspiră. Și, pentru că noi am fost primii care am aflat la ce subiecte visează șase dintre reputații noștri regizori, ne permitem să le sugerăm să parcurgă paginile următoare din revista Flacăra. Ele alcătuiesc o istorie succintă a unui moment de cumpănă în încheierea omului cu natura. S-ar putea — cine știe? — ca ei să descopere în aceste reportaje și poveștile de iubire pe care doresc să le transpună pe ecran — iubirea nu înseamnă oare și dragostea față de muncă sau de pămîntul unde te-ai născut? —, și eroi exemplari și conflicte de un real dramatism. Și, mai ales, vor putea, credem descoperi freamătul autentic al existenței, adică tocmai ceea ce dă vigoare și durată operei de artă.

Flacăra
EDITIE
SPECIALĂ

In aceste zile premergătoare scrutinului electoral de la 17 martie, când fiecare fapt implinit sau proiectat are ponderea sa în cântarul opțiunilor noastre, vă prezentăm un episod din eroica epopee a renașterii energiilor naționale pe care am numit-o, așa cum o va numi istoria, Epoca Nicolae Ceaușescu. Un episod dramatic, încărcat de tensiune și forță, un episod în care oamenii se confruntă cu vitregii ale naturii dar și cu ei înșiși, pe care l-am ales tocmai pentru că astfel de momente relevă ca într-o lentilă telescopică măreția faptelor de care sînt în stare românii, vulcanicele izvoare de tărie pe care ni le dă conștiința că noi sîntem stăpîni casei noastre și că destinul ei e în grija noastră exclusivă. Episodul acesta privește lupta ce se poartă la Dunăre pentru dezrobirea ei din chingile de cremene albă.

Eroismul în muncă scrie cel mai convingător afiș electoral

PENTRU CA FLUVIUL SĂ TRĂIASCĂ LIBER

Aceste mâini încețate în lupta cu gheața au toată îndreptățirea să voteze pentru primăvara patriei

• Eroismul în straietele anonimului • Datoria ca mod de viață •

Opt reporteri ai revistei „Flacăra” ne-am deplasat, zilele trecute, în județul Tulcea, realizând paginile care urmează. În care veți găsi, stimați cititori, secvențe din apriga bătălie pe care oamenii de acolo, nu singuri, ci cu patria alături, au declanșat-o pentru eliberarea Dunării de ghețuri. Bătălie eroică, fără menajamente și, în același timp, riguros organizată de un comandament condus de primul secretar al Comitetului județean Tulcea al P.C.R., tovarășul Ion Anastasiu.

În calitatea noastră de ziariști comuniști, am ținut să fim prezenți într-unul dintre punctele cele mai fierbinți ale momentului, înțelegând că blocarea Dunării, arteră vitală a economiei țării, n-ar fi avut darul să perturbe o croazieră sau alta de plăcere, ci ar fi presupus implicații mult mai profunde, depășind malurile bătrânului fluviu. Căci de buna desfășurare a circulației pe Dunăre, ca să dăm un singur exemplu, se leagă nemijlocit mersul vieții în Deltă, parte a geografiei României socialiste în care se află în curs de realizare, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, proiecte grandioase, menite să transforme natura și, deopotrivă, oamenii.

Am descoperit acolo, de la Grindu până la Sulina, bărbați făcându-și datoria și o muncă in-

cordată, plină de fapte pilduitoare, prin care oamenii locului au înțeles să se achite, concret, de misiunile ce li s-au încredințat. Fără jumătăți de măsură și fără rezerve, arătându-se la înălțimea încrederii ce li s-a acordat.

Am întilnit, desigur, o situație excepțională, cu oameni și bunuri în pericol. Dar și, totodată, o situație firească în raport cu indemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca toate activitățile să se desfășoare normal, limitându-se astfel, printr-o bună organizare și prin abnegație, efectele acestei ierni neobișnuit de aspre. Nu ne-a trebuit mult ca să ne lămurim că minunatul indemn al celui mai iubit fiu al poporului și-a găsit acolo, de-a lungul Dunării încremenite, un răspuns tulburător, relevant cu o pregnanță deosebită, cu dovezi demne de eroismul și frumusețea morală a acestui timp istoric.

Înainte de a încheia aceste rânduri introductive, se cuvine să mulțumim organelor de partid și de stat din județul Tulcea, ca și Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, tovarășului ministru Vasile Bulucea, la a cărui sugestie am pornit la realizarea reportajelor din aceste pagini.

Un primar care se bărbierește din mersul mașinii

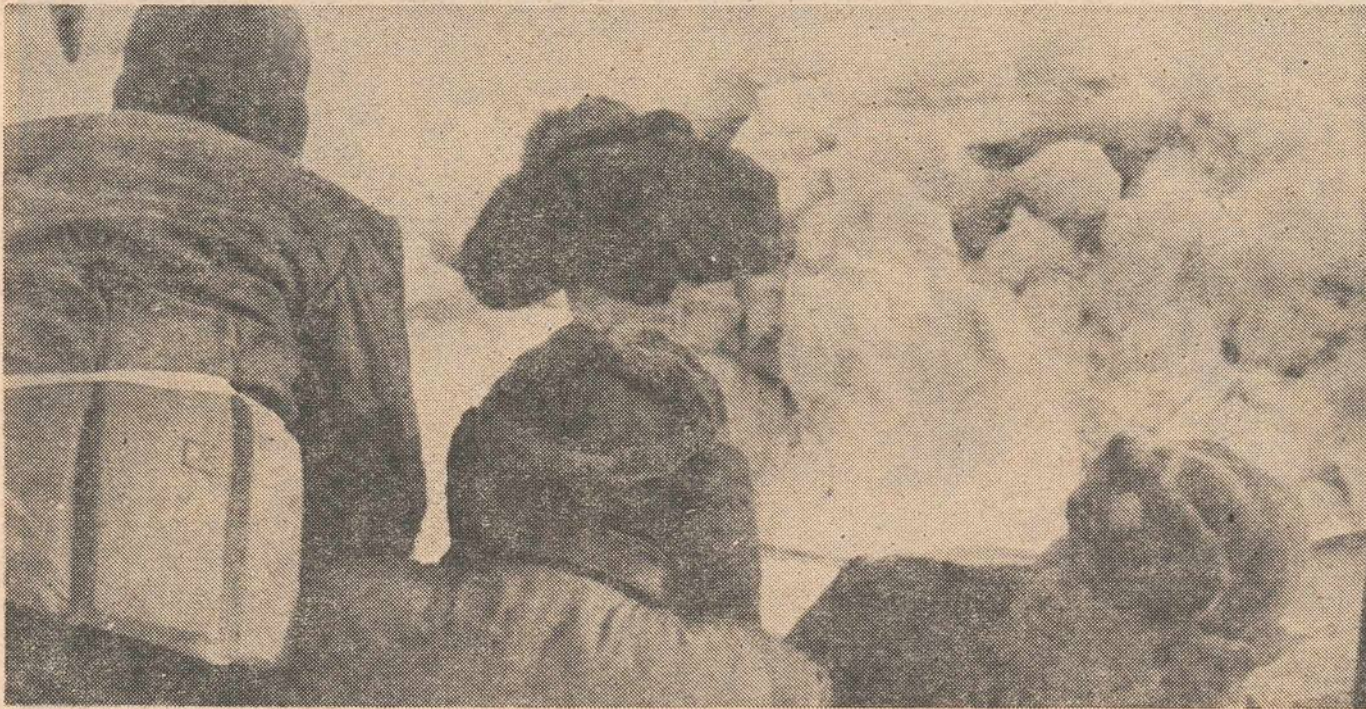
Până mai deunăzi, viața decurgea în liniște la Isaccea, la mila 54. În liniște decurge și-acum, numai că liniștea de acum e o liniște încordată, e o liniște ce se datorează organizării, încrederii, solidarității. Uriașul zăpor fixat pe fluviu, înalt cât barajul unei hidrocentrale, n-a tulburat cum s-ar fi întimplat cindva existența așezării ci i-a dat atmosfera dramatică de „cartier general” al luptei împotriva ghețurilor. În prima clipă, recunoaște primarul Ion Vasile, n-a intuit proporțiile amenințării, fiind el încă tânăr, 36 de ani, și neavind experiență în materie. Nu i-a trebuit însă mult, deplasându-se la fața locului și ascultând explicațiile specialiștilor, să se lămurească ce și cum. Nu doar că bloca Dunărea, stringind în chingi de gheață câteva vapoare („când a ieșit vasul „Uricani”, a rămas în urma lui ca un doc uscat, 4 metri de sticlă numai deasupra apei!”), dar „dopul” punea în pericol, datorită umflării cursului Dunării, blocat lângă Isaccea, comuna Grindu (unde apele depășiseră cu jumătate de metru nivelul digului de apărare) și, dacă nu s-ar fi luat măsuri prompte, chiar orașele Galați și Brăila. Producând, lesne de înțeles, perturbații serioase în desfășurarea normală a activității economice.

În momentul acela, Ion Vasile și-a dat seama că Isaccea va trebui să joace, în eroica bătălie pentru eliberarea Dunării, un rol important. Venise, altfel vorbind, ocazia marelui ei examen. Pe mal, în luptă cu zăporul, se aflau câteva sute de oameni, majoritatea militari, care așteptau de la cei din Isaccea nu doar o vorbă de îmbărbătare, ci un ajutor concret. Acesta, s-au gândit localnicii, ar putea fi și o hrană caldă. Era, de acord, față de amploarea înclăstării, un lucru mărunț, dar el trebuia rezolvat și, printr-un efort comun, s-a rezolvat.

Când, în noaptea de marți spre miercuri, Dunărea a răbufnit în partea de jos a orașului, la punctul numit Pescărie, inundând 4 case, orașul a făcut, o dată în plus, dovada capacității organizatorice, a solidarității și omeniei sale. Venea apa și incurajările nu mai serveau la nimic. Trebuia acționat, pe de-o parte la ridicarea unui dig suplimentar, de protecție, pe de alta, la salvarea gospodăriilor celor intrați în necaz. Ofteț Spiridon a fost mutat, în câteva ceasuri, la Haritina Neamtu. Spiru Raiciu, la tatăl său, Ilie. Axinia Filip și Georgeta Andreescu, la Ivan Holostencu și, respectiv, Sița Apostescu. Trebuia pusă la adăpost chiverniseala unei vieți, și a fost. S-a pierdut cite ceva, dar toți cei sinistrați au ajuns, repede, la loc ferit, primind hrană, păături, medicamente. Odată sosiți la Isaccea, am discutat, la 2-3 zile după mutare, cu cei în cauză. Nu posedau amănunte, nu-și aduceau aminte decât că apa i-a înconjurat și că ea, apa, era rece ca gheața. Au dat de veste, și n-a trecut mult timp, o jumătate de ceas, până cind s-a declanșat operațiunea de salvare. Mașinile au încercat mobilă, vesela, lenjerie și așa mai departe, ducându-le, împreună cu proprietarii lor, în oraș. Cine au fost salvatorii?, am întrebat, dar nu ne-am ales cu nici un răspuns. Cine să fie, s-a mirat Spiru Raiciu, oamenii de-ai noștri, din Isaccea! Nu-și reaminteau decât de primar și, unul dintre ei, de șeful Miliției locale, locotenentul major Mihai Ioniță. Atit. Eroismul, nu ne-a fost greu să pricepem, îmbrăcarea la Isaccea straietele anonimului și tocmai de aceea, sau și de aceea, el ni s-a părut tulburător. În esența lui, prin sensurile lui.

N-au fost însă, am aflat, doar oameni din Isaccea implicați în bătălia aceea cu timpul și cu apa. Atit la salvarea celor 4 familii, cit și la consolidarea neîntârziată a digului de protecție, înălțat cu 3 metri pe o lungime de 60 (toată acțiunea a durat câteva ceasuri!) au contribuit și unitățile industriale de antrepriză plasate pe raza orașului, adică Electromontaj Bacău și Energomontaj Brăila. Șefii de brigadă Sever Comănescu, Cornel Solomon și Dumitru Vasile, veniți la Isaccea cu alte turburi, n-au pregetat să dea o mină de ajutor, punind concret umărul și aruncând în luptă, fără fașoane și fără să ceară favoruri, utilajele de care dispuneau, buldozere, wole, rabe etc. Nici lor, cind am discutat cu ei, nu li se părușe că au făcut ceva deosebit. În orele acelea, ne-a mărturisit careva, datoria noastră era să sărim, și am sărit. Nimic mai mult, ca o dovadă că omenia și abnegația nu simt nevoia să se explice prin cuvinte.

Cind am părăsit Isaccea, orașul era în afară de pericol. Cu cearcăne, dar proaspăt ras („am învățat să mă bărbiereșc din mersul imesului, în oglinda retrovizoare”), primarul Ion Vasile părea mai destins: șeful portului, Vasile Nicolae, mi-a comunicat că apele scad, față de ieri cotele sînt mai mici cu 3 centimetri. Am încheiat o bătălie, dar ne așteaptă o alta, mult mai grea. Cea pentru deblocarea Dunării.

Neclintiți în viscol

„Aici Baza, aici Baza. La noi, totul decurge normal...”

Nici n-am ajuns bine la Bază, adică la Isaccea, la Depozitul final de chereștea — peste care mai mare este gestionarul Mihai Ticovski, gazdă ireproșabilă, un om care-și vede de-ale lui, intrucit activitatea depozitului n-a încetat nici o clipă, dar și de oaspeți, pentru care a pregătit cele două camere ale „biroului” sau, una pentru toată lumea, iar cealaltă numai pentru comandament — că inginerul Ion Uțanu, directorul Oficiului de Gospodărire a Apelor din județul Tulcea a și pus mina pe telefoane, deschizind în același timp și stația de emisie-recepție. Ambele, telefoanele și stația, aveau să meargă fără întrerupere, până-n jurul orei 10,30, cind stația a suferit o ciudată avarie. Dar să nu anticipăm. În fața unei țevi cu citeva cești de ceai, cei de izmă creată, cum spunea Mihai Ticovschi, aflăm primele amănunte. Ieri, adică vineri, 22 februarie, au fost deblocate citeva nave, printr-o care „Frăsinet” și „Uricani” și tot ieri a început deblocarea ultimelor două vase prinse de ghețurile Dunării, un vas indian „Jad Doot”, și „Motru”. Afară, elicopterele au început să duduie. Se face o preîncălzire a motoarelor. Pe un catarg improvizat, o simplă prăjină infiptă în gheață și zăpadă, a fost înălțat un steag roșu, semn că se lucrează cu explozibil. Elicopteristii completează o sumedenie de formulare, de parcă ar lucra cu totii la un birou de copiat acte. Mihai Ticovschi a trecut la al doilea rind de ceaiuri. De undeva au apărut citeva batoane, lungi de-aproape jumătate de metru. Sînt calde și pufoase și au un gust plăcut. E o vinzoleală de nedescris, unul intră, altul iese și totuși se acționează precis, cu calm, după un program riguros întocmit și urmărit la fel. Profit de-acest mic dejun improvizat și de liniștea ce s-a asternut pentru o clipă

și-l abordez pe inginerul Uțanu pe care-l rog să-mi descrie în citeva cuvinte situația creată: „Dacă o astfel de situație s-a mai întilnit pe Dunăre? Nu știu. Poate. Eu sînt tulcean get-beget, lucrez la O.G.A. din 1969 și n-am nici cea mai mică știre că Dunărea a mai arătat așa în ultimii 50 de ani. Poate, prin iarna lui '53, dar nu cred să se fi conjugat și atunci citeva condiții meteorologice deosebite, precum cele din acest an. Anul acesta s-a petrecut o ciudată combinație între gheață și nivelurile mari de apă. A fost, mai intii, o săptămînă de căldură care a favorizat topirea zăpezilor. Noaptea, însă, se făcea polei și, peste polei, s-au așternut alte rinduri de zăpadă. Această zăpadă, topindu-se, n-a mai putut intra în pămînt, deoarece pămîntul era acoperit de gheață. Fîresc, apa a fost colectată de Dunăre. Dunărea, la rindul ei, era înghețată, astfel că apa, dind peste gheață, a înghețat, formînd un al doilea strat de gheață. Și așa mai departe, fiecare noapte însemnînd un nou strat de gheață. În ceea ce mă privește, alături de alți factori, am participat la organizarea acțiunilor de combatere a ghețurilor. Prin stație, ținem legătura cu nava „Motru”, care este nava bază a tuturor celorlalte aflate în clipa de față pe Dunăre. Adică, mai altfel spus, toate comenziile noastre sînt transmise pe „Motru”, iar cei de acolo le transmit mai departe. Tot prin stație ținem legătura permanentă cu elicopterele aflate în misiune și cu comandamentul din Tulcea. Prin telefon ținem legătura cu organele locale din zonă. Totul pare simplu și chiar este simplu, dar din clipă în clipă pot să apară tot felul de încurcături ce se cer de urgență rezolvate. Pînă acum am făcut față și cred că ne vom descurca la fel în continuare. Oamenii, absolut toți oamenii, dau dovadă de o abnegație fără cusur. Care au fost momentele cele mai dramatice? Primele momente, pînă am pornit la drum. Acum citeva zile, de exemplu, plecase spre noi și elicopteristii și militarii, genștii chemați să dinamiteze gheața. Elicopteristii au ajuns mai ușor, pe sus, deși bătea un viscol năpraznic, cu rafale de ninsoare. Militarii, însă, în cele cinci autocamioane ale lor, erau

risipiți pe o distanță de aproape 30 de kilometri. Alte citeva momente dramatice le-am avut cu vasul indian, care a rămas fără mîncare și din partea căruia primeam semnale din cinci în cinci minute. Nu lipsite de dramatism am fost și situațiile în care elicopterele erau solicitate în diversele localități din împrejurimi, cu precădere din Grindu, unde se profila o inundație masivă. În fine, să zicem, totul a început să se așeze, să se lege. Am intrat, cu alte cuvinte, în normal. Dramatică a rămas, în continuare, lupta cu gheața, cu zăpoarele.

Mulțumesc pentru aceste prime amănute și mă grăbesc să urc pe unul din elicoptere. Ajuns pe Motru, aveam să aflu că legătura navei cu Baza de la Isaccea a fost întreruptă. „Stația noastră, imi va spune telegrafistul navei, funcționează perfect. Noi îi auzim, putem comunica mai departe ordinele lor, dar ei nu ne aud pe noi. Trebuie să s-a întimplat ceva”. Peste citeva ore, legătura a fost restabilită grație unui electronist de la Căpitănia portului Tulcea, Dumitru Cozmeanu, care a reparat un condensator din etajul de joasă frecvență. A fost vorba de-o intervenție ce a durat doar o jumătate de oră. O jumătate de oră de alertă, în rest totul a decurs normal. Ingerul Uțanu ne-a întimplat, la întoarcere, cu zimbetul pe buze și cu telefoanele zbrînfînd. Din stație se auzea vocea unui moldovean: „Revenim peste o oră sau două. Nu vă faceți nici un fel de griji. Noi credem c-o să reușim. În orice caz, o să comunicăm succesul nostru. Nu ne lăsăm noi cu una cu două”. Cine-i cel ce vorbește, îl întreb pe inginerul Uțanu. Un moldovean, imi zice, vorbește foarte curat în moldovenească lui. Noroc că-l și înțeleg... dar, scuzați-mă, vrea să intre altcineva pe transmisie. „Aici Baza, aici Baza, la noi totul decurge normal...”

Normal, da, dar cu cite eforturi și în ce înclăstare!? O înclăstare despre care nimănui nu-i place să vorbească, dar care a lăsat și lasă urme pe chipurile oamenilor, trase și încordate. Datorită acestor oameni, eroismului lor, viața merge nestingherită înainte.

VICTOR NIȚĂ

OVIDIU IOANIȚOIA

• Romanii nu și-au părăsit niciodată vetrele • Forta combustibilului moral •

Orele 22,00 : Incepem un jurnal de bord pe spărgătorul de gheață „Zimbru II”, unde aflăm că de cel puțin 40 de ani natura n-a mai deslănțuit furia unor asemenia viscoale și înghețuri. Atunci, se așteptau puhoalele primăverii. Acum nu ne mai putem permite asta, lupta e mai timpurie, după cum și cotele omului sînt aici, în prezent, altele. Sînt valori inestimabile de aparat — industrie, porturi, nave, orașe, stațiuni de cercetări, stațiuni de vacanță, amenajări piscicole, mari incinte agricole create de minile oamenilor, flora și fauna Deltei, frumusețea ei întreagă și, desupra tuturor, locuitorii, toți cei ce muncesc și trăiesc în acest spațiu geografic.

E întuneric, cerul e mohorât, împins mai sus de o ceață plumburie ce învăluie cotul brațului Tulcea, încît în deschiderea portului descifrăm doar coloanele de lumini ale Combinatului metalurgic — veste de bine a vieții — și ale citorva vase împietrite în larg. Sediul naval al Comandamentului de luptă contra ghețurilor și inundațiilor de pe Dunărea de jos, pus în subordinea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor se află pe „Moldova”, vasul de pasageri al comandantului Vasile Constantin, care, în condiții normale, efectuează cursele (întotdeauna arhipline) Brăila—Tulcea—Sulina, Sulina—Periprava și Periprava—Tulcea—Galați. De pe 4 februarie, „Moldova” a fost adusă în portul Tulcea cu greu de la Sulina, unde plecase, pe riscul comandantului, să ducă alimente — 10 tone de alimente pentru locuitorii izolați din perimetrul Deltei — și să aducă pasagerii-urgență, bolnavi, copii, oameni surprinși departe de casele și familiile lor. Adusă numai grație străvechii și nescriei legi a intrajutorării marinărești, de către cargoul „Rădăuți”, chemat prin radio din apele mării și intrat cu puterea sa prin gheața ca niște aisberguri polare, rupîndu-le, plesîndu-le, ca în urmă, să înainteze în siajul ei curajoasa navă fluvială. De-atunci, n-a mai putut porni, nici în sus, nici în jos, strînsă la chei în chingile unei împietrite a fluviului. Pătrundem pe puntea vasului și imediat ne dăm seama de nopțile albe, de starea de veghe și de tensiunea muncii a mii și mii de oameni dintre mila 51 — dincolo de Isaccea, în amonte —, și mila zero, la intrarea sloiurilor în valurile mării salvatoare. Stația de radio-emisie e un vulcan de voci, se transmit ordine și se recepționează stări de lucruri. Timpul nu se mai măsoară în ore, nu ceasornicul e acum suveran, ci, ceea ce poți să faci în decursul unei clipe astronomice. Și trebuie să faci, vom avea să vedem pe parcursul unei nopți întregi și al unei zile pînă la inserarea următoare, cît mai mult și cît mai rapid.

„Voinicul” ! „Voinicul” !, vorbește „Moldova” ! Plecați imediat în aval și pînă miine dimineată să încercați să atingeți Sulina ! Spargeți cît mai mult, măruntiți cît mai bine ! Mergeți pe culoarul din mijloc ! Vă urmează „Zimbru I” și „Zimbru II”. E vocea ei ordinul contraamiralului Nicolae Hirjeu, adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor, șeful Departamentului transporturilor navale. De zile întregi își are sediul, casa și masa pe modesta navă de pasageri. Este un om la datorie, la datorie apărării muncii noastre pașnice, a marilor construcții și zidiri și din această parte a țării.

„Zimbru II”, „Zimbru II” ! Vorbește „Moldova” ! Înainte de a pleca în misiune veniți cît mai aproape de noi, să luați încă o persoană la bord. Asigurați cabină, va rămîne alături de echipaj !. Persoana eram eu, reporter la „Flacăra”. De cabină n-am avut nevoie, urma doar o noapte de nesomn și de acțiune a tuturor.

Orele 22,20 : Plecăm. Misiunea „Zimbrului” este să atingă mila 24 și să patruneze înainte și înapoi pe distanța Tulcea—Maliuc, distanță care, în timpul verii, străbătută cu „Săgeata”, pare o nimică toată. Dar trebuie să călcăm gheața, să măruntiți sloiuri cît stîncile, cu adîncimi de 5 și de 8 metri, cu lățimi a cite 5—6 metri pătrați, ori dimpotrivă bulgări, adunați unii în alții, ca o curgere de piatră după un cataclism geologic. Mergem încet, încet, apăsăm tare, cu toată forța celor 4800 cai putere ai „Zimbrului” în unda canalului ; navigația trebuie să-și reia cît mai curînd cu puțință fluxul normal, vasele așteaptă în aval și în amonte, la Sulina, la Tulcea, la Brăila, ca și mai departe în susul Dunării. Combinatele siderurgice de la Galați și de la Călărași așteaptă materia primă ce se transportă pe apă, așteaptă dolomita de Mahmudia...

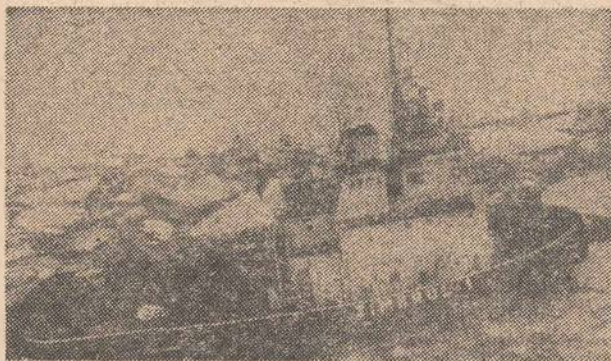
Să spunem însă, lucrurilor pe nume, „Zimbru” nu este un spărgător de gheață, a devenit doar ad-hoc un spărgător de gheață, el este un remorcher marin pentru lucrări de salvări și de manevrări de nave maritime în porturi. „Zimbru II”, ca și „Zimbru I”, este o premieră a industriei navale românești, biografia lui nu are palmares, dar, iată, începe să aibă. El a ieșit din probe la mare, din probe tehnologice, abia pe 28 noiembrie anul trecut. Pînă la 14 decembrie și-a verificat pe cont propriu performanțele lucrînd în regim normal la intervenții, în bara portului Sulina. De la acea dată de mijloc de decembrie și de miez de iarnă, nava este luată în această misiune de excepție. Din 14 decembrie 1984 și pînă acum a acostat în portul Tulcea doar pentru aprovizionarea echipajului cu alimente și apă potabilă. Din 6 ianuarie nimeni n-a coborît de pe ea, nimeni, niciunul din cei 21 de bărbați ai echipajului, n-a fost acasă. Cel mai vîrstnic e comandantul, — 48 de ani și peste 30 de ani ca navigator —, iar cel mai tînăr e Marian Pădureț, 19 ani, cu 2 ani la activ de marinărit, după treapta înfi a Liceului de marină din Galați, defel din orașul Moldovei de mijloc, din orașul petrolului, Comănești. Jurnalul de bord al remorcherului și al acestui echipaj de bărbați dirși este absolut demn de marile cărți tehnice și de marile romane. Este, sigur, un fapt remarcabil în tehnică să folosești ca spărgător de gheață, și încă în apă dulce, un remorcher destinat să lucreze în ape sărate de mare. „Zimbru” se descurcă. „Zimbru” e în totalitate românesc : proiectat la ICEPRONAV Galați, construit la șantierul naval de același oraș. Motoarele sînt de la Reșița. Cu noi, la bord, se află și 3 specialiști ai constructorului, pentru asistență tehnică și pentru a înregistra un altfel de jurnal de bord, exact al acestui fapt inedit, comportamentul navei în condiții cu totul altele decît destinația pentru care a fost făurită. Sint inginerii Virgil Munteanu, șeful serviciului C.T.C., Ioan Olaru, șef atelier mecanic, de fapt un „pilot de încercare” a navelor în premieră ale S.N.G.-ului și maistrul Ștefan Crudu, reprezentant al I.C.M. Reșița la Galați, pentru motoare. Inginerul Olaru, într-o salopetă-combinezon albastră, impecabilă, care îi dă alura de actor de cinema face curse după curse între sala mașinilor și cabina de comandă. Urmărește manometre, cadrane, manete, indicatoare cu presiuni, temperaturi, pulsuri... Notează totul într-un carnet, dă soluții și indicații, ascultă observațiile comandantului, celui ce stăpînește nava de atîtea luni, oră de oră și zi cu zi. Pînă la ora 1,00 noaptea, cînd i-am debarcat pe „Zimbru I”, pentru aceleași operațiuni, tînărul acesta de 35 de ani, zvelt, cu mișcări fuți dar elegante, umblind la tablourile de comandă ale remorcherului ca și cum ar fi avut în mîini portelanuri prețioase ori opere de artă fragile, n-a stat o clipă.

Orele 24,00 : Prin stația de emisie-recepție aflăm starea vremii — sint minus 19 grade. Remorcherul nostru coboară, trosnînd și scrișnînd, pe firul canalului. În panglica de lumină a girofarului, gheața atotcuprinzătoare

pare un ocean de nori. Ai senzația că plutești cu un avion într-un cer bîntuit de neguri și furtuni, căci suprafața colțuroasă este maculată de atîta vinzoleală de remorcher care de săptămîni și săptămîni o calcă în picioarele cailor-putere, dar încăpățînată, ajutată de gerurile năpraznice de peste nopți, ceea ce sfîrșimă omul cu mașinile lui puternice, insidios și pe furis, ca lupii sălbatici, ea sfîșie din nou truda aceasta fără egal. O trudă care costă mult, mult de tot și care reține de la alte treburi importante. Abia a doua zi de dimineată, în discul soarelui alb și rece, în lumina de cristal a zăpezii mă tulbură lucrarea de peste noapte. Nu, munca și nesomnul echipajului n-au fost chiar sisifice, n-au fost în zadar, sloiurile curg. Au început să curgă. Printre sloiuri și stînci de gheață vedeam triumfătoare unda lichidă, argintie a apei, cîrîndu-le în circa ei puternică către mare. Alunecăm greu, dar nu ne grăbim, rostul nostru este chiar acesta, să nu ne grăbim. Cu cît apăsă mai încet peste spinările de cremene cu atît treaba este mai bună, sint măruntiți mai bine, ajutînd apele să le înghețe. Prin hlobul ce se invirte tot timpul, evitînd astfel aburirea sticlei, urmăresc satele cunoscute ce tivesc malurile canalului și în lumina farului nu zăresc decît calotele bărcilor negre de catran, stînd acolo cumînți și tăcute, direct în zăpadă ori urcate pe rampe improvizate din lemn, semn că oamenii sint dincolo de pereții albi ai caselor, semn că viața celor de-aici este ca o apă mereu biruitoare. Romanii niciodată nu și-au părăsit vetrele, nici chiar atunci cînd puhoale de tot felul au încercat să le răpună.

Ora 1,30 : Sintem la mila 27 „Zimbru I”, „Zimbru I” ! Te cheamă „Zimbru II” ! „Recepție, Munteanu sint. Apropiati-vă de noi și să ni-l debarcați pe Șerban, electricianul detașat de la S.N.G. Sint probleme aici, la par-

O noapte și o zi pe un spărgător de gheață

tea electrică». Rămăsesem în întuneric, un grup generator ne lăsase. „Zimbru I” ne comunică un fapt omenesc — Șerban doarme. „Auzi, domnule, doarme, se supără inginerul Virgil Munteanu. Parcă am venit aici să dormim ? !”. Comandantul de pe colălal remorcher „ne ceartă” bătrînește, cu înțelepciune, bălătu a lucrat mult și nu mai avea nimic de făcut. Apoi, să nu uităm cît e ceasul : „pe rînd, mai trebuie să ne și odîhnim” ! „Zimbru I” vine spre noi, noi înaintăm spre el, ne alăturăm cu greu. Cei patru marinari ai noștri — Cornel Antohi, Marian Pădureț, Nelu Găgiu, Nicu Gurgu — coboară pentru manevrele necesare intru recuperarea lui Constantin Șerban. Nu l-am întrebă pe Șerban dacă a făcut armată, dar prin rapiditatea cu care a ajuns gata echipat și cu trusa de scule în sala mașinilor de pe „Zimbru II”, ar putea fi chiar avansat în grad. „Liber, Șerban e la bord !”, se comunică „Zimbrului I”. Destul de repede avem din nou lumină. Continuăm patrularea. Adică, pas cu pas pisăm gheața, ca să-i înfrîngem țaria și încăpățînarea.

Ora 3,00 : Stația de radio nu încetează o clipă. Vocile se suprapun, vocile se întîlesc pe canalele de eter. „Moldova” e în legătură cu „Gorgova”, „Voinicul” comunică și el cu „Moldova”, cele trei remorcherere aflate în aval, spre Sulina, au și ele de transmis lucruri importante. Remorcherul „Voinicul”, la bordul căruia se află în această noapte directorul Asociației fluviale a Dunării de Jos, administratorul general al Canalului Sulina precum și inginerul șef al aceleiași instituții este patrula nr. 1. Ne comunică din oră în oră starea ghețurilor și cum să pășim peste ele mai spre mal ori mai spre mijloc... Vocile acestea de bărbați obosiți de nesomn, dar nu învinși, au un soi de îndărătnicie în inflexiunile lor. Vocile acestea spun mai mult decît pot să spunem noi într-o pagină de revistă. Ele intrupează în întuneric dens și în adîncimea de oțel a nopții, tabloul cel mai viu al înclăstării cu stihia naturii, un portret al patetismului adevărat și curat, un tablou votiv al unei fel de zidiri-simbol. Grijele și deciziile pe care le exprimă, uneori dur, uneori aspru, sint, de fapt, un buletin de știri la scara Dunării de jos, despre forțele umane în acțiune pentru intrarea ei în normal în puncte-cheie ca Isaccea, Mahmudia, Tulcea, canalul Sulina, orașul Sulina, la aceeași oră din noapte, echipaje și oameni ca și acia pe care îi însoțim, se află la datorie. O descărcare de energii posibilă numai acolo unde oamenii cred și iubesc. Acolo, unde cred în munca, viața și politica lor. Acolo, unde iubesc locurile nașterii lor și țara și zidirile lor. Acolo, unde apără cuceririle și înfăptuirile lor. Acolo, unde apără viitorul lor. „Dacă nu urmim cît mai repede acest torent d ghețuri, ne spunea comandantul de pe „Moldova”, și vin temperaturi ridicate, poate mai mult de jumătate din orașul Tulcea e în pericol, expus unor inundații teribile”. (Mă îndreptasem spre sediul NAVROMAR, trecînd tocmai pe frumoasa faleză bordisită, de nici un an de zile, cu inspirate alcătuirii arhitectonice, blocuri de

locuințe cu 10 etaje și cu desfășurări de magazine luxoase la parter. Sint averile noastre și cuceririle noastre. Dar cită industrie nu este în Tulcea ? ! Dar cite frumuseți și valori nu se află în paradisul vacanțelor noastre estivale ? !)

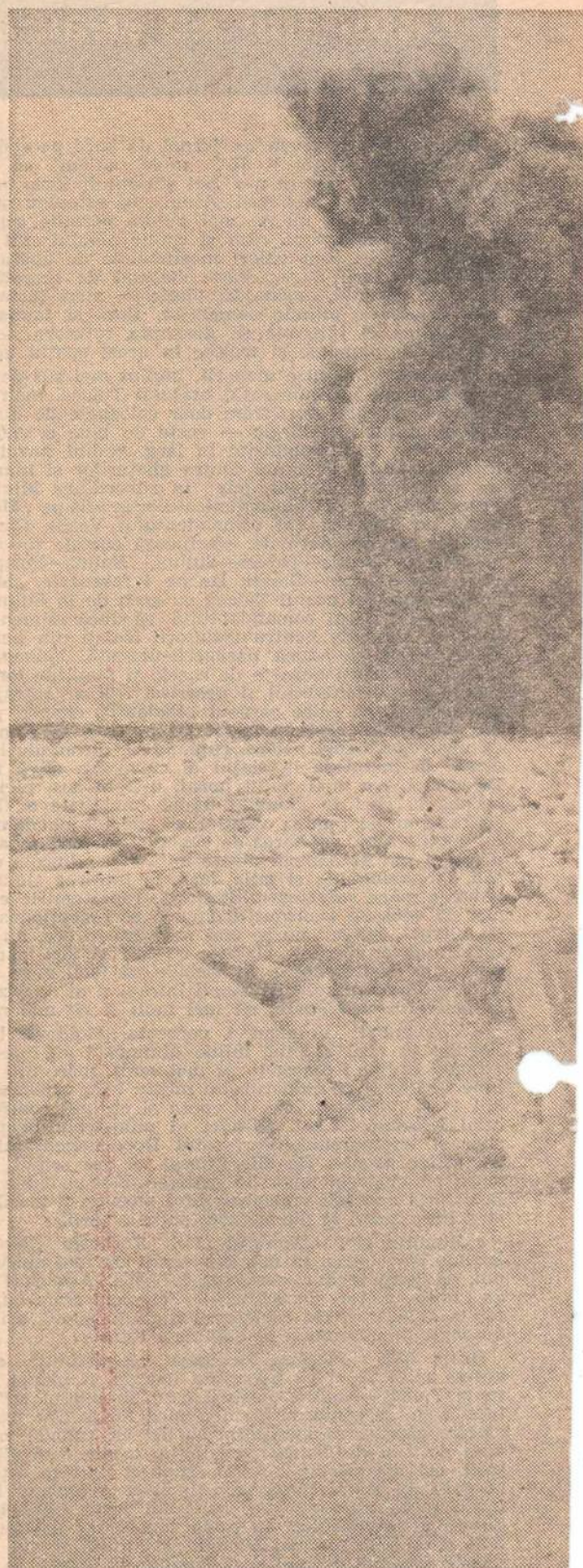
Dunărea este înghețată aproape de la izvoare pînă la vărsare. Dar sintem singura țară riverană care cheltuim atîtea energii și forțe materiale ca s-o repuncem în stare de navigație. Explicabil, nu numai pentru faptul că ea ne aparține cu peste 1500 de kilometri ci pentru faptul că este fluviul nostru vital, unul din marile axe ale economiei naționale. Il apărăm, il vom apăra ! Vocile acestea care se intersectează minut cu minut prin undele radio exprimă ferm această hotărîre. Peste 50 de nave se află, la această oră, ca și noi, pe „aisbergurile” de gheață din amonte și din aval de Tulcea, de la mila 51 la mila 0.

„Zimbru II” a ajuns pe la mila 26, dar, alarmă în sala de comandă. Jos, în sala mașinilor s-a petrecut o avarie. Deci, trebuie să ne oprim. Ancorăm forțat. Coborim la motoare. Defecțiune la tubul de eșapare gaze. S-au perforat garniturile de etanșare dintre flanșe. Mecanicul șef, Ștefan Diță, nu disperă, nu oftează, nu se agită inutil. Organizează echipa de „reanimare” după ce, singur, a pus diagnosticul. Nu acuză pe nimeni, nu reproșează nimic nimănui, nici măcar constructorului, „să nu uităm — zice — că remorcherul este și el în stare de excepție, face o meserie care nu-i a lui. Și se descurcă, băiatul. Sloiurile solicită intens motoarele, lucrează toate peste sarcină”. El, Ștefan Diță a văzut multe și a reparat multe în 10 ani, de cînd e mecanic șef de navă și în 23 de ani, de cînd e navigator. De 2 luni nu și-a văzut familia, „dar asta-i situația”. Alături de ceilalți 3 mecanici ai săi, încep operația, nu mai e timp de vorbe. Doar comandantul Ion Vineată mîncîcă țigară după țigară și e nervos din cauza avariei care ne obligă să azvirlim ancora. Îmi ordonă să mă retrag în cabina elegantă pe care mi-a rezervat-o. O cușetă cu două paturi suprapuse, cu cearșafuri imaculate, cu dulap pentru haine, în care se află chiar și umerase, cu o chiuvetă cu apă caldă și apă rece, încît, cu puțină imaginație puteai să crezi că te afli într-o călătorie de agrement sau chiar pe un transatlantic. Nu-i pot respecta ordinul, căci eu am alt ordin. Deplasez, cît pot mai abil, discuția spre alte zone ale sufletului său. Forțez porțile biografiei sale. Reușesc cu greu să află ce este marinar de viață veche și de vocație adîncă. Este de fel din Brăila, tatăl său a fost navigator, comandant de vas, iar toți 3 feciorii săi, s-au făcut navigatori. Băiatul său cel mai mare termină anul acesta Institutul de marină militară din Constanța, la voința proprie, căci Ion Vineată, tatăl ar fi vrut să îmbrățișeze o altă ramură. Chiar și fata, mijlocia, înclină tot spre navigație, deși, decamdată, este la un liceu cu alt profil, Prislea, băiatul din clasa a IV, să nu mai vorbim, căpitan de cursă lungă vrea să fie. Soția sa, pe care o vede, ca orice navigator atît de rar, e asistentă medicală și și-a asumat, de la început, această viață a parte, cu singurătăți și citeodată tristeți, să înfrunte singură toate serviciile gospodăriei și creșterii copiilor, deoarece înțelege mai bine ca orice altă femeie ce înseamnă să fii soție de marinar. Ea însăși este flică de navigator. A preluat ștafeta destinului mamei sale.

Orele 6,45. Discul soarelui ne inundă într-un roșu indescriptibil, cum bănuiesc că luminează numai la Cercul polar. Ne pregătim să plecăm, cei patru mecanici fac probele flanșelor și gata, îl dăm drumul. Pe la 8,10 ajungem în dreptul milei 24, dar, ghinion, altă avarie. Treceam printr-un dop de gheață dur ca oțelul și se sparge o țevă de ulei de la motorul din tribord. Mecanicii, băieții aceștia care munciseră toată noaptea și care nici nu apucaseră să intre în cabine, abia se spălaseră pe miini și sorbiseră un ceai fierbinte pregătit de bucătarul Marian Tigău — un băiețandru căruia nu-i dai nici 20 de ani, dar care dovedește că știe meseria pe cîste, gătește excelent — trec iarăși la caznă. Cel rămas de serviciu nu poate să remedieze singur și repede avaria. Azvirlim din nou ancora. Ajutorii de mecanici, Constantin Lungu și Anghel Brînduș, motoristii Săndel Cojocaru, Marian Ungureanu, Nicu Tofănel, Gheorghe Bucur, își ocupă fiecare locul și încep migala. Între timp, aflăm că avem prova înghețată, doi metri pătrați într-o parte, doi în alta. Frigul dracului. Și totuși, sus, din cabina de comandă, de la 6 metri înălțime deasupra canalului, observăm că sloiurile se mișcă. Peste ochii înroșiți ai căpitanului apar sclipiri de bucurie. Se trezește, spunîndu-și cu voce tare, „Curge frumos !. O, dacă ar curge tot timpul așa !”.

Orele 10,00 : Sintem anunțați că putem pleca. De bucurie, bucătarul pregătește o saramură de stavrid. Ancorarea ne-a dat înapoi, spre Sulina cu aproape o jumătate de milă. Sintem tot pe la 26, mai avem circa 28 de kilometri pînă la Tulcea. Am întors deci, și patrulăm acum în amonte. Trece pe lingă noi „Voinicul”, ne depășește și „Zimbru I”, ca și un elicopter ce survolează canalul în direcția Sulina. (Abia în tren, spre București, află că în el era și colegul meu, fotoreporterul Victor Rădulescu). Bucuria noastră se imprăstie repede, întîlnim iarăși un pod de gheață. Ofițerul secund Boros, care se află la timonă insistă pe el, pășește încet, încet, cu toate motoarele în forță ca să-l disloce. Fiecare șuvoi de apă ce-l zăririm printre sloiuri reface șuvoiul speranței, încrederii, hotărîrii, rezistenței acestor oameni. Am timp să scrutez malurile, să descifrez uscatul, lamele de uscat pe care le-am fotografiat de atîtea ori, verile cu încintare, tivite de pescăruși, albatroși, cormorani, case, copii, turiști și pescari... Nu sint deloc triste, viața curge pe dinăuntru ca apele inesei ale canalului. În satul Vulturii, un măgar lipit de peretele unei case, privește pe o fereastră, probabil în camera unde stau stăpîinii, chemîndu-i la rosturile lor de gospodari. Pe partea opusă, o gospodină, cu două găleți de plastic, una roșie și una galbenă, coboară pe niște scări săpate în omăt și le cufundă într-o copcă, umplîndu-le cu apă. Mai departe, în dreptul altei curți, doi năzdrăvani de copii, cu niște scîndurele legate de tălpi, fac pe schiorii. Pe malul drept, apare din amonte o căruță cu un cal, și, firește, un țaran. Sub cerdacurile caselor stau agățate rufele spălate, colorînd subtil peisajul alb. Din coșuri ies trîmbe de fum. Un peisaj firesc de sat în iarnă. E adevărat, mai de dimineată am văzut și unul mai trist, mai răvășitor, suave lebede incapabile să zboare de pe sloiuri, din fața remorcherului. Marinarii ne povestesc nu povești vinătorești, ci dintre cele mai adevărate și nu cu haz, ci cu tristețe cum că asemenea momente au înregistrat diurn, precum și vederea cîrdurilor de mistreți alergînd bescmetici și fără teamă spre canal să bea apă, balta nemaiputîndu-le-o oferi. Ca și căprioare dezorientate, triste și infometate, expuse tuturor pericolelor. Este, desigur, una dintre fețele triste ale acestei dure ierni și aspre ghețuri cu care ne luptăm.

Orele 16,00. Acostăm în portul Tulcea, lingă nava-comandant „Moldova”. Coboară doar reporterul pentru a prinde acceleratul de 17,00, pentru a încredința hîrtiel cele văzute și cele constatate ca martor ocular despre niște bărbați puternici, aprigi și demni, ca niște eroi. Remorcherul „Zimbru II”, ca și „Zimbru I”, ca și toate celelalte 50 de nave din flota „dezghețului”, se întoarce din nou la datorie.

Legendă la un tablou de vitejie „Dunarea ne este

Mai întâi și-ntii, numele lor, al elicopteristilor, sau, cum au fost botezați aici, la comandamentul de la Isaccea, al zburătorilor : **Ion Rădoi** și copilul său **Feodor Procop**, plus mecanicul **Florin Tulea**. Deci, cum s-ar spune primul echipaj, **Gheorghe Toma**, **Gheorghe Cristea** și mecanicul **Ilie Cristache**, adică al doilea echipaj. Al treilea echipaj : **Marian Nuță**, **Romeo Constantinescu** și mecanicul **George Catană**. Și-n fine, al patrulea echipaj : **Tiberiu Mezey**, **Eugen Draica** și mecanicul **Dumitru Pană**. Li se adaugă acestora mecanicul **Constantin Ene**, cel care printr-o abnegație cu totul și cu totul deosebită, a fost mereu prezent la datorie, în preajma tuturor celor patru elicoptere, asigurând, alături de ceilalți mecanici, o ireproșabilă funcționare a aparatelor. Aceasta a fost, ca să zicem așa distribuția piesei, distribuție care l-a avut în frunte pe **Dumitru Mateescu**, director de zbor la **Intreprinderea de aviație utilitară București**, cel care, la un moment dat, a trebuit să-l înlocuiască pe **Eugen Draica**, acesta fiind obligat să plece la București, la înmormintarea bunicului său. Câteva amănunte, mai mult sau mai puțin colorate : cel mai în vîrstă zburător, **Ion Rădoi**, 50 de ani, mereu zimbitor, un om echilibrat, mare pescar amator, aflat mereu în amicale dispute cu **Tiberiu Mezey**, 48 de ani, mare vînător amator. Alt amănunt : în chiar ziua documentării noastre, sîmbătă, 23 februarie, **Viorica**, soția lui **Marian Nuță**, ea însăși pilot, instructor de aviație sportivă, împlinea vîrsta de 30 de ani. I s-au transmis, firește, din partea întregului grup de zburători, felicitări. De altfel, **Viorica Nuță** este singura dintre soțiile piloților care știe cu adevărat ce anume fac piloții aici, pe **Dunărea înghețată**. Ce fac ? Zboară. Zboară aproape tot timpul și fiecare zbor este o victorie, mică sau mare, în bătălia cu ghețurile, cu iarna. Dar, iată, ne-am luat cu vorba, și am uitat să subliniem alte câteva importante amănunte : grupul celor 15 zburători a sosit la **Dunărea** acum o săptămînă, adică sîmbătă, 16 februarie. Li s-a spus doar atît : „Băieți, știm că e ziua voastră liberă, dar peste numai câteva ore plecăm spre **Tulcea** și de-acolo la **Isaccea**. Misiune specială.” Ajunși la **Isaccea** aveau să afle că vor ateriza pe **Dunărea înghețată**, că vor căra alimente, copii, bătrîni, femei, oameni bolnavi, explozibil. Toate ca toate, dar explozibilul... Mulți dintre ei nici n-au mai avut timp să treacă pe acasă au dat, doar, cite un telefon și-atîta tot. Despre toți la un loc, directorul de zbor, **Dumitru Mateescu**, avea să ne spună : „Ceea ce fac ei acum, aici,

în condiții meteorologice extrem de vitrege, zburînd la înălțimi foarte joase și aterizînd pe suprafețe extrem de mici, solicită la maximum atît aparatele cit și îndemînarea profesională. Aparatele s-au comportat pînă acum excelent, iar oamenii m-au impresionat pînă și pe mine, bătrîn în meseria asta. Cînd îi aud că au reușit să transporte cu bine o femeie aflată în chinurile nasterii, că au dus la **Galați** un bătrîn cu piciorul frînt, că au salvat dintre ghețuri cîțiva copii, îmi dau lacrimile, pur și simplu. Mă uit la ei, îi văd obosiți, nerași, înfrigurați, extenuați de eforturile din timpul zborului, cînd atenția

Zburătorii înving totdeauna

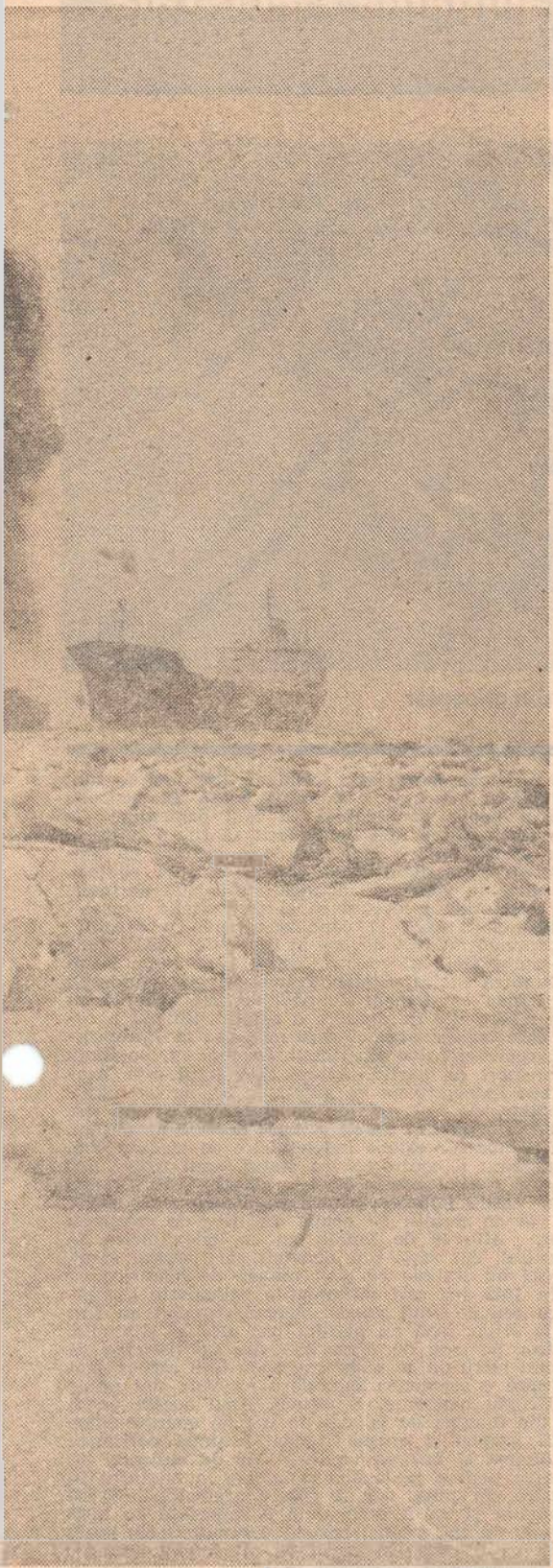
lor este concentrată la cel mai înalt grad, și mă întreb de unde mai găsesc puterea de-a zimbi, de-a mai face cite o glumă. Mă întreb și tot eu îmi răspund : omul, dacă simte în adîncul inimii lui că a făcut ceva extrem de important, ceva extrem de omenesc, atunci puterile n-au cum să-i sece. Acum citeva zile, cînd era un viscol și-un ger cumplit, minus 24 de grade, la capătul unei întregi zile de muncă, o zi care parcă ne-a stors de vlagă, aflăm că la **Grindu** este o studentă care, peste două-trei zile avea examen la **Timișoara**. Trebuia neapărat să ajungă la **Tulcea** și, de acolo, cu trenul la **București**, și-apoi la **Timișoara**. Se-ntunecase de-a binelea. Pînă la urmă, luîndu-și inima-n dinți, **Gheorghe Toma** a zburat și a dus cu bine, pînă la capăt, și această ultimă misiune din acea zi. Sau ce să vă mai spun despre zborurile spre o navă indiană, prinsă de ghețuri, unde am dus alimente. Săracii oameni, neobișnuiți cu gerurile, erau înghețați și infometăți. Cînd au zărit elicopterele au căzut, realmente, în genunchi și se rugau. Și cite altele n-ar mai fi de spus. De exemplu, în toată această incrincentată luptă cu stihiele iernii, și un moment poetic : undeva, în niște ochiuri de apă, citeva cîrduri de lebede, o incredibilă imagine, parcă desprinsă dintr-un basm”. Dar iată și opinia inginerului **Ion Uțanu**, directorul **Oficiului de Gospodărire a Apelor** din județul **Tulcea** : „Fără cele patru elicoptere, bătălia

noastră împotriva ghețurilor era de neconceput. Principala lor misiune este aceea de-a transporta explozibilul care este preluat de către militari. Aceștia, la rîndul lor, îl plantează în copci și-l detonează. La un singur zbor sînt transportate, în condiții de maximă securitate, 4 lazi de trotil cîntărînd fiecare aproximativ 25 de kilograme. În afara acestor zboruri, elicopterele mai efectuează o serie întreagă de alte operații de strictă necesitate. Și tocmai de aceea acest lucru mă face să mă gîndesc, asemenea tuturor celorlalți care trăiesc în această parte a țării, la **Dunărea**, cit de mult se răstrînge asupra vieții noastre politica partidului de dezvoltare a industriei aeronautice, a industriei în general. În astfel de momente aspre, în bătăliile pe care le purtăm, izbînda ar fi de neimaginat sau ar costa foarte mult, mă refer la pierderi, în afara dotării cu mijloace tehnice moderne. Toți, fără excepție, au făcut dovada unui înalt profesionalism și-a unei abnegații totale. Nu exagerez cu nimic dacă spun că bătălia pentru eliberarea **Dunării** de sloiuri a apăsător în primul rînd pe umerii lor și-ai genistilor. Senalul ce se va realiza pe mijlocul **Dunării**, de la **Brăila** și pînă la **Tulcea** și de-acolo mai departe, pînă la vărsarea în mare, s-a făcut și se va face, în continuare, pas cu pas, grație acestor oameni de excepție”. Acestea ar fi, în mare primele impresii și amănunte culese la fața locului, amănunte și impresii a căror menire ar fi să alcătuiască decurul obiectiv și subiectiv în care își desfășoară activitatea, de peste o săptămînă, zburătorii.

Urc, la primele ore ale dimineții, în elicopterul lui **Marian Nuță**. Îi admir combinezonul albastru, de culoarea cerului, calmul și puterea de concentrare. Urmează să facem un transport de trotil. Ne desprindem de pămînt pe nesimțite. Zgomotul este atît de puternic încît orice comunicare este imposibilă. De sus, de la o înălțime de aproximativ 50 de metri, zărim citeva nave prinse de ghețuri. Între ele, grupuri-grupuri de militari. Treccm peste o pădurice ai cărei tineri pomi sînt înnegriți de ger. **Dunărea** e un sloi imens de gheață. Soarele, abia ridicat pe cer, este o uriașă tîngire de foc. Peste citeva ore va străluci, dar, deocamdată, poate fi privit cu ochiul liber. Facem citeva rotoaceale și ne așezăm

VICTOR NIȚA

(Continuare în pag. 20)

Inceșterea de pe banchiză în timpii ei decisivi : transportul trotilului, producerea exploziei și, ca semn de izbîndă, plecarea vasului

„Pe totă Dunărea ne cheamă”

În dreptul orașului Isaccea, Dunărea oferă privirii un peisaj polar. Pe întinderi care par fără sfîrșit tronează gheața, alcătuită din straturi și sloiuri suprapuse, liniștea și singurătatea proprii anotimpului frigos. Spectacolul oferit privirii e impresionant, numai că, dincolo de el, pericolul e uriaș : zăporul format aici blochează fluviul punînd în pericol mai multe localități din amonte, amenințate de inundație. În mijlocul apelor se află, strînse puternic în cleștele de sticlă al apei solidificate, ultimele două vase blocate din zonă : vasul indian „Jag Doot” și remorcherul românesc „Motru”, prinse în gheața, ca niște jucării stricate. Și iată că în intervalul dintre ele apar oameni, singurii oameni de pe întreaga întindere de gheață din jur. Sint cei veniți să ajute, prin distrugerea gheții, la deblocarea și a acestor două vase, după ce în zilele precedente luaseră parte la alte acțiuni asemănătoare, între care eliberarea dintre stouri, înfăptuită în ajun, a vasului „Uricani”. Concomitent cu deblocarea, se realizează și culoarul de navigație cu mari implicații economice pentru ca vasele să poată circula pe traseul Tulcea—Isaccea—Galați, în amonte și în aval.

Să mergi în aceste zile pe Dunărea înghețată din zona Isaccea nu este deloc un lucru simplu. Nu pentru că ar exista pericolul ca gheața să plesnească. Măsurătorile făcute au stabilit o grosime a stratului înghețat de mai mult metri, pe alocuri, la zăpoare, depășind 10 metri. În aceste condiții, elicopterele aterizează pe Dunărea fără nici un fel de probleme. Și totuși deplasarea dintr-un loc în altul pe această plată solidă este anevoioasă și oboșitoare și uneori chiar riscantă. La tot pasul dai de blocuri de gheață de cele mai diferite mărimi și în cele mai diferite poziții, foste sloiuri plutitoare ce s-au lipit unul de altul, alcătuiind conglomerate care, la rîndul lor, au făcut corp comun cu stratul dur. Toate aceste îngrămădiri înalte de mulți metri trebuie escaladate, uneori folosind și mîinile. Pericolul de-a aluneca și de-a cădea este prezent tot timpul. Dacă ziua este senină, iar soarele, chiar cu dinți, ajunge la amiază, se întimplă ca unele sloiuri să se desprindă, unele conglomerate să se desfacă, mărind și mai tare nesiguranța mersului. Și e și frig, foarte frig, multe grade sub zero. Acum, 15.

Dar oamenii s-au obișnuit, se deplasează cu siguranță și agilitate. În patru locuri, în amonte de un vas se sapă lăcașe pentru amplasarea explozibilului, adus acolo cu elicopterul. În fiecare din găurile făcute se introduc mai

multe lăzi, apoi se trece la pregătirea dispozitivului de dare a focului.

— Gata ! i se raportează comandantului.

★

Ne retragem la distanța de siguranță, lingă explozibile rămînînd doar cei care vor da foc. Prin radio se comunică la bază că urmează să aibă loc exploziile. Sint prevenite cele două vase, precum și remorcherul „Viteazul”, sosit pentru a contribui la degajare. Pe urmă răsună comanda :

— Foc !

Misiune de luptă

După cîteva secunde, cei din preajmă se îndepărtează și ei de explozibil, strigînd :

— Arde !

— Aarde ! se reia în cor.

Trec cîteva minute și se iscă prima flacăra, după care se aude detonătura. Urmează, la distanțe de 1—2 secunde, celelalte trei explozii. Trimbe de foc, fum și bolovani de gheață se ridică spre cer, alcătuiind o cortină sui generis, în spatele căreia vasele aflate în aval de explozie nu se mai văd. Ca după o erupție vulcanică, pe care exploziile o imită, dealtfel, destul de bine, de sus se pornește o ploaie de bolovani, care de astă dată nu sint decît bulgări de gheață innegrită. Oamenii privesc acum în sus, pentru a evita vreun bulgăre mai rebel, azvirlit la o distanță mai mare decît cea obișnuită.

Totul durează foarte puțin. Treptat, fumul se împrăstie, iar ploaia de gheață încetează. Ne întoarcem în perimetrul exploziilor. În locul întinderii albe și dure se află acum o baltă neagră, conținînd un fel de terci care te duce cu gîndul la „supa primordială”, acel presupus amestec din care ar fi apărut viața pe Pămînt. Carapașea de gheață a Dunării a fost spartă și în acest loc.

Imediat, șeful operațiunilor în sectorul Isaccea, maiorul

Constantin Cîrjău, indica amplasamentul următoarei serii de explozii.

★

— Era duminică și mă aflam în vizită la niște prieteni cînd mi s-a anunțat misiunea — ne spune maiorul Constantin Cîrjău. Am plecat încoace în aceeași zi. N-au fost nici un fel de probleme, am totdeauna valiza pregătită, iar nevasta și cei patru copii sint obișnuiți. În ceea ce privește genul acesta de degajări, el îmi este familiar, în ultimii 6—7 ani am lucrat pe riurile interioare, pe Siret și Buzău, la distrugerea zăpoarelor, mai ales la poduri.

— Ce este un zăpor ?

— O îngrămădire de sloiuri de gheață care blochează, total sau parțial, curgerea normală a apei, iar pe riurile navigabile și circulația vaselor. Din cauza zăpoarelor se produc inundații, podurile pot fi distruse. Situația este aceeași și în cazul fluviilor, numai că amploarea fenomenului este, evident, cu totul alta. Iar ceea ce avem noi de făcut aici se întilnește, poate, o singură dată în viață.

— Ce viteză de înaintare aveți ?

— Cam 800—1 000 de metri pe zi.

— Cînd credeți că veți ajunge la „Motru” ?

— Pînă diseară, sau cel tîrziu mîine dimineată.

— Cum conlucrați cu remorcherele ?

— După ce spargem o anumită porțiune, remorcherul, care funcționează ca spărgător de gheață, vine în amonte și desăvîrșeste culoarul pe care îl realizăm, dislocînd și el o parte din sloiuri. Am colaborat cu cîteva remorchere, astăzi îl avem pe „Viteazul”, care sparge, după cum vedeți, lingă vasul indian „Jag Doot”.

Ne uităm spre respectivul vas și observăm că se mișcă, înainte și înapoi, scăpat de strînsoare.

Se apropie noua serie de explozii. Aud din nou comenzi, date de căpitanul Nicolae Simion.

— Toată lumea se retrage, rămîn doar locotenenții majori Cprîșan și Năvodaru și locotenenții Pietraru și Lulu !

Cei patru, aceeași ca și la prima serie, dau foc, și se retrag și ei. Încep exploziile : una, două și... atît. Următoarele nu se mai produc. După o jumătate de oră de așteptare, se hotărăște verificarea la fața locului. Se duce

ION D. GOIA

(Continuare în pag. 20)

• Bărbați adevărați la -25 de grade • Cea mai bună campanie electorală: în mijlocul oamenilor, la greu •

OAMENI LÎNGĂ OAMENI

Grindu, februarie 1985 : vedere din elicopter

Deunăzi, imi povestea cineva că sînt oameni care-și cumpără aparat de radio numai pentru a asculta cotele apelor Dunării. Mi s-a părut atunci că relatarea ține de domeniul anecdoticului. Să-ți cumperi radio numai pentru a auzi comunicări laconice, ca Galați, 574 centimetri, scade 4 centimetri; Grindu, 291 centimetri, scade 3 centimetri... după care să închizi aparatul și să-l mai deschizi abia a doua zi? ! Cită importanță au aceste comunicări pentru oamenii, familiile, satele și orașele de pe malul Dunării mi-am dat seama cu adevărat doar zilele trecute, la Grindu.

Comuna Grindu din județul Tulcea, adică 430 de case și 1700 de suflete, cu apă de jur-impjur.

Pînă nu demult comuna se numea Pisica, iar cotul pe care-l face Dunărea în dreptul ei se mai numește și se va numi probabil încă multă vreme Cotul Pisicii. Cînd Dunărea vine mare și repede, izbește în digul de pămînt care apără Grindu, se revarsă peste el în zonele care mărginesc comuna, terenuri de pe care, de regulă, se cultivă porumb. Aici, oamenii sînt inconjurați doar de ape și singura lor legătură cu lumea este cursa Navrom Galați — Grindu. Prin balta, care uneori primăvara scacă, mai este un drum căruia în fiecare an oamenii îi caută vechile contururi și care-i leagă de satul Garvăn, comuna Jijila.

Acum, oamenii din Grindu sînt inconjurați de gheață. Slourile de pe Dunăre s-au încălecat unele peste altele lîngă Isaccea, fluviul a înghețat făcîndu-se una cu pămîntul și în calea apei s-a iscat un zăpor, un baraj de gheață, care a gîtit curgerea fluviului. Dunărea a încremenit sub platoșa straturilor de gheață. Bălțile au înghețat la rîndu-le și ele. Vaporul care-i ducea pe oameni la Galați, la Șantierul Naval, Combinatul siderurgic și Navrom, principalele întreprinderi unde lucrează bărbații comunei, și-i aducea acasă a rămas în port ca un safir în montura unui inel de argint. Pe ghețurile din baltă drumul e lung și periculos.

Impedicate să curgă la vale de zăporul din aval, apele brațului Ciulneț și ale bălții au început să crească, creînd situații și întrebări dramatice. Nu se știa unde se vor opri. Va rezista digul sau nu? Este suficient de înalt? Pe toată lungimea celor 11 kilometri este la fel de rezistent? Apele creșteau zi de zi. Cotele apelor Dunării, acea emisiune, care celor mai mulți dintre noi nu ne spune mai nimic, indicau pentru sectorul Galați — Isaccea cote alarmante. A început evacuarea animalelor. Navrom Galați cu o gabară — împingătoare „Brașov” și „Sadu I” și remorcherul „Dorna” — a evacuat de urgență la C.A.P.-urile Văcăreni și Garvăn 2960 de oi și 60 de taurine, dar exista pericolul să se închidă culoarul navigabil printre slourile. Acțiunea era atît de bine organizată încît, dacă pericolul creștea într-o oră și jumătate, oamenii cu bunurile lor și animalele ar fi fost evacuate în Jijila, 23 August, Măcin și Luncașița. Se știe fiecare om, fiecare familie la cine va fi repartizată pînă vor trece apele, de fiecare bătrîn cine va avea grijă. Ar fi rămas acolo doar cele 430 de gospodării frumoase. Aceasta ar fi fost o soluție disperată, de neconceput atîta timp cît se mai putea face ceva. Oameni lîngă oameni. La acțiunea de evacuare au participat militarii, lucrătorii de miliție, în comună au sosit activiștii de la Comitetul județean de partid. Toți bărbații apți de muncă, de la elevii din clasele mari pînă la bătrînii care abia își amintesc să se mai fi întimplat una ca asta au lucrat zi și noapte, pe geruri de minus 25—30 de grade. Bărbați adevărați.

Calea de acces pe Dunăre s-a închis. Totul înghețase în jur. Dacă apa mai creștea cu 20—30 de centimetri, umflînd gheața, ar fi trecut peste diguri și casele din sat ar fi fost copleșite de ape mai înalte de 3 metri. O ruptură a digului însemna ca în cîteva ore satul să fie acoperit de 3,30 metri de apă. Numai precizia cifrei și este de ajuns să te-nspăimînte și chiar precizia ei, implacabilă, te face să acționezi în cea mai autentică cunoștință de cauză.

Cele mai grele zile au fost cele de luni pînă miercuri. Totul era încă în cumpănă. Începu acțiunea de îndepărtare a zăporului din aval, dar rezultatele luptei nu erau încă certe. Tot mai multă apă venea din sus și trebuia ca această apă să nu intre în sat. Atît! Doar atît!

Ziua, 500—600 de oameni (bărbații satului au fost învoiți de la locurile lor de muncă să-și apere casele și munca, au venit și alți bărbați în ajutor) au săpat pămîntul tare ca piatra, au umplut cu pămînt sute și mii de saci necesari la suprainălțarea cîtorva kilometri de dig și la consolidarea unei porțiuni de o jumătate de kilometri, unde digul crăpase, amenințînd să cedeze, 96 de atelaje au cărat zeci de tone de pămînt. Elevii au decoperat zăpada de pe diguri pentru a face loc sacilor și pentru a permite localizarea eventualelor fisuri. Noaptea, în loc să se odihnească, cu felinarele în mină, oamenii patrulelor pe diguri. În gerul care încremenise totul, se ridicau ca steagurile de luptă aburii respirației oamenilor.

Miercuri, apa a început să scadă. În două zile cu 25 de centimetri în baltă și 15 la Dunăre. Se lucrează încă la înălțarea digului în anumite zone. În curînd va veni dezghețul.

Porcii crescuți în baltă chiar în condițiile astea fugeau speriați de zgomotul elicopterului. Satul a apărut fără veste pe ferestrauca cabinei. Un nor de zăpadă s-a stîrnit în jurul nostru. În drum spre primărie, scene care pot fi văzute în orice sat. Într-o curte, un bătrîn dă fin viteilor. La porți, fără să-și mai fi pus cojocul în spate, au ieșit cîțiva copii curioși. Fumul se înalță din coșurile caselor. Viața merge înainte.

Neculai Rolea are 32 de ani și este primarul comunei din anul 1982. E om de-al satului și se trage dintr-o familie de pescari. A fost tehnician la Navrom Galați. Pare mai tînăr. Nici nu-ți vine să-l întrebi dacă e căsătorit, dacă are copii. Soția trebuie să nască pînă la sfîrșitul lunii. E calm și, în același timp, e încordat ca un arc. Vorbește fluent, marcat de cele întimplate, dar încrezător în viitor: „Sîntem izolați de mai bine de două săptămîni, dar în acest timp ne-am simțit mai aproape ca oricînd de oameni, de restul țării. Apa a început să scadă, semn că acțiunea celor care luptă cu zăporul este eficientă. În privința aprovizionării nu numai că n-avem a ne plînge de ceva, dar sîntem răsfațați. Ni se asigură pîine, mălai, făină, ca în timpuri normale. În plus, ni s-au adus cizme de cauciuc și apă minerală, portocale și pepsi, produse cu care nu ne-am întîlnit chiar în fiecare zi. Datoria unui primar, a organelor consiliului popular este să asigure în localitatea care i-a fost dată în grijă viața normală. Moralul oamenilor este ridicat, ei se simt ocrotiți, au văzut că alături de ei au sîrit oamenii. Maiorii Ștefan Chioveanu și Ion Enache, locotenentul Petre Cucu au venit aici cînd pericolul era mai mare și încă n-au plecat. Tovarășul Vasile Șerban, candidatul comunei Grindu pentru Consiliul popular județean, președintele Comitetului județean Tul-

cea pentru cultură și educație socialistă, este aici de zece zile. Nici măcar o noapte n-a dormit acasă. În perioada aceasta și-a depus candidatura în fața oamenilor. Cea mai bună campanie electorală e mai bună decît să fii în mijlocul oamenilor atunci cînd e mai greu! Se întinea cu alegătorii noaptea, pe digul amenințat de ape și ghețuri. Dealtfel, chiar în condițiile acestea nu toamă normale, campania electorală a decurs ca și cum nimic deosebit nu s-a întimplat. Cele 17 candidaturi pentru consiliul popular comunal au fost depuse la timp. Cei care candidează la apropiatele alegeri: Costică Sbărcoig, Petre Noagu, Dumitru Stoica, Stoian Tuluceanu sînt cunoscuți de toată lumea ca oameni de nădejde. De nădejde au fost și în aceste zile de apărare a satului. Sîntem o comună în care trăiesc oameni care muncesc la întreprinderi mari, reprezentative din Galați. Oameni cu conștiință ridicată, membri de partid. Acum, cînd totul este acoperit de ape înghețate nu vă puteți da seama de hărnicia oamenilor, de puterea lor de muncă. Comuna are 2000 de hectare pămînt arabil și 1200 hectare de pășuni. Creșterea animalelor este o îndeletnicire de tradiție aici. Tudor Dulgheru a contractat cu statul, anul trecut, 200 de berbecuți. Anul acesta la fel. Mulți alții: Cristea Mihalache, Vasile Popescu, Gheorghe Popescu îi calcă pe urme. 40 de familii se ocupă exclusiv de creșterea animalelor. Alte 40 de familii au ca îndeletnicire de bază pescuitul. Au sîrit toți oamenii să-și apere satul, munca. Nici nu trebuia să duci muncă de lămurire cu nimeni. În 1942 s-a mai întimplat o calamitate asemănătoare cu cea de anul acesta. Atunci oamenii au fost evacuați la Jijila, însă au pierdut trei sferturi din vite. Satul a fost pe cale de dispariție. Am convingerea că în 1985 acest lucru nu se poate întimpla. Sînt alți oameni acum. Despre o asemenea înclăștare nu veți mai putea scrie la Grindu niciodată. E ultima. Anul acesta va fi construit din fonduri de la stat un dig de apărare între comuna 23 August și orașul Tulcea. Numai porțiunea între 23 August și Isaccea va costa 228 de milioane lei și va rezolva pentru totdeauna problema inundațiilor în zona noastră. În plus, vor fi redat agriculturii 30000 hectare pămînt și va fi amenajată o suprafață de 1000 hectare luciu de apă pentru pescuit. Drumul ce ne leagă de Garvăn va fi stabil și circulabil tot timpul anului. Dealtfel, sentimentul încrederii în viitor, exprimat în aceste momente de cumpănă, rămîne predominant la Grindu, unde viața, mai zicem o dată, merge înainte, învingînd toate obstacolele.

Pilotul Gheorghe Toma, cel care a asigurat aprovizionarea cu alimente a comunei în toată această perioadă, cel care a transportat-o pe Maria Manolache să nască la spitalul din Măcin, cel care a transportat la spitalul din Galați pe Gheorghiuță Iordache Dumitru cu fractură, care a ajutat oamenii să-și recupereze vitele rătăcite în bălți și-a încheiat pentru astăzi misiunea. Ne urcăm în cabina elicopterului care miroase a pîine caldă, scuturăm de pe banchete urmele de făină și ne întoarcem la bază. Și dacă reporterii revistei n-au fost niciodată la Grindu, au considerat strict necesar să meargă acum în mijlocul acelor oameni convinși că vor găsi aici, cum au și găsit, argumente dintre cele mai elocvente pentru ilustrarea unor adevăruri implicate profund în programul electoral al F.D.U.S. În această țară, în orice împrejurări, nici un om nu trebuie să se simtă singur și nici nu se simte.

OPREA GEORGESCU ■

Ridicarea grabnică a digului, o problemă de conștiință, nu de vîrstă

• De pe dig, direct la depunerea candidaturii • Cel mai frumos cadou de nunta e o barca •

Petrache Buruiană și tovarășii săi : „Niciind n-a fost hotărîrea de-acum. Și organizarea, ceas”

„Puneți mîna cu nădejde!”

In ciuda pericolului, viața merge înainte

— N-ai înghețat încă, moșule ?
— Ia stai, ia stai, de ce moșule ? ! N-am decît 73 de ani, sînt unil în sat cu 20 de ani mai mari ca mine. N-am înghețat, dar nu mă mai duc mînușile. S-au tocit, o să le schimb.

— Ți-aș zice altfel, dar nu știu cum te numești.
— Sînt Petrache Buruiană, am 4 strănepoți și meseria de pensionar. În viața mea am fost în navigație conducător de salupă. Am trecut și pe la București, dar m-am tras tot aici, la Grindu, unde stau cu băbușa mea. Femeie cumsecade Anastasia, mi-a crescut 4 copii mici, că prima nevastă mi s-a prăpădit la 37 de ani. Dar ziceți mai repede că am treabă ! Vine apa și ne găsește la taclale ! Deși de ieri tot scade !

— E pericol mare, nea Petrache ?
— Ca mine, tată, nu că mă laud, nu știu nimeni Dunărea ! A fost necaz mare că s-a format zăpor la Isaccea. Părintele meu zicea „Petrache, toate trec, dar de zăpor ferți-vă, fugi cu calul și te ajunge din urmă !” Cînd au bătut clopotele, marți dimineața, pe 19, m-au găsit pregătit, cu vitele scoase din baltă.

— Cîte vite ?
— Cele multe, oile și vacile, fuseseră duse cu transportul, cîteva mii, dar fiecare mai-avea 2-3 porci în baltă. Scroafele mele se găseau la Glăița Mare, vreo 3 kilometri de sat. M-am dus după ele și apa mă ajungea din urmă. Sandu Pinu a făcut la fel, iar Ion Chirică i-a cerut lui Marin Alecu sania și și-a încheiat treaba. Numai Dumitru Lefterache, săracu, a luat plasă.

— Cum adică a luat plasă ?
— A spus că nu, că el mai stă pînă dimineață și cînd s-a dus n-a mai găsit nimic ! Frumusețe de godaci, îi cuprinsese apa.

— M-am repezit la dig, că era nevoie. Dunărea crescuse și digul nostru stătea în pericol mare. De la 7 dimineața la 6 seara, acolo am lucrat, fără să bag ceva în gură. Cu Dumitru alături, cu Maricel Bratu Trișcă, opintiți la saci, că dădea apa. Am întărit digul, în punctul Tînda, și am oprit și-o rezervă de saci, vreo 20, pentru cazul și mai grav.

— Un lucru : de ce ții matala fularul ăla peste gură ?
— Ca să nu înțeleg eu ce spui ?

— Am o infecție la măsca. Mi-a dat doctorița niște antibiotice și așa, cu cirpa asta, mă mai feresc de frig. Că e frig, vorba aia, cit încap.

— Lumea spune că matala ai fost primul la dig, e adevărat ?

— Trebuia să fiu, nu ? Fiind mai vîrstnic, am și autoritate. Am luat oamenii și am strigat la ei : „fraților, puneți mina cu nădejde că scăpăm apa în sat !” Lumea a priceput că e bai, doar cițiva tineri s-au opus, c-o fi, c-o păți și alte chestii. I-am luat la zvirnog și s-au dat pe brazdă și al lui Miron, și Manolache, care priveau pe geam, de la căldurică.

— Cîte grade să fie, nea Petrache ?
— Vreo 12 sub zero, poate mai multe. E frig, bate și vîntul, dar noi ne vedem de treabă, că apărăm ce e al nostru. Dar nu singuri, partidul a băgat toată forța. Tov Șerban, de ne e deputat, a venit acum o săptămînă și n-a mai plecat. I-am și zis Anastasiei, du-te, femeie, pînă la consiliu și vezi de tov Șerban, c-o avea și dînsul, ca bărbatul, nevoie de-o cămașă proaspătă. S-a dus, dar tov Șerban își spalase cămașa singur. Militia a fost și ea în față. Doi maiori de la Tulcea și plutonierul nostru, Damian, au pus mina fără fereală. Ca și tov Șerban, ea și tov Sbrăciog, directorul.

— Deputatul e, vorba matala, tov Șerban ?
— Păi cum ? ! Il știu de 10 ani, suflet de-al nostru. Noi ne mai trăgeam la odihnă, dar tov Șerban ieșea, și noaptea, la dig. Din oră în oră dădea rond cu primarul.

— Directorul cine e ?
— Nu mai e Costică Sbrăciog director la școală, dar satul tot așa îl numește, din respect. Pînă și primarul i-a fost elev.

— Cu mîncarea cum v-ați descurcat ?
— E berechet, adusă cu elicopterul. Am avut și avem

de toate, chiar și pepsi. Portocale, tată, cit serumiera, făină, medicamente, flanele, piine, tot ce poțesti. Știi cum îi zic femeile din sat elicopterului ?

— ?
— Elicopter, că aduce piine caldă.
— Nea Petrache, matala ai mai văzut vreodată Dunărea așa de înghețată ?

— Eram copil, prin '24, doi greci au zăcut cu vapoarele aici, în dreptul satului, pînă în marie, cînd s-a rupt apa. În '42 ne-au evacuat, dar era tirziu, prin aprilie, Dunărea era mai caldă. Niciind însă n-a fost hotărîrea de acum. Și organizarea, ceas.

— Mai e de lucru la dig ?
— E și de lucru, e și de păzit, dar ne facem treaba. Ar fi și de rușine să ne lăsăm tocmai noi, iar alții să acționeze în loc. Vedeti băiatul ăla ? Cel cu cizme, solidu ! E Dumitru Manolache, i-au dus nevasta să nască, au luat-o cu elicopterul. A făcut un băiat, primul pe care-l au, și omul, de, după rost, a vrut să dea un pahar. Nu s-a putut, a aminat cheful după ce-o trece încheștarea.

— Cînd crezi că va trece ?
— Depindem de cei de la Isaccea, dar nici acolo nu se stă, sînt convins, cu miinile în sin. Se acționează virtos. Dau explozii de se aud pînă aici. Muierile s-au mai speriat, la început, dar eu le-am explicat că n-au motive, e unda de șoc care circulă. Apoi, avem speranță intrucît Dunărea scade. În curînd, cînd vor pleca ghețurile, va mieuna din nou.

— Poțtim ? ! Ce va face ? !
— Aici e Cotul Pisicii și noi, cînd totul merge firesc, spunem că Dunărea mîaună. E o glumă, m-ați înțeles ?

— Cîte mașini sînt în sat, nea Petrache ?
— Mașini ? Nici una. S-ar găsi bani pentru ele, dar la ce-ar folosi ? Apă de jur împrejur, Dunăre și, spre Tulcea, baltă cit vezi cu ochii. Am cules de-acolo, că veni vorba, și cîteva căprioare, rebegite de frig, le dau copiii de mîncare, la școală. Aici, ca să fiu mai clar, lotca ține loc de „Dacie”. Pînă și Primăria are 3. La Grindu, cel mai frumos cadou de nunta e o barcă. Treaba ne-o facem, peste an, cu căruțele, iar cînd e de arat, tractoarele vin cu gabara. Cu bacul. Prost e altoeva, că pasagerul care amblă de la Galați la Tulcea nu oprește și aici. Ai nevoie de-un act de la județ și trebuie să înconșuri pe la Jijila, drum lung.

— Iar a bufnit la Isaccea, nu ?
— Iar. Dunărea e încă periculoasă, ostroavele de la Ceatal, tată, sugrumă apa. Dar îi dăm noi de hac, nu ne lăsăm prinși. Românul se adună la greu și-i stă bine, îl îmbracă greul de parcă ar fi un iamurluc turnat. Nu c-ar vrea greul, dar știe să-l răzbească. Nouă, pentru că găsim că nu sîntem singuri, ne e și mai ușor să luptăm.

— Ce-i ăla un iamurluc ?
— O manta, tată, o manta.
— S-a făcut de ș, nu ți-e foame ?
— Mi-e, nu zic nu, dar n-am încheiat. Mai avem de îndiguit. În aprilie dac-ar veni apa, ar mai fi cum ar mai fi, dar acum ? S-ar numi năpastă mare, gheață peste tot, așa că nu putem să ne lăsăm pe tînjeală. Cînd o veni Florinel, totul va fi în ordine.

— Florinel ?
— Băiatul Cristii, fata lui Dumitru, fiul meu. Îmi ajunge strănepot, nu ? Pe el îl iubesc cel mai tare și cînd fac ceva, mă gîndesc și la el. Greșec ?

— Nu greșești, nea Petrache. Eu plec, că vine elicopterul, cred c-ar trebui să te retragi și matala. E frig, noaptea nu-i departe și vād că ți s-au rupt și mînușile.

— Nu mai zăbovesc mult. Lasă mînușile, bătule-le-ar să le bată, cine stă acum de ele ? ! De pe șalupă, comandantul pleacă ultimul, așa să știi.

— Povestește-mi o întimplare de pe cînd conduceai matala șalupa.
— Acu ? ! Păi acu e vreme de povești ? ! Mi-e rîndul la saci, tată, vino la vară și-o să auzi închipuiri mari. Pînă atunci însă, e de treabă și de opinteală.

■ OVIDIU IOANIȚOIA

Mii de saci cu pămînt în caldă apei

„Starea de spirit a echipajului e bună“ • Încet, încet, șenalul prinde contur •

Afiș electoral

Așa fu viața noastră, o luptă permanentă
Din front în front intruna, mereu gătiți de front,
Lăsarăm truda noastră — sigiliu și amprență —
S-o aibă fiii noștri la ultimul decont.

Cu miini purificate și fețe-n geruri arse,
Gândim fără de moarte, muncim nemuritori
Și Dunărea ce-n trimbe de turțuri mari se sparse
Va fi pe pieptul mării un tandru mărtișor.

În fiecare noapte murim dacă se cade
Și re-nviem cu toții în fiecare zi,
Politica o facem pe-aceste baricade
Așa cum ne e lupta, așa vom și trăi.

Și-acolo unde gheața sugrumă și constrînge,
Acolo unde fluviul ne cere ajutor,
Noi încălzim pământul cu propriul nostru singe
Să știe și copiii ce-au fost părinții lor.

Approape fără nume umblăm prin epopea
Acestor ani eroici, și zbuciumați, și grei
Cu prețul vieții noastre întruchipînd ideea
Că oamenii dau viață înaltelor idei.

Noi nu prea știm cuvinte, noi n-avem decît fapte
Chiar votul nostru însuși e-n fiecare val
Platforma noastră-i munca, din noapte pînă-n noapte
Și Dunărea ne este afiș electoral.

Așa fu viața noastră, și-așa o să rămînă :
Mereu să fim de gardă la tot ce-i românesc.
Binecuvîntă-ți fiii, tu, nație română,
Pe cei ce pentru tine trăiesc și se jertfesc.

Fotografiile VICTOR RADULESCU (13-17 și 20), PAUL AGARICI (18 și 19)

La doi pași de o speranță

Urcăm pe puntea de comandă, și sintem primiți cu bunăvoință de un bărbat tînăr, nu prea înalt, în vîrstă de 33 de ani, nebarbierit de cîteva zile. Văzîndu-l pe căpitanul Teodor Popa, înțelegem că și aici se lucrează, nu glumă, că oamenii nu prea au timp pentru toaletă și cochetărie. Comandantul Popa care, după cum se vede, nici pe departe n-are alura... lupului de mare, ci mai degrabă pe aceea a unui artist de cinema, ne povestește cum a ajuns cargoul „Motru” să fie blocat în gheață.

Pe 14 februarie, dimineața, la ora 7, „Motru” a pornit din Brăila, cu destinația Constanța. Buletinul meteorologic, ca și cel hidrologic, nu anunțau nimic deosebit, așa că nava, propulsată de forța motorului său de 12 000 cai-putere, își croia drum, liniștită, printre sloiuri, înaintînd cu peste zece mile pe oră. Optimist, întregul echipaj era convins că nu vor fi probleme. Dar iată că, odată cu întărirea gerului, gheața a devenit din ce în ce mai groasă, mai compactă, înaintarea tot mai greu. Motorul s-a poticnit o dată... și încă o dată... reușind însă, de tot atîtea ori, să se debaraseze de încorsetarea gheții. Cînd aproape să treacă de Isaccea însă, orie efort a devenit inutil. Văzînd și alte nave blocate, abia atunci comandantul a înțeles că în față se află un prag gros de gheață peste care nu se poate trece. Pe alocuri, cum aveam să aflăm, zăporul măsura 8 metri!

— Cîte zile au trecut de cînd sînteți imobilizați?

— Azi, 24 februarie, împlinim exact zece zile.

— Care-i starea de spirit a echipajului?

— În general, bună. Există un climat de muncă, de disciplină și colaborare. Am solicitat ajutor în aprovizionarea cu apă potabilă, cu alimente strict necesare, cu

combustibil, am primit de toate, cu promptitudine. La rîndul nostru, dăm ajutor cu tot ce se poate și cooperăm strîns cu spărgătoarele de gheață și cu militarii-artificieri, cu echipajele elicopterelor, precum și ale celorlalte nave aflate în situația noastră. Și pentru că tot mă întrebăți de oameni, de ce anume lucrează ei în acest moment, vreau să vă spun că seful mecanic Eugen Pirvan este cu mecanicii în sala de mașini, îngrijindu-se ca nava să fie mereu sub presiune, iar elicea propulsoare să se învîrtească în continuu, să evite solidificarea apei din jur. Ei asigură apă caldă și căldura necesară să nu înghețăm, mențin motoarele sub presiune spre a putea fi în orice moment gata să pornim la drum. Sarcina aceasta din urmă revine în special motoristului Nicolae Virđol și ajutorului mecanic Constantin Guță. Apoi, nu în ultimul rînd, ci printre primii trebuie amintiți nostromul Vasile Poștăneanu, șeful echipaj, și Ion Popa, șeful telegrafist, secretarul organizației de partid pe navă. Să nu uităm nici de marinarii strungari Constantin Tache, cel care reface toate piesele mecanice de care avem nevoie. El ne scoate din multe încercături.

— Observăm că sînteți foarte des solicitați de baza din Isaccea să stabiliți multe legături radio cu celelalte nave aflate în zonă.

— Este adevărat. Sîntem dotați cu o stație de emisie-recepție foarte bine pusă la punct și mijlocim legăturile radio, mai bine-zis convorbirile cu navele din zonă. E și acesta, fără doar și poate, un fel de a conlucra, de a participa efectiv la acțiunea uneori eroică de deblocare.

— Înțelegem că aveți tot ce vă trebuie. Și hrană, și apă potabilă, și combustibil, și căldură...

— Nu ducem lipsă, e drept. Elicopterele ne-au adus și piine, și carne, și apă minerală. Dacă va mai fi nevoie, apelăm la ele și Navromul ne trimite. Piloții lor sînt curajoși și prompti în intervenții.

O nouă dubuitură de trotil zguduie puternic nava. Privim de pe puntea de comandă, împreună cu întregul echipaj nerăbdător să pornească din nou la drum.

Artificierii s-au apropiat la mai puțin de două sute de metri.

Remorcherul-spărgător „Viteazul” își croiește drumul spre noi. Sub greutatea lui, gheața pîrie și cedează, invînsă fără drept de apel.

Zimbește dătătoare de speranțe, înfloresc pe fețele obosite și nerase ale marinarilor de pe „Motru”. Va fi, poate, ultima zi de blocaj între ghețuri.

MIHAI STANESCU ■

Zburătorii înving totdeauna

(Urmări din pag. 16-17)

În pe o banchiză. Parcă am fi în Antarctica. Facem această comparație, desi niciunul dintre noi n-a ajuns în Antarctica. De jur-impresurul nostru, valurile incrementate ale Dunării, o uriașă îngrămădire de geamuri sparte în sute și sute de cioburi, unul mai ascuțit și mai tăios decît celălalt. Explozibilul este preluat cu rapiditate. Ne tirim, pur și simplu, printre ghețuri. La fiecare pas putem aluneca. Ne îndreptăm, totuși spre nava Motru, nava bază a tuturor operațiilor din zonă. Între timp, Marian Nuță a decolat. Dacă ar fi să plec pe jos spre Isaccea am sentimentul că n-aș ajunge decît peste patru-cinci ore de mers în patru labe, de-a busilea. Noroc că, din înaltul cerului, coboară un alt elicopter. Este cel condus de Ion Rădoi. Aterizează lingă noi. Din carlingă îmi face un semn ce-ar vrea să fie o întrebare de genul: ei, cum e? Dau din umeri și-ncerc să-l lămuresc că aș vrea să ajung pe Motru. Urc în elicopter și, în cîteva clipe, sint pe Motru, de unde urmăresc exploziile. Se înalță mai întii o trîmbă de gheață și fum. O trîmbă de-aproximativ 50 de metri înălțime. În mijlocul ei, o flacără imensă, roșatică. Urmează apoi detonătura. Ceamurile zăngăne și sint gata să se spargă. Nava, cu un deplasament de 25 000 de tone, se zguduie din toate încheieturile. Nici nu se stînge bine ecoul primei explozii că urmează o a doua, a treia, a patra. Pe o suprafață egală cam cu un teren de fotbal a apărut o pată neagră. Gheața amestecată cu funingine. Gheața transformată într-un fel de făină albă și neagră. Dar adevăratul efect al exploziei este cel care nu se vede: pe o suprafață de zece ori mai mare, gheața s-a fisurat. Acum, o navă obișnuită o poate sparge ușor. Încetul cu încetul, șenalul prinde contur. Undeva, în aval, desprînse din încheștarea lor cu gheața, cîteva nave au pornit spre Tulcea. Ultimele două nave, cea indiană și Motru, vor fi eliberate cam înspre seară, sau, cel mai tirziu, pînă miine la prînz. Peste cîteva ore, din nou la bază, pe uscat, la Isaccea. Între timp, fiecare elicopter a efectuat peste zece zboruri. Piloții, mecanicii, militarii n-au timp nici să răsufle. Steagul roșu, avertizînd că-n zonă se lucrează cu explozibil, n-a mai fost coborît. Oboseala începe, totuși, să-și spună cuvîntul. În consecință, pe o plită încinsă, fierb cîteva vase cu apă. Gestionarul magaziei devenită peste noapte sediu al bazei, face al nu știu cîtelea rînd de ceai. Ceai de mentă. Telefoanele zbrîniie, stația de emisie-recepție este continuu în funcție. Situația, la orele 14,30 era conformă planului de bătaie. Soarele strălucea, dar, cum se spune, cu dinți. Razele sale sint încă lipsite de putere, mai ales că a început

să bată și un pui de vînt. Se anunță o noapte geroasă! Undeva, în spatele terenului de aterizare, a sosit cisterna cu combustibil pentru elicoptere. Rînd pe rînd cele patru păsări de oțel trag la alimentare. Apoi își iau din nou zborul. Menirea lor este zborul. Menirea oamenilor ce le conduc este omenia. Omenia și eroismul, lupta cu ghețurile, cu imprevizibilul, cu imposibilul. Și, de fiecare dată, zburătorii înving.

Misiune de luptă

locotenentul Mitică Oprîșan. Înaintea sigur, dar cu precauție. Ajunge la primul cuib de explozibil. Mă uit prin binoclu. Mișcările îi sint foarte precise, fața concentrată, însă acționează calm, destins chiar, de parcă ar verifica incuetoarea unei uși și nu... Ridică o mină, totul e în ordine, nu e nici un pericol. Procedeză la fel și cu al doilea cuib. Ridică din nou mina, gata, pot să vină și ceilalți. Se trece la săparea noilor locașuri.

Băiat înalt, bine construit, frumos. Argint viu. Aici lucrează la detonări, aci pleacă după materiale, aci întocmește situații, manevrează facturi și chitanțe. E vesel și zimbește mereu. Nu, spune el, Mitică nu este nume de alint, chiar așa scrie în buletin. Venirea aici — un lucru cît se poate de normal. Nu doar pentru că în armată ordinul e ordin, ci și fiindcă aici sint de făcut treburi pe care numai ei, militarii, le pot face. După ce-a venit și s-a stricat ceasul, nu-i nimic, tot nu prea avea timp să se uite la el. Cînd a fost anunțat de misiune făcea baie, noroc că era pe terminate. Din cînd în cînd, destul de rar, se mai produce și cite un rateu, dar el, Mitică Oprîșan, și camarazii lui au experiență, știu ce să facă. Nu, nu se gîndea la Raul Cosmin, băiatul lui în vîrstă de patru ani, la el se gîndește în restul timpului. Dacă o să scriem în revistă despre militari, trebuie neapărat să-l menționăm și pe prietenul lui, locotenentul major Liviu Marchidănescu, cu care a lucrat cot la cot pînă ieri, cînd prietenul a plecat la unitate.

Exploziile continuă. Nu se face pauză de prînz, militarii iau masa pe rînd. Întreb de soldatul Ștefan Supun. Vine. Un tînăr blond, de statură potrivită, purtînd încă pe față semnele copilăriei, neplăcute de tot.

— Ai fost primul militar în termen, mă refer la cei din formația deplasată pe acest front pasnic care a coborît din elicopter pe banchiză. Ce-ai simțit?

— Am avut doar o senzație de necunoscut, de nevăzut și neauzit, cum trebuie să fi avut și primul astronaut cînd a coborît pe Lună. Știam că dacă elicopterul poate sta pe gheață, nici eu n-o să mă duc la fund. Primii

pași i-am făcut totuși cu mare grijă. După mine au venit și ceilalți. Mai pe urmă am văzut cum s-a urcat pe gheață, cu aproape jumătate din lungimea lui, chiar și remorcherul „Viteazul”, iar gheața l-a ținut și pe el.

— Ai fost, de asemenea, primul care ai urcat pe remorcher, utilizînd „scara miței”.

— Da, trebuia să facă și aici cineva primul pas. L-am făcut eu. Și s-a văzut atunci că se poate. Aceasta este de altfel convingerea tuturor cu privire la întreaga noastră misiune.

★

— Așadar, tovarășe căpitan Nicolae Simion, militarii de sub comanda dumneavoastră au venit aici cu comandantul lor în frunte.

— Se putea altfel? Ei, cu toții, ofițeri, gradați și soldați, sint, aș putea spune, ca și copiii mei, cu toate că diferența de vîrstă nu este totuși așa de mare.

— De cînd lucrați cu dinșii?

— De anul trecut, după ce-am absolvit Academia Militară. Deblocarea Dunării în zona Isaccea este prima misiune de mare importanță pe care am primit-o. Nu este deloc ușor. Gerul și gheața ne dau serios de furcă, avem grijii multe cu asigurarea condițiilor necesare. Misiunea se încadrează în direcțiile Comandantului Suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca armata să participe atît la procesul instruirii militare, cît și la înfăptuirea sarcinilor privind construcția socialistă în țara noastră, corespondenței de a realiza cu efective restrînse lucrări importante. Misiunea noastră aici nu este doar o chestiune de ordin, de datorie ostășească, ci și una de cinste și de eroism. Sîntem mindri că ne aducem și noi contribuția la deblocarea Dunării, putînd să răspundem astfel, în modul cel mai concret, directivelor și sarcinilor trasate de Comandantul Suprem. În același timp, o lucrare de o așa anvergură ne întregeste cunoștințele, ne face să căpătăm experiență.

— Aveți evidențieri deosebite?

— La drept vorbind, ar trebui menționați toți. Notați totuși, în afară de cei cu care ați vorbit deja, pe căpitanul Dumitru Grosu, pe locotenentul major Georget Boiciuc și pe locotenentul Bebe Ioniță, pe sergentii Gheorghe Dan și Albert Schuller, pe caporalii Laurențiu Stănilă și Irimia Trandafir, pe soldații Dan Mălan, Ion Albu, Viorel Sandu.

Către sfîrșitul zilei, culoarul, un pîru negru săpat în Dunărea albă, ajunge la „Motru”. Miine urmează să aibă loc deblocarea navei. Cu fețele asprite, cu buzele și cu minile crăpate de ger și de vînt, militarii, prezenți pe gheață de dimineața pînă seara, privesc la ceea ce au realizat cu multumire, cu sentimentul datoriei împlinite, și se pregătesc pentru confruntările viitoare.

ION D. GOIA ■

La expediția publicistică condusă de Ovidiu Ioanîțoia, au luat parte reporterii Cici Iordache-Adam, Ion D. Goia, Oprea Georgescu, Mihai Stănescu, Victor Niță și fotoreporterii Victor Rădulescu și Paul Agarici.

flacăra

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

O fericită intilnire pe scena Teatrului Nottara

Olelie și Vinătorii

A avut loc recent, pe scena Teatrului „Nottara”, premiera unui spectacol coupé, *Olelie* de Fănuș Neagu și *Vinătorii* de Ion Băieșu, doi scriitori ale căror opere sînt impregnate de poezie, inteligență, vervă și culoare, doi scriitori ale căror cărți s-au vîndut întotdeauna ca piinea caldă, doi scriitori care au cucerit de mult adeziunea totală a publicului, inclusiv a iubitorilor de teatru.

O sărbătoare teatrală

Salutară ideea Teatrului Nottara prin care ne dă intilnire timp de două ore, într-un spectacol coupé, cu textele unui cuplu redutabil și prestigios: Fănuș Neagu și Ion Băieșu.

Inițial n-am fost prea entuziasmat de revitalizarea acestei modalități teatrale imaginată, clădită și finalizată de un regizor al cărui nume se recomandă singur: Ion Cojar.

Au existat la noi tentative de acest gen abandonate după o vreme definitiv. Iată însă că cei doi autori simbiozează pe scenă, ca și în viață, într-o alăturare reciproc compensată.

„*Olelie*”, un strigăt fabulos al misteriosului Bărăgan bîntuit de viscol și patimi, text dramatic dens și revelator, pentru marele talent al lui Fănuș Neagu. „*Vinătorii*”, fermecătoare fabulă scenică cu

MIRCEA MICU ■

(Continuare în pagina 23)

Setea de ficțiune

Peste întreg spațiul literaturii române există, dar abia mai trăiește acum, jocul-ritual al tinerilor care demască tot ce poate constitui un păcat sau o rușine în viața satului. Prin strigarea peste sat a acelor puncte vulnerabile privind adulterul, hoția ori chiar crima, lumea țărănească străveche exercită o cenzură colectivă milenară pentru amendarea și menținerea sănătoasă a moravurilor.

În piesa lui Fănuș Neagu, purtînd chiar numele obiceiului *Olelie*, familia Căpălăilor va fi zdruncinată din temelii. Frumoasa tină Vica este căsătorită „fără acte” cu prostul familiei (pe care-l culcă pe vatră fiindcă nu are ochi să-l vadă); ea trăiește cu fratele mai tinăr și aspiră desigur să fie soția lui. Bătrînul Căpălău, dur ca moartea, pune la cale (comitent) atât nunta lui Babaleta — fiul cel mare tunc, precum și a lui Onică, fiul mai mic, iubitul lui Vica. Ziua celor două căsătorii coincide cu obiceiul *Ole-*

GHEORGHE PITUȚ ■

(Continuare în pagina 23)

Eu cred în suplețea expresiei răsfriente pe toate clipele vieții. Sîntem un popor fără de margini în a înflori cu deochi vorba cu ureche mișnată și cîntecul. E timp înainte pentru toate nemerniciile. De aia zic — și zic și-n piesa *Olelie* — că merită să trăim mai cîștit și mai cuminte timpul prezent. *Olelie* e o dătină multiseculară — păstrînd-o, măcar pe scindura scenei înseamnă a ține în abur de aur, scăzut și înalt, partea de suflet vesel a unui neam. Mitologiile țîn de magie și de tradiție. Adică de cuvînt și de jocul pulsînd năpraznie în iubire, nebulie, spaimă și curaj... Mulțumesc marilor actori ce mi-au intrupat ideile. Și deopotrivă regizorului Ion Cojar.

FĂNUȘ NEAGU ■

Regizorul, înainte de a începe repetițiile cu „*Vinătorii*”, m-a întrebat: — Dragă, ce-ai vrut să spui în piesa asta? Despre ce e vorba? Același lucru m-au întrebat și actorii. Apoi directorul teatrului. Le-am răspuns: — Nu știu. Să vedem ce zic spectorii.

A venit ziua premierei. În sală, numeroși cunoscuți, prieteni, rude și critici. După căderea cortinei, m-au fugărit, cu toții, obsedați de aceeași întrebare. M-am ascuns în culise, evitînd să dau vreun răspuns. În fond, aveam dreptate. Prea le-am dat mură-n gură pină acuma. Să se mai descurce și singuri.

ION BĂIEȘU ■

Distincția împlinitului

În contactul direct cu literatura vie, cu scriitorii la zi, conducerea Teatrului Nottara face acum articulația spectacolului de poezie cu cel de teatru scurt. Tot în cadrul programatic și experimental. Și, ca paradoxul să fie total, în cadrul fantezist și dirijat totodată. Căci cele două piese prezentate nu în cuplaj ci în cupaj (ca la vinuri) au fost realmente sugerate și comandate de teatru celor doi scriitori prieteni prin destin și vocație. Astfel *Olelie* de Fănuș Neagu este transpunerea scenică a unei proze, iar *Vinătorii* este aducerea mai către rampă a unei piese reflexive și, incipient, mai mult destinată lecturii, pe care o savuraserăm mai odinioară, în paginile *României literare*. Cert este însă că alegerea este fericită și, dincolo de bunele

AL. ANDRIȚOIU ■

(Continuare în pagina 23)

Fragmente critice

„Cu un fel de tandrețe prevenitoare”

În eseu *Tentația arheologicului* din recenta carte publicată de Dan Hăulică (*Nostalgia sintezei*, 1984, Editura Eminescu) dăm peste această confesiune: „Iată pentru ce, fără sacrilegiu, ghicesc venind momentul unei istorii justițiar sensuale, care să atingă, cu un fel de tandrețe prevenitoare, însuși timpul fizic al operelor; nu doar să le consume în dimensiunea abstractă a variațiilor morale, transpuse într-o dinamică vectorial enunțativă, ci să le îmbrățișeze în adevărul rebel al ființării lor, ca materie. Asta înseamnă să vrei să vezi, în piesele pe care le admirăm în muzee, dincolo de un eidos decantat, dincolo de forma ce le distinge, însăși istoria atașantă a uzurii lor, cu lamentabilul și, uneori, sublimul nesperat care îl compensează”.

Rețin de aici formula pe care am pus-o în titlul articolului meu. Ea poate da, cred, o sugestie despre figura spiritului și despre demersul critic al eseistului. Există, cu adevărat, în modul lui Dan Hăulică de a se apropia de obiectul estetic un fel de tandrețe prevenitoare, o mare ezitare care vine din grija de a nu leza materia supusă analizei. Fraza nu merge, de aceea, direct spre idee, eseu nu se instalează de la început în spațiul operelor. Criticul caută întâi cauzalitățile îndepărtate și plasează opera într-o ordine care este aceea a muzeului său imaginar. Ruinele grecești îl trimt spre Michelangelo, Homer spre Shakespeare și Schiller, Atena aduce în minte desenele lui Fuseli și, de aici, gîndul zboară spre A.W. Schlegel și Malraux și, după ce a cules argumente noi, gîndul revine la Hellada și la ruinele ei, în același stil rapsodic, de un surprinzător patetism al grațiosului.

Este stilul unui excurs fastuos printre capodopere. Modelele lui sînt Malraux și Roger Caillois, spirite de frontieră, specialiști în „științele diagonale”. Opera de artă nu apare și nu rămîne izolată într-o cultură. Este totdeauna în spatele ei un stil al culturii și al civilizației. Tabloul trebuie citit, în consecință, din această direcție. Este ceea ce încearcă în *Nostalgia sintezei* Dan Hăulică: o lectură impresionistă, de o remarcabilă amplitudine și fervoare a spiritului. Ea cuprinde mai multe spații de cultură (Hellada, China, Franța, Spania lui Dali, Anglia lui Tur-

ner, Roma lui Hadrianus, a lui Piranesi și a lui Fellini). Eseurile nu se ghidază după o metodă și nu urmează, în demonstrație (termenul mai potrivit ar fi: în evocare) o ordine ce poate fi determinată. Hăulică urmărește, cum singur spune, o posibilă istorie „justițiar senzuală” a artei. Și asta într-o epocă în care domină metodele. Senzualitatea este serios temperată de cultură și istoria nu se oferă spiritului decit prin fragmente și ca fragmente de artă. Prin ele criticul vrea să ajungă la esența unei culturi, la nota unică. Definitorie ar fi pentru lumea chineză *Eticheta* și „trainica alianță între fluvial și lapidar, între iterativ și eliptic”... Discursul critic aduce exemple din istorie și morală, citează vorbe ilustre și comentarii iluștri, fraza se deschide mereu spre alte orizonturi și revine la impresia inițială după paranteze lungi și împovărătoare.

Trebuie să te adaptezi, la lectură, acestui stil labirintic, evaziv, construit cu migală, strălucitor și abuziv ritualic. Este totdeauna în pagină o idee nouă și o formulă fericită, memorabilă. Iată un fragment despre exotismul lui Gaudi, autorul ciudatei *Sagrada Familia*: „Desenul perspectivelor spațiale, racursurile pe care le creează culorile fascinante, demențial oblice, de la Parque Güell, ne duc spre sugestii aztece; cu și policromia strălucitoare care nu-i simplu mediteraneană, cum își propunea artistul. Dar exotism echivalează aici, totodată, cu o naturalizare a arhitecturii; galeriile suprapuse după o metodă care parcă ar conjura accidentul artistic, surpriza, compunînd niște sisteme reticulare în care bolovani de piatră cu aspect pămîntos atîrnă ca niște ugere amenințătoare, deasupra capetelor, galeriile acestea suprapuse reiau, de fapt, în susținerea lor, jetele palmierilor, linii de forță vegetale; astuția tehnică nu se teme să apară pentru o clipă mascată în nesiguranță, în bricolaj de geniu: pentru că, tocmai, n-o sperie confuzia dintre arhitectură și spontaneitatea naturii”.

Hăulică vede în exotism un mod de a ieși, în artă, dintr-un fatal și steril eurocentrism. Totdeauna evaziunile spre alt continent de artă și alt stil de viață (Gauguin, Picasso, Matisse, Kandinsky...) au anunțat o înnoire a stilului european, dovedește eseistul. Culturile nu s-au dezvoltat în izolare, China (cea mai ermetică și mai hieratică dintre civilizații) oferă exemplul unui clasicism asiatic care poate fi citit și înțeles prin categoriile clasicismului elin. Hellada se află la o răscruce de drumuri, spiritualitatea ei adună mai multe fluide. Eseurile lui Dan Hăulică surprind mai ales asemenea intilniri în timp și peste timp în cîmpul artei. Criticul le numește „răscruce de înțelesuri” și încearcă să le traducă în

niște pagini care debutează cu fraze îndelung meditate și șlefuite la foc mic. Iată cum începe studiul despre arta Chinei: „Asia e pămîntul spețelor gigante, și nicăieri epopeea n-a proliferat cu o mai tenace luxurianță, asemenea vegetațiilor uriașe invadatoare. Acest elan de juvenilă, uimită și prelungă slavă, din care naște supraomeneșul epopeii, nu trece, însă, fruntariile Chinei”.

Și iată stilul solemn și sentimental în care sînt descrise ruinele grecești: „Niciodată nu vom lăuda îndeajuns vitala inteligență a ruinei grecești, și imperturbabila ei probitate. Ea nu se lîvreează, precum aceea gotică sau asiatică, îmbrățișării vegetale, nu cheamă, într-o fericire uitare de sine, abundența sevelor și clocotul viu al invaziei care o neagă. Rămîne mereu ea însăși, coloană tainic încordată și trează, zid prea agil, în joncțiunile lui fără greș, prea eficace, în atletica lui musculatură, ca să se poată abandona cu trădătoare nonșalanță. Erupții, cutremure și explozii, vandalism sau fricoasă părăsire, — cu toate acestea are de luptat o zidire antică. Ecolul avaniilor poate fi uneori feroce, într-o țară strășnic încercată, — unde, la Thermopyle, eroii au trebuit să sfîșie cu dinții, cînd armele le-au căzut frînte și minile retezate. Dar, sub asprimea vremurilor, sub agresiunea conjugată a oamenilor și a naturii, în martirajul ei, ruina greacă dă mereu impresia că totuși se apără; sau, măcar, dacă au prevalat vicisitudinile, a fost pentru ca zeii să-i hărăzească monumentului o soartă nouă, — altfel, imprevizibil elocventă”.

Nostalgia sintezei cuprinde în esență articole și eseuri mai întinse scrise în ultimul deceniu. Ele au fost inspirate, cum se întîmplă adesea, de circumstanțe (o expoziție de artă chineză, la Paris în 1973, un număr dedicat de *Secolul 20* unei teme anumite, expunerea unei tapișerii...), însă ele își depășesc aproape totdeauna circumstanțele și pot fi citite ca texte critice de sine stătătoare. Unitatea lor este dată de stilul gîndirii și, desigur, de natura scriiturii. Remarcabile sînt însemnările despre Grecia, China, Roma, despre Fintinile romane, exotism și creativitate... Curios, Dan Hăulică, spirit de cultură franceză, este mai puțin inspirat în eseu despre *Durata franceză* (un text din 1968, cel mai vechi, dacă nu mă înșel, din carte). Stilul este prea abstract și fraza este fracturată mereu de citate. Uneori (poate este o impresie doar) stilul este prea ocolit, eseistul o ia de departe (în spațiu și timp) pentru a ajunge la un fapt modest de artă cum ar fi ridicarea unei statui. Esau despre *Inepui-*

EUGEN SIMION ■

(continuare în pag. 23)

Iubirea de frumos

Limbile străine

Învățați români, istorici, scriitori, oameni de știință, apărau cauzele națiunii noastre în mari foruri europene și ale lumii în limbile de circulație mondială pentru că așa o făceau și celelalte neamuri aflate în situația noastră cu limbă de circulație mai restrînsă și altfel nu se putea.

Nu o putem face nici noi astăzi altfel. Învățăm limbi străine ca să ne ocrotim ființa națională iar pe de alta să nu cădem într-un provincialism dăunător rupindu-ne de moștenirea spirituală a Europei din care facem parte.

Învățăm limbile vie dar și pe cele clasice pentru formarea cugetului clar pentru a ne păstra originile. Noi ca popor latin trebuie permanent ca a doua limbă aș putea spune să învățăm latina. O fac țări latine aceasta iar noi cum am putea să înălțăm limba strămoșilor noștri din școli?

Universitatea din București are incluse în programul de învățămînt mai multe limbi străine în cadrul cursurilor facultative, de aproape două decenii. Este un mare folos pentru Universitatea noastră că în această privință stă alături de alte universități ale Europei, măcar că în alte țări europene mai multe universități au programul deplin al celei din Capitală.

La Zagreb bunăoară se fac limbile clasice, greaca, latina, ebraica întocmai ca la Belgrad.

Bine este ceea ce a devenit tradiție relegend buna tradiție de totdeauna să rămînă pe mai departe faptă în universitatea bucureșteană măcar.

Să putem învăța limbi străine, să lucrăm textele mari ale lumii pe textul original. Este o izbîndă aceasta oricît de modestă ar părea. Sîntem acasă necomplexați se face școală înaltă cu propria noastră minte.

În acest sens ne va veni greu să credem că aceste limbi vechi sancrite, greaca, ebraica veche, latina n-ar mai putea fi studiate aici în buna noastră tradiție de umanistă cultură și spiritualitate între celelalte neamuri europene.

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

O monografie cu multe lapte

Monografia lui Florea Ghiță Gib I. Mihăescu (Minerva, 1984) a fost prezentată ca teză de doctorat în 1972 și numai faptul că Editura Minerva avea la acea dată în portofoliu lucrarea lui Mihail Diaconescu despre același autor, și ea teză de doctorat, apărută în 1973, a făcut ca noul autor să-și amine publicarea 12 ani. Însă lucrarea lui Florea Ghiță, începută prin 1966, când a avut o convorbire cu un contemporan al lui Gib I. Mihăescu, era terminată înainte de a fi putut să citească pe Mihail Diaconescu, de care a fost nevoit mai curînd să se distanțeze. Nu compar acum cărțile, așa vrea să spun totuși că sînt mai multe fapte în teza lui Florea Ghiță sub raport documentar și o pledoarie pentru valoarea literară a operei lui Gib I. Mihăescu mai nuanțată și mai susținută. Florea Ghiță a publicat el însuși un număr de inedite și a văzut toate manuscrisele rămase, beneficiind și de ediția de Teatru din Gib I. Mihăescu publicată în 1973 de Leon Bacovsky. A văzut probabil și volumul de publicistică **Insemnări pentru timpul de azi** din 1975, fiindcă citează recenzia lui Șerban Cioculescu și Nicolae Manolescu din **România literară**. Dar probabil că volumul, sumar, l-a interesat mai puțin, față de investigația proprie întreprinsă anterior. La bibliografie mai lipsesc primele ediții postbelice din romanul **Zilele și nopțile unui student întârziat** (Craiova, Scrisul românesc, 1973), romanul **Brațul Andromedei** (Craiova, Scrisul românesc, 1974) și romanul **Femeia de ciocolată** (aceeași editură, 1984). Ediția de **Opere** din Gib I. Mihăescu începută în 1976 de Al. Andriescu republică **Brațul Andromedei** în 1979 și **Zilele și nopțile unui student întârziat** în 1980, rămîind datoare cu **Rusoaica**. Întreaga proză a lui Gib I. Mihăescu (și găsesc în aceasta ideea exactă a monografie) este pusă de Florea Ghiță sub semnul așteptării, stare sufletească atît în structura și comportamentul eroilor cît și în tonalitatea scrierilor. Lucrurile sînt spuse în **Inchietare**: „Torturați de împlinirea care trebuie să se producă, de teribilele plămămurii imaginare, Glogovan, Manaru, Naicu, Birnea, Dănuț, Botoran, ostașii din **Troita** și femeia din **Frigul** ș.a. sînt apăsați sufletește de o puternică angoasă și nesigurantă, așteptînd confirmarea în realitate a propriilor lor închipuirii și vedenii. Acumulînd noi date și elemente de sugestie, dominînd, pe dimensiuni mai ample, în romane, atmosfera este mai direct implicată în acțiune și se constituie ca o realitate, o componentă fundamentală a existenței eroilor. Ragaia așteaptă să descindă în bordciul singuratic o **Rusoaică**, femeia visurilor lui, în fond un ideal erotic abstract și îndepărtat, reușind să-l contamineză de nostalgia așteptării unei iubiri neobișnuite și pe mai practicul său prieten, pe Iliad. Ca și ei, Niculina îl așteaptă pe Serghe Bălan, Marușca pe Ragaia, Mihai Aspru pe donna Alba, iar Negrișor pînă la decizia Eleonorei și plecarea în misiune a lui Modreanu. Stăpînit tiranic de o stare sufletească confuză, manifestîndu-se „abulic și incoerent”, Andrei Lazăr așteaptă cu înfrigurare iubirea doamnei Cornoiu, coborîrea în casa unui muritor a îndepărtatei Andromeda și realizarea mișcării veșnice, cu ajutorul unei ciudate invenții, iar practicul și aventurierul Mihnea Băiatu ascunde sub multiplele lui aventuri aceeași așteptare a unei iubiri care să-i dea sens existenței și să-l salveze de banalitatea vieții și a amorurilor de mahala”.

Majoritatea criticilor au susținut că romanul cel mai bun al lui Gib I. Mihăescu este **Rusoaica**. Mai puțini sînt cei care socotesc superior sau măcar egal romanul **Donna Alba** și foarte puțini cei ce acordă înțelitate romanului **Zilele și nopțile unui student întârziat**. Afirmăția din urmă a făcut-o temerar Nicolae Manolescu și a reluat-o fără echivoc Ov. S. Crohmaniceanu în 1967: „Deși critica veche nu l-a apreciat, **Zilele și nopțile unui student întârziat** rămîne cel mai bun roman al lui Gib I. Mihăescu... Boverismul intelectual e văzut aici sub un unghi critic mult mai ascuțit. Ideea lui Gib I. Mihăescu este de a denunța atît viața morală a eroului... cît și dezarmarea ființelor care, ca Arina, trăiesc doar în lumea ficțiunilor ideale, nu știu să se aplece de animalele prădătoare ale junglei morale din jur. Mihnea Băiatu, în finalul romanului, e decis să cucerească cetatea științei ca un om înțreg, învățat cu legile aspre ale existenței”. Aceste cuvinte par un răspuns indirect la comentariile lui Șerban Cioculescu făcute la apariția romanului și reluate mai târziu: „Mihnea Băiatu figurează, în primele două treimi ale romanului, un specimen interesant de șmecher, bine conturat, individualizat în mod fericit. În ultima parte a romanului intervine însă o abatere de la cursul firesc al psihologiei sale, fără complicații. Mihnea se îndrăgostește de o studentă, ba chiar de o foarte curioasă figură feminină, cu o contestabilă dualitate de gînditoare metafiziciană și de aprigă senzualitate. De aici înainte soarta sa e pecetluită: trîntit în orbita astrului feminin... Mihnea se devotează filozofiei în amintirea neștearsă a iubitei sale. Imputîndu-i autorului alterarea personalității simpliste, dar adevărate a lui Băiatu, am apărât desigur un principiu literar de armonie... Nereușind desigur a da o structură complexă a lui Mihnea Băiatu, Gib I. Mihăescu și-a însemnat cu stîngăcie o tendință nouă care se manifestă statornic în toate lucrările sale ultime”.

Credem că afirmația lui Șerban Cioculescu nu este infirmată. Din moment ce Mihnea Băiatu există în trei pătrimi din roman, trebuie să existe și în cea din urmă pătrime. Totul e ca însușirile sale aparent deosebite de la sfîrșit să poată fi presupuse încă de la început. Ov. S. Crohmaniceanu atribuie eroului un bovarism esențial, ceea ce face nu numai posibilă, dar și explicabilă mutația intervenită în partea finală, ca urmare a experienței prin care trece. Adevărul e că Mihnea Băiatu e și el un ins dotat ca și Ragaia din **Rusoaica** sau ca Mihai Aspru din **Donna Alba** cu aspirația eternului feminin, în căutarea marii aventuri a vieții sale, a femeii ideale și Arina Velovan nu-i decît o variantă a eroinei inaccesibile, intrupare a absolutului ca „Rusoaica” ori a femeii fatale care a cauzat moartea amantului și sinuciderea soțului din **Donna Alba**. Fără să subscrim în totul opiniei care consideră **Zilele și nopțile unui student întârziat** drept cel mai bun roman al lui Gib I. Mihăescu, credem că această operă nu este inferioară celorlalte două, ci mai degrabă egală. Dealtfel cele trei romane au apărut la o mică distanță unul de altul, întîi **Rusoaica** în 1933, apoi **Zilele și nopțile unui student întârziat** în 1934 și **Donna Alba** în 1935. Florea Ghiță ne spune că autorul a lucrat la toate deodată și a început să publice mai întîi fragmente din al doilea care a fost și primul protecat, avînd drept prototip un don Quijote de pe Cerna repetat invariabil.

AL. PIRU

Jurnalul seducătorului

Despre natura liricii lui Ovidiu Genaru din ultimul său volum, **Flori de cîmp** (Cartea Românească, 1984), vorbește autorul însuși într-una din poezii: „Mă uit prin hirtile mele: miroase a levănțică / unele; iar altele-s pătate de ceară. / Sînt felurite însemnări, fragmente, idei / asupra cărora am revenit continuu. / Azi, adaosurile mă intrigă: ce-am scris cîndva / și credeam decisiv, am șters în zilele următoare. / Și am înlocuit cu variante / posibile; o lume de umbre am născut. / Din felurite, reale iubiri, am rămas doar cu una: / perfectă, fără cusur, ideală deci, dar inexistentă, / abstractă. Parfum fără nume, fără corp” (Cu artă mi-am corectat viața). Ceea ce se observă deocamdată e caracterul fragmentarist, de jurnal, al acestor poeme în care important e tonul defașat, ironic, insinuant. El provine din inadecvarea voită a unei retorici înalte, ceremonioase la o realitate psihologică lipsită de transcendență. Obiectul liric nu acoperă niciodată solemnitatea dusă pînă la emfază a discursului poetic, meru subminat de conștiința convenției artistice. Neutralitatea aparentă a relatării (poemele au o apăsătoare notă narativă) se încarcă astfel de o ironie subtextuală care împinge poezia înspre anecdotă și parodie. Invocația epopeică, bunăoară, trece din registrul serios și naiv în cel umoresc, malițios și teatral. Zeița e o femeie de lume, supusă plăcerilor vieții, caprițurilor și cochetăriei. Sentimentul abstract și himeric e o formă de voluptate: „Tu, / Experiență, dă-tează-mi o frază deșteaptă despre femei! / Și dacă nu o frază exactă / ca o formulă, măcar un sir de vorbe potrivit cu felul lor de a fi / schimbător” (Către Experiență). În majoritatea lor fiind poezii de dragoste, se vede limpede că Ovidiu Genaru n-are o viziune franciscană asupra iubirii, ci una indiosos-realistă, pragmatică, nemilicată de modele. Poetul e un Don Juan care a înlocuit sentimentul cu strategia erotică, intensitatea trăirii cu subtilitatea ceremonialului iar tonul trubaduresc cu cel de bandinaj. Poeziile sale sînt un jurnal al seducătorului, ale cărui pagini mărturisesc o suită de experiențe și o tehnică a seducției nu lipsită de tandrețe, ca în frumoasa poezie **Laba leului imi sfîșie pieptul**. Idealul donjuanesc e animat de diversitate și de instabilitate, căci totul se întemeiază pe o etică a cantității, cum zicea Camus: „Amintindu-mi cuceririle de odinioară / pot spune că sînt un om bogat” (Vecina). Desigur, nu trebuie să trecem cu vederea peste ironia care propulsează acest scepticism galant înspre autopersiflare și ambiguitate, căci poetul e numai pe jumătate sincer în confesiune. Aspectul pozitiv al relatării și impersonalitatea căutată a stilului sînt semnele cele mai clovente ale complicității.

Cine citește cu atenție poeziile din **Flori de cîmp** nu poate să nu observe că felul acesta, hedonist și frivol totodată, de a vorbi despre dragoste vine din lirica elegiacilor latini, lipsită de prea mari ecouri existențiale însă cu mare aplicare pentru realismul psihologic al amorului. Regăsim aici aproape totul, desigur într-o perspectivă mai joasă și fără obstinată satirică a acelora: cochetăria, galanteria, frivolitatea, insinuările licențioase, pasiunea exagerată a femeii pentru sulemeneli și dichiseli, instabilitate

CAP LIMPEDE

Excelentă ideea talentatului om de televiziune Marlin Traian de a prezenta o dată pe lună citeva fabule adunate și incredințate spre ecranizare talentatului regizor Alexandru Tocilescu, pentru că, sinceri să fim, toți cunoaștem din școală ori de mai târziu pe năriașii noștri fabuliști, dar parcă niciodată nu credeam că o fabulă ecranizată poate depăși granițele închipuirii noastre. Realizatorii ne-au dovedit că se poate. Fiecare fabulă a fost descompusă de ochiul talentatului regizor și recompusă apoi pe micul ecran într-o asemenea manieră, încît ne-a făcut pe noi, telespectatorii, să urmărîm cu atenție încoadată fiecare apariție, dîndu-ne tot timpul senzația că ascultăm și vedem un lucru nou. Cum era și firesc, gîndurile îndrăznețe ale regizorului trebuiau să fie materializa-

tea, epicureismul. Din recuzită nu lipsește nici capriciul care sporește voluptatea, descris admirabil în poezia **Cînd înfloresc caprifoiul**. Lirica aceasta ascunde un joc al dragostei și-al întîmplării, în care mai important e scenariul erotic decît reprezentarea ideală a sentimentului. Amorul e un lung prilej pentru plăcere: „Ai prea multe podoabe; adăugate la soldul luxos / prețul lor crește; al tău scade”. Pînă seara tîrziu îi tot / vorbesc despre asta; și acum se convinge: pe măsură ce, / cu mina ei, își leapădă adaosurile, simte / cum o admir și devine și mai bogată; / bogată, da, și frumoasă, cum a făcut-o măică-sa; / fără scutece și sîdefuri; simplă ca mugurele agurid. / Însă mine le va purta iar, de ochii lumii” (Leapădarea podoabelor false). E aici un elogiu al „amorului nud”, cum ar fi zis Propertiu. Frivolitatea e o formă de intensificare a plăcerii și de descătușare de conveniențe. Titlul volumului însuși sugerează virtualitatea erotică, disponibilitatea nesfîrșită: „Măică-sa e o femeie simplă. «Tată nu am, / sînt fiica unei flori de cîmp»” (Nu, fără muzică). Ca și la elegiacii latini, femeia e în poeziile lui Genaru o prezență dominantă, pe care poetul o înconjoară cu nostalgia, reproșuri ori adulari.

Ceea ce-l separă totuși de autorul **Florii de cîmp** de modelele invocate e, mai cu seamă, conștiința poeziei, atitudinea relativizantă față de text, jocul cu convenția artistică, strategii ironice în spatele cărora putem ghici o deghizare a sentimentului. Citită pe dos, frivolitatea nu e decît o altă formă a pudibonderiei și ingenuității. Dacă întoarcem aceste poezii ca pe o mînușă, dăm peste niște elegii fermecătoare iar licențiozitatea prefăcută ne apare, ca la Emil Brumar, în postura unei delicatei domestice pline de savoare: „Cotrobăiesc în poșeta ei după obiecte plăcute / un ruș, batișta feminină, două-trei / lacrimi pietrificate, fleacuri pentru o vrabie; / e și un piepten negru, / Curaj, privire! E puținul ei, e chiar tot. / Uite și oglinjoara de jucat cu lumina pe un perete / de pesteră; lumina făpturii ei / în întuneric. Și un carnet cu adrese. / Le ating, au materie; le gîndesc și-mi par metafizice” (Poșeta).

Poveștile de dragoste ale lui Ovidiu Genaru sînt seducătoare și rafinate, ingenioase și delicate, dezbătînd o aventură a trăirii la limita dintre subtil și efemer.

RADU G. ŢEPOSU

Povestind muzica

Editarea conferințelor rostite de Cella Delavrancea la Radio București în anii 1942-1944 este un act de cultură recuperator atît pentru domeniul literaturii, cît și pentru cel

al muzicii. Inițial, texte cu menire cvasi-didactică, de popularizare a marilor valori ale istoriei muzicii, conferințele adunate în volumul **Trepte muzicale** (Editura Eminescu, 1984) își depășesc cu mult scopul generic, devenind fascinante comentarii, care îmbină relatarea experienței de interpret a autoarei, cu informația de ordin biografic precum și cu documentul (scrisori, mărturii ale contemporanilor) în evocarea unor mari personalități ale muzicii universale: Bach, Beethoven, Chopin, Schumann, G. Faure etc. Metoda pare să fie pretutindeni aceeași: **intuiția**, cu totul specială, în favoarea căreia lucrează o spectaculoasă forță de plasticizare a impresiei prin cuvînt.

Îndrăznim a spune că aceste texte, ce prilejuiesc cunoșcătorului adevărate delicii ale lecturii, (fără a exclude însă accesul cititorului lipsit de altă pregătire muzicală decît cea elementară și care va găsi aici amănunțit extrem de interesante privind viața unor muzicieni) ar fi avut enorm de cîștigat dacă s-ar fi găsit o soluție editorială prin care să fie însoțite și de înregistrările interpretărilor pianistei (eventual sub formă de casete impriimate). Fiecare sonată de Beethoven, fiecare fugă de Bach, un preludiu de Chopin, o mazurcă duioasă și vioaie în același timp devin, povestite de Cella Delavrancea, pasionante creații literare, aventuri ale cuvîntului. Iată cum începe „portretul” uneia dintre cele mai frumoase sonate pentru pian din creația lui Ludwig van Beethoven: „Prima parte a sonatei este o capodoperă beethoveniană. Asistăm la un dialog între om și soartă. În prima măsură chiar grăiește soarta. Tema este simplă (...): un acord perfect, desfășurat în arpeggiu. În opoziție cu prima frază, apare tremurul sufletului chinuit, care încearcă să se derobeze”. Textul muzical se deschide, devine traductibil, se luminează. Muzica încetează de a mai fi o perfecțiune paralelă spiritului nostru, devenind concentrată nouă. A asculta o piesă muzicală dinlăuntrul muzicii este scopul profund al conferințelor Celler Delavrancea.

Grupajul de conferințe dedicate sonatelor pentru pian ale lui Beethoven — cel mai consistent din volum de altfel — este un model de adevărate a nivelului expunerii la nivelul presupus al auditorilor (cititorilor). Detaliul biografic tinde uneori, prin ton, către biografia romanțată, dar, în același timp, prin densitate, vizează monografia.

Trepte muzicale se dovedește a fi o recuperare de cel mai mare interes din perimetrul atît de bogat al activității Celler Delavrancea. Consecventă în inițiativa sa de a restitui marelui public opera acestui om de adevărată cultură, pentru care arta a însemnat de-a lungul a mai bine de opt decenii, un mod de a fi, Editura Eminescu își întregeste astfel meritele și cu această fermecătoare apariție.

TANIA RADU

octavian paler

Un nou roman de Octavian Paler

În librării, un nou roman semnat de Octavian Paler, intitulat **Un om norocos**. Apărut în Editura „Cartea Românească” în aceste zile, volumul prilejuiește o lectură densă, angajată în elucidarea sensurilor unui destin. Un roman despre confruntarea conștiinței cu capcanele sufletului uman.

UN OM NOROCOS

CAP LIMPEDE

te de mari actori, pentru că numai aceștia puteau înțelege subtilile sale intenții. Drept care i-am urmărit cu mult interes pe Radu Beligan, Valeria Seciu, Ion Caraculă, Ion Lucian, Nicu Alifantis iar în final, pour la bonne bouche, l-am revăzut cu emoție pe un cunoscut scriitor care, alături de teatru și proză, scria fabule: Aurel Baranga. Aplaudăm ideea de a fi aduse în scenă și citeva animale, pentru că dialogul purtat de Radu Beligan cu năutul mîgar ne-a făcut să primim apariția pastrăvedului, puțin la simțire, cum ar zice fabulistul ca, pe un personaj direct implicat în îndreptarea defectelor pe care, din păcate noi, oamenii, mai mult la simțire, le avem. Și pentru a rotunji emisiunea, realizatorul Marin Traian a avut ideea unui prolog și epilog spuse cu mult

tile de talentata Irina Mazanidis și vesnicul tânăr Iurie Darie. (Dan Bîrlădeanu).

„E păcat să nu ne respectăm limba. Mai ales cînd e vorba de ceva ce vede o țară întreagă” — spunea tehnicianul Mircea Dinulescu din Focșani care a telefonat plin de mîhnire la redacție după serialul de miercuri seara. Se referea la nenumeratele greșeli de ortografie și de punctuație pe care ni le-au văzut ochii pe ecranul televizoarelor. Desigur, este o chestiune personală să-i scrii unui prieten și cu un singur i și una publică să repeți această greșală pentru toți concetățenii. Trebuie să ne amintim că gramatica este o lege. Și, cei dintîi, lucrătorii din instituțiile de cultură — cum este Televiziunea — n-au voie să o încalce. (Reghina Vărciu).

● **Luna culturii buzoiene**. După inaugurarea la nivel republican a celei de-a XXV-a ediții a Lunii cărții la sate, manifestare găzduită de comuna Măgura, Buzăul organizează o nouă suită de acțiuni dedicate împlinirii a două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R. și apropiatelor alegeri de deputați în Marea Adunare Națională și consiliile populare. Este vorba de a IV-a ediție a **Lunii culturii buzoiene**. Pînă la 17 martie se vor desfășura în satele și orașele județului variate activități politico-ideologice și cultural-educative: simpozeane, mese rotunde, dezbateri, concursuri, schimburi de experiență, consfățiri, tribune ale democrației socialiste, vernisarea unor expoziții de artă plastică și fotonote, sezători literare, întîlniri cu brigăzile științifice, spectacole etc. (Radu Levărdă).

atelier literar

G. Dumitrescu

W. Kramps: Mai aproape de reușită (printre pagini insuficient lucrute, cam zgrunțuroase, greoaie, poticnite): „Cine mă urmărea”, „Până la tine”.

I. Buelei: O pagină sensibilă, convingătoare. Vă dorim succes.

D.E.R.: „Feerie”, „Monokherul Cain”.

A. Noreanu: O dispoziție lirică certă, în căutarea (uneori, prea grăbită!) a expresiei convenabile, de care se apropie mai ales în „Păcatul”, „Febre”, „Alunecare”, „In mare grabă”, „Lumină de octombrie” (adică atunci când sint evitate formulele vagi, necristalizate, eliptice, lipsite de pregnanță, ori pur și simplu, sîngăciile gen „al gutuilor din gutuii / din livada din spațele casei”, etc.). Sint de așteptat, deci, lucruri și mai bune.

Vasile Mihalea: Lucruri „făcute”, mereu pe aceeași rețetă, în care intră un mare procent de incoerență, dar și multă simulație. Ceva, în „Heym”, „Omar”.

L. Antohi: Nimeni n-a ajuns mare scriitor la vîrsta dv. În schimb, la această vîrstă, cei ce se simt chemați spre poezie, ard de dorința de a afla, de a cunoaște (de a învăța și experimenta) tot ce s-a făcut și se face în lume în acest domeniu. Aceasta e, de fapt, ceea ce se cheamă pasiune (singura care deschide drum adevăratei creații) și ea n-are nimic comun, ba chiar e la antipodul visătoriei sterpe și indolente, a ignoranței și suficienței care se auto-complătesc interminabil în oglindă. Vorbiri în scrisoare și de „orele de

plictiseală” (în care vă scrieți versurile!). Dar versurile (care să merite acest nume) se scriu numai în clipele de maximă tensiune, de incandescență, ale minții și sufletului! Iar plictiseala (ați vrut să spuneți altceva, desigur) nu e decît semnul unui mare vid interior, al unei minți pustii și lenese, al unui suflet steril, înghețat — cum să te plictisești” (și încă la 17 ani!) în mijlocul unui univers fierbinte și neliniștit, mereu surprinzător și plin de miracole, pe care întotdeauna trăim prea puțin pentru a-l cunoaște și a-l înțelege!... Cam în acest sens vi se adresa îndemnul nostru — „continuați” — care avea în vedere, firește, niște bune semne, incipiente, ce merită a fi cultivate și puse în valoare cu toată silința.

Monica Todor: Vă aflați tot în zona „cimiturilor” și a efemeridelor metaforice (uneori, demne de atenție și făgăduind respirații mai ample: „Continuata”, „Fulger”, „Pădure”, „Amintire”). Continuați, și încercați să depășiți, în toate sensurile, acest stadiu. Nu vedem de ce n-ați reuși.

I. Ghement: E prea de vreme, încă nu știți destul, ca să aveți ce spune și altora. Deocamdată, citiți și învățați, nu pierdeți prea mult timp cu aceste exerciții literare (fără a le abandona cu totul, firește).

R. Tall: Caligrafii cuminti, decorative, de inspirație nipon-chineză (uneori, simpliste ori artificiale), ajungînd cîteodată la oarecare vibrație („Poem” I — pe un mo-

tiv împrumutat, VI, XI, XIII, „Album” IV).

C. Stamate: Ceva mai bine, în „Poveste de iarnă”, printre pagini cam uscate, cerebrale, sclipind de ghezoasă luciditate. Iarnă grea!

Carmen Sima, Ella Bertzi (ceva, în „Învătă”, „Toamnei”), **Hombre, Li-ana Mar, Ghiuler Bolat, Lighea, G. Olaru, C.N.L., V. Angheliescu, Jo MCD, C. L. Băleanu, Mara M., C. Drăcea, G. Ioniță** (ceva mai bine, în „Scrisoarea”, „Am să mă întorc”), **Em. Persa, E. L. Frugină, Dionisie Peter, Corneliu Brișan, Fernanda B., Val. Sămînță, Bianca Babes, S. Simionescu, N. Simona, L. Oprican, Cl. Rebegea, Ov. Clanca** (ceva, în „Brevet”), **Metis-Alba, C-tin Florian, Paul Sirbu, G. Băle, C. Tomșa, Daniel Marcu, O. Calexo** (ceva, în „Verde crud”), **Don Quijote, Gaby, Mirrela Minea, Cavalerul, Colin Cristea** (ceva, în „Pinda”, „Erata”), **Ovidiu Nord, Const. Damian, Petruța Andrei, Nicoleta M.-Bicaz, M. Gh.-Zeno, Vl. Agurel, B. O. Hrib, Fl. Daneți, D. Pietraru, H. Tîru:** Nimic nou!

Oct. Nic. Dorin, Tr. Simpetru, Vasilica Guță, Crișă Bac, Abdul Medgid, Monica I., T. Moșneguțu, V.S., Ș. Cucerai, Maria D-trescu, Valdemar Rus, N. Stumberg, Ana, S. Butnariu, A. Bericov, Eliza Manole, Ionica Ionescu, E. Bălțoi, A. Spînu, T. Laza, Rodica Toma, Doruleț, Giali, Matei Marcel: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R.: Manuscrisele nu se înapoiază.

PE FAȚA TA

Pe fața ta a rămas
O parte
A vieții mele
Cînd cade roua
Se văd urmele strălucînd
Ca niște răsărituri
În ele mai cîntă
Sîngele meu tînar.

FLORIN BOEȚIU

DEFINITORIE

După o bătrînă definiție
fericirea
este
ori o trăsură de nuntă
trasă de cei mai năzdrăvani cai
ce nu cunosc drumul
decît în rai
ori o veste durdulie
locuind în nesomnul căruntului
jucător
de loterie
pentru mine însă
— certat demult cu extremele
fericirea
nu-i decît o pasăre
ce-mi luminează poemele.

EMIL ACHELĂRIȚEI

NU ȘTIȚI

De ce mă întrebați dacă sint robul
azurului
dacă tinerețea mea este o țară
cu priveliști insolite
dacă dorm în antreul unui astru
dacă visez ca din burta unui cuvînt
să iasă un animal de lumină
de ce mă întrebați dacă zborul meu
se datorește numai faptului că iubesc
adevărul
dacă lacrimile mele sint tipare
pentru rouă
nu știți că inima mea are forma patriei?...

V. PETRESCU MĂRGEAN

INTREBARE NEVINOVATĂ

Ploua și era frig
păsările țipau a cale lungă
iar pe drum soldații
cîntînd
mărsăluiau prin toamnă.

Cu degetul în gură
un copil privindu-i
întrebă:
„mamă, și soldații pleacă
toamna în țările calde?...”

MIRELA VOICU

FRAGMENT DE ISTORIE

Despre singele lor
au rămas amintire
prin codri
frunzele șiroind de cîntece.
Amestecîndu-se cu suferința
ca aurul cu nisipul ce-l ascundea,
nici n-au băgat de seamă cum creșe,
într-o singură zi cît lumina-ntr-un an.
Aici fiecare piatră a învățat
să fie stavilă dușmanilor,
toate săbiile s-au frînt
neputincioase
de sufletele acestor oameni,
suflete ce n-au cunoscut
rugina.
Cu statornic curaj
și-au spălat ei gîndurile de tristețe
pînă le-au făcut
albe ca niște straie de nuntă.
Au născocit amurgul
pentru ca ochii celor răvășiți
să se-ntoarcă mereu săgetînd
neostoită iubire de țară.

DIANA BARBU

ELEGIE DE IARNĂ

Pe piele de focă scrisori de zăpadă,
Ninsorile toate stau gata să cadă
Și mina aceasta mă doare din umăr
Ninsorile-s parcă mai puțin la număr.

Cu sufletu-nțins pe piele de urs
Ascult cum tristețea prin răni

mi s-a scurs,
În taină-am plecat cu-o canoa în nord
Să-adun danteleă dintr-un fiord.

Petale de nufăr cădea-vor acum,
Ninsorile toate desculte-s pe drum,
Cu mari reni trăgînd la săniși albastre
Se-apropie-n goană ninsorile noastre.

Cădea-va zăpada, de ce mă mai tem?
Voi face un om de zăpadă-totem;
Colinde-agățate în coarne de cerb,
Tăcute ninsorile în văzduhuri se fierb.

Cuvintele mele stau gata să cadă,
Pe piele de focă, scrisori de zăpadă.

ILEANA BIJA

CULORI

Ne jucăm de-a culorile.
Roșul — dragostea.
Albul — iarna.
Albastrul — marea.
Te colorez în alb,
în roșu,
și-n toate nuanțele
pe care le știu.
Culoarea care ți se potrivește
cel mai bine
sint eu.

CRISTINE JOZSA

O sărbătoare teatrală

(urmări din pag. 21)

Intorsături neașteptate, plină de haz amar și inefabilă poezie.

Doi actori nu mari ci, în cazul de față, absolut uriași: **George Constantin și Horațiu Mălăele**, m-au înlacrimat pe dinăuntru cu marele lor talent.

Prezenți în ambele spectacole, cei doi interpreți își dau, ca niciodată, măsura completă a registrului lor actoricesc. De la încrîncenarea convulsivă, bolnăvicioasă, la naivitatea așifată și cinismul mascat, strălucind sub pecetea toalei lor măiestrii.

Fănuș Neagu ne-a făcut încă o dată dovada incomparabilului său talent creionînd cu vigoare tipuri de neuitat în secvențe scurte dar memorabile.

Ochiul său de prozator încercat reînvie o lume iremediabil pierdută cu poezia și încrîncenările ei. **Băieșu** e sedus de mirajul poeziei și pendulează cu meșteșug spre un final puțin previzibil.

Cel care a legat și alăturat cele două texte atât de diferite cu mină sigură este redutabilul regizor **Ion Cojar**. Dirijorul partiturilor amintite le descifrează cu inteligență și suplete izbutind să le armonizeze subteran cu ajutorul a doi soliști ireproșabili. Alături de ei, în perfect acordaj: **Elena Bog** și **Ștefan Velnicu** precum și mai tinerii **Oana Ștefănescu**, și **George Alexandru**, studenți la I.A.T.C.

Pentru mine, cele două spectacole au fost o sărbătoare teatrală pe care **Teatrul Nottara** ne-a oferit-o cu generozitate ajutat de textele unor scriitori de excepție și de mina fermă a unui regizor profund original.

În stagiunea de iarnă bucureșteană coupé-ul de la Nottara vestește neîndoielnic o apropiată dezmorțire de primăvară.

Setea de ficțiune

lie, astfel că planurile Căpălăului (care-și bate copiii cu parul și-i amenință cu toporul, deci cu moartea dacă ar ieși din cuvîntul lui) se prăbușesc. Amîndoi fiii sint paralizați de teamă în fața tatălui lor; niciodată pînă atunci nu i-a trecut lui Onică prin minte să se revolte împotriva condiției umilitoare în care e ținut de tatăl său. În noaptea strigării Olelie, tînăra Vica e pregătită să fugă din casa Căpălăilor. Dragostea lui Onică pentru Vica îl vindecă pe acesta de teama paralizantă în fața tatălui. Prizonier al caracterului său, de o duritate fără margini, bătrînul Căpălău reacționează cu o rară violență în fața demascării din seara Oleliei, dar tot nu se trezește, rămînînd pe mai departe robul violenței și reacțiilor sale primare.

Marele nostru scriitor **Fănuș Neagu** ne-a oferit o dramă de excepție dură ca viața însăși.

Cele mai fantastice minciuni sint apănajul caracteristic desigur numai „marilor” vinători. Ion Băieșu își organizează textul printr-o așa-zisă vinătoare de mistreți. Spun „o așa-zisă vinătoare” pentru că e vorba doar de doi vinători, iar pînă la urmă doar de unul singur.

Vinătorul cel bătrîn debitează una după alta, cu mare ușurință, o droaie de minciuni, povestiri plauzibile pînă la o anumită limită. Vinătorul cel tînar se relevă celui bătrîn printr-un comportament cel puțin straniu, avînd în vedere refuzul acestuia de a vîna, de a ucide animale. De la o glumă la alta și din povestire în povestire ne trezim deodată pe un platou înalt, purificat de orice „minciună”, în lumea poeticului pur. Handicapat de experiența și poveștile bătrînului, tînărul vinător știe să relateze doar două episoade din viața lui: episodul căsătoriei sale cînd deosebit de reală și al doilea, izvorît de-a dreptul din mit.

Ignoranța, neaderența ori mai bine spus inaccesibilitatea la mister sau la lumea aurorală a ficțiunii poetice îl împing pe bătrînul vinător la cea mai sinistru ipostază a pastumii sale: vinătoreea de oameni. Apariția meteorică a febei din pădure, una și aceeași ființă cu soția vinătorului tînar, declanșează reacții neașteptate: fulguranta ființă a tînerei soții va cădea de glonțul unui vinător nevăzut, iar soțul îl va comunica bătrînului însoțitor minunea prin care iubita lui s-a transformat în căprioară, mai exact spus în ciută. Vinătorul bătrîn crede că mitul poate fi revigorat prin intervenția bruscă a realului apărută numai de propriul ei mister. Coridorul de acces spre această lume este echivalent pentru bătrînul vinător, cu traiectoria ucigașă a glonțului care-l va doborî pe tînar pentru a se verifica dacă și el se va transforma în cerb.

Mitul nu se verifică în acest caz și cade. Absența inițierii și neștiința devin astfel, criminale.

Spectacolul excepțional regizat de Ion Cojar și jocul actorilor **George Constantin, Elena Bog, Horațiu Mălăele, Oana Ștefănescu, Ștefan Velnicu** și **George Alexandru** ne-au satisfăcut cu adevărată măiestrie artistică setea de ficțiune.

Distincția împlinitului

rezultate imediate, deschide ferestre de lumină spre valorile dramaturgice din proza mare și tulburător de frumoasă a lui **Fănuș Neagu** și spre meditația melancolic-poetică din dramaturgia lui Ion Băieșu. Virtuți pe care un regizor precum **Ion Cojar** le-a intuit cu inteligență și plasticitate în mărturisirile-i din caietul-program.

Sînt sincer supărat de faptul că **Fănuș Neagu** nu s-a aplecat cu gravitate și stăruință asupra teatrului — opera sa avînd toate datele necesare genului: replică directă, firească și scăpărătoare,

Fragmente critice

(urmare din pag. 21)

zabila Nike are două părți: un lung voiaj spiritual, la început, în geografia și metamorfozele unui simbol (Horatîu, Zenon, **Victoria din Samothrace**, frontonul estic al Parthenonului, Picasso...) și, apoi, un comentariu despre **Victoria** sculptorului român **Constantin Popovici**, cu notații incontestabil prețioase, însă strivite de referințele celebre dinainte. Situația se repetă în **Tentația arheologicului**.

Din astfel de exemple se vede ușor că eseistul **Dan Hăulică** n-a făcut și nici nu este tentat să facă o critică de întîmpinare. Ritmurile spiritului său sint încete și imprevizibile. Scrie rar și elaborează, probabil, greu. Elevul său, **Andrei Pleșu**, vede în el (România literară,

umor organic, nedisimulat, poezie structurală pînă la fibrele intime, inventivitate, parcimonie în liniile conflictului epic. Iată, numai scenarizarea aceasta putea deveni o piesă în trei acte, ea avînd conflictul și tensiunea dramatică necesare, cu vibrații sufletești uneori dense, ca în **Năpasta** sau **Puterea întinericului**, de poezie atavică și de bărbăție ca la **Istrati**, de comedie, de tot ceea ce cere un teatru modern, total. Tot așa **Vinătorii** lui Ion Băieșu deschid compasul dincolo de aparentul umor, pentru umor sau umor intelectual și de-

vine parabolic, în circumferința teatrului modern, pendulînd între impresionismul și expresionismul scenic. Ca în fine ambele piese să aibă o morală surprinzătoare a fabulei: în **Olelie**, bucuria discretă a bătrînului tăt în fața gestului bărbătesc, de răpitor, al fiului Onică, iar în **Vinătorii**, jertfirea și, tot atît de posibil, autojertfirea în păienjenisul unor iluzii (sau idealuri). Aceste sub-straturi au fost bine asimilate de **Ion Cojar**, în regia a două spectacole diferite, armonizate însă prin măiestria-i și mina-i sigură despre care am mai scris. Tenta ușor naturalistă pusă peste textul de realism aspru al **Oleliei** și cea ușor onirică (de călătorii, viziuni, mix-

21 II 1985) un caligraf de tip manierist în tradiția conceptismului de la începutul secolului al XVII-lea... Poate. Dar Hăulică îmi pare un intelectual fin din rasa acelor spirite oraculare care merg, ca **Malraux**, în muzee ca să dialogheze cu istoria: solemnî totdeauna, ușor emfatic, profunzi în esență, scrupind cu seninătate negurile timpului, atenți la semnele clasicității eterne, animatori culturali de elită, stimat și urîți în egală măsură. În această tipologie, **Dan Hăulică** aduce culoarea și structura unui temperament special. Nu-l cunosc prea bine, îl văd rar și convorbirile noastre nu depășesc o anumită barieră culturală. Am observat însă la acest spirit mediteranean, obsedat de clasicități, o curiozitate ieșită din comun pentru avangarda artei și, aș zice, o autoritate a gustului pe care puțin dintre eseistii noștri o au. Literatura lui exprimă numai o parte din personalitatea sa, tăiată din materii fine și visătoare.

turi de idei și sentimente), suflată piesel **Vinătorii**, cu stăruința însă asupra a ceea ce numeam morala fabulei, dă caracterului voit experimental al spectacolelor cupate, distincția împlinitului, a rotundului. Și asta într-o distribuție temerară, în care actori de prestigiu bine clasiciat joacă împreună și nu alături, osmotic și nu superior, cu studenții ai I.A.T.C. Maratonul îl fac, prin turul de forță și expresivitatea jocului, **George Constantin** și **Horațiu Mălăele**, amîndoi pe două game total diferite, dar cu aceeași maturitate și strălucire. Un **Căpălău** de confluență dintre **Bărăgan** și **Baltă**, autoritar pînă la tiranie dar cu aură de poezie pe fruntea sufletului sau un vinător limbut, mitoman, cazat apoi în haloul propriei halucinații ne interpretează cu frustețe **George Constantin**, în tandem cu jocul de Babaete tragic și muțenic al handicapării sale sau de intelectual subțire și chinut pînă la vedeni în distilările fine ale lui **Horațiu Mălăele**. Și, din aceeași gîntă **Elena Bog**, o actriță atît de bună și (cum am mai scris) atît de nedepin distribuită, — realizînd o Nadoleancă de simetrie între joc și mască, replică și tăcere interiorizată. Tocmai de aceea **Oana Ștefănescu** în exuberanța și hotărîta **Vica** și în melopeica **Fată** (**Morgană**...) cum și **George Alexandru** ca studenți la teatru, acesta din urmă bine propulsat de siguranța scenică a lui **Ștefan Velnicu**, sint contribuții demne de laudă. Scenografia lui **Tudor Ghîmeș** — simplă, frumoasă la obiect, muzica lui **Timuș Alexandrescu**, de asemenea.

Așteptăm surprizele viitoare ale **Teatrului Nottara**, în aducerea pe scenă a literaturii dîn însăși dialectica actului de creație dar și ale celor doi autori, prieteni de minte, inimă și literatură și visticierii unor virtuți artistice larg deschise spre carle sau rampă.

Un muzeu in labirint

Mitul lui Narcis

Mă pun pe gânduri ușurința și aplombul cu care e ironizat, din virful buzelor, Narcis, de cite ori i se pronunță numele. Iți vine să crezi că lumea e populată exclusiv cu oameni care se rușinează să se uite în oglindă (și de ce s-ar rușina?), care îi iubesc numai pe alții, îi admiră numai pe alții și au despre ei înșiși o părere execrabilă (dar nu se sinucid fiindcă vor să ispășească prin generozitate nenorocirea de a se fi născuți). La urma urmei, ce i se reproșează bietului Narcis? Că s-a aplecat deasupra fântinii? Sau că l-a interesat chipul reflectat în apă? Problema s-ar putea să fie mai complicată, în realitate, Narcis nu face nici un gest care ar permite clevetitorilor lui să se obosească. Nu-și așterne pe obraz fond de ten, nu-și unge părul cu briantină, nu zimbește mulțumit ca o vedetă răsfățată de admiratori, nu se visează turnat în bronz. Nu. Nimic din toate astea. Dimpotrivă, se întreabă, neliniștit, cine sint eu?, în vreme ce apa fântinii rămâne adormită, nepăsătoare și mută. Practic, el e primul om cunoscut care ia cunoștință de sine, care devine individ, în sensul de miracol unic și irepetabil, dar și de mică rană în univers. Alții, pînă la el, și după el au căutat o crăpătură în scoarța pămîntului sau o grotă prin care să pătrundă în infern. Pentru Narcis a fost suficient un izvor ca să treacă pragul, și al încintării și al infernului.

Tocmai de aceea am crezut constant că Narcis ridică probleme mai importante decît o vulgară dragoste de sine, cum vrea o tradiție ce-l arată cu degetul. În fond, ce are el coman cu egolatrii, incapabili să privească dincolo de umbra lor, sufocați de autoadmirație? Nimic. Narcis nu se iubește vicios, ci tragic. Și apoi: ar fi fost oare normal ca Narcis să fugă de sine, să se retragă înfricoșat ori scribit în clipa cînd și-a zărit chipul în fîntină pentru a nu da cumva de bănuț că-l interesa propria sa identitate? O asemenea fugă de sine n-ar fi fost decît un alt fel de sinucidere. Din acest unghi, o istorie a autoportretului n-ar mai avea nici un rost, ar fi chiar regretabilă, căci ea și-ar detesta obiectul scoțind cunoașterea de sine un păcat original, sursă a tuturor nenorocirilor noastre.

Se înțelege că din moment ce m-am apucat să scriu o astfel de istorie nu împărtășesc deloc părerea celor care i-au atîrnat unui pictor autoportretul de git, în deridare. Dimpotrivă, cred că umanitatea însăși n-are sens decît ca sumă a unor minuni vii, a unor oameni uimiți, măcar unorii, de adevărul că trăiesc, de soarele care se ridică dimineața la orizont, și chinuți de ideea de a da existenței lor o explicație și o justificare. Poate de aceea sînt convins că tocmai într-o clipă de elan sincer s-a aplecat Narcis spre luciul apei.

Nu știa ce neliniștoare nedumeriri poate provoca un gest atît de firesc. Chipul din apă este oare același cu chipul care se contemplă? sau altul? și, în acest caz, nu cumva există un abis, fie și subtil, ca o lamă de cuțit între unul și celălalt? Fără să vrea, Narcis s-a pomenit și într-un alt impas. Cine-l garantează, într-adevăr, că nu este umbra celui din adîncul fîntinii?

Mi se poate obiecta că legenda e mult mai simplă. Un tînr frumos s-a îndrăgostit de propria-i înfățișare. Nefericitul s-a stîns din pricina acestei dureri perverse. Scurt. Asta e tot. Și poate că grecii anume au povestit-o așa, pentru a da un avertisment. De ce să complicăm lucrurile? Îmi pare rău, trebuie să le complicăm pentru că în planul anecdotei sinuciderea lui Narcis rămîne absurdă. Simpla dragoste de sine nu putea să-l împingă la sinucidere. Cine dintre cei care s-au uibit excesiv pe ei înșiși și-a înfipt pumnul în inimă? Pentru a da un înțeles dramei trebuie să ne aducem aminte că oglinda îi transformă propria imagine în utopie; și că Narcis a căzut victimă, din imprudență, unui abuz de utopie.

Iată de ce nu mă pot număra nici printre cei care țin cu orice preț să-l colomnieze pe frumosul fiu al nimfei Liriope, nici printre cei care vād în triumful lui o speranță a epocii post-moderne. În fapt, Narcis ridică problema raportului dintre conștiința individuală și lume, or, între acești doi termeni nici unul, cred, nu poate fi sacrificat fără consecințe grave. Fără conștiință individuală, omul se însingurează de sine. Rupt de lume, el se însingurează în sine. Într-un caz, se lasă absorbit de o abstracțiune. În altul, pustiește totul în jur. Refuzul de a avea un adevăr propriu e la fel de primejdios ca triumful; și invers. Himeră omului abstract a avansat uneori pe mormane de cadavre concrete, încît înțeleg de ce omul în carne și oase de care vorbea Unamuno are, se pare, o mișcare de recul, se întoarce la sine, redescoperă individualul și încearcă să se debaraseze de crusta schematizărilor care i-au pus în pericol identitatea, dar o lume populată de oameni cu desăvîrșire singuri n-ar fi mai puțin înfricoșătoare decît o lume populată cu abstracțiuni.

Dincolo de prejudecăți și ironii stereotipe, iarba s-a bătătorit, de fapt, în jurul izvorului la care s-a oprit "odinioară" Narcis. Dînd cu ochii de luciul apei, unii se uită cu panică în jur. Se tem să nu fie birfiți că dau prea multă atenție propriei lor persoane; mai bine trec' mai departe, prefăcîndu-se că nici n-au văzut oglindă. Alții dau tircoale prin împrejurimi, iar cînd se cred neobservați se reped deasupra izvorului și se privesc în apa limpede cu o înfinită plăcere vinovată. Sint și unii care nu par mulțumiți. Ce nu-i satisface? Prin apropiere nu se zărește nimeni. Ei bine, tocmai asta! Ei ar vrea să se privească în oglindă cu spectatori. Dar, practic, pe cineva care face istoria autoportretului nu-l interesează decît o singură categorie de urmași ai lui Narcis. Sint cei cărora li se adumbresc ochii de întrebări, cei care sint țintuiți între magia vieții și provocarea destinului. Drama, dar, poate, și șansa artistului care-și face autoportretul e că el trebuie să se ferească în același timp de moarte și de o existență facilă; el n-are voie nici să se ignore, nici să ignore: trebuie să vadă și să trăiască; în mica lui rană, singurează universul.

OCTAVIAN PALER

CENTENAR LIVIU REBREANU

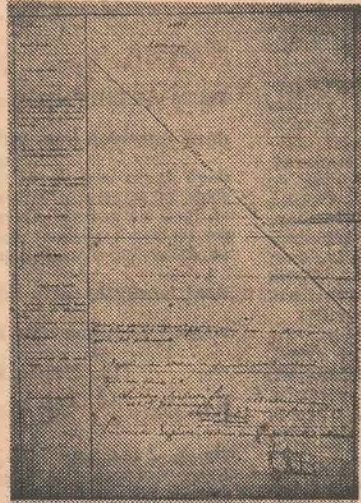

merinde pentru calvarul gloriei

Evocare cu Tiberiu Rebreanu

— Ați aflat de la frați scena mesei, a cinei?

— La masă se așeza la dreapta mamei, între surorile Livia și Maria, frații Emil, Virgil, Sever și sora Florica. Tata era la celălalt capăt al mesei, veșnic încercat de griji, fiind singurul din familie care aducea ceva în casă. Isi dăruise lotul de pămînt fratelui Teodor din Chiuză și, în afara casei ridicată pe locul aparținînd bisericii

Foia matricolă a sublocotenentului Liviu Rebreanu (1906—1908)

din Prislop, Rebreanii nu posedau altă avere.

— Cînd a putut părăsi pentru prima dată Liviu Rebreanu locuința?

— Mai înspre toamnă, după procesul de la Gyula, Liviu a putut ieși invitat de studentul medicinist Aurel Sasu, din Lunca Ilvei, băiat de gospodarie bine înstărit, și a rămas oaspetele familiei vreme de două săptămîni, interval de timp în care a avut ocazia să culeagă două dintre subiectele primelor lui creații literare: subiectul nuvelei Codrea, cu care a debutat în publicistica transilvăneană, în paginile revistei Luceafărul de la Sibiu, și subiectul primei sale lucrări dramaturgice în limba română, cu care și-a încercat norocul la teatrele din București și Iași, cel al piesei într-un act Osinda, a cărei premieră s-a jucat la Becelean, după 74 de ani. În această piesă a fost mult influențat de Năpasta lui Caragiale.

— Revenind la Prislop...

— Revenit la Prislop, s-a expus unei mari neplăceri, afișîndu-se în public îmbrăcat în uniformă militară, avînd o altercație cu maiorul în rezervă Iuliu Martian, viitor membru al Academiei Române.

— În ce condiții s-a angajat în civile Liviu Rebreanu?

— Intrucît Liviu nu posedă un act oficial de identitate, prin stăruitoarea intervenție a tatălui său, prieten cu notarul Freidmann din satul Homoja, de la 1 noiembrie s-a putut angaja funcționar în cancelaria acestuia. Probabil că apariția primei sale nuvele în paginile Luceafărului sau poate „neșabuințele” descrise în proiectul romanului Ion i-au redus slujba la o singură lună, fiind concediat sub pretextul unor nereguli cu biletele de vinzare a vitelor.

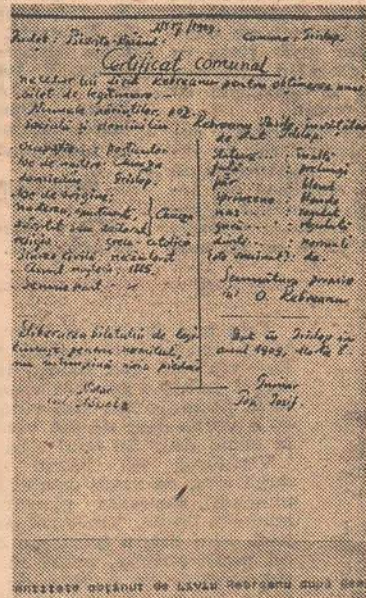
— Care a fost comportamentul lui Liviu Rebreanu în această împrejurare? Cum s-a purtat familia față de el?

— Se întoarce iar la Prislop, unde familia rămîne toată iarna lui 1908 spre 1909 și abia în martie 1909 obține primul act de identitate de cetățean al satului Prislop. Pe întreg parcursul anului 1908, cit Liviu a rămas în casa părintească, nimeni din familie n-a făcut vreo dată măcar vreo aluzie la momentele lui de criză. El s-a apropiat din ce în ce și cu tot mai multă căldură în primul rînd de surorile al căror mentor a devenit și cu care a legat o prietenie despre care se credea că va rămîne indestructibilă și veșnică. După citeva ore de odihnă, lui Liviu îi făcea deosebită plăcere să stea la taifas cu amindouă surorile (Livia și Maria, eroinele romanului Ion) cărora le împărtășea pe îndelete viața lui petrecută în școlile din Sopron și Budapesta și din garnizoana unde fusese ofițer. Anecdotele se împleteau cu amănuntele din viața culturală a Budapestei, el fiind un frecvent asistent la reprezentațiile de teatru și operă și un împătimit cititor. Le desenase surorilor săliile Teatrului

național și ale Operei, descriindu-le spectacole la care asistasese, costumația, jocul actorilor, toaletele acțiunilor. Le debita melodiile la modă, culesse în spectacolele de operetă și le vorbea amănunțit despre rolurile și piesele teatrale ca și despre autorii acestora. Adusese fotografiile lui Byron, Liszt, Chopin, frunzăreau împreună „Enciclopedia” și le dădea lecții de pian pe o claviatură desenată. Se lua la întrecere cu surorile în curățirea casei, la spălătul dușumelelor, la văruit, croșeta alături de ele și desena croiurile, modelele rochiilor lor, întotdeauna depășindu-le prin minuțiozitatea și precizia execuțiilor. Frațele cel mare le-a deschis orizonturi tuturor celor care veneau după el, inspirîndu-le idealuri. Pe fiecare l-a stimulat pe măsura însușirilor și înzestrării cu un talent oarecare: pe Livia, spre poezie, pe Maria, spre arta scenică și muzică, pe Virgil, spre pictură, pe Emil, spre scris. De altminteri, fiecare și-a dovedit cu trecerea anilor valoarea intrinsecă, chiar dacă nu toți au izbutit să se realizeze pe deplin.

— Anul 1909?

— După obținerea actului de identitate, reușește să se angajeze

Primul act de identitate obținut de Liviu Rebreanu după demisia din armată. Traducere din limba maghiară (1909)

la cancelaria notarului din comuna Vărașea, unde cunoaște pe cele două fiice ale acestuia, cărora le repartizează roluri în economia romanului „Ion”, dar, mai ales, întâlnește acolo pe Virginia Grivase, învățătoare, sora mai mare a Miței Grivase, careia Liviu îi făcuse curte asiduă pe cînd era cadet la Sopron. Din pricina scrisorilor ce îi adresa-se pe cînd fata fusese elevă la Mănăstirea Ursulinelor din Oradea, se ajunsese la un adevărat conflict între cele două familii. Virginia era cu doi ani mai în vîrstă decît Liviu, ceea ce îi acorda o ascendență asupra acestuia. Era poetă și colabora la „Revista politică și socială” de la Blaj. De la Virginia Grivase, Liviu avea să imprumute numeroase cărți românești și să intrețină cu dînsa discuții elevate. Și tot în Vărașea, Liviu a situat conflictul dintre țărani români cu cei sași, din satul învecinat, Pontic, episod descris în romanul Ion.

După două luni, Liviu avea să revină la Prislop și, în una din zilele cînd a poposit în Năsăud, și-a întîlnit pe fostul coleg de clasă la Școala civilă maghiară din Bistrița, fost camarad de gazdă, Alexiu Candale, ales atunci notar în comuna Măgura Ilvei. La o halbă de bere, din vorbă în vorbă, Liviu i-a relatat lui Candale că rămăsese fără slujbă. Candale îl aprecia încă de pe cînd erau împreună la școală și i-a propus un angajament la notariatul din Măgura Ilvei în funcția de executor fiscal, ofertă acceptată imediat. Citeva zile mai apoi, Liviu Rebreanu s-a deplasat la Măgura, unde Candale i-a pus la dispoziție una din camerele apartamentului său, asigurîndu-i totodată și întreținerea.

Într-un caiet de amintiri, Alexiu Candale descria perioada celor citeva luni în care Liviu Rebreanu i-a fost chirieș și subordonat, recunoscînd mulțimea revistelor și cărilor cu care venise înarmat fostul

său coleg, nopțile în care lampa din camera lui Liviu nu se stîngea niciodată și groaza nevestei cînd vedea scrumierele încărcate cu resturi de țigări.

— În Măgura, Liviu Rebreanu avea să cunoască îndeaproape viața țărănilor și să adîncească înțelegerea problemelor acestora.

— Candale evocă serile în care Liviu Rebreanu participa la sezătoarele satești și numeroasele notații pe care și le făcea pentru a reține denumiri de obiecte, de obiceiuri, zicători și figuri de stil, precum și subiecte ca bunăoară cel al nuvelei Răfuiala, intitulată inițial O femeie și doi bărbați. Zilele în care Liviu Rebreanu era obligat să treacă la execuții fiscale i-au prilejuit contacte cu psihologia celor săraci, exploatați de organele unui stat nemilos.

Tot la Măgura Ilvei, Liviu Rebreanu și-a încropit o sumușoară cu ajutorul căreia spera să-și poată împlini visul trecerii în România, mai ales că primise citații de la Tribunalul din Gyula, ca urmare a apelului împotriva sentinței pronunțate cu privire la el în prima dezbateră, din vara anului 1908.

Candale declară că și dînsul l-a ajutat să-și îplinească această dorință și-i reproșează lui Rebreanu uitarea căreia l-a dat, după trecerea în România, și faptul că, la venirea prin Cluj, în 1920—1921, unde se stabilise și Candale, scriitorul nici nu l-a vizitat.

O serie de pasaje din caietul lui Alexiu Candale

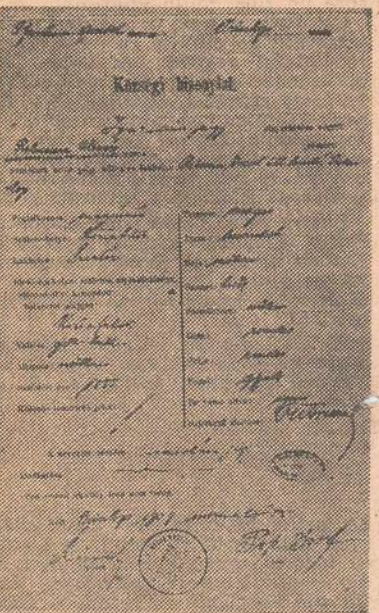
„După ce participase la Sibiu, la adunarea generală a „Astreii”, unde s-a dus în calitate de corespondent al „Revistei Bistriței”, obținînd de la autoritățile din Sibiu un bilet de liberă trecere în România, valabil numai opt zile, după care trebuia să se reîntoarcă în patrie, căci pașaport valabil nu putea obține, cu acest bilet a trecut în România și trecut a rămas. Mult timp după trecerea în România, mult timp Liviu a suferit multe mizerii, impunîndu-i-se după plecarea germanilor din țară vinovăția de a fi fost în timpul ocupației germane filogerman. De fapt, el fusese un interpret, și nu altceva, pentru a-și câștiga plina de toate zilele.”

Din ciorna unei scrisori către Ștefan Lupu, din Bistrița, cumnatul lui Alexiu Candale.

„Ai putea mai departe să afli date de pe timpul cînd Liviu era căsătorit și atinsese apogeul, de la soția acestuia, de la doamna Fanny Rebreanu, care, probabil, trăiește în București... Aici, între paranteze pot să-ți comunic și surorile și frații lui Rebreanu nu au avut relații bune de rubedenie cu doamna Fanny Rebreanu, pentru că aceasta din urmă, fiind prea egoistă, a voit să trăiască Liviu numai pentru ea și să-și îndepărteze soțul de către mama lui și de către surori și frați, nu cumva să ajute pe careva dintre ei la necaz, cu toate că aveau nevoie, mai cu seamă mama lui, bătrînă și văduvă, precum și fratele său cel mai mic, Tiberiu, care trebuia școlarizat.”

Din ciorna unei scrisori către Ștefan Lupu, din Bistrița, cumnatul său: —

„Înainte de plecare, ne-am luat rămas bun și i-am dat o sumă oarecare de bani, ajutor ca să aibă un timp și după sosirea lui în regat, în România. A mulțumit pentru sprijinul și ajutorul acordat, i-am urât succes și noroc, iar el, în glumă, mi-a promis că atunci cînd va deveni om mare și bogat va veni din nou la noi să ne ducă pe amîndoi cu automobilul la el, în Româ-

Primul act de identitate al lui Liviu Rebreanu (1909)

nia. Om mare și bogat a devenit, dar, de venit după noi cu automobilul, nu a mai venit. O dată l-am mai văzut în viață și anume în anii primii după războiul întii mondial, după Marea Unire, a trecut prin Cluj și ne-a cercetat și pe noi la locuința noastră de acolo. Venise cu cumnatul său, scriitorul Mihai Sorbul.”

AURELIAN TITU DUMITRESCU

■ Mulțumesc încă odată pentru considerația pe care mi-ați arătat-o prin acordarea unuia din premiile revistei FLĂCĂRA. Mi-a făcut o deosebită plăcere să asist la decernarea acestor premii și să constat din nou reușita organizării unor manifestări culturale. Am admirat caracterizările persoanelor premiate. Am fost impresionată și de recităriile care au demonstrat

mult suflet și în special nuanțe patriotice. Regret că n-am putut rămâne până la finalul prestigioasei manifestări ca să vă pot mulțumi personal încă o dată. Cu deosebite sentimente,
Director General al Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie, Acad. Prof. Dr. Ana Aslan.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Primăria din Giurgiu ne confirmă că era întemeiată reclamația adresată redacției de Marioara Mihai (strada Negru Vodă, blocul 120, sc. A). Ni se spune că s-au făcut și reparații, cu excepția defecțiunilor cauzate de infiltrațiile în pereții de la bucătărie și baie, care nu au putut fi remediate până în prezent, deoarece locatarul apartamentului de la etajul II de unde se produceau infiltrațiile lipsește o perioadă din localitate.

■ Un profesor — aflat la încheierea carierei, după 40 de ani de muncă — de la Liceul de matematică-fizică «Traian» din Drobeta-Turnu-Severin a sesizat revista că, în toamna trecută, desi era bolnav, în tratamentul ambulatoriu, desi a depus la conducerea școlii certificatul medical cu cererea de a nu fi trimis la practică agricolă, ceea ce conduce, „în loc să-mi incredinteze activității în liceu sau să-mi aprobe concediu de odihnă restant, pentru perioada 16-27 octombrie, mi-a reținut 2400 de lei din retribuție împreună cu sporul de vechime 310 lei”. Am trimis scrisoarea la județ. Consiliul popular județean, după ce precizează că profesorul a făcut mai multe sesizări, ne transmite că: „Biroul executiv al Inspectoratului școlar, analizând cele invocate în aceste scrisori, pe bază de acte, a hotărât ca, în perioada respectivă, profesorul Ion Popescu să fie considerat în concediu de odihnă”. Ceea ce ceruse omul la direcție, din capul locului. Tot pe bază de acte. Chiar pe baza aceluiași acte. E clar că se comisese un abuz. Dar tocmai despre abuz și autorul lui, răspunsul nu spune nici un cuvânt. Instructiv, sau educativ? Cum s-o luăm?

■ Sint muncitor calificat la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, cu o retribuție de 2000 de lei lunar, acasă telefonul 37 08 42. Am achitat 4 de zile sume pentru convorbiri adiționale desi nu erau justificate, aditionale apărute chiar și în perioada de concediu, când casa era incuțată, noi fiind plecați în provincie. Dar în decembrie 1984 mi s-a cerut să plătesc, pentru astfel de adiționale pe care nu le-am făcut, enorma sumă de 1985 de lei. Eu locuiesc cu soția, în casă nu intră și nu rămân alte persoane în afară de noi. Sintem oameni în pragul pensionării, muncim mult și nu avem timp de convorbiri îndelungate care să ne dijmuiască banii. (Boșca Anania, Splaiul Independenței nr. 105, sectorul 5).

■ A fost îndeplinită cererea îndreptățită a lui Ionel Tășchină din comuna Murgeni, județul Vaslui, a cărui scrisoare am trimis-o Administrației Asiguratorilor de Stat de unde primim următorul răspuns: „Vă facem cunoscut că suma de 2807 707 lei a fost transferată de ADAS la C.E.C. în favoarea acestuia, cu dispoziția de plată nr. 1130 din 14 aprilie 1984. La primirea carnetului personal C.E.C., Tășchină Ionel a semnat declarația de primire pe care o anexăm în fotocopie”. N.R. Declarația poartă data de 16 aprilie 1984. Intrucit omul este bolnav, iar în scrisoarea recentă menționează: „nu sint mulțumit cu suma primită de 800 000 lei” precum și dresa lui actuală: București, strada fufelor nr. 38 (Ferentari) Sectorul 5, rugăm pe cei în drept să dea o mină de ajutor la limpezirea situației.

■ Doresc să mulțumesc tuturor cadrelor de elită profesională și umană din Spitalul Nou Tirgu Mures, secția neurochirurgie și în primul rând doctorului Komjászegi S., pentru intervenția neurochirurgicală pe care mi-a făcut-o și asistentei Viorica Rusu pentru tratamentul și îngrijirea deosebită de care am avut parte (ca de altfel tot bolnavii din secție). Cu deosebit respect, Márkos László, Miercurea Ciuc, telefon 958/14515.

■ În legătură cu scrisoarea pe care ne-a trimis-o Florica Burcea din comuna Oarja, județul Argeș, primim de la Direcția personal, învățământ și propagandă din M.A.I.A. următorul răspuns: „Pentru a putea prezenta conducerii ministerului cele solicitate, este necesar ca fiica susnumitei — ing. agr. Paula Luntz — să obțină mai întâi avizul de plecare al Direcției pentru agricultură și industrie alimentară din județul în care este încadrată și avizul de primire al unității care o poate încadra”. Mulțumim pentru osteneală, dar era bine dacă ați fi citit în scrisoarea și ce se cerea.

■ Vasile Potingă din Iași, șoseaua Bucium nr. 85 a cerut instalarea unui telefon la 21 octombrie 1978. Cererea lui are nr. 19657. Are soția bolnavă, a tot fost în audiențe, dar mereu i se răspunde că nu sint condiții tehnice. Vecinilor săi însă li s-au instalat telefoane. Ce fel de condiții or mai trebui îndeplinite în fostul dulce țig. Nu s-a întins oare destul această tirgulă?

■ Direcția de organizare și control din M.T.C., în răspunsul la sesizarea lui Constantin Costea din Slatina face două precizări importante: „1. Ferestrele rabatabile de la vagoanele de călători au cîte două dispozitive de siguranță și menținere în poziție întredeschisă. Nu au fost semnalate pînă în prezent cazuri cînd toate acestea ar fi fost defecte în același timp. (Dacă sint defecte pe rînd, deci, e bine n.n.) 2. Spre nemulțumirea publicului călător, dar și a personalului din transportul feroviar, mai sint cazuri de emiteră a legitimațiilor de călătorie pe locuri ocupate. La scrisoarea trimisă ministerului, ne răspunde astfel — repetăm — Direcția de organizare și CONTROL (s. n.)

■ În mai 1984, am cumpărat de la magazinul de specialitate din Beiuș o garnitură de mobilă tip „Lux 623”, fabricată la secția din Ineu a C.P.L. Arad. Mobila am luat-o ambalată, sigilată. Am plătit 34 000 lei. Acasă am descoperit două piese defecte. Magazinul le-a trimis fabricii, cu avizul nr. 3976, din 25 mai 1984. Am telefonat de mai multe ori la fabrică și am tot trecut pe la magazin. Numai promisiuni. Dar mobilă deloc. Oare trebuie să aștept chiar 623 de zile acest LUX? Ionel-Engen Dringo, localitatea Nimăești nr. 19, jud. Bihor.

■ Tudor M. Nițulescu din Ștefănești Vileea ne scrie ca, în urma măsurătorii care a stabilit că după moartea tatălui său îi rămăsesse în folosință în plus o suprafață cultivată cu vie de 0,12 hectare, această suprafață „a trecut din 1981 în posesia tov. Neacșu Tudor, încadrat la C.A.P., dar am rămas tot eu încadrat cu această suprafață deoarece el nu are rol”. De atunci, incorectitudinile au continuat, s-au amplificat și s-au înmulțit. Pentru această vie, cel ce ne scrie a plătit o imputație absurdă de 3800 de lei, este purtat inutil pe drumuri și amenințat cu noi pedepse, i se cer contribuții fără justificare, toate și totul doar pentru că un funcționar de la primărie își împletește incompetența cu aroganța și abuzul. E foarte mult vin la Ștefănești, dar o asemenea sesizare ar trebui analizată cu apă de izvor pe masă. Nu vă sfiți! E bună apa de izvor. Uneori e chiar mai sănătoasă. Începtați.

■ Locuiesc în satul Copuz, comuna Balaciu, județul Ialomița. La 25 octombrie 1984, în jurul orei 9 mi-a dispărut din poarta casei fiica de 4 ani și 8 luni — Vlăsceanu Roxana-Mădălina. Fetifa este blondă și are ochii albaștri. În ziua

respectivă purta o căciuliță roz, din finet, un flanel împletit manual, pantaloni de trening și era încălțată cu papuci gri perforați. Trimiteți și poza alăturată în speranța unei vești bune. (Georgeta Vlăsceanu).

■ Mă numesc Marin Chiorean, om al muncii la T. C. Ind. Craiova. Locuiesc în Drobeta-Turnu-Severin, strada Cimpului nr. 16, blocul U2. Blocul este al întreprinderii susamintite și arată jalnic: subsolul e plin de murdărie, instalația electrică de prin pereți nu mai e corespunzătoare, a ajuns toată o improvizatie de-a dreptul periculoasă, inșiși pereții sint spartii, instalațiile sanitare comune sint sparte, cele de la parter sint infundate, cele de la etaj n-au scurgere. În acest bloc stau totuși constructorii. Așteaptă oare să le întrețină propria casă altcineva; eventual oameni de altă meserie?

■ Am avut în sat un cămin cultural construit de înaintașii noștri prin contribuție bănească, dar azi nu mai există, datorită neglijenței și nepăsării fostei conduceri a Consiliului popular comunal care a rămas indiferent la repetatele solicitări ale cetățenilor cu scopul de a repara vechiul local care se transforma în ruină. Ni s-a promis că se va construi altul nou, s-au adus o serie de materiale de la demolările din Suceava. Pînă la urmă au dispărut toate aceste materiale fără să fie tras cineva la răspundere, iar ce a mai fost bun pentru foc din fostul cămin a avut aceeași soartă. Și piatra din beciul vechiului cămin a fost vindută de fosta conducere a primăriei. La noi în sat sint oameni vrednici și buni gospodari. Poate că, dacă veți publica aceste rînduri, vom fi ajutați să facem un cămin cultural că prea ne-a rămas, nouă tinerilor, numai cerșimă pentru timpul liber, și e păcat. Scrisoarea este semnată de Silviu Suham și alți tineri din satul Lisaura, comuna Ipotesti, județul Suceava. Rugăm persoanele cu răspundere la forurile de resort județene să întoarne lucrurile pe calea cea bună. Altfel, n-ar fi de mirare să ajungă să întrebe: Ipotesti... Ipotesti... unde vine asta?

■ Petrică Hojescu, subinginer la I.P.A. Buzău a obținut repartiție pentru o garsonieră în cartierul Cring încă de la 20 septembrie 1983, dar n-a putut intra acolo nici acum pentru că în acel spațiu a intrat abuziv altcineva și locuiește clandestin. Culmea este că subinginerul nici nu este ajutat să-și ia casa în primire, nici nu primește alta, așa că el continuă să facă naveta. Dacă unui tînăr specialist repartizat la întreprindere, întreprinderea îi dă casă, să i se dea casă, nu o hirtie inutilă, doar ca să fie numărat încă un caz rezolvat. Halal rezolvare!

■ În anul trecut blocul în care stau a fost racordat la rețeaua de gaze, dar apartamentul meu nu, pentru că n-am predat butelia de aragaz. Dar butelia în cauză n-am primit-o nici de la întreprindere, nici de la primărie, nici eu nici soția, ci am împrumutat-o, butelia, de la o rudă de gradul I. (Andrieș Macedon, str.

Felix, nr. 1, bl. 701, sc. A, et. 3, ap. 14, Arad).

■ Nicolae St. Pirtea (Tirgu Jiu, strada Aleea Ploilor, bloc 20, scara 2, ap. 1), în urma unei prime scrisori publicate în Flacăra din 26 octombrie 1984, primea, la 30 noiembrie anul trecut, o adresă prin care era chemat la I.J.G.C.L. Gorj. El sesizase că, în iarna lui 1977, i-a fost inundat apartamentul. Cum nu era nimeni acasă la el, vecinii au spart usa ca să intervină. Omul a pus la intrare o ușă din interiorul casei și a plătit o ușă nouă la I.J.G.C.L. Dar usa nouă nu mai apărea. Din 1977. Acum ne scrie că a fost chemat ca să i se spună că nu i se poate pune usa plătită, așa că „dacă accept una lucrată de ei din Pal, bine — dacă nu, pot să reclam pînă mi s-o urî”. Cel ce a dat acest răspuns a uitat că el este plătit și pentru a fi amabil cu solicitanții, iar nu pentru a fi înșos și arogant cu omul care a așteptat șapte ani un lucru plătit acum treizeci de antotimpuri.

■ La blocul nostru s-au spart niște conducte în subsol, producînd mari inundații. Trei săptămîni am tot anunțat la Centrul 3 din Calea Griviței al I.C.R.A.L. Pajura. La 7 februarie, pe la ora 10, a venit instalatorul Vieru — trimis de mesterul Georgescu — dar, văzînd cît de mare era apa, a plecat după cizme și nu s-a mai întors decît scara, în stare de ebrietate, ca să promită că va veni a doua zi. N-a mai apărut însă. Cînd am reușit să-l găsim la telefon pe mesterul Georgescu, a spus că el știe de la Vieru că lucrarea e gata. Auzînd care e realitatea, tot el s-a infuriat, a început să țipe. Mă gîndeam cîi mai puteam reclama. L-am întrebat chiar și pe dînsul. Atît i-a trebuit. M-a înjurat și a trîntit telefonul. (Gheorghe Vintilă, blocul nr. 13, bulevardul „1 Mai” nr. 331). N. R.: Cu bețivani și cu huliganism nu se repară nimic. Este, după cîte știm, și părerea directorului I.C.R.A.L. Pajura, un om pe care îl stimăm și pe care îl rugăm să intervină, așa cum are obiceiul — cu profesionalitate și cu vechia sa grijă pentru cetățenii care cer sprijin și pentru clădirile care nu pot să-l ceară.

■ D.P.M.O.S. Botoșani ne anunță — în urma publicării sesizării lui Andrei C. Gheorghe Axinte din satul Victoria, comuna Hlipiceni — că în cursul lunii decembrie 1984 i s-au achitat potentului toate drepturile cîvenite la zi.

■ La scrisoarea Niculinei Nistor, din București, privind nereglile și abuzurile comise împotriva tatălui ei din satul Săditi, comuna Nucii, Sectorul agricol Ilfov — scrisoarea sosită la redacție la 8 noiembrie 1984 și trimisă la consiliul popular al sectorului spre cercetare — ne-a sosit, la 5 ianuarie 1985, un răspuns semnat de Ion Dragomir, președintele C.U.A.S.C. Grădișteea, în care se precizează: „În urma discuțiilor purtate, tov. Zaharia Ion, primarul comunei Nucii, a dispus și înapoiaz butelia de aragaz susnumitului”. Nici un cuvînt despre incorectitudinile vizate în scrisoarea. Mai mult chiar: la 7 februarie 1985, într-o altă scrisoarea, Niculina Nistor ne sesizează că butelia încă nu-i fusese restituită tatălui său.

■ În urma unui accident, la 16 martie 1984, mi-am pierdut vederea la ochiul stîng. Diagnosticul: hemoragie masivă vitreană. Unii specialiști m-au asigurat că ochiul este „irecuperabil funcțional”. I-am mărturisit acest lucru și doctorului Bogdan Călin din Ploiești care m-a tratat aproape un an de zile. Dumnealui n-a spus nimic și și-a văzut mai departe de treabă, iar în final m-a vindecat. Acum vîd cu ochiul stîng la fel ca înainte de accident. Rezultatul la ultimul control, din 4 februarie 1985, este edificator: V.O.S.=1. Vreau să-i mulțumesc public acestui competent specialist și om de mare omenie care este doctorul Bogdan Călin, oftalmolog la spitalul județean și la policlinica nr. 1 din Ploiești. (Clement Grămescu, Rimnicu Sărat, strada Halelor nr. 8, blocul 3, ap. 24).

■ În Flacăra din 24 februarie 1984 a fost publicat articolul „Genealogii țărănești” în care se menționează și meritele tatălui meu, Ioan Dumitrescu, autorul monografiei „Jupinești — vechi sat argeșean” (Editura Litera, 1976). Tatăl meu a decedat fără a mai fi apucat să tipărească volumul „I”, intitulat „Cronici de familii țărănești din Jupinești-Argeș”, ce înglobează nu numai ani și ani de muncă ai lui, dar și un material documentar inedit și valoros care ar putea servi marile noastre cărți de istorie. Din păcate, nu se arată nimeni interesat, nici după intervenția revistei, măcar de valorificarea arhivistică ori muzeală a numeroase asemenea lucrări care ar merita să fie adunate, inventariate, păstrate ca orice document. (Mazarache Marilena, București, Șoseaua Vezulari nr. 65, bloc 17, sc. B, ap. 45, sect. 2).

Pagină realizată de DORIN GHERGHINESCU

Fitipaldi de la I.T.B.

Fără doar și poate, între eroii acestor zile de iarnă au fost și șoferii I.T.B. care au înțeles exact ce înseamnă transportul în comun și și-au condus mașinile de multe ori articulate, în condiții de adevărat raliu de încercare. Dar, cum nu e pădure fără uscăciuni, iată că între acești bravi șoferi au fost și unii, puțini la număr, care au aruncat cu noroi în realitățile colegilor lor. Unul dintre ei, Alexandru Găvănescu, Simbătă, 23 februarie, pe linia 131, turul 15, el pilota o mașină înregistrată 36-B-2938. L-am cunoscut la stația Muzeul Satului, cînd împreună cu mai mulți colegi de muncă așteptam venirea autobuzului, fără să bănuim că vine un bolid care era să-i spulbere pe cîțiva dintre noi, cetățeni care ne aflam pe carosabil, dat fiind că trotuarul era acoperit de nămeți. Acest prim impact cu năbădăiosul șofer era să facă una cu pămîntul pe tînărul muncitor Marian Panait paginator la Casa Scintei, care a reușit să se salveze doar printr-un plonjon acrobatic. Apoi, supărat, probabil, că nu a reușit să calce pe nimeni, Alexandru Găvănescu a început să facă slalom cu autobuzul, în ideea de a ne înghesui precum sardelele pentru că, vezi, lui i se părea că prea multă lume avea pe cap. Pasagerii au început să vociferare, dar cel ce se visa, probabil, Fitipaldi al transportului în comun bucurăstean, răminea impasibil. În stația Arcul de Triumf nu oprește dar o face, la protestele călătorilor, mult mai departe, după giratoriul arcului cînd trage mașina metric lingă munții de zăpadă aflați pe trotuar doar-dar o șterge pe vreuul, căci este adevărat că erau călători pe scară. Calm, imperturbabil, stă. Lumea îl apostrofează iar el zîmbește flegmatic și nu pleacă decît atunci cînd i se pare că revolta oamenilor a ajuns la cîrmă. Între timp, ușile s-au închis. Ajungem la Televiziune; din nou face o oprire neașteptată, din nou fără să scoată un cuvînt așteptat să coboare cei de pe scară. Foarte bine. Dar, culmea, cînd lumea intră toată în mașină, el pornește autobuzul, de data asta cu ușile deschise, să ne facă puțin aer și să ne răcoarească nervii. Și, iată așa ajungem la stația unde trebuie să cobor. Cu carnetul în mînă, dau să iau numărul mașinii. Fitipaldi mă observă, apoi cu un gest de dispreț scoate cartonul care indică turul autobuzului, fișa care bineînțeles nu se afla la locul ei, și-mi înșină disprețitor: „Vezi-ți de treabă! Spune bogdaproste că te-am luat!” De-asta v-am și povestit!

DAN BIRLĂDEANU

Poșta redacției

Ion Dumitru — București: În situația acordării de concediu fără plată datorită reducerii temporare a activității unității, perioadele respective nu se scad din concediul de odihnă. Radu Neagu — București: Răspunsul a fost corect. Primiți după o lună de la depunerea dosarului.

■ Ștefana Cirlova — Valea Argoiei (Călărași): Indemnizația de naștere și ajutoarele ce se acordă mamelor cu mai mulți copii se stabilesc și se plătesc de către comitetul executiv al consiliului popular județean în raza căruia are domiciliul persoana îndreptățită. Ion Baltac — București: Numai unitatea în care lucrați este aceea care poate să stabilească, în baza reglementărilor în vigoare, cunoscînd concret condițiile în care ați prestat munca, dacă puteți beneficia de grupa a II-a de muncă în perioadele la care vă referiți. Marița Doagi — Galați: Răspunsul este legal. Nu îndepliniți condițiile de pensionare. Dan Ionescu — București: Dacă aveți clauză testamentară ■ Dumitru Stoichișcu — Slivilești (Gorj): Cereți sprijinul inspectoratului școlar județean ■ Vasile Păuneți — Deleni (Iași): Intrucit dv. nu mai aveți calitatea de pensionară încadrată în muncă din august 1980 nu puteți fi înscris la pensie pentru pierderea capacității de muncă. Maria Penciu — Tulcea: Femeile care sint încadrate în muncă pot fi expertizate medical pentru încadrarea în grad de invaliditate în vederea acordării pensiei de invaliditate numai pînă la vîrsta de 55 de ani. Nicolae Ioniță — Craiova: Adresați-vă instanțelor de judecată. Mihaela Schmidt — București: Dv. trebuie să vă interesați la cooperativa unde ați lucrat dacă v-au reținut sau nu ratele de care ne-ați scris. Bogdan Gavrilă — București: Fiind vorba de un articol publicat în revista Tehnium, vă recomandăm să vă adresați revistei respective.

MARGA NEDELEA

■ „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

● Un bolnav care nu face complicații cinci, zece ani este o izbîndă medicală ●

Bolnavul de diabet poate deveni propriul său medic

Pe propria mea răspundere și pe primul meu risc afirm că bolnavii de diabet au motive să fie optimiști. Pusă la grele încercări pe frontul cancerului, hărțuită în lupta cu bolile cardiovasculare, medicina a găsit, se pare, la a treia boală a secolului, cum este socotit diabetul, un răspuns, nu absolut, dar sigur și eficace. Iată concluzia cu care am plecat după două zile de discuții cu medicii și bolnavi la Clinica de nutriție și boli metabolice a Spitalului Cantacuzino din București.

M-am dus la această clinică întrucât aici se desfășoară un program complex de educare a diabeticii. Vroiam să mă interesez de rezultatele acestui program și cu bucurie, am constatat că, ele sînt incurajatoare, reconfortante.

Mai intii, ceva despre boală

Trebuie să spunem pentru cei care nu știu că diabetul nu este o boală oarecare. Circa 5 la sută din populația Terrei figurează astăzi în evidențele bolnavilor de diabet, dar cifra reală e probabil mult mai mare. Mulți se adresează medicilor tîrziu, fiindcă boala se instalează de obicei (mai ales după vîrsta de 40 de ani) insidios, pe nesimțite, fără simptome alarmante. Puțină sete, o foame mai accentuată sau o scădere inexplicabilă în greutate, cam asta e tot la început. Abia mai tîrziu lucrurile se agravează. Apoi e bine să precizăm că diabetul e o boală paradoxală. Se știe încă prea puțin despre ea pentru ca în faza actuală să poată fi vindecată, eradicată. Dar se știe totuși destul de mult pentru ca să poată fi întrutotul stăpînită. De altfel, tocmai asta face ca educația bolnavilor să capete o importanță specială, mai mare poate decît la alte boli.

În fond, ce se știe în general despre diabet? Profanul crede că e suficient să nu se mai atingă de zahăr pentru a se feri de îmbolnăvire. În realitate medicii avertizează că declanșarea proastei funcționări a pancreasului — care duce la apariția bolii — are cauze multiple: excesul ponderal, sedentarismul, unele infecții virale severe, ereditatea, unele traume psihice. Și încă un paradox. Medicii nu socotesc diabetul o boală gravă în sine. Ei sînt alarmați de faptul că dezechilibrarea valorilor glucozei în organism determină în lipsa unui tratament corespunzător, apariția unor complicații aspre și, în unele cazuri, ireversibile: acute (coma diabetică) și cronice (insuficiența renală gravă, maladii ale ochilor mergînd pînă la orbire, insuficiențe ale aparatului cardio-vascular).

Nu sînt specialist, dar un adevăr mi se pare că se impune: un bolnav de diabet poate fi... un om sănătos cîtă vreme reușește să mențină cît mai aproape de valorile normale echilibrul zahărului în organism. Pentru aceasta e nevoie să se urmărească permanent jocul concentrației zahărului și să se aplice medicația corespunzătoare. Și așa ajungem la problema educației bolnavilor. Căci fără această educație ei pot deveni dependenți de spital (cu internări frecvente) și de riscurile pe care le presupun fie panica de necunoscut, cu tot cortegiul ei de consecințe, fie indiferența.

În ce constă „educația diabeticului”?

În cadrul programului care se desfășoară la Clinica bucureșteană de nutriție și boli metabolice de la Spitalul Cantacuzino, realizat în colaborare cu clinica medicală din Düsseldorf, se urmărește scutirea bolnavului de a trăi dependent de spital. El e învățat mai întii să-și cunoască boala, să știe ce factori pot provoca o creștere sau o scădere a cantității de glucoză din organismul său. Apoi este îndrumat să folosească singur un sistem foarte simplu de măsurare a glicemiei. Și, în sfîrșit, e deprins să intervină de cîte ori e nevoie pentru reechilibrarea metabolismului.

O simplă lamelă de plastic, impregnată la un capăt cu o enzimă și o scală de culori îngăduie oricărui bolnav să-și măsoare glicemia sau glicozuria în cîteva minute. Picătura de singe sau urină e pusă pe capătul impregnat al lamelei. După numai un minut, picătura poate fi stearsă, locul respectiv rămînd colorat într-un albastru mai mult sau mai puțin viu. Scala permite comparația, fiecare nuanță indicînd procentul de glucoză. Rapid, eficace, simplu, sistemul nu numai că dă posibilitate diabeticului insulino-dependent să țină o evidență zilnică a stării sale de sănătate, dar îi indică și momentele critice în care trebuie să-și facă injecția. Și astfel, el evită toate riscurile pe care le comportă boala, evită și internările repetate în spital, evită și teama de imprevizibil, putîndu-se comporta în muncă și în viață ca un om sănătos.

Programul în cauză este rodul unui colectiv foarte larg pe care — datorită rezultatelor spectaculoase obținute — dorim să-l menționăm aici: profesorii doctori Iulian Mîncu, șeful Clinicii bucu-

reștene de nutriție și boli metabolice, și Michael Berger, șeful clinicii similare din Düsseldorf, decanul Facultății de medicină din același oraș, o autoritate în domeniul diabetologiei mondiale, dr. Ingrid Mühlhauser (tot de la clinica din Düsseldorf), dr. C. Ionescu — Tirgoviste, dr. Ioana Bruckner, dr. Dan Cheța, conf. dr. C. Dumitrescu, dr. Elena Popa și asistentele Anca Minea, Anca Albușescu și Dorina Gottwald.

Ce spun medicii

— Tovarășe profesor Mîncu, înțeleg că un asemenea program promovează o idee nouă în medicină. Care va fi, după opinia dumneavoastră — reflectarea ei în starea de sănătate a populației?

— Dacă ne gîndim că am putea extinde această educație măcar la jumătate din numărul diabeticii rezultatele ar fi, nu eziț să spun, colosale, atît pe planul sănătății, cît și pe cel economic. Să fiu bine înțeles. Un cirotic, un cardiac, un tuberculos, sînt bolnavi handicapați de la început, care devin rapid sarcini sociale. Un diabetic poate rămîne „sănătos” dacă știe cum să se autotrateze și dacă un medic bun îl învață să devină propriul său medic. Acesta este rolul nostru în diabet în momentul de față. Pentru asta luptăm.

— Ați pomenit despre „sarcină socială”. Ce reprezintă ea?

— S-a constatat că diabetul netratat sau prost tratat dă de 25 de ori mai multe orbiri, de 17 ori mai multe insuficiențe cronice renale, de 5 ori mai multe boli cardiovasculare decît poți întîlni la populația nediatetică. Vă închipuiți, deci, că la un procent de 3,2 la sută de diabetici, cîți avem înregistrati în țară (din care aproape un sfert sînt insulino-dependenți) numărul celor care pot deveni handicapați și pe care trebuie să-i apărăm de această perspectivă, este foarte mare. Și nu e greu de presupus ce ar însemna asta în lipsa unei educații sanitare corespunzătoare: nenumărate zile de spitalizare, operații și tratamente costisitoare și, în multe cazuri, chiar pensionarea de boală. Un bolnav care nu va

prin acest program, contribuind la dezvoltarea diabetologiei mondiale.

Profesorul Michael Berger a subliniat la rîndul său cît de important este ca pacientul să fie implicat mai mult în tratamentul necesar, să devină, deci, propriul său medic. Această pedagogie medicală, ne spune profesorul vestgerman, are drept scop să-i facă pe bolnavi independenți de spital și să-i pună la adăpost de complicațiile diabetului.

Am discutat și cu doctorul C. Ionescu-Tirgoviste.

— Cîm se desfășoară concret programul?

— La început, i se face bolnavului un test de verificare a cunoștințelor. Ce știe despre boala sa? Ce prejudecăți are? I se fac apoi investigațiile necesare pentru a se stabili cu exactitate bilanțul stării lui de sănătate. În cele cinci zile de curs care includ 52 de ore, i se predau noțiuni privind diabetul, complicațiile posibile și tratamentul (injecții cu insulina, dietă, etc.). Bolnavul trebuie să știe, de pildă, că el nu este oprit de la efort fizic, numai că trebuie să-și ia anumite măsuri de precauție. Pentru a explica toate acestea se folosește un material vizual sugestiv. Se fac, de asemenea, o serie de teste practice. Bolnavul e pus să mînce o prăjitură, să bea un pahar de alcool, să facă mișcare sau este enervat în mod intenționat, și, după aceea, e invitat să-și măsoare singur glicemia sau glicozuria pentru a stabili el însuși relația dintre cauze și efect. Astfel, învață cum să-și gradeze tratamentul, dacă și cînd trebuie să-și injecteze insulina, și în ce cantitate, sau, dacă, dimpotrivă, trebuie să aducă în organism mai multe hidrocarbonate. La sfîrșitul celor cinci zile se face din nou un test de verificare a cunoștințelor și, eventual, se mai insistă asupra elementelor insuficient înțelese. Trebuie să mai arăt că o sută de bolnavi, astfel pregătiți să-și stăpînească boala, sînt urmăriți în paralel cu o sută de bolnavi, martori.

— Am reținut că profesorul Berger a fost impresionat de modul cum s-au implicat bolnavii în acest program.

— Într-adevăr, interesul bolnavilor pentru programul de educare este foarte mare. Ne spune doctorița Ioana Bruckner. Aș zice chiar că au devenit „colegii” noștri de echipă. Le-a crescut responsabilitatea față de boală. Faptul că sînt în deplină cunoștință de cauză i-a ajutat să respecte mai strict și rațional tratamentul de care au nevoie...

mai face complicații după 5—10 ani și, deci, nu va mai deveni o sarcină socială este o izbîndă medicală și umană și, în același timp, scutește statul de un efort financiar considerabil. Totul pledează prin urmare în favoarea extinderii acestui gen de educație prin autocontrol, care-l ajută pe bolnav să-și măsoare singur și în orice moment glucoza din singe și urină, să învețe de ce crește și de ce scade glicemia și cum poate fi adusă între limitele normale; adică să tragă singur concluziile pentru tratamentul pe care îl are de urmat.

— Este vorba, așadar, despre un adevărat „curs”?

— I-am adresat această întrebare profesorului Michael Berger care ne răspunde cu amabilitate.

— Evident, despre un curs. Care durează însă numai 5 zile, în care bolnavul află, dacă nu totul, ceea ce trebuie să știe el despre diabet, iar medicul controlează în ce măsură cunoștințele au fost însușite corect. Săptămînal au trecut prin acest curs cîte 10 pacienți.

— Desigur, pentru spital executarea unui asemenea program implică un mare efort de organizare.

— Așa e. Dar știm că în țara dumneavoastră există o infrastructură bine organizată în domeniul diabetului. Aveți un adevărat program național de luptă împotriva acestei boli, unul din cele mai bine organizate din Europa. Și am apreciat încă de mult, cu prilejul diferitelor congrese și simpozioane la care am participat, seriozitatea și competența specialiștilor dumneavoastră. Tocmai de aceea am dorit colaborarea cu clinica din București. Acum, după mai bine de 6 luni de la debutul activității noastre comune nu numai că nu regretăm venirea noastră la București, dar sîntem mîndri că avem posibilitatea să colaborăm cu profesorul Mîncu și echipa sa. Pot spune mai mult: că rezultatele de la București sînt superioare celor obținute la clinica mea din Düsseldorf. Am fost încîntat de entuziasmul cu care atît medicii cît și pacienții s-au implicat în această activitate. Sper că ea va deveni un model și pentru alte țări, rezultatele obținute aici,

ținut din proprie inițiativă un mic curs la servicii, explicîndu-le colegilor mei ceea ce am învățat”.

Marin Băloi, 37 de ani. Tehnician. Bolnav de 9 ani. „Sînt foarte mulțumit de acest curs. Acum mînc normal, trăiesc o viață normală, nu mă mai consider bolnav. Metoda este foarte eficientă. Înainte trebuia să stau spitalizat pentru a mă reechilibra, lucru pe care-l fac acum singur acasă. Mi-am recăpătat întreaga încredere în viață. Am un băiețel și sper ca viitorul apropiat să-mi aducă și o fetiță”.

Paul Negrișescu, 20 de ani. Desenator tehnic. Bolnav de la vîrsta de 8 ani. „Cînd mi s-a declanșat boala, mama mi-a spus că nu voi mai avea voie să mînc zahăr. Atîta tot. Cu timpul, trecînd prin diferitele stări generate de boală, mi-am dat seama de problemele pe care ea le ridică. Un diabetic bine informat poate evita cu deplin succes astfel de stări critice. Aici m-a ajutat foarte mult posibilitatea folosirii autocontrolului. Duc acum o viață bine organizată. Mai mult. Am început o facultate la seral și, zic eu, mă descurc foarte bine”.

Hilde Puwak, 36 de ani. Cercetător științific. „Acum 8 ani, verdictul că sînt diabetică mi-a produs literalmente un șoc. Șoc peste care am trecut foarte greu. Problema tratamentului creează diabeticului o stare psihică proastă. De ani de zile uitasem ce înseamnă să te simți foarte bine. Acum, datorită posibilității de a mă autocontrola, am reușit să obțin nu numai o reechilibrare a metabolismului, ci și o reechilibrare a stării mele generale. Eficiența acestui curs se datorează și înaltei competențe a cadrelor medicale din clinică. Doctorii și asistentele au lucrat cu noi cu o solicitudine extraordinară”.

Niclae Stoica, 38 de ani. Inginer electronist. Suferind de 8 ani. „Am cîștigat o mare încredere datorită faptului că știu în permanență pe ce picior mă aflu. Pentru mine, autocontrolul este foarte important. Eu fac stări de hipoglicemie — am fost adus la clinică în comă — fără a avea simptomele clasice: transpirație, tremur etc. Făcîndu-mi testele la 4—5 ore pot acum să evit astfel de situații. Mă consider un „bolnav sănătos”, un om reintegrat familiei și muncii”.

Victor Draghia, 37 de ani. Tehnician proiectant. Bolnav de 25 de ani. „Am trecut și eu prin psihologia diabeticului insulino-dependent. Cînd spuneam cuiva că sînt bolnav mă compătinea. Nici nu vă dați seama ce înseamnă asta mai ales pentru un copil, un tînar. Acum, după curs și folosînd metoda autocontrolului, spun oricui, fără stringere de inimă că sînt diabetic. În timpul celor 25 de ani de boală am avut deseori tulburări de memorie care se accentuasera în ultimul timp. Acum, aceste tulburări au dispărut. Înainte cînd mă duceam să înot mi-era teamă să nu fac în apă o criză de hipoglicemie, care mi-ar fi fost fatală. Astăzi, îmi fac analiza, văd cum stau și-mi iau măsurile de precauție. Vreau să mulțumesc colectivului de medici și asistenților pentru modul extraordinar în care s-au purtat cu noi”.

Ștefania Pîrvulescu, 31 de ani. Ecônomică. Bolnavă de 7 ani. „Starea psihică pe care o am diferă mult de cea dinaintea cursului. Nu mai sufăr de dureri de cap, nu mai trec prin stările de neliniște ale căror cauze nu le cunoșteam. Prin permanentul autocontrol am realizat de ce nu mă simțeam bine și știu ce am de făcut în consecință. Mi-a crescut capacitatea de muncă”.

Vasile Neacsă, 23 de ani. Electronist. Bolnav de la vîrsta de 9 ani. „Cu 7 ani în urmă am început să citesc asiduu literatură medicală referitoare la diabet. Dar abia acum am înțeles de ce menținerea echilibrului metabolic este foarte importantă. Aici m-a ajutat posibilitatea autocontrolului. Cel puțin în ce mă privește, rezultatul a fost spectaculos. Făcîm pînă acum foarte dese hipoglicemii. Trăim cu o teamă permanentă, deoarece o hipoglicemie severă afectează memoria și poate da naștere unor accidente vasculare, în special la vasele mici ale ochilor. Acum m-am eliberat de această spaimă, căci pot să preîntîmpin orice eventuală complicație”.

N-am rezistat ispitei de a-mi controla și eu glicemia, cum o fac și bolnavii, pentru a mă convinge cît de simplu este, în fapt, acest autocontrol. Și m-am convins. În două minute, fără dificultăți și fără dureri am avut rezultatul. Procent de zahăr normal. „Normal”, un cuvînt pe care îl auzisem de multe ori în aceste două zile, rostit cu satisfacție de oameni care se bucurau că pot, stăpînindu-și boala, să muncească normal și să trăiască normal. În fond, ce poate fi mai miraculos decît acest cuvînt peste care trecem cu ușurință de atîtea ori înainte de a fi puși la încercare? Medicii care limitează suferința și boala merită, desigur, toată stima și grațitudinea noastră. Dar și bolnavii. Ei ne amintesc că bucuria de a fi om e bucuria de a fi normal. Și că, în lupta pentru această normalitate, ființa noastră are resurse nebanuite, admirabile, de curaj și de voință.

„Natura-ți dă zilnic exemplul de a trăi“

(N. Iorga) Tot felul

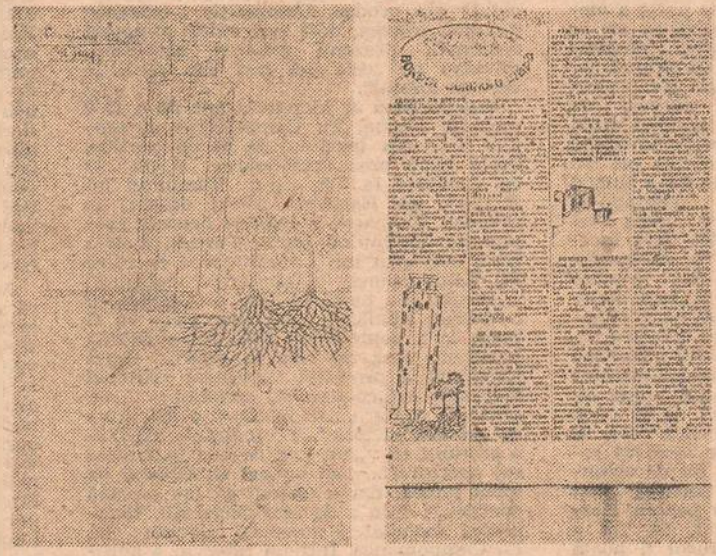
● Martorii unei coincidențe ciudate ? ! ●

Două soluții identice pentru consolidarea

Turnului din Pisa

În anul 1965, sub egida UNESCO, a fost instituit un concurs internațional menit să conducă la selectarea și adoptarea celei mai ferice soluții pentru stabilizarea poziției Turnului din Pisa. Celebrou monument, cu o vechime de peste 800 de ani (54 m înălțime, și 16 000 tone greutate) tinde să se incline continuu, amenințând să se prăbușească dacă nu se iau măsuri eficiente pentru consolidarea pământului de sub fundații. În comparație cu axa verticală, construcția prezintă până de curind o deviație de 4,25 metri.

La acest concurs a participat și un român, cartograful Petre Dăneț din București, care, începând cu 1966, a expediat pe adresa municipalității din Pisa mai multe proiecte constructive. În 1984, compatriotul nostru descoperă contrariat că ultima sa soluție, împreună cu schița explicativă, trimisă la Ufficio del Genio Civile di Pisa — Italia la 5 februarie 1982, au fost reproduse într-o revistă din străinătate, fără ca respectiva publicație să specifice paternitatea invenției și țara din care provine. Sintem martorii unei surprinzătoare identități de idei? Greu de crezut și de admis cu toate că o asemenea situație nu este tocmai imposibilă. (Istoria tehnicii și științei mondiale a consenmat în mai multe rânduri obținerea, în paralel, a unor invenții sau descoperiri de către cercetători

Desenul realizat de inventatorul român (slinga) și ilustrația reprodusă după publicația italiană. Identitatea celor două proiecte este mai mult decât evidentă. Desenul lui Petre Dăneț are trei copaci în loc de doi, amănunt lipsit de importanță

aflați în țări sau pe continente diferite.) Vom încerca o explicație, dar nu înainte de a prezenta în rândurile ce urmează memoriul corespondentului nostru: „Subsemnatul Petre Dăneț din București, str. Miron Constantinescu 4, bloc OD-2, ap. 222, de profesie cartograf, autor al mai multor brevete de invenție, tin să vă aduc la cunoștință următoarele: Începând cu anul 1966 am trimis la Ufficio del Genio Civile di Pisa mai multe soluții pentru consolidarea Turnului din Pisa. Toate acestea, conform scrisorilor de răspuns primite, au fost reținute și înregistrate de respectiva instituție. Ultima

soluție a fost expediată la 5 februarie 1982, dar de data aceasta nu am mai primit nici o scrisoare prin care să mi se confirme primirea și reținerea documentației mele. Situația m-a obligat să redactez o nouă scrisoare, la care am atașat în copie soluția constructivă și pe care am adresat-o de data aceasta primarului din Pisa, solicitând ca documentația să fie înaintată forului competent. Am cerut, totodată, să mi se confirme dacă ultimele două scrisori au ajuns la destinație. Dar nici la această ultimă misiune, spre marea mea nedumărire, nu am fost învednicit cu vreun răspuns. Doi ani mai târziu, hazardul

mi-a scos înaintea ochilor un număr al revistei sovietice „Tehnika Mologjozi“ (nr. 7 din 1984), în cuprinsul căreia, la pagina 48, am putut descoperi, stupefiat, un articol și un desen explicativ care reproduceau întocmai soluția mea înaintată în două rânduri municipalității din Pisa. La sfârșitul rclatării se menționează că informația a fost preluată dintr-o publicație italiană, dar nu se specifică nici denumirea publicației, și nu se indică nici cine este autorul invenției. Identitatea soluțiilor este mai mult decât frapantă. (Este limpede că numele meu nu a fost pomenit, deoarece, nu a fost trecut nici în originalul italian.) La fel ca și în proiectul meu, se preconizează întărirea naturală a solului argilo-nisipos de sub fundația turnului prin plantarea unei liziere verzi de apărare în sectorul de inclinare. În acest scop se propune sădirea unor copaci ce dezvoltă rădăcini puternice în evanantai. Cu timpul, aceste rădăcini, împletindu-se între ele, pot crea o plasă naturală foarte activă în consumarea apelor freactice, sau ceea ce, în final, are ca rezultat consolidarea solului în jurul și sub fundația turnului. Explicațiile grafice (desenul meu și cel reprodus în amintita revistă) sînt și ele întru totul asemănătoare, sau ceea ce poate constata cu ușurință chiar și un ochi de nespecialist. În susținerea afirmațiilor mele mai pot prezenta următoarele argumente: soluția constructivă expediată la Pisa în ziua de 5 februarie 1984 a fost înaintată și Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, acest lucru fiind probat prin adeverința nr. 5256 din 23 februarie 1982 și adresa nr. 13960 din 20 mai 1982 prin care se confirmă că invenția mea a fost înregistrată la OSIM, făcînd obiectul dosarului nr. 106560 din 8 februarie 1982, sub titlul „Soluție de consolidare naturală“.

Intreaga documentație se află în arhiva Oficiului Național pentru Invenții și Mărci. Cum poate fi motivată această stranie coincidență? De ce nu mi s-a răspuns la ultimele două scrisori și cine este autorul de drept și de fapt al invenției prezentate în neidentificata publicație italiană? Nu formulez acuzații împotriva nimănui, dar consider că municipalitatea din Pisa îmi datorează explicațiile de rigoare. Dacă autorul invenției este o altă persoană, care — lucru perfect posibil — a elaborat soluția înaintea mea, atunci acest lucru trebuie să fie adevărat prin documente scrise. Ar fi păcat și nedrept să pierdem paternitatea unei soluții originale, iar aceasta cu atât mai mult cu cât câștigătorul concursului urmează să fie onorat și cu un premiu valutar special. Într-adevăr — așa cum demonstrează corespondentul nostru — cele două proiecte prezintă asemănări izbitoare. Dar până la identificarea publicației italiene, care a furnizat informația revistei „Tehnika Mologjozi“, orice supoziție se anunță inoportună și riscantă. Abia apoi vom putea ști dacă regretabila omisiune a fost făcută din greșeală sau cu bună știință, sau dacă pur și simplu publicația în cauză a consenmat o invenție ce aparține de drept unui alt autor. Se poate presupune de asemenea că scrisorile inventatorului nostru nu au ajuns la destinație, sau mai zăc încă în vreun sertar împreună cu alte mii de proiecte ce așteaptă verdictul juriului. Sintem siguri că cei în măsură să răspundă acestor întrebări o vor face de îndată, că sînt interesați în primul rînd în stabilirea adevărului adevărat, în lămurirea unei situații în care nu există deocamdată nici acuzații, nici acuzați.

LIVIU TIMBUS ■

Cartea medicală

Gînduri ale unui fost intern...

A apărut volumul III — și este anunțat volumul IV — al lucrării „Baze clinice pentru practica medicală“ de prof. dr. doc. A. Păunescu Podeanu. Cărțile prof. Podeanu (și sînt multe), nu se citesc ușor. Ele sînt trăite, filtrate, pe bază de fișe — zeci de mii — din literatura de specialitate și din cazuistică. Ele nu au bibliografie, pentru că redau tot, sau aproape tot, într-un mod personal și solemn. Pentru cei care au avut privilegiul să fim elevii dînsului, stilul ne este mai familiar și în fiecare pagină îl vedem pe magul, care la cursuri, sau la vizită, te fascina prin știința și arta sa. Profesorul se transpunea și trăia domeniul sau cazul pe care îl discuta și ceea ce urmărea în primul rînd era formarea unei gîndiri medicale, găsirea unor „chei pornind de la semne și sindroame la diagnostic și tratament“.

Primele trei volume, am convingerea că și următoarele, sînt o pledoarie pentru frumusețea medicinei clinice, un semn pios pentru tradiția atît de bogată în acest domeniu al medicinei românești. Maestrul ne invită și ne dă soluțiile, la concesiunea care trebuie să o facem între medicina clinică și medicina tehnicizată. Ele demonstrează necesitatea examinării complete a bolnavului, ne invită să citim zilnic și să avem modele de pasiune și dăruire, relevă importanța amănuntului pentru sinteza clinică, ne obligă să culegem cit mai mult folosind simțurile, să apelăm numai și cînd trebuie la examenele paraclinice și ne arată ce înseamnă medicul pentru bolnav și tratamentul bolii lui.

Citesc și recitesc capitolele din Bazele clinice și în fiecare frază îl revăd pe Profesor cu dăruirea de la cursul de semiologie, clinică medicală, la patul bolnavului, sau pe exigentul examinator de la concursul de externat și internat. Volumele profesorului A. Păunescu Podeanu reprezintă munca de o viață, trecută printr-un filtru personal, reprezintă ceea ce nu se prea spune, ci se „fură“ din practica de zi cu zi la patul bolnavului.

Profesorului nu-i plăceau cuvintele mari. Vă mulțumesc pentru aceste lecții de gîndire medicală. „Atit“!

Dr. MIRCEA DUMITRU ■ Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie

Cu siguranță nu era duminică

Chiar dacă n-aș fi învățat niciodată zilele săptămîinii, cînd eram mică, nu mi-ar fi fost greu să știu cînd era sîmbătă sau duminică. În fiecare săptămînă îl vedeam pe tata mare rostindu-și treburile în așa fel încît duminică dimineață să poată pleca fără grijă, la frizer. Apoi, în haine de sîmbătă, se primenea și ieșea la poartă. „Frizeria și cîmîtirul sînt, poate, singurele instituții de care fiecare avem nevoie oricînd“, mi-a spus odată tata mare. Dar, iată că, nu demult am primit o scrisoare în care se vorbea despre atît de „neimportante“ meserii: frizer, ceasornicar, lăcătuș de chei etc. Urîndu-i îndemnul celui ce scria de-a încerca să vorbim și despre acești mici meseriași, încerc să redescopăr meseria de frizer. Poate veți surîde, stimai cititori, dar cu puțină răbdare vom afla cîteva din tainele acestei meserii, uneori cam disprețuită.

Ora 9 dimineața. La unitatea din str. Academiei se lucrează din plin. Tineri și mai puțin tineri așteaptă rîndul la frizer. Unii citesc ziarul „Sportul“, alții se uită la cel care i-a luat-o înainte. Bruce îmi vine să rid de răbdarea acestor bărbați în fata dorului de înfrumusețare. Mă rețin diplomele așezate pe unul din pereți obținute la concursurile naționale și internaționale: locul II pe națiuni, la Praga, în 1982, locul II pentru „pieptănătură fantezie“ pe tema „bal mascat“,

la Ulan Bator, în 1983, locul I la concursul pe țară pentru „pieptănătură fantezie“ 1984, locul II pentru „pieptănătură cu bombaj“ la concursul susținut în U.R.S.S. în anul 1984, unde deasemenea țara noastră a obținut locul doi pe națiuni. Lista premiilor obținute de Gheorghe Badea, șeful unității despre care vorbeam, ar putea continua, însă, prefer să-l întreb cum reușește să facă meseria atît de interesantă și de pasionantă pentru cei tineri pe care-i conduce. „Dacă nu-ți place ție pieptănătura sau tunsoarea pe care o execuți clientului atunci trebuie să te lași de meserie. Pînă nu intri în „muchia“ meseriei nu o poți înțelege sau trece dincolo de rutina ei. Unitatea noastră în care lucrăm 10 oameni, tineri, toți uteciști, și-a perfecționat lucrările din mers. Frizeria nu se învață din cărți. Cursurile pe care le urmează tinerii, de două ori pe săptămînă, îi ajută să cunoască cîte ceva din fiziologia și anatomia omului. E bine de știut la ce boli sînt expuși oamenii, să cunoască dacă poadoaba capilară este atacată de vreo ciupercă sau nu. Premiile luate sînt rodul muncii noastre de zi cu zi. Pentru a ajunge la asemenea performanțe trebuie să mai și gîndești cînd tunzi sau piepțeni“.

Într-adevăr, în recuzita de instrumente a lui Gheorghe Badea am văzut pieptene și alte perii cum nu văzusem nicînd unde (gheare, agrafe, rulouri, ace), toate folosite pentru pieptănare.

„Chiar dacă, nu fiecare client dorește o tunsoare și o pieptănătură reușită la

ultimul concurs, untiatea noastră — ne spune Gheorghe Badea — reușește să-și facă planul, ba chiar să-l și depășească. La noi se fac toate operațiile, de la A, la Z, necesare unei tunsori pentru că, cel ce ne trece pragul „să se simtă odihnit după ce a plecat de la noi“. Gheorghe Badea vorbește sentimental despre meseria ce o practică. Îi place să lucreze cu cosmetice bune și de aceea este puțin nemulțumit că marile centre de cosmetice nu-i ajută. „Dacă am avea cosmetice bune, sigur că la concursuri am lua mult mai multe premii, ba mai mult am face și publicitate acestor fabrici. De multe ori reprezentanții altor țări cîștigă concursurile datorită soluțiilor și șampoaanelor pe care le folosesc. Noi încercăm, cu sprijinul conducerii cooperativei „Igiena“ să trecem peste aceste dificultăți. După cum știți, în orice meserie există greutăți“.

Cum la frizerie vin oameni de tot felul, oameni cu stări sufletești diferite, m-am oprit și asupra acestui amănunt. Însă, pentru Gheorghe Badea, care nu vrea să intre în sufletul oamenilor, aceste stări sînt trecătoare. „Oai rămînem mereu în așteptarea clienților și-i primim cu inima deschisă. Oricine a intra o dată aici, va veni, sigur, și a doua oară“.

Ora 10. Bărbați tineri și mai puțin tineri își așteptau rîndul la frizer. Cu siguranță nu era duminică, așa cum se înțepla în anii copilăriei mele.

IOANA PRŌCA ■

E frumos, e bine

Rochii, taioare, pardesic. Modele noi. Bluze, costume, salopete (atenție, se poartă). Îmbulzeală. Entuziasm, calcule, promisiuni.

Parada modei la Bucur-Obor. Croieli îndrăznețe. Culori vii. Zimbete. Piruete grațioase, muzică. Copii frumoși. Mame încintate. Fotografii, aplauze. Schimburi de opinii. Manechine cu siguranța profesiei, manechine stăpînite de emoția pasului de la tejahea la podium. Comentează Ion Ghiulescu, împreună cu o specialistă de la Centrul de creație al Centralei Confecțiilor și Tricotajelor. Vine primăvara, vine mărțișorul. Nici o grijă în această privință. Marian Bogdan, directorul adjunct al celei mai mari unități comerciale bucureștene și animatorul acestei inițiative pe cale de a deveni tradiție, vă asigură: Tot ce-ati văzut, tot ce v-a plăcut, tot ce e bun, frumos și se poartă, găsiți la Bucur-Obor.

LIVIU MĂNECAN ■

● Refuzul lui Gligoric ● Grijele unui bunic ●

**Decizie
fără precedent**

Invocînd drepturile statutare ale președintelui federației internaționale de-a lua decizia între două congrese ale F.I.D.E. în ciuda regulamentului care indica un număr nelimitat de partide în cel de-al 31-lea campionat mondial, Florențio Campomanes a anulat cele peste 200 de ore de joc din cadrul meciului pentru titlul suprem dintre campionul mondial, Anatoli Karpov și șalangerul său, Garri Kasparov. Această decizie fără precedent în sport a fost explicată prin faptul că au fost „epuizate capacitățile fizice și resursele psihologice ale participanților”.

Derulînd evenimentele care au însoțit „meciul-maraton” constatăm că de la acest meci se aștepta să fie „unul dintre cele mai interesante din întreaga istorie a șahului” (M. Najdorf). A. Karpov „în cele mai delicate momente a avut o viziune clară de acțiune, luînd decizii optime în criza de timp” și se pare că a reușit pe moment „să testeze gradul de emotivitate al șalangerului” (D. Bronstein). La 5 octombrie A. Karpov era „în plină formă fizică și psihologică” după afirmațiile medicului său, M. Guersanovici. În dimineața liberă campionul mondial se deplasa în împrejurimile orașului pentru

a juca tenis. În timpul partidei A. Karpov consuma diverse băuturi sau preferată rămînînd sucul de cireșe. Șalangerul s-a dovedit foarte agitat în prima parte a meciului, „încercînd să se impună cu ori ce preț”. (S. Gligoric) Kasparov pierzînd foarte rapid cinci partide. În timpul jocului s-a manifestat adeseori „neinspirat în continuări” fiind foarte nervos, nu consuma nici ceai nici cafea, iar cina o lua în sinul familiei fiind preparată de mama și de mătușa sa. Relațiile dintre cei doi adversari au fost considerate de-a lungul meciului drept „excelente”, neîvîndu-se „nici o problemă particulară” între cei doi”. Din 10 septembrie 1984, data începerii meciului și pînă în 15 februarie, data anulării meciului, cei doi combatanți au beneficiat de cîte 6 „time-out”-uri ultimele două avînd loc pe 4 (Karpov) și 11 ale lunii februarie (Kasparov), uneori fără a se indica motivul solicitării dreptului la odihnă. Marele maestru E. Vasiukov compara începutul luptei cu un meci de box, subliniînd că la 4:0, „cînd se ajunge la un asemenea scor, se resimte un mare stres”, dar medicul șalangerului nu a dat nici un fel de comunicat referitor la felul cum suportă Garri debutul nefavorabil. La 5:0 pentru Karpov, fostul campion mondial, M. Tal a afirmat că „numai un miracol îl poate salva pe Kasparov de înfrîngere” continuînd că „acest miracol nu poate să apară” cunoscute fiind calitățile excepționale ale campionului mondial de a estompa orice posibilitate de atac vehement cu două tîșuri. Kasparov a jucat fără tragere de inimă, nefolosînd avantajul culorii albe, remizînd destul de repede cînd era pe „serviciu” și apărîndu-se „contra serviciului” în partide lungi. În momentul în care meciul pierdea vădit din interes și cînd nimeni nu se mai aștepta, s-a produs „miracolul”: Kasparov a început să joace altfel, așa cum ne obișnuisem să-l vedem, practicînd un „joc de hărțuială, obositor”. Printre marile număr de remize au apărut și victoriile. Mai

întîi una strălucitoare în atac, apoi una plină de subtilități și, în fine, a treia partidă cîștigată după intrerupere. „Miracolul” s-a produs. Competiția cunoștea din nou interes, deși mai mulți campioni naționali, prezenți printre spectatori, afirmau că „este cel mai rău meci la care au asistat”.

Înainte de-a se ajunge la cea de-a 48-a partidă, ultima, Fl. Campomanes a propus limitarea meciului la 60 de partide, lupta fiind prea ostenitoare, și, în caz de egalitate la 5:5, titlul rămînînd lui Karpov, iar Kasparov avînd dreptul la revanșă. Kasparov a refuzat această propunere, continuînd lupta. Partida a 49-a nu a mai avut loc. La anunțarea de către Fl. Campomanes a anulării meciului: „...meciul s-a terminat fără a fi soldat cu o decizie finală...” „un nou meci va fi jucat la 1 septembrie 1985 și va debuta printr-un scor de zero la zero”, Garri Kasparov a protestat vehement criticînd federația internațională, spunînd: „am șanse să cîștig”... „se încearcă a mă priva de această victorie”. Președintele F.I.D.E. a susținut că: „am luat decizia în interesul sportului”... „eu nu pot să satisfac pe toată lumea, dar a trebuit să iau această decizie...”, fără a da alte declarații. Campionul mondial a acceptat decizia lui Fl. Campomanes. Într-un interviu a apreciat: „eu sînt profund convins că situația prezentă a cauzat o nedreptate șahului fără a mai vorbi de reputația mea sportivă și publică, considerată ca ireproșabilă”. Deși șalangerul deținea pe lingă avantajul vîrstei (12 ani diferență) și pe cel moral (al jucătorului ce vine din urmă și recuperează teren), deși campionul mondial se resimea fizic și psihologic avînd probleme de sănătate (a pierdut 10 kg din greutate în cele 5 luni); totuși a afirmat mai apoi: „sînt gata să continui lupta”. Șalangerul a subliniat că el se consideră capabil fizic și psihic să lupte neavînd probleme de sănătate: „eu sînt sănătos și eram gata să continui să joc”... „de două săptămîni se încearcă să mă con-

vingă că nu sînt în măsură să continui...” „discuțiile despre sănătatea mea n-au început decît după ce am redus scorul la 5:2 și apoi la 5:3”. Declarațiile făcute de Kasparov au dus la sublinierea că atît campionul mondial cît și Kasparov și-au exprimat „dorința fermă și capacitatea” de-a continua jocul. Garri Kasparov spunea că „lumea șahului nu poate accepta decizia” președintelui, pe care îl consideră „incapabil de-a organiza un campionat mondial”. Acest „supraom al inteligenței”, cum este denumit Kasparov, critică vehement federația internațională și vede un amestec de interese care îl stopează din luptă, favorizînd pe campionul mondial epuizat.

Arbitrul întîlnirii; S. Gligoric aprecia că: „decizia este în interesul celor doi mari maeștri și al șahului...”, jucătorii fiind foarte obosiți, era „foarte greu să mai cîștige”... „cei doi protagoniști erau la limita capacității fizice” reflectată și asupra calității jocului mai ales din ultimele trei partide jucate... „meciul trebuia oprit după trei luni și jumătate...” În viitorul meci din luna septembrie, marele maestru iugoslav a refuzat să mai fie arbitru principal al întîlnirii: „eu nu pot părăsi familia mea de două ori pentru o lungă perioadă...” Regulamentul viitorului meci va fi stabilit de către congresul federației internaționale în luna august. Austriacul K. Jungwort a propus ca meciul să se încheie cu 5:3 pentru Karpov, Kasparov a protestat. Președintele juriului de apel al meciului, A. Kientzel a propus ca meciul să se desfășoare pe sistemul anterior celui actual (propus de Fischer) și anume să dureze 24 de partide, iar la scorul de 10:10, campionul mondial să-și păstreze titlul. Congresul de la Graz (Austria) va hotărî cu lux de amănunte locul de desfășurare, durata, noii arbitri, condițiile de joc. Discuțiile continuă...

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY**Mijloc educațional**

La 11 ianuarie a.c., în finalul comențării titlului „Igienă morală”, adresa cititorilor acestei rubrici întrebarea „Sportul este un factor educativ sau dimpotrivă înăsprește?”

Răspunsurile primite sînt alit de numeroase încît ne obligă la o sinteză care să se încadreze în spațiul ce-l avem la dispoziție. Astăzi publicăm un rezumat al unuia dintre cele mai interesante răspunsuri.

Radu Dorel Liviu din București — str. Viitor 182: „Problema educației prin sport este deosebit de complexă. Educația și consecința sa directă — comportamentul pe stradă, pe stadion și în tribună, este coordonată esențială a exprimării omului civilizat. Educația prin sport trebuie începută de la cea mai fragedă vîrstă, fără nici un rabat. Un rol deosebit îl revine dascălului, fie el profesor de educație fizică sau antrenor. Puterea exemplului personal influențează direct comportamentul elevului, iar forța convingerii este mult superioară propagandei vizuale, textului, lozincii sau oricărui alt mijloc artificial de determinare a comportamentului. Trebuie inoculată copilului plăcerea luptei corecte, a competiției și a competitivității, luntă care nu este privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de autodepășire, pentru formarea caracterului și a personalității.

În această ordine de idei, dispunem, și mă întreb de ce este neglijat, de un mijloc educațional deosebit de eficace: jocul de șah. Propun săptămînalului „Flacăra” să militeze, cu autoritatea pe care și-a cîștigat-o în fața cititorilor, pentru introducerea șahului în școli, ca obiect de studiu, chiar din clasa întîi. Șahul reprezintă un instrument deosebit de eficace în formarea caracterului și a personalității individului. Ca sport, joc și artă în același timp, contribuie la disciplinarea gîndirii și la cunoașterea timpurie a satisfacțiilor estetice pe care și le poate oferi lupta sportivă. „Moralizat” de practica șahului, îmbogățit spiritual de o cultură generală bine însușită, orice individ ne va îndreptăți prin fair play-ul său, să afirmăm cu tărie: — Da, sportul este un factor educațional de prim ordin!”

Să adăugăm la rîndurile cititorului nostru că „Flacăra” pledează de mult (vezi rubrica semnată de marea maestră internațională Margareta Muresan) pentru această unitate dintre știință, artă și sport care este șahul.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Cronica șoselei**Zebra din Colentina**

„Nu de mult am fost «musafirul» Capitalei sau, mai bine zis, al copiilor mei, doi, care domicilează pe șoseaua Colentina, în două blocuri alăturate, nr. 60 și 62. Clădirile sînt amplasate în apropierea stațiilor de autobuze și tramvai, care se numeau odinioară «Rîul Colentina» sau «Podul Colentina», n-aș putea să precizez. În mijlocul șoselei se află construite două refugii pentru pietonii sau călătorii deservii de tramvaiele 1, 4, 21 și 36. Viteza cu care circulă mașinile, în ambele sensuri, în special autoturismele, în imediata apropiere a acestor refugii, este amețitoare și prezintă un foarte mare pericol pentru cetățenii care așteaptă pe ele, dar și pentru pietonii care, pe «zebră», traversează strada. Pentru a ajunge la «refugii» (căci numai refugiu nu se poate numi acesta), sau să treci dincolo, pe celălalt trotuar, este necesar să-ți iei «inima în dinți» și chiar adio de la viață, căci nu se știe, dacă nu cumva, vreun șofer grăbit din cale-afară ori chiar beat, nu te ia în botul mașinii și te trimite pe lumea cealaltă. Deși legile noastre asigură integritatea corporală a pietonilor care, în mod corect, folosesc «zebra», la aceasta nu concură, din păcate, și bunăvoința multora din cei aflați la volan care, nu rareori, îi sfidează de-a dreptul pe cei ce merg pe jos.

Situația pietonilor este defavorizată și de faptul că zebrele se află într-un fel la vale, iar mașinile coboară de pe dealurile din apropiere. În momentul vizitei mele în București, la copii, pe ambele trotuare, lingă «zebra», se aflau instalate table avertizoare, ce-i drept, nu prea vizibile, dar e greu de presupus că șoferii de bună credință să nu-și dea seama că în apropiere e un loc de trecere pentru pietoni. Acestea fiind zise, se pare că în acest loc mai mult decît pericolos, pietonilor le este «dăruită» viața ori de șoferii care conduc cu mare grijă ori de abilitatea cu care pietonii reușesc, făcînd un fel de «echilibristică», să ajungă pe refugii sau pe celălalt trotuar.

Șoferii care respectă dreptul pietonilor la această zebra sînt o raritate. Toți trec aici în zbor, de parcă ar fi la curse sau ca și cum le-ar fi frică că-i ajunge «dracu din urmă».

Pericolul de accidente grave este aici foarte mare și din păcate au fost destule pînă acum în această zonă.

Faptul că vă scriu dv. este motivat de următoarea cauză:

După cum v-am relatat, am doi copii cu cîte două fetițe fiecare. Acestea sînt: Ioana, de 7 ani și două luni, Andreea, 6 ani și 7 luni, Irina, 3 ani și 10 luni și Adriana, 2 ani și 4 luni. Toate sînt drăgălașe, imi sînt tare dragi și tremur gîndindu-mă la viața lor. Vreau să le știu mereu sănătoase și să albă un viitor cît mai fericit!

Aflînd vîrsta fetelor, ați constatat că deja prima dintre ele este școlărită, în clasa I, și învață la școala de peste drum de locuința părinților. Așa cum este de presupus, toate fetele vor învăța primii

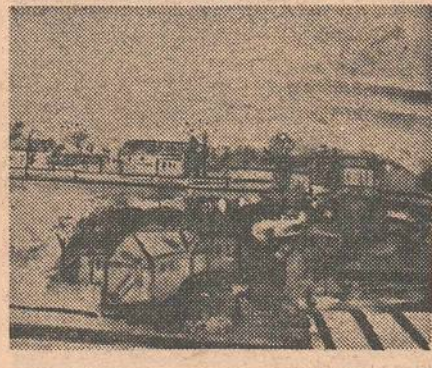
anș tot, la această școală. Dar, pentru a ajunge acolo și apoi din nou acasă, micile mele nepoțele, la fel ca mulți copii de vîrsta lor, își vor pune viața în pericol de cel puțin două ori pe zi. Și de cîte ori pe săptămîină, pe lună, pe an și... ani? Oare pentru ele și ceilalți copii viața le va fi o loterie? Oare reuși-vor să o «cîștige» pînă la urmă toți acești copii?”

Prin cîte coșmaruri a trecut, oare, bunicul înainte de a ne scrie aceste rînduri? În tren, înapoiindu-se la Roman, unde locuiește, întrecîndu-și brusc lectura, ori în fața televizorului, aflat la cumpărături, sau chiar în timpul unor discuții cu un prieten sau un cunoscut, gîndul pensionarului nu a zburat de atîtea ori spre zebra din Colentina? Sunele telefonului nu a făcut, oare, uneori să tresară inima bunicului la gîndul aflării unei vești proaste? Locul acela aflat, după cum descrie pensionarul, ca într-un fund de covată, spre care mașinile se îndreaptă vijelios coborînd de pe dealuri, a ajuns o obsesie pentru omul cu părul alb, care locuiește într-un oraș cu oameni mai puțini grăbiți decît cei din marea cetate.

Sînt convins că în frîmțirile lui, omul a ajuns și la un alt raționament. Întrebîndu-se: „Oare printre cei care fug mîncînd pămîntul peste «zebra» cu pricina, bîgînd frica în pietonii mici și mari, nu sînt și oameni ai căror copii ori nepoți traversează și ei drumul, nu neapărat în Colentina, ci pe Olteniței, pe Giurgiului, pe Grivița, în Brașov, Cluj-Napoca, Iași ori alurea? Cînd văd copilașii speriați, derutați de bolzii pe patru roți, neavînd curajul să se angajeze în traversare, sau oprîți, ca și cum ar fi hipnotizați, în mijlocul străzii, nu le zboară gîndul spre odraslele lor aflate, poate în aceleași ipostaze?”

Cel mai nobil și generos răspuns dat pensionarului de la Roman, un bunic simbol, căci mii, zeci de mii de bunici ne-ar putea trimite rînduri asemănătoare, consider că ar fi să-i promitem lui și tuturor bunicii că depeșa din Roman va îndemna la un moment (măcar unul!) de reflecție pe toți cei care trec atît pe la zebra din Colentina, cît și pe la toate celelalte de pe tot întinsul țării. Copiii, sarea pămîntului, cum atît de nobil și de înțelept îi numea un mare umanist, să ne gîndim la ei, la viața și la sănătatea lor, mereu, inclusiv cînd ne aflăm la volan.

VICTOR BEDA ■

„Milionarul”

Cînd și-a făcut apariția în orașul Năsăud, unii dintre cei cu care avea de-a face nici măcar nu-l cunoșteau după adevăratul său nume. Îi spuneau doar atît: „milionarul”...

În realitate era un modest recuperator de metale refolosibile din cadrul întreprinderii cu astfel de atribuții economice al județului Bistrița-Năsăud, pe numele lui adevărat **Ioan Sabău**.

— Cu toate că nu este vorba de o poveste vinătoarească — ne spune căpitanul **Grigore Moldovan** din Serviciul economic al miliției județene — ideea afacerii la care o să mă refer s-a născut — ce le poate trece unora prin minte în asemenea împrejurări! — la o partidă de vîntătoare. **Ion Sabău**, vîntor, **Ovidiu Păiuș**, directorul întreprinderii — vîntor, unde puteau să se apropie unul de altul, sef și subaltern, mai mult decît la o partidă, în mijlocul naturii?

Mai aveau însă nevoie de un „aliat”, fără de care planul conceput de Sabău nu putea fi realizat. Și a fost găsit omul potrivit, în locul potrivit, **Ioan Rusu**, de la biroul administrativ, care urma să întocmească documentele financiar-contabile, pentru că fără asemenea „forme” nu este posibilă nici o afacere.

În acest trio, directorul își asumă răspunderea de a-i înștiința pe achizitorii teritoriali că „prin strădaniile mele, vă fac și vouă planul, că voi nu sînteți în stare! Așa că predați lui Sabău sumele de bani în numerar, în contul materialelor refolosibile pe care le asigurăm noi, în numele centrelor voastre și, țineți-vă gura!”

Ioan Rusu s-a obligat să întocmească actele în așa fel încît să rezulte că vagoanele de metal — fier și plumb, recuperate de la întreprinderile din localitate — provin, chipurile, de la centrele de achiziții din județ. Spre exemplu, pentru centrul de achiziții din Lechința, gestionat de Eva Han, au fost întocmite acte din care rezulta că a predat, o singură dată, numai plumb de 80.000 lei, cînd în realitate într-un an întreg centrul respectiv nu avusese posibilitatea să achiziționeze plumb decît în valoare de circa 5.000 lei!

Ca să nu creeze cumva suspiciuni, Ioan Sabău a avut inspirația — acceptată de ceilalți — de a închiria autocamioane cu care să transporte metale de la Bistrița la Lechința. Năsăud și în alte localități, în care există centre de achiziții și tot cu acele camioane să le aducă înapoi, ca să se „dovedească” legalitatea etc., etc.

Grație „autorității” de care se bucura directorul Păiuș, nu mai puțin de 12 achizitori au acceptat tranzacția, oferindu-i lui Sabău posibilitatea să încaseze, prin actele false întocmite de Rusu, nu mai puțin de 320.000 lei, bani împărțiți între ei, nu chiar frățește, deoarece Sabău pretindea că i se cuvine mai mult, el fiind inițiatorul.

Intr-adevăr, fiecăruia după merit, așa cum s-a apreciat și în instanța de judecată, Sabău primind 16 ani închisoare, Rusu — 6, iar fostul director — 5.

MIHAI GROZAVU ■

„Învingătorul e cu atât mai onorat cu cât învinsul e mai renumit“

Sport

● „Românele au salvat concursul!“ ● Dinamo, Steaua, Universitatea Craiova și Politehnica Iași continuă ●

Minunatele noastre atlete

Intre 2 și 22 februarie, cîteva dintre atletele noastre fruntașe au fost invitate la un circuit de concursuri în Statele Unite. Însoțite de antrenorii Ion Puică, Nicolae Mărășescu și Mihai Zaharia, au făcut deplasarea Maricica Puică, Doina Melinte, Anișoara Stanciu, Cristiana Cojocaru, Vali Ionescu și Fița Lovin, care au luat startul, toate, în reuniunile de la Dallas (2 II), San Diego (15 II) și New York (22 II). În zilele de 8 și 9 februarie întrecerile desfășurându-se în localități aflate la distanțe foarte mari, la Ingelwood (Los Angeles) și, respectiv, East Rutherford (New Jersey), fetele noastre s-au împărțit în două grupuri, Melinte, Cușmir și Lovin rămînînd pe coasta vestică a Americii, iar celelalte 3 deplasîndu-se în orașul în care, cu un an în urmă, Puică obținuse titlul mondial de cros.

Înainte de a încerca o „radiografie“ a comportării fiecărei sportive în parte, să notăm că ele au lăsat, în toate concursurile, o impresie excelentă, făcîndu-și datoria și reprezentînd cu cinste culorile patriei. În pofida unei concurențe alese (în circuitul menționat s-au bătut 9 recorduri mondiale!), fetele noastre s-au dovedit cele mai bune dintre cele mai bune, cîștigînd adesea și, după statistica antrenorului emerit Nicolae Mărășescu, ocupînd în procent de 97 la sută (din participări) locurile 1 și

Imbatabila Doina Melinte

2 ale probelor în care au fost înscrise. Atît publicul american, care a umplut pînă la refuz sălile (toate reuniunile au fost indoor), inclusiv celebrul Madison Square Garden din New York, unde s-au desfășurat campionatele naționale ale S.U.A., cît și presa au remarcat prestația reprezentanților României, talentul și abnegația lor, răsplătîndu-le cu ropote de aplauze și ziarele, cu articole elogioase. După reuniunea de la Ingelwood, de pildă, în care Melinte, Stanciu și Lovin au ieșit învingătoare, „Los Angeles Times“ și-a intitulat relatarea „Românele au salvat concursul!“ Dealtfel, însuși directorul executiv al federației de specialitate din Statele Unite, Olan Cassel, s-a exprimat mai mult decît măgulitor la adresa atletelor noastre, felicitîndu-se pentru ideea de a le fi invitat.

Deși au avut și unele probleme de sănătate (Stanciu a acuzat dureri dorsale, iar Puică a luat startul la New York, unde anunțase o tentativă de dobîrîre a recordului mondial pe 3 000 m, cu febră), performerele românce au fost, fără excepție, la înălțime, Doina Melinte a cîștigat toate cele 4 probe la care a participat, primînd premii speciale din partea organizatorilor, pentru cea mai bună atletă a reuniunii, la Ingelwood și la New York. Cîte două victorii au obținut Fița Lovin (la Ingelwood și San Diego) și Vali Ionescu (la East Rutherford și San Diego), dar la fel de prețioase par și izbînzile reușite de Maricica Puică (la Dallas), Anișoara Stanciu (la Ingelwood) și Cristiana Cojocaru (la New York), între învinsele lor numărîndu-se campioane de renume, ca americancele Lewis și Hooks (triplă medaliată cu aur la J.O.) sau sovieticele Agletinova (nr. 1 la bilanțul mondial pe 1984 la 1 500 m) și Podialovskaia.

Felicitîndu-le pe minunatele noastre atlete pentru această ultimă salbă de succese, ca și pe antrenorii lor, încheiem prin a întreba: pe cînd (măcar) vești bune și din atletismul masculin? Exemplul fetelor, care au făcut din nou dovada unei înalte valori, răspunzînd astfel, concret, condițiilor fără eșur puse la dispoziție de mișcarea sportivă, de societate, s-ar cuveni urmat și de băieți. Nu insistăm acum, despre asta vom mai discuta, cînd de curînd.

OVIDIU IOANITOIAIA

Adio Sighet! Adio Mizil!

Și în această ediție, Cupa României la fotbal și-a păstrat caracterul de competiție a surprizelor, dar totul a durat pînă în sferturi! Miercuri, în fața unor tribune foarte populate (peste 20 000 de spectatori la Cluj-Napoca), cu atît mai demne de elogi cu atît au urmărit pe o vreme geroasă partide „neutre“, favoritele au învins pe toată linia. Dinamo, Steaua, Universitatea Craiova și Politehnica Iași obținînd calificarea pentru semifinalele programate tocmai la 12 iunie.

Marele performere de pînă acum, divizionara C Mecanica Sighet și A.S. Mizil, la primul ei an în B, au ieșit din cursă, 0-2 cu Politehnica Iași și, respectiv, 1-3 (după prelungiri) cu Universitatea Craiova, dar ele au părăsit scena cu fruntea sus, lăsînd o amintire dintre cele mai plăcute. Maramureșenilor le-au fost fatale ultimele 10 minute ale meciului de la Brașov, cînd condiția fizică superioară a elevilor lui Otet și-a spus cuvîntul. La rîndul ei, echipa din Mizil a ținut să demonstreze, și a izbucit, că nu întîmplător a presărat pe drum „victime“ ca F.C. Olt și S.C. Bacău. În plan mai larg, nu doar rezultatele, cît prestațiile lor au fost convingătoare, dînd un plus de atractivitate întrecerii și probînd concret că diferența valorică dintre divizia A și celelalte eșaloane ale fotbalului nostru nu e, cum se afirmă în mod obișnuit, chiar kilometrică! Sincere felicitări fotbalistilor din Sighet și celor din Mizil, antrenorilor și suporturilor lor! Să oblige, cazul Mizilului, o grupare cum e Universitatea Craiova să apese pînă la fund pe accelerator

pentru a realiza, în prelungiri, un succes de nimeni pus la îndoială, nu-i chiar o ispravă de trecut ușor cu vederea! Dealtfel, seara, dintr-una din camerele hotelului „Flora“ (unde Universitatea a sosit în vederea meciului cu Rapid), antrenorul Florin Halagian ne-a vorbit, prin telefon, cît se poate de frumos despre fotbalistii mizileni: „Spiritul lor de luptă, modul deschis și curajos în care au abordat partida ne-au impresionat atît pe noi, cît și pe spectatori. A.S. Mizil s-a bătut fără menajamente, dar în limita regulamentului. Păcat că terenul, ca un patinoar, a împiedicat ambele echipe să joace cum ar fi vrut și, mă refer mai ales la Universitatea, ar fi putut. În ceea ce ne privește, cîteva ratări, între care o bară, au dus la prelungiri. După minutul 90, victoria noastră s-a conturat însă fără dubii. E drept, mai avem de făcut unele rețușuri, Ciocoianu a greșit nepermis la golul lui Simaciuc, dar mizăm pe reîntririle lui Negrilă și Tilihoi (n.n. suspendați pentru o etapă) și sperăm să reluăm campionatul, duminică, printr-o evoluție la nivelul prestigului echipei. Oricum, pentru a nu lungi vorba, A.S. Mizil și-a vindut foarte scump pielea“.

Celelalte favorite, Dinamo și Steaua, și-au onorat cum se cuvine „cărțile de vizită“: 3-1 cu Chimia și 1-0, cu Baia Mare. După o primă repriză (am înțeles) excelentă, cînd s-a detașat la 3 goluri, deținătoarea trofeului a slăbit ritmul, permițînd vîlcenilor să înscrie punctul de onoare. Dinamo continuă să-și păstreze stilul economic, gîndind totdeauna cu o mișcare înainte, de data

asta socotînd că meciul de la Tirgu Mureș, din etapa inaugurală a returului, îi va ridica mai multe probleme. Fără a intra în amănunte, merită reținut numele virfului de atac Sorin Răducanu (promovaț de la Dinamo Victoria), al cărui „swing“ îi va obliga, bănuim, pe Tălnar și pe Orac să-și restructureze jocul, împingîndu-i spre poziții mai avansate. E însă prea devreme, mult prea devreme, de dat verdicte.

La Cluj-Napoca, Steaua n-a avut de înfruntat doar un adversar tot mai încrezător în forțele sale (mai ales după eliminarea Sportului), ci și orgoliul unei echipe care n-a uitat că, finalistă în 1982, a înțîlnit pe Real Madrid în Cupa cupelor. Liderul de toamnă al diviziei A a învins pe merit, deși băimărenii lui Frățilă s-au zbatut pînă în minutul 90, creîndu-și și ei unele ocazii. Unicul gol a fost înscris de Bôlôni, care pare să anunțe, după un sezon petrecut mai degrabă în convalescență, o primăvară de anvergură. Va fi un reviriment care nu va avea decît să ne bucure, în virtutea rolului pe care Bôlôni îl deține în mecanismul echipei naționale, aflată (după cum se știe) înaltea unor examene decisive pe drumul spre o doua Guadaluajara.

Revenînd la Cupă, să subliniem că semifinalele ei cuprind, cu o singură excepție (Sportul studentesc), fruntea clasamentului diviziei A. Un outsider, formația din Copou, și 3 dintre cele mai „galonate“ și mai valoroase echipe ale campionatului, Steaua, Dinamo și Craiova. Se anunță, nici nu e greu de anticipat, o luptă inversunată din care, sperăm, fotbalul românesc nu va avea decît de cîștigat, în tentativa lui de a revedea Mexicul.

Anglia se distanțează

În noaptea de miercuri spre joi, cînd revista era ca și gata, ne-a sosit știrea (confirmată cu amabilitate de colegii de la ziarul „Sportul“) că, în cadrul grupei a III-a a preliminariilor C.M. de fotbal din 1986, Anglia a întrecut, în deplasare, Irlanda de Nord, cu 1-0. Grație acestui rezultat, care o duce (coroborat cu acel parcă de neînchiput 8-0 din Turcia) la +4 în clasamentul adevăratului, echipa celor doi Robson (Brian golgeter, Bobby antrenor) pare să fi luat o serioasă opțiune pentru calificare, golaverajul ei fiind un alt argument: 14-0!

Cum însă în Mexic urmează a merge primele două clasate din această serie de 5 echipe (Anglia, Irlanda de Nord, România, Finlanda, Turcia), victoria Angliei la Belfast ne dezavantajează în măsura în care ne face și un serviciu! Nu e nici un paradox în această afirmație: dacă Anglia s-a distanțat față de reprezentativa României (cu un singur joc, 2-3 cu Irlanda de Nord, în depla-

sare), în schimb cea a Irlandei, presupusă ca principala contracandidată a echipei noastre în bătaia pentru calificare, a coborît la -2! Poziția elevilor lui Billy Bingham se arată cu atît mai nesigură, cu cît irlandezii au ratat deja întîlnirea din Finlanda, cedînd cu 0-1. În acest context, cu totul surprinzător, dar în conformitate cu calculul strict al hirtiei, tocmai finlandezii promovează în prim-plan, drastică lor înfrîngere de pe Wembley (0-5) fiind compensată printr-o izbîndă (2-1) reușită în Turcia, formația scandinavă găsindu-se și ea în beneficiu în clasamentul adevăratului, +2. La zi, ierarhia grupei se prezintă după, cum urmează:

1. Anglia	(+4)	3	3	0	14	-0	6	p
2. Irlanda N.	(-2)	4	2	0	5	-5	4	p
3. Finlanda	(+2)	4	2	0	4	-8	4	p
4. România	(0)	1	0	0	1	-2	3	0
5. Turcia	(-4)	2	0	0	2	-1	10	0

De remarcat, fără a comenta prea mult: ieșirea Turciei din cursa calificării și, în altă ordine de idei, golaverajul negativ al formației finlandeze, ca un

amănunt, singura din cele 5 care n-a participat la nici un turneu final (au fost 12) al campionatelor lumii.

Cum echipa antrenată de Mircea Lucușu (observator, miercuri, la Belfast) n-a disputat decît un meci, șansele ei de calificare rămîn, oricum am privi, intacte. Dacă Anglia s-a desprins, deși „accidente“ se mai pot ivi, Finlanda în primul rînd și chiar Irlanda de Nord mai speră, ultima legîndu-și nădejdele (puține) de eventualele victorii din Anglia și România! „Cartea“ noastră pare mai realistă: cît mai multe puncte acasă, de dorit toate, și măcar 2-3 din deplasare (din 6 posibile), de preferat din Finlanda, care și-ar împuțina astfel considerabil șansele. Drumul Mexicului e însă lung, căci meciurile din serie, ca și comentariile sînt abia la început. Reamintim programul fotbalistilor tricolori: la 3 aprilie cu Turcia (a), la 1 mai cu Anglia (a), la 6 iunie cu Finlanda (d), la 23 august cu Finlanda (a), la 11 septembrie cu Anglia (d), la 16 octombrie cu Irlanda de Nord (a) și la 14 noiembrie cu Turcia (d). Vom reveni.

Baschet

Steaua păstrează titlul

Totul părea foarte simplu: în cea de a cincea întîlnire a lor din acest campionat, Steaua înscrisa coș după coș și se distanța tot mai mult de Dinamo care nu mai avea, ca în manșa precedentă, un Dan Niculescu la fel de inspirat. În schimb, Ermurache, Ardelean, Cernat, Opștaru erau pur și simplu contaminați de pofta de joc a lui Brănișteanu, conducătorul de joc stelist. Mulți din tribune pronosticau o victorie confortabilă a echipei acestuia. Dar, de la jumătatea reprizei întîia, lucrurile se schimbă. Cei care par mai în vervă sînt dinamoviștii. Vinereanu, Uglai, Niculescu, Marinache, Iacob își revin din utluala provocată de iureșul la care au fost supuși în primele minute. Ceea ce fac ei pe teren capătă o coerență pe care nimeni n-o mai prevedea. Din victime sigure, dinamoviștii au puterea și luciditatea să devină niște combatanți redutabili, spre stupefarea adversarilor lor, ajunși ei acum în degingoladă. La sfîrșitul reprizei cele două echipe sînt separate de un singur punct. Dar ce se va întîmpla după revenirea lor de la vestiare va fi de un rar dramatism. Ca pentru a confirma încă o dată valoarea apropiată a celor două fruntașe ale baschetului nostru, cînd conduce Steaua, cînd e rîndul lui Dinamo să aibă mai multe puncte, cînd ambele sînt la egalitate. Nici una nu reușește să ia un avans hotărîtor. Se rătăcesc mult, exasperant de mult, se joacă destul de banal, fără nici o finețe care să încinte pe cei aflați în tribunele sălii Floreasca (din nou neîncăpătoare pentru un meci de o asemenea anvergură). Dar cine mai are timp să închege un spectacol în care să fie admirată arta de a face o fentă, de a trece în dribling pe lîngă toți adversarii, cînd mai e doar puțin de jucat și tabela electronică arată 75 la 75! Finalul este de-a dreptul electrizant. Gălerile aproape că uită să-și mai încurajeze favoriții. Dar iată că Brănișteanu, micul vrăjitor al acestui meci, reușește cu un ultim efort să mai înscrie un coș. E 77 la 75 și Steaua e campioană! Bravo ei, dar bravo și lui Dinamo, un partener de întrecere demn de tot respectul.

GEORGE ARION

● Dacă vederea slăbește, mergi mai aproape să-ți recunoști prietenii ● Fotbal deasupra comorii ●

În zodia cercului vicios

Economia mondială a străbătut una din cele mai lungi și mai apăsătoare crize economice, cu consecințe grele asupra nivelului de trai al locuitorilor de pe întregul glob pămîntesc. Pe fundalul crizei economice mondiale, unul din fenomenele cele mai grave l-a constituit, în țările occidentale, șomajul. Iată că de vreo doi ani și jumătate se vorbește de ieșirea din criză, de o înviare a economiei planetei, inclusiv a economiei țărilor apusene dezvoltate. Se dau cifre, se publică grafice de creștere a producției la cutare sau cutare produs, prețurile la petrol scad, totul pare a intra pe făgașul normal, nava Terra revine, economicște, pe linia de plutire.

Da, dar toate acestea nu se referă la locurile de muncă sau, oricum, începutul de redresare în acest domeniu este foarte slab în comparație cu restul. Numărul celor fără de lucru în țările vest-europene și în Statele Unite a fost în 1984 deosebit de mare, iar specialiștii prognosticează că în aceste țări șomajul se va menține și în 1985 la nivele comparabile cu cele din timpul crizei și că dificultățile în legătură cu locurile de muncă vor persista și în anii următori.

Pornindu-se de la această situație, se caută, evident, soluții, se propun remedii. În acest cadru, se înregistrează o recrudescență a mai vechilor teorii potrivit cărora intensificarea activităților în industria de armament ar

avea efecte pozitive atât în reducerea șomajului, cât și în redresarea economiei în general. Logica ar fi următoarea: lărgindu-se producția de armament, ea absoarbe un însemnat contingent din forța de muncă disponibilă, precum și o bună parte din capitalurile care nu-și găsesc plasament, beneficiile sînt asigurate și toată lumea este mulțumită. Printre alte cusururi, acest raționament are unul de căpetenie: este fals.

Bineînțeles, pentru moment industria de război dă de lucru la numeroși oameni; pentru moment, printr-o eventuală mărire a dimensiunilor sale, producția de armament poate să mai

Comentariul săptămânii

ocupe încă un anumit număr de muncitori din marea masă a șomerilor. Dar, după cum bine se știe, industria de război nu numai că nu îmbunătățește cu ceva traiul oamenilor, dar constituie o masivă sustragere din bunurile utile. De aceea, după cum iarăși bine se știe, fondurile alocate pentru înarmări — care, potrivit estimărilor instituțiilor specializate, se ridică în prezent la extraordinara sumă de 1000 de miliarde de dolari anual — nu sînt altceva decît un imens furt

din munca trudită a globului. În sfîrșit, după cum este, de asemenea, cunoscut, înarmările nu numai că iau piinea de la gura a milioane de oameni, dar pun în pericol pacea lumii, însăși existența planetei noastre.

Iată de ce, dacă privim lucrurile nu exclusiv din punctul de vedere al momentului de față, ci în perspectivă, ajungem la concluzia că angajarea forței de muncă în producția de război nu duce la reducerea numărului celor fără de lucru, ci, dimpotrivă, prin perpetuarea sustragerii de fonduri uriașe, contribuie la amplificarea șomajului. Problema se află, prin urmare, în zodia cercului vicios: ca să scape de șomaj, oamenii se angajează în industria de război, dar această industrie face ca, pe ansamblu, numărul de locuri de muncă să se diminueze și mai mult.

Apare deci cu deosebită claritate că este de importantă și pentru lichidarea șomajului luarea grabnică de măsuri concrete în direcția dezarmării. Căci reconvertirea industriei de război în producție nemilitară ar rezolva, alături de problemele alimentației, locuințelor, instrucției, sănătății etc., și problema locurilor de muncă, a lichidării șomajului. Ca să nu mai vorbim de rolul pe care o astfel de reconversie l-ar avea în instaurarea păcii pe pămînt.

ION D. GOIA ■

Dreptul și țăria

națională (II)

Evocarea, în introducerea acestor însemnări, a publicisticii eminesciene se justifică prin rațiuni de ordin istoric și doctrinal. Pe vremea lui Mihai Eminescu în România studiul organizat al dreptului internațional în universitățile românești se afla la începutul său. Se făceau primii pași spre cristalizarea unei doctrine naționale a dreptului internațional modern. Printre specialiștii care au ilustrat cu strălucire această disciplină științifică se numără profesorul și juristul Valerian Ursianu. Născut în aprilie 1845, la Rm. Vilcea, Val. Ursianu a studiat la București și Roma, unde a obținut doctoratul în 1876. Și-a continuat apoi studiile la Paris și de la 1878 la Berlin. Din 1880 îl întâlnim profesor de drept al ginților la Universitatea din Iași, pentru că în 1883 să fie numit profesor de drept internațional la Universitatea din București. Timp de 35 de ani, Val. Ursianu a predat cursul de drept internațional tinerimii universitare care, potrivit spuselor profesorului român, „în legiunile de mii de studenți, a ascultat la facultățile noastre juridice, cu răbdare și afecțiune, cuvîntul învățătorului său”.

Pornind de la însemnătatea covârșitoare atribuită de Mihai Eminescu rolului dreptului internațional pentru apărarea interesului țărilor mici și mijlocii, vom zăbovi în aceste însemnări asupra citorva din opiniile caracteristice ale unui specialist, profesionalizat în domeniul dreptului ginților, pentru a sublinia modalitățile prin care știința dreptului internațional își propunea să contribuie la promovarea „păcii și înfrățirii” între națiuni”.

În concepția lui Val. Ursianu, dreptul ginților este legea popoarelor, care, sub formă de state independente, alcătuiesc obiectul dreptului internațional. Recurgînd la o izbită comparație, juristul român arată că, așa cum astronomia are ca obiect studiul corpurilor cerești, pentru a descoperi și deduce din natura lor legile fizice după care ele coexistă și se deplasează armonice în spațiul universului, tot astfel și dreptul internațional are ca obiect studiul unor corpuri politice, numite națiuni, spre a descoperi și deduce din raporturile care derivă din natura lor morală, legile raționale prin care se guvernează acțiunea și conduita lor în lume, pentru a putea coexistă și prospera pe suprafața globului pămîntesc.

Într-o perioadă în care se contesta specificitatea dreptului internațional, iar uncori însăși capacitatea acestuia de a exista ca drept, Val. Ursianu aminteste criticilor și scepticilor că juristul român, cu toate că erau dotati cu un spirit practic și pozitiv, recunosteau dreptului ginților o mai mare statornicie și o importanță filozofică superioară îngustului drept civil. Credința în virtuțile dreptului internațional nu-l împiedică pe juristul român să observe însă cu luciditate

că violarea normelor de drept constituia o tristă realitate a zilei. Forța și amenințarea cu forța rămîneau un instrument de acțiune politică. Conștient de această stare de lucruri, Val. Ursianu arată că guvernele care s-au preocupat și se mai preocupă de a obține soliditatea statului prin acapararea de teritorii străine au recurs, de regulă, la forță și la o tiranie deghizată. Profesorul român reamintește însă că cel mai mare și mai strălucit căpitan al timpurilor moderne, Napoleon Bonaparte, condamnat de soartă să filozofeze, pe stîncile de pe insula Sf. Elena, asupra trănicioarei forțelor omenitești, a observat cu teme: „Nu sînt pe lume decît două puteri — sabia și spiritul... În perspectivă, sabia este întotdeauna bătută de spirit”. Spiritul își găsește teren de manifestare în promovarea neșovătească a dreptății.

În publicistica eminesciană întîlnim o adevărată replică la dialogul napoleonian de mai sus. La 26 februarie 1880, într-un editorial din ziarul „Timpul”, evocînd valorile trecutului istoric, M. Eminescu sublinia că acel trecut a avut părți bune intrucît „cu toate invaziunile seculare ale leșilor, ungarilor, tătarilor, turcilor, rușilor, el a știut să păstreze o țară creștină și autonomă coborîtorilor săi, la început prin vitejia armelor și, cînd România a fost sleită de sînge și de puteri, prin dibăcie diplomatică și înțelepciune politică”. (subl. ns.). Succesul diplomatic, pentru a fi trainic, trebuie să se fundamenteze pe dreptul internațional. Este o cerință pe care o reamintește, nu o dată, cu toată vigoarea, Val. Ursianu, mai ales atunci cînd tratează despre lupta neobosită a statelor mici și mijlocii pentru recunoașterea principiului deplinei egalități în drepturi a tuturor statelor. Din punctul de vedere al teoriei dreptului internațional, toate națiunile mari și mici, statele puternice sau slabe sînt egale înaintea dreptului internațional. În practică, arată juristul român, lucrurile se schimbă. După cum între cetățenii statului cel mai liberal și mai democratic, egalitatea de fapt nu este identică cu egalitatea de drept, tot astfel și între popoarele suverane nu poate exista o perfectă și efectivă egalitate. Sensibil la raportul de forțe existent pe arena internațională în vremea sa, Val. Ursianu învederează că influența, prestigiul, autoritatea de care se bucurau în lume unele imperii ca Marea Britanie, Germania, Rusia, unele republici ca Franța sau Statele Unite nu pot fi egale, nici nu se pot compara cu țări ca Grecia, România, Serbia, Bulgaria, Muntenegru și altele, situate, potrivit unor autori ironici, „în ultimele diviziuni ale suveranității”.

În ciuda acestui tablou politic descurajant, autorul român, se plasează pe o poziție înaintată, susținînd, ca și alți reprezentanți ai doctrinei dreptului internațional, că drepturile și egalitatea națiunilor trebuie să fie respectate deopotrivă, fără nici o deosebire. Un pilon este și el un om, întocmai ca și un stat suveran, ca cel mai puternic regat. Dreptul se afirmă ca un instrument de ordonare juridică a raporturilor dintre toate statele lumii, indiferent de mărirea, sau potențialul acestora.

IOAN VOICU ■

(Va urma)

Roza vinturilor

GÜNTER EICH

(R.F. Germania)

Unde locuiesc

Cînd am deschis fereastra înotăr pești în odaie, heringi. Părea că tocmai trece un cîrd.

Se jucau pînă și printre pomii cu pere.

Însă cei mai mulți mai zăboveau în pădure, deasupra pepinierii și-a carierei de piatră.

Ei sînt incozoi. Dar și mai incozoi sînt marinarii (printre aceștia grade superioare, timonieri, căpitani) care vin frecvent la fereastră deschisă rugîndu-se de foc pentru tutunul lor prost

Vreau să mă mut.

Nume

Nume eu i sau nume cu o zadarnic caut să-mi amintesc de consoane. Zumzăie asemeni unui zumzet telefonic, cum cum. Ascult încordat. Multe diseuții în anul 1200, ele ajung la mine, dar pronunțarea-i altfel, mă căznesc. Cineva cu a mă incurajează, un fel de stringere de mină la care nu răspund, o înghițitură de vin sec, un u de prisos, un igrec inutil.

Optică

Dacă vederea slăbește mergi mai aproape să-ți recunoști prietenii.

Îți pui ochelari, sau întrebuințezi lentile de contact observi.

de foarte aproape negrul de sub unghia dușmanului.

În românește de PETRE STOICA ■

De pe toate meridianele

Ce se poate ascunde sub gazonul unui stadion

Ani în șir sportivii au zburdat pe terenul de fotbal din orașul bielorus Polotk fără ca vreunui din ei să-i treacă prin mînte că în acest du-te vino al lor de la o poartă la alta treceau de zeci și sute de ori pe deasupra unei comori. Aceasta a fost descoperită de o lucrătoare cu prilejul unei reamenajări a terenului. Este vorba de numeroase obiecte de aur datînd, după părerea specialiștilor de la Muzeul de istorie și arheologie din Polotk, de acum o mie de ani. Potrivit legii, norocoasa descoperitoare a primit în bani echivalentul a un sfert din valoarea tezaurului.

Pasiunc marc televizorul!

Din cînd în cînd, prin ziare și reviste apar caricaturi cu indivizi care, dintr-o casă în flăcări, sar în plasele pompierilor cu televizorul în brațe, neîndurîndu-se nici măcar în asemenea împrejurări să întrerupă urmărirea unui meci sau a altei emisiuni captivante. Nimeni n-a crezut însă că așa ceva s-ar putea petrece în realitate. Și totuși asemenea lucruri se întîmplă. De curînd, într-o casă din Birmingham (Anglia), trei femei urmăreau un film la televizor. În acest timp, imobilul a luat foc, flăcările și fumul s-au răspîndit cu repeziune. Femeile n-au observat însă nimic. Iar cînd pompierii, alertați de vecini, au venit la locul incendiului și au pătruns în blocul care ardea, cele trei prietene continuau să urmărească foarte absorbite filmul, să fumeze și să bea cafea, ca și cum nimica nu s-ar fi întîmplat. Cu mare chin, pasionatele telespectatoare au fost în cele din urmă scoase din imobil și salvate. Întrebată cum de nu și-au dat seama de incendiu, întrucît încăperea în care se aflau era imbecilă de fumăgai, din care pricină și tușeau virtos, ele au răspuns că au considerat fumul ca provenind de la propriile lor țigări.

Orbul la volan

Cînd Rinaldo Guedes, un tînr în vîrstă de 25 de ani din orașul brazilian Salvador, a arătat familiei permisul său de conducere nou nou, care-i dădea dreptul să se urce la volanul oricărui fel de vehicul auto, în toate statele Braziliei, rudele au avut impresia că visează, într-atît nu le venea să-și creadă ochilor și urechilor. Și aceasta din simplul motiv că Rinaldo era orb din naștere, fără nici o șansă de vindecare. Cum fusese posibil așa ceva? Foarte simplu. Orbul, evident, nici nu călcase pe la Direcția circulației rutiere, care eliberează permisele, ca să nu mai vorbim de vizita medicală și de datul examenelor, care nici nu puteau intra în discuție. Totul fusese pus la cale de un ziarist de la „Tribuna da Bahia”. Ca să se amuze și, totodată, să demonstreze ce poate face banul, redactorul de la publicația arătată a dat unui polițist un bacșiș gras, în schimb căruia peste numai o săptămînă primea permisul pe numele lui Rinaldo Guedes. Din fericire, tînrul numai s-a amuzat și el, la rînd cu ceilalți, neînsistînd să-și folosească permisul. Ziarul a cerut, evident, pedepsirea polițistului ciubucar.

ION D. GOIA ■

Lumea se amuză

După N.B.I.

Anul după Jupiter

● Există un mister al „triunghiului Bermudelor” ? ● Microproce soarele și analfabetismul ●

Si nien hau!

Mulți dintre dumneavoastră vă veți întreba ce semnificație au aceste cuvinte? Ei bine, este urarea pe care și-o adresează chinezii cu prilejul Anului Nou, care se cheamă: Sărbătoarea Primăverii. În anul precedent am avut prilejul să asist la pregătirea cit și la desfășurarea acestei sărbători, în toată splendoarea ei. Se potrivește la cumpăna dintre întâi și două februarie.

Multe din manifestările prilejite de Sărbătoarea Primăverii de-a lungul istoriei Chinei erau legate de omagierea cerului. Calendarul lunar chinez corespunde anului agricol și este împărțit în 24 de „sezoane” de referință — pentru buna desfășurare a muncii agricole. Fiecare „sezon” are 15 zile iar fiecare an are 360 de zile și la 4—5 ani se mai adaugă o lună — altfel spus, o lună se repetă. Explicația se găsește în rotația lunii, deoarece chinezii din antichitate se orientau după mișcarea astrului argintiu și nu după cel auriu al soarelui.

Calendarul lunar a fost stabilit în China în urmă de 4000 de ani, în timpul primei dinastii sclavagiste Xia, suferind în scurgerea clepsidrei — cum era firesc — modificări, care s-au oprit însă la 1200, în vremea dinastiei Yan, datorită învățatului epocii, Guoso Cin, recunoscut și pentru meritele sale în domeniul cercetărilor de astronomie. Guoso Cin a conceput calendarul într-o formă anume, care s-a transmis întocmai și se respectă până în zilele noastre.

Primul „sezon” din cele amintite este socotit „pragul primăverii” și începe în perioada pregătitoare Sărbătorii Primăverii, cu alte cuvinte, cu o săptămână înainte de Anul Nou. Sărbătoarea noului an se petrece paisprezece zile de-a rîndul și culminează cu Yuan Xiao — adică „Sărbătoarea Lampionelor” — denumită și „Carnavalul Lampionelor” sau „Festivalul Lampionelor” — după care, încet, încet, vremea începe a se încălzi.

Se povestește că în succesiunea istoriei milenare chineze, primăvara se întimpla, an de an, cu fastul convenit unei adevărate ceremonii. În partea de sud a Beijingului se poate vedea și astăzi platforma numită „Altarul agriculturii” — alături de care se întinde o suprafață special amenajată, pavată cu dale pătrate și împrejmuită cu balustrade de marmură, purtând denumirea de „platforma de observat aratul”. În fața acestei platforme este un lot de pământ cu o suprafață de circa 1,3 mu (un „mu” fiind egal cu a 15-a parte dintr-un hectar). Toți împărații, începând cu dinastiile Ming (1368—1644) și Qing (1644—1911) veneau aici an de an în fruntea demnitarilor, aducând ofrande cerului și implorându-i generozitatea. Apoi împărații — cu toate că niciodată nu s-ar fi gândit să muncească — în ziua aceea puneau mina pe coarnele plugului și trăgeau prima brazdă; după care, urcându-se pe platformă supravegheau aratul pe care îl continuau demnitarii și curtenii. Această muncă — inclusă în ceremonial — intruchipa speranța unui an bun în care vânturile să fie cumpătate, ploile să cadă la vreme și ogoarele să dea rod îmbelsugat.

Am mai aflat că acest „Calendar Lunar” este cu totul dedicat agriculturii și ca atare se pliază în fața necesităților agricole și că țărani — ținind seama de el — își orientează muncile fără nici o ezitare, incredințați că urmează cel mai autorizat îndrumător. În China antică se cunoșteau cinci planete: cea a aurului (care corespunde astăzi planetei Venus), a lemnului (Jupiter), a apei (Mercur), a focului (Marte) și a pământului (Saturn). Până în secolul al 21-lea înaintea erei noastre, după rotația planetei Jupiter — a lemnului deci — se socoteau anii. O rotație însemnând un an. Termenul de „an” avea tocmai sensul de recoltă bogată, iar începutul de an se marca prin „Sărbătoarea Primăverii” și acest crez a dăinuit până în milenii II al erei noastre. După revoluția din 1911, condusă de Sun Yat Sen, care a dus la răsturnarea ultimei dinastii feudale, a început să se aplice și în China calendarul solar. Sărbătoarea Primăverii încetind să mai semnifice începutul de an nou — dar continuând să se păstreze drept cea mai mare sărbătoare înscrisă în tezaurul tradițiilor poporului chinez.

Ajunul Anului Nou — Revelionul adică — după Calendarul Lunar chinezesc — care s-a consumat la 19 II a.e. în China — se petrece în multe și diferite feluri. Scenariile, partiturile, libreturile, paleta coloristică, creația autorilor de stihuri, ale caligrafilor, tot ce ține de frumos, sensibil și rafinat sînt prezente, conjugându-se în cel mai armonios și inedit mod de exprimare audio-vizual; deosebindu-se de la o localitate la alta dar, aceeași și nelipsită, atât în nordul cit și în sudul Chinei este masa de seară, cina, luată împreună cu întreaga familie. Această masă prilejuiește fiecareia — indiferent în ce colț de țară s-ar afla — întorcerea la casa părintească, reîntîlnirea cu ai săi. Regruparea este indiosătoare iar pregătirile febrile. Se servesc zeci de feluri de bucate dintre care, mai cu seamă în sudul Chinei, peștele și brinza de soia nu pot fi excluse, deoarece, după pronunție, cuvintele „brinză” și „pește” în limba chineză au sensul simbolic de „belsug”.

ELVIRA IVAȘCU

Accente în lume

Artă pentru un anotimp

O expoziție neobișnuită cu durata unei ierni are loc de trei sute de ani încoace, aproape fără intrerupere în orașul Herbin, provincia Heilongjiang, China de nord. Expoziția se numește „Sărbătoarea ghețurilor”. Din cuprinsul titlului îți poți da seama că materialul din care sînt alcătuite exponatele este gheața. Peste o sută de persoane, timp de cincisprezece zile au lucrat la realizarea expoziției. Muncitorii au decupat cu multă grijă blocurile de gheață de pe fluviul Soungari ce trec pe la marginea orașului preocupăți fiind de transparența ei. Odată alese cu grijă, blocurile de gheață au fost transportate cu camioanele în centrul orașului, fiind lăsate apoi în seama creatorilor.

Sculptorii, arhitecții, muncitorii înlocuiesc lămpioanele de hirtie ale verii, prin sculpturi în gheață.

Parcul Zhaolin din centrul orașului se transformă pe perioada cit temperatura

termometrului scade la —30, într-o lume fantastică în care tigrii, păunii, dragonii, înțelepții bărbosi ai mitologiei chineze se întilnesc în mod firesc cu rachetele, reclamele pentru uleiuri vegetale sau televizoare.

Tradiția și modernitatea imbinată sub semnul temei „Reformă economică și progres social”, reprezintă Sărbătoarea ghețurilor din anul 1985. Admirată de două milioane de vizitatori, expoziția constituie un subiect de mindrie al locuitorilor orașului.

Roșu de dragoste

Nancy Burley, ornitolog la Universitatea din Illinois, a demonstrat că păsările femele manifestă o preferință clară față de culoarea roșie, în perioada împerecherii. Cercetătoarea a însemnat lăbuțele masculilor cu diferite culori și a observat că absolut toate păsările și-au ales drept parteneri doar pe cei cu șoșete roșii. Oare taurii se îndreaptă spre toreadorul ce are asupra-i mantia roșie cu intenția de a-și manifesta dragostea?

Precum puilul cucului

În grădina zoologică din Bronx, New York, s-a petrecut un eveniment

neobișnuit. O vacă din rasa Holstein a dat naștere, nu unui vitel din propria specie, ci unui Gaur, animal ce aparține unei specii de bovine sălbatice din sudul Asiei, acum pe cale de dispariție. Acest lucru a fost posibil prin implantarea unui embrion de Gaur, în uterul femelei purtătoare, în cazul nostru, a vacii din rasa Holstein. Această metodă prezintă multiple avantaje: revigorarea unor specii pe cale de dispariție, embrionii lipsiți de germeni patogeni pot fi transportați fără risc dintr-o țară în alta și conservați timp îndelungat, mama adoptivă conferă embrionului pe care-l poartă rezistență imunitară la bolile locale. Tot mama adoptivă este cea care influențează și comportamentul noului născut, transmitându-i o parte din caracterele sale. Mutațiile care au loc duc la domesticirea unor specii sălbatice spre bucuria celor care urmăresc acest lucru. În toată povestea mai apare și necazul celor ce privesc greutăți dorind să reintroducă aceste animale în mediul lor natural.

Care va fi mediul de viață al hibridilor proveniți din genuri diferite deoarece specialiștii au obținut succese și în acest soi de încercări?

ELENA GRECESCU

Litera scrisă, pe drumuri?

Piața cărții, ni se atrage atenția, înregistrează un succes nescontat: primul din cele 18 volume planificate ale dicționarului limbii sumeriene s-a vîndut ca piinea caldă. Sînt atîția deci cei ce par a fi așteptați cu sufletul la gură acest prilej pentru a dovedi că nu doresc să renunțe la a stăruii asupra cotloanelor unde plutesc miresmele uneia din cele mai vechi limbi scrise cunoscute pe glob. Volumul apărut este consacrat echivalențelor literei B în această limbă, gravată pe milioane de plăci de argilă între anii 5000 și 2000 î.e.n. de către sumerienii. Lucrarea este angajată din 1976 și se crede că va pretinde încă 35—40 de ani de acum încolo pentru a fi dusă la bun sfîrșit.

O nouă explicație a enigmei „triunghiului Bermudelor”

Legenda a apărut în urma înmulțirii relatărilor despre întimplările stranie care s-au petrecut în zona Atlanticului mîrginită de o linie imaginară ce unește insulele Bermude, virful sudic al Peninsulei Florida și Puerto Rico. Acestui subiect i-au fost dedicate mai multe cărți, articole de presă și chiar seriale de televiziune. În ultimii ani mai ales, scriitorul american Charles Berlitz și-a concentrat activitatea în direcția găsirii unei explicații la enigma așa-numitului „triunghi al Bermudelor”, zonă în care, chipurile, dispar în mod inexplicabil nave, avioane etc., fără a lăsa nici o urmă. Nu au fost prea mulți cei ce și-au propus să plece de la premisa că la problemele ce par deocamdată insolubile nu poate exista decît o explicație și anume faptul că se face abstracție de extrema bogăție a vieții, inclusiv de existența întimplărilor, a aleatorului, și se ține seama numai de faptele ce se potrivește unei ipoteze sau alteia. Mai mult chiar. O serie de declarații, chiar oficiale privind „triunghiul Bermudelor” au fost redată parțial, și uneori chiar deformate în mod tendențios.

Cauza cea mai frecventă — vremea nefavorabilă și neglijența

Deși nu există o unanimitate în ce privește detaliile, așa-numiții experți în „triunghiul Bermudelor” afirmă că în zona respectivă s-ar petrece fenomene misterioase care nu pot fi înțelese pe baza simțurilor noastre și tehnicii actuale. Potrivit relatărilor lor, în perioada cînd au loc fenomenele respective de dispariție a unor nave, de pildă, soarele strălucește, marea este liniștită și la bord domnește o atmosferă pașnică. Și în mijlocul acestei adevărate idile deodată s-ar întimpla ceva și navele, avioanele și oamenii ar pieri fără urmă. Nu de puține ori se lasă să se înțeleagă că iar au intervenit extraterestrii, procurîndu-și încă un exemplar interesant pentru muzeul lor cosmic!

Și nu puțini sînt autorii care afirmă că în ultimele trei decenii nu mai puțin de o sută de nave și avioane, cu peste o mie de oameni la bord, ar fi dispărut fără a lăsa cea mai mică urmă, fără ca echipajele de salvare să reușească să mai găsească cea mai mică epavă sau vreun cadavru. Realitatea este oarecum alta: în șapte cazuri mai recente s-a stabilit

O știre între multe altele, care ar putea rămîne în sfera de interes a bibliofilului. Într-o vecinătate întimplătoare, altă informație. Mii de americani, se aminteste, au luptat pentru a apăra drepturile și libertățile consemnate în constituție. Rostul acestui remember îl aflăm o palmă mai la vale: astăzi, un adult din opt nu poate citi Carta drepturilor fundamentale a națiunii. „Analfabeții funcționali” sînt numiți cei 23 milioane de oameni incapabili să citească propria constituție, numele străzilor, etichetele de pe pachetul cu medicamente.

Observația este usturătoare: în timp ce computerul galopează pe căile lactee sofisticate ale informației rapide, litera scrisă avansează sub pătura intangibilității. Recunoașterea stării de fapt aparține unui raport înaintat Congresului. Un

că nu există nici un fel de dovezi că nava sau avionul despre care se afirmă că ar fi dispărut a existat vreodată!!! Deosebit de tipice sînt două cazuri în care mai întii s-a semnalat dispariția pentru ca ulterior echipajul și nava respectivă să se reîntoarcă la baza de plecare fără să fi pătît nimic. Așa s-a întimplat, de pildă, cu navigatorul Bill Verity. În august 1969, el a navigat pe o ambarcațiune ce constituia copia vechei nave irlandeze cu care a călătorit în urmă cu mulți ani călugărul Brendan spre America. Cercetătorul american Lawrence D. Kusche a avut ideea să-l contacteze telefonic în 1973 și Verity s-a amuzat copios cînd a aflat că este citat printre victimele triunghiului Bermudelor. Șapte ambarcațiuni s-au scufundat în zone situate la mare depărtare de triunghiul Bermudelor, dar și ele au fost citate printre victimele „triunghiului ucigaș”.

Cea mai frecventă cauză a catastrofelor ce au dus la scufundarea navelor sau la prăbușirea avioanelor este fără îndoială vremea proastă. În timp ce așa-ziii „specialiști în enigma Bermudelor” vorbesc despre timp frumos și mare liniștită, aproape în fiecare dintre cazurile identificate de L. D. Kusche au existat furtuni cu intensități de uragan și fronturi de valuri de 10—20 metri înălțime. O altă cauză a acestor catastrofe a fost după L. D. Kusche, pur și simplu neglijența. Din această cauză s-au scufundat cel puțin patru nave. Între acestea se înscrie și cel mai cunoscut naufragiu în zona triunghiului — cel al velierului-școală englez „Atalanta”.

În urmă cu mai bine de 100 de ani...

La 31 ianuarie 1880, „Atalanta”, avînd la bord 200 de cadeți și ofițeri, se afla în zona Bermudelor. Se consideră că nava a dispărut fără urmă, dar încă din acea perioadă nu au lipsit explicațiile naturale pentru această catastrofă. Astfel, la 21 aprilie 1880, ziarul „London Times” scria: „Nu poate exista nici o îndoială că a fost o nebulie criminală să trimiți aproximativ 300 de tineri care nu mai fuseseră niciodată pînă atunci pe mare pe o navă-școală fără să aibă alături un număr suficient de marinari experimentați și instruiți, care și în situațiile extreme ar fi putut face față singuri problemelor ridicate de asigurarea unei navigații corecte velierului. Echipajul Atalantei număra doar 11 marinari experimentați și, dacă se are în vedere că frecvent tinerii marinari se tem să se cațere pe timp de furtună pe catarge pentru a manevra pinzele, atunci este de la sine înțeles pericolul cu care a fost confruntată Atalanta”.

S-a încercat întotdeauna ca prin argumentul că „nu a fost găsită nici cea mai mică bucățică din epavă” cititorul să ră-

fost ministru al educației apreciază că numărul persoanelor aflate în această situație se cifrează la 26 milioane, alte 46 milioane ocupînd o zonă de margine. Trei sferturi din someri, adăuga fostul demnitar, sînt lipsiți de pregătirea de bază pentru a putea să se însușească în vederea unei slujbe, într-o vreme în care numărul ofertelor de serviciu pentru necalificați se reduce mereu.

Ce pretinde istoricul Daniel Boorstin, directorul Bibliotecii Congresului, autorul raportului menționat? Fixarea drept termen 1989 — anul bicentenarului Constituției americane — pentru eliminarea analfabetismului în rîndul adulților în S.U.A., asfixierea unui fenomen care crește cu 2,3 milioane persoane anual.

Într-o perioadă, cum bine știm, în care microprocesoarele, sateliții, terminalele...

NEAGU UDROIU

mină cu impresia că este vorba de un naufragiu misterios. Lăsînd la o parte faptul că în numeroase cazuri au fost găsite părți de epavă, pete de ulei și chiar cadavre, firește că pentru lipsa unor urme mai clare sînt destule motive plauzibile. Insuși oceanul are capacitatea ca numai în cîteva ore să distrugă resturile unei nave sau ale unui avion sau să le modifice pînă a nu mai putea fi recunoscut. Adeseori la suprafața oceanului apar adevărate depozite de gunoaie, formate din resturile unor nave naufragiate. Și distrugerea este cu aîrit mai completă cu cît trece mai multă vreme pînă cînd se lansează o acțiune de căutare a resturilor.

Zborul nr. 19

Cel mai spectaculos eveniment din triunghiul Bermudelor a fost așa-numitul „zbor nr. 19”. La 5 decembrie 1945, cinci bombardiere „Avenger-Torpedo” decolau de la Fort Lauderdale pentru o patrulă de rutină: 160 mîle spre Est, 40 spre Nord și 120 înapoi pînă la aeroportul de unde au plecat. Ultimul lucru care s-a aflat despre aceste avioane americane a fost o serie de mesaje radio, ulterior interpretate la modul senzațional. La ora 19,04, la două ore după ce fusese epuizat combustibilul aflat la bordul aparatelor de zbor, la Miami a fost recepționat pentru ultima oară semnalul de recunoaștere a „zborului 19”, literele „FT”.

Imediat după primirea semnalului de ajutor a fost trimis în căutare hidroavionul „Martin-Mariner”. Și acesta a dispărut! La ora 19,50 echipajul unei nave a observat în zona în care trebuia să se găsească în acel moment hidroavionul, o puternică explozie și a găsit apoi pe suprafața apei o pată de ulei. Ampla acțiune de căutare care a urmat și la care au participat trei sute de avioane și 21 de nave nu s-a soldat cu nici un rezultat.

„Zborul 19” nu a constatat, scrie L. D. Kusche, așa cum se afirmă, dintr-o grupă din veterani experimentați, ale căror aparate de zbor s-au prăbușit într-o după-amiază însoțită de o mare liniștită, deoarece și-au pierdut orientarea, ci dintr-un șef și patru elevi aviatori care au încercat pe o noapte întunecată și furtunoasă să amerizeze forțat.

Ziarul berlinez „Wochenpost”, care relatează despre lucrările lui L. D. Kusche, conchide: „În toate zonele oceanelor dispar tot mereu nave și avioane. Legenda triunghiului Bermudelor este însă o enigmă modernă, creată în mod artificial. Originea ei constă în cercetări îndoielnice și în dorința de a găsi o poveste senzațională cu orice preț. Larg răspîndită și repetată pînă la saturație, ea a ajuns să capete în cele din urmă aparența de adevăr”.

ROMEO NADAȘAN

Manifestul pentru alegeri, manifest pentru ziua de mâine

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru continuarea procesului de industrializare a țării, pentru dezvoltarea și modernizarea industriei și amplasarea ei rațională în toate localitățile și județele patriei, pentru sporirea forței economice a țării — temelie sigură a creșterii bunăstării poporului, a întăririi independenței și suveranității naționale !

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii, pentru creșterea producției agricole, pentru transformarea radicală a felului de muncă și de viață al țărănimii noastre, al tuturor locuitorilor de la sate, pentru sporirea contribuției acestui sector de bază al economiei naționale la progresul și prosperitatea patriei noastre, la asigurarea bunăstării poporului !

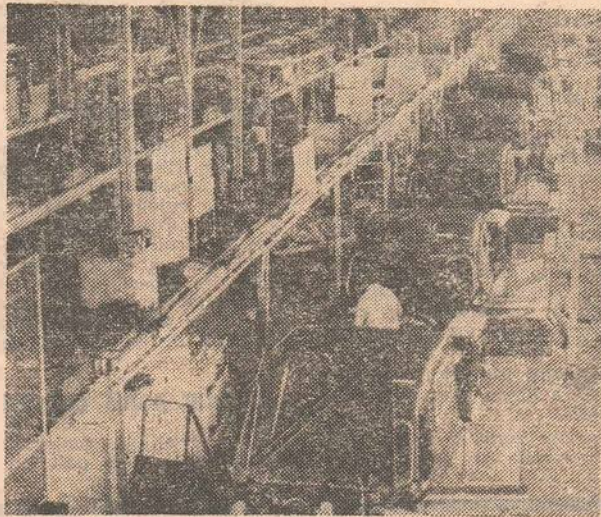
Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru înflorirea în continuare a științei românești, pentru creșterea și mai puternică a aportului ei la dezvoltarea multilaterală a patriei, la sporirea avuției naționale, la ridicarea generală a bunăstării și civilizației națiunii noastre socialiste !

Dând votul candidaților Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru dezvoltarea și înflorirea școlii românești, pentru pregătirea temeinică a tinerilor țării pentru muncă și viață, în spiritul idealurilor de progres și civilizație ale națiunii noastre, constructori de nădejde ai socialismului și comunismului în România !

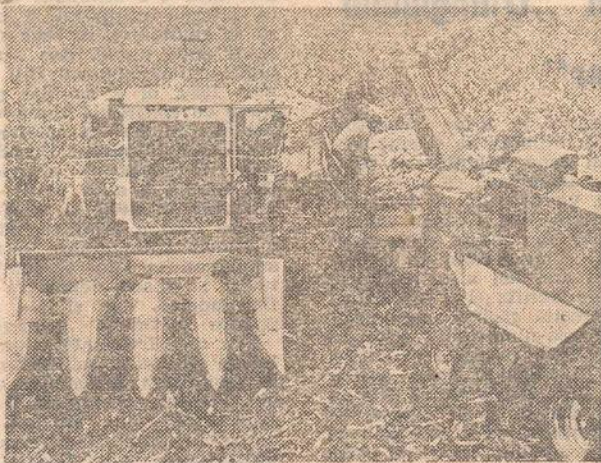
Votind pentru candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru înflorirea continuă a culturii și artei socialiste, pentru ridicarea nivelului de cunoștințe al maselor largi, pentru îmbogățirea vieții spirituale a poporului nostru !

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru înflorirea scumpei noastre patrii, pentru ridicarea economico-socială a tuturor județelor și localităților, pentru prosperitatea întregii țări, pentru ca fiecare cetățean, întreaga națiune să beneficieze de o calitate nouă, superioară a vieții.

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru întărirea unității și frăției tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în lupta pentru progresul și înflorirea patriei socialiste, pentru participarea cu drepturi depline a tuturor fiilor țării la conducerea societății, la făurirea viitorului socialist și comunist al României !

**Ce înseamnă să ne
dăm votul pentru
candidații Frontului
Democrației și Unității
Socialiste**

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru afirmarea tot mai puternică a femeilor în viața social-economică a țării, pentru prosperitatea și fericirea familiilor și pentru viitorul luminos al copiilor, pentru buna gospodărire a tuturor localităților, pentru înflorirea multilaterală a scumpei noastre patrii, România socialistă !

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru împlinirea propriilor voastre aspirații de progres și fericire, de pace și prietenie cu tinerii de pretutindeni, pentru viitorul vostru luminos, pentru înflorirea continuă a patriei noastre libere și independente, pentru creșterea prestigiului ei în rindul națiunilor lumii.

Votind candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru dezvoltarea liberă și independentă a României socialiste, pentru întărirea capacității sale de apărare, pentru asigurarea muncii și vieții pașnice a întregului popor !

Votind pentru candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru înfăptuirea neabătută a politicii externe de pace și colaborare a partidului și statului nostru, pentru creșterea contribuției României socialiste la soluționarea constructivă a marilor și complexelor probleme ale lumii de azi, pentru dezarmare și înlăturarea pericolului de război, pentru apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor ! libertate și independență, la viață, la pace și progres !

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă cheamă ca, prin votul vostru, să dați expresie hotărârii nestrămutate de a înfăptui istoricele hotărâri ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, de a contribui cu toată energia, priceperea și răspunderea la transpunerea în viață a politicii profund umaniste, de progres și prosperitate, a partidului și statului nostru, ce pune mai presus de orice bunăstarea și fericirea întregului popor, realizarea năzuințelor sale de a trăi și munci într-un climat trainic de pace, prietenie și colaborare cu toate națiunile lumii.

Votați cu încredere candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, alegând cu răspundere pe cei mai buni dintre cei buni, pe cei care prin munca, viața și exemplul lor oferă garanția că vă vor reprezenta cu cinste și devotament în organele puterii de stat, că vor acționa cu bune rezultate pentru slujirea intereselor obștești, pentru progresul și înflorirea Republicii Socialiste România !

Spre cinstirea prezentului luminos pe care îl trăim, spre gloria viitorului de aur pe care-l vom făuri cu brațele, cu inimile și cu mintea noastră, votați candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste !

Flacăra, Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) - Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) - Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus - 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-învățământ) - George Arion, Victor Niță - 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) - Ovidiu Ioanțoia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan - 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) - Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43 ; redactor-sef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24 redactor-sef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-import oresă F O Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU